

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

54'üncü Birleşim 11 Şubat 2015 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	260
II.- GELEN KÂĞITLAR	265
III.- YOKLAMALAR	285,328,329,339,340, 347,354,366
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	285
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	285:288
1.- Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle'nin, Erzincan'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	285:286
2.- Kahramanmaraş Milletvekili Mesut Dedeoğlu'nun, Kahramanmaraş'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 95'inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	286:287
3.- Giresun Milletvekili Selahattin Karaahmetoğlu'nun, Giresun ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	287:288

V.- AÇIKLAMALAR**289**

- 1.- Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Tokat'ta çalışan sağlık personelinin sorunlarına ilişkin açıklaması 289
- 2.- Mersin Milletvekili Aytağ Atıcı'nın, Mersin'de işsizlik oranının giderek artmasının nedeninin Hükûmetin Mersin'e yapılacak yatırımları engellemesi olduğuna ilişkin açıklaması 289
- 3.- İstanbul Milletvekili Haluk Eyidoğan'ın, çocuklarımıza yaşanabilir mekânlar ve şehirler bırakmamız gerektiğine ilişkin açıklaması 289
- 4.- Bursa Milletvekili İlhan Demiröz'ün, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanından, doping kullanılmış cezalı atların koşturulduğu bir yarış olup olmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 290
- 5.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, Millî Eğitim Bakanlığından, angarya olarak düzenlenen öğretmenlere nöbet tutma görevini yasal bir zemine oturtmayı düşünüp düşünmediklerini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 290
- 6.- Mersin Milletvekili Mehmet Şandır'ın, özellikle güney illerinde yaşanan elektrik kesintilerine tedbir alınmasını istirham ettiğine ilişkin açıklaması 290
- 7.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın, Kahramanmaraş'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 95'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 291
- 8.- Tokat Milletvekili Orhan Düzgün'ün, Hükûmetin Tokat'ın tanıtımını iyi yapamadığına ve bu işi Tokatlılara bırakmasını rica ettiğine ilişkin açıklaması 291
- 9.- Giresun Milletvekili Selahattin Karaahmetoğlu'nun, Giresun Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi Okulunun bazı ihtiyaçlarına ve Giresun'da kültür ve sanat etkinliklerinin yapılacağı bir salona ihtiyaç bulunduğu ilişkin açıklaması 291
- 10.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Susam'ın, askerlikte geçen sürelerin sigorta bedellerinin devlet bütçesinden karşılanması gerektiğine ilişkin açıklaması 292
- 11.- Adana Milletvekili Seyfettin Yılmaz'ın, AKP iktidarı döneminde Adana'ya verilen sözlerin yerine getirilmediğine ilişkin açıklaması 292

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**292****A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

292:297

- 1.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan ve 21 milletvekilinin, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinin belirlenmesinde dikkat edilen hususların ve Diyarbakır, Mardin, Midyat ve Hasankeyf'in bu bölgelere dâhil edilmemesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1200) 292:293

2.- Diyarbakır Milletvekili Emine Ayna ve 20 milletvekilinin, 22/10/2011 tarihinde Hakkâri'nin Kazan Vadisi'nde yaşanan çatışmalarda kimyasal silah kullanıldığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1201) 294:295

3.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan ve 21 milletvekilinin, EMO, ESM, İHD Diyarbakır Şubeleri ile TES-İŞ 1 no.lu Şube yetkililerinin elektrik kesintileriyle ilgili açıklamalarından sonra sürgün edilmelerinin gerekçelerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1202) 295:297

B) TEZKERELER 297

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Belçika'nın başkenti Brüksel'de 4-5 Mart 2015 tarihlerinde Avrupa Parlamentosu "Uluslararası Dünya Kadınlar Günü" kutlaması çerçevesinde "Batı Balkanlar ve Türkiye'de Siyasi Katılım" ve "Eğitim Aracılığı ile Kadının ve Kızların Güçlendirilmesi" konulu seminerlere katılım sağlanmasına ilişkin tezkeresi (3/1696) 297

VII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLAR-DAN GELEN DİĞER İŞLER

298,304,329,340,348,
354,366

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

298:299,304:328,
329:339, 340:347,
348:354,354:366,
366:385

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal ve Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi ile Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/242, 2/80) (S. Sayısı: 156) 298

2.- Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Adalet Komisyonu Raporları (1/484) (S. Sayısı: 287) 298

3.- Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/742) (S. Sayısı: 616) 298

4.- Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (S. Sayısı: 685) 299,304:328,329:339,
340:347,348:354,
354:366,366:385

5.- Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/292) (S. Sayısı: 54) 385

VIII.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER 300

1.- 685 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine aykırılığı nedeniyle görüşmelerinin yapıp yapılamayacağı hakkında 300:303

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Meral Akşener, Müzeyyen Senar'ın vefatı nedeniyle ailesine ve sanat camiasına başsağlığı dilediğine ilişkin bir konuşma yaptı.

Iğdır Milletvekili Sinan Oğan, Iğdır ilindeki hava kirliliğine,

Manisa Milletvekili Selçuk Özdağ, Kırşehir eski Milletvekili Osman Bölükbaşı'nın 13'üncü ölüm yıl dönümüne,

Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka, Ankara ilinin sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu, MHP Grubu olarak, 13'üncü ölüm yıl dönümünde Kırşehir eski Milletvekili Osman Bölükbaşı'na Allah'tan rahmet dilediklerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, CHP Grubu olarak,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı,

Müzeyyen Senar'a ve 13'üncü ölüm yıl dönümünde Kırşehir eski Milletvekili Osman Bölükbaşı'na Allah'tan rahmet dilediklerine;

Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan, yükseköğrenim kurumlarındaki akademisyenlerin yandaşlığa, kayırmacılığa değil liyakate ve bilime öncelik verilmesini talep ettiklerine,

Bursa Milletvekili Aykan Erdemir, Müzeyyen Senar'a Allah'tan rahmet dilediğine ve herkesi Ankara'da açılan Dinamo Mesken sergisine davet ettiğine,

İstanbul Milletvekili Kadir Gökmen Ögüt, Haydarpaşa Numune ile Siyami Ersek Hastanelerinin İSPARK'a ait inşaat nedeniyle tehlike altında olduğuna ve Üsküdar Belediyesinin, emekli olmuş ve hâlen çalışan işçilerine fazla mesai ödemelerini SGK'ya bildirmediği iddialarının araştırılması gerektiğine,

Balıkesir Milletvekili Namık Havutça, Erdek Körfezi'nde zeytin ağacı katliamına izin verilmemesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Haluk Eyidoğan, jeoloji ve jeofizik mühendislerinin işsizlik sorununa,

Tokat Milletvekili Reşat Doğru, Tokat'ın bazı ilçe ve köylerindeki kara yollarının durumuna,

Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı, Sağlık Bakanlığının, aile hekimlerinden hastaların iletişim bilgilerini isteyerek suç işlediğine,

Adana Milletvekili Muharrem Varlı, Kırşehir eski Milletvekili Osman Bölükbaşı'nın 13'üncü ölüm yıl dönümüne ve Çukurovalı pamuk çiftçilerinin sorunlarına,

Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri, güneydoğuda PKK ve KCK'nın halkı baskı altında tuttuğuna ve yetkilileri, devlete ve millete sahip çıkmaya çağırdığına,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, son günlerde yapılan algı operasyonlarıyla emniyet mensuplarının pasifize edildiğine,

İzmir Milletvekili Oktay Vural, MHP Grubu olarak, Soma AŞ bünyesinde çalışırken iş akitleri feshedilen ve şehit olan madencilerin kıdem tazminatlarının ödenmesiyle ilgili kanunun çıkarılması için AK PARTİ Grubuna çağrıda bulunduklarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

BDP Grubu adına, Grup Başkan Vekili Iğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın, İmralı Kapalı Cezaevinin statüsü, mevcut koşullarının yarattığı hukuka aykırılıklar ile yaşanan sorunların (10/1197),

Diyarbakır Milletvekili Altan Tan ve 21 milletvekilinin, cezaevlerinde açlık grevi yapan tutukluların taleplerinin, sağlık durumlarının ve ailelerinin sosyal ve psikolojik sorunlarının (10/1198),

Kütahya Milletvekili Alim Işık ve 23 milletvekilinin, tüzel kişilikleri köye dönüştürülen belde belediyelerinin mevcut durumlarının ve yaşanacak sorunların (10/1199),

Araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerileri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önerilerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

Başkanlıkça, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonlarında siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen birer üyelik için aday olmak isteyen siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerinin yazılı olarak müracaat etmelerine ilişkin duyuruda bulunuldu.

Ankara Milletvekili Zühal Topcu ve 25 milletvekilinin, millî eğitimle ilgili sorunlara çözüm bulamadığı ve sorunların daha kötüye gitmesine sebep olduğu iddiasıyla Millî Eğitim Bakanı Nabi Avcı hakkında bir gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/44) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önerenin gündeme alınıp alınmayacağı konusundaki görüşme gününü kapsayan siyasi parti grubu önerisinin Genel Kurulun onayına sunulacağı açıklandı.

AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine; bastırılarak dağıtılan (11/44) esas numaralı Gensoru Önergesi'nin 12 Şubat 2015 Perşembe günü gündemin “Özel Gündemde Yer alacak İşler” kısmına alınmasına ve Anayasa'nın 99'uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerin bu birleşimde yapılmasına; 685 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu üyelerinden oluşan bir heyetin, Polonya Senatosu Dışişleri Komisyonu Başkanı Wlodzimierz Cimoszewicz'in vaki davetine icabetle Romanya-Türkiye-Polonya Parlamentoları Dışişleri Komisyonları Üçlü Toplantısı'na katılımına ilişkin tezkeresi kabul edildi.

Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, (2/362) esas numaralı 2872 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Çorum Milletvekili Tufan Köse'nin (2/362) esas numaralı Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınma önergesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal ve Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi ile Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu'nun (2/242, 2/80) (S. Sayısı: 156),

2'nci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Adalet Komisyonu Raporlarının (1/484) (S. Sayısı: 287),

3'üncü sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (1/742) (S. Sayısı: 616),

4'üncü sırasına alınan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (1/1008) (S. Sayısı: 685),

5'inci sırasına alınan, Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (1/292) (S. Sayısı: 54),

26'ncı sırasına alınan, Vişegraddaki Sokullu Mehmet Paşa Köprüsünün Yapısal Unsurlarının Durumunun Tespit Edilmesi, Restorasyon Projesinin Hazırlanması ve Projenin Uygulanması Konusundaki İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporlarının (1/333) (S. Sayısı: 104),

29'uncu sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik Alanda İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (1/855) (S. Sayısı: 602),

33'üncü sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İşbirliği Anlaşması 2010/2011'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (1/392) (S. Sayısı: 162),

35'inci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Arasında Diplomatik ve Konsüler Personelin Belirli Yakınlarının Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Olanak Sağlayan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (1/341) (S. Sayısı: 281),

Görüşmeleri, komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

6'ncı sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Krallığı Hükümeti Arasında Çevre Teknolojileri Alanında Ticaret, Yatırım ve İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/806) (S. Sayısı: 565), görüşmeleri tamamlanarak,

7'nci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/984) (S. Sayısı: 663), görüşmeleri tamamlanarak,

8'inci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti ile Kosova Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/768) (S. Sayısı: 466), görüşmeleri tamamlanarak,

9'uncu sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/913) (S. Sayısı: 626), görüşmeleri tamamlanarak,

10'uncu sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Bükreşteki Yunus Emre Türk Kültür Merkezi ve İstanbul'daki Dimitrie Cantemir Romen Kültür Enstitüsünün İşleyişi ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/932) (S. Sayısı: 638),

11'inci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Krallığı Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/702) (S. Sayısı: 387),

12'nci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/655) (S. Sayısı: 418),

13'üncü sırasına alınan, Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Sözleşmesinde Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/757) (S. Sayısı: 455),

14'üncü sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Gürcistan Enerji Bakanlığı Arasında Türkiye-Gürcistan Elektrik Enterkonneksiyonlarının Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/365) (S. Sayısı: 19),

15'inci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Çevre, Enerji ve İklim Değişikliği Bakanlığı Arasında Enerji Alanında İşbirliği Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/474) (S. Sayısı: 62),

16'ncı sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü (UNIDO) Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/382) (S. Sayısı: 109),

17'nci sırasına alınan, 30 Eylül 1957 Tarihli Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının (ADR) Madde 1 (a), Madde 14 (1) ve Madde 14 (3) (b)'sini Tadil Eden Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/438) (S. Sayısı: 140),

18'inci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yük ve Yolcu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/591) (S. Sayısı: 227),

19'uncu sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sağlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/421) (S. Sayısı: 160),

20'nci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Üyelerinin Aile Bireylerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Olanak Sağlayan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/600) (S. Sayısı: 268),

21'inci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/687) (S. Sayısı: 340),

22'nci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/668) (S. Sayısı: 358),

23'üncü sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları Arasındaki Uluslararası Demiryolu-Feribot Hattının Organizasyonu ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/674) (S. Sayısı: 411),

24'üncü sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/838) (S. Sayısı: 543),

25'inci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/847) (S. Sayısı: 545),

27'nci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistandan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/878) (S. Sayısı: 569),

28'inci sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/834) (S. Sayısı: 573),

30'uncu sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasına Değişiklik Getirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/904) (S. Sayısı: 625),

31'inci sırasına alınan, Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşmasına Beşinci Ek Protokol ve Protokole İlişkin Teknik Hataların Düzenlenmesi Tutanağının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı: 383),

32'nci sırasına alınan, D-8 Üye Devletleri Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Ekini Teşkil Eden Taviz Listelerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/954) (S. Sayısı: 646),

34'üncü sırasına alınan, Gümrük İşbirliği Konseyinin Gümrük İşbirliği Konseyini Kuran Sözleşmede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tavsiye Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/608) (S. Sayısı: 272),

Yapılan açık oylamalarından sonra kabul edildi.

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Iğdır Milletvekili Sinan Oğan'ın 663 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın 663 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Iğdır Milletvekili Sinan Oğan, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Komisyonların bulunmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, 11 Şubat 2015 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 21.49'da birleşime son verildi.

Meral AKŞENER

Başkan Vekili

İsmail KAŞDEMİR

Çanakkale

Kâtip Üye

Fehmi KÜPÇÜ

Bolu

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 81

11 Şubat 2015 Çarşamba

Sözlü Soru Önergesi

1.- İstanbul Milletvekili Celal Dinçer'in, son beş yıl içinde Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkisi kesilen askeri personele ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/6600) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Van Milletvekili Kemal Aktaş'ın, Paris'te üç Kürt kadının öldürülmesi olayına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59781) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2015)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, TOKİ ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59782) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2015)

3.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Soma'da faaliyet gösteren bir maden şirketinin kamuya ve işçilere olan borçlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59783) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2015)

4.- Kütahya Milletvekili İdris Bal'ın, Sivil Dayanışma Platformu tarafından gazetelere verilen ilanlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59784) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2015)

5.- Muş Milletvekili Demir Çelik'in, Fatih Belediyesince bir sendikaya bağlı kamu görevlilerinin bir hayvan barınağında görevlendirilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59785) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2015)

6.- Mersin Milletvekili Vahap Seçer'in, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin ÇED raporuna dair iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59786) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Demiryolları Genel Müdürlüğünde Gezi Parkı eylemlerine destek verdikleri gerekçesiyle fişlendiği iddia edilen kişilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59787) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

8.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, Konya'nın Bozkır ilçesindeki sulama sorununa ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59788) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

9.- Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret Akova'nın, Balıkesir'in büyükşehir belediyesi olmasından sonra kapatılan belde belediyelerinin hizmet binalarının Büyükşehir Belediyesine devredilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59789) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

10.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın, Marmara Köşkü'ne ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59790) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

11.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın, Ankara'daki hava kirliliğine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59791) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

12.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, Dilek Yarımadası Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'nda bulunan delice zeytinlerin toplanması işi için çıkılan ihaleye ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59792) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

13.- İstanbul Milletvekili Umut Oran'ın, bir gazeteyi dağıtmak üzere matbaadan çıkan kamyonların polis tarafından durdurulmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59793) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

14.- Uşak Milletvekili Dilek Akagün Yılmaz'ın, Huber Köşkü'nün kullanımına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59794) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

15.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, 2003-2014 arasında yapımı gerçekleştirilen duble yollara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59795) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

16.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, devlete ait uçaklara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59796) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

17.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, üniversitelerde akademisyenlere mobing uygulandığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59797) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

18.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, kamu kurumlarında uygulanan farklı istihdam şekillerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59798) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

19.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, Balıkesir'de yoğun kar yağışı sebebiyle zarar gören tavukçulara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59799) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

20.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, enflasyon mağduru vatandaşların durumuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59800) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

21.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59801) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

22.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Binici'nin, IŞİD terör örgütüne Türkiye'den katılımlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59802) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

23.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Fransa'da eylem yapan teröristlerden birinin eşinin Türkiye'ye giriş yaptığı ve MİT tarafından takibe alındığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59803) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

24.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara Esenboğa Havaalanı Yolu üzerinde üst geçit yapılıp yapılmayacağına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59804) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

25.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, engelli vatandaşların umre ve Hac vazifelerini yerine getirmelerinin kolaylaştırılması adına yürütülmekte olan çalışma ve projelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59805) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

26.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, maaşlara enflasyon farkı verilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59806) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

27.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, sınav ücretlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59807) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

28.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Hediye Alma Yasağı konulu genelgeye ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59808) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

29.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, ÖSYM hesabına aktarılması gerekirken bankalarda bekletilen paralara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59809) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

30.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, 4/C'li personele ek ödeme verilmemesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59810) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

31.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, ÖSYM tarafından alınan sınav ücretlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59811) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

32.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, 4/C'li personelin özlük haklarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59812) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

33.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, Genel İdare Hizmetleri sınıfındaki kadroların özel hizmet tazminatı oranlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59813) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

34.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Basın Kartı Komisyonu kararının onaylanmaması nedeniyle sürekli basın kartı verilmeyen gazetecilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59814) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

35.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ASELSAN mühendislerinin ölümlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59815) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

36.- Antalya Milletvekili Gürkut Acar'ın, Antalya'da yaşanan doğal afetlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59816) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

37.- Antalya Milletvekili Gürkut Acar'ın, Antalya'nın Kumluca, Finike, Demre ve Kaş ilçelerinde meydana gelen sel felaketine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59817) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

38.- İstanbul Milletvekili Osman Taney Korutürk'ün, Suriye'deki silahlı muhalif gruplara askeri eğitim verilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59818) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

39.- Hatay Milletvekili Mehmet Ali Ediboğlu'nun, Musul'da rehin tutulan vatandaşların serbest kalması için IŞİD ile takas yapıldığına dair iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/59819) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

40.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün, vakıf taşınmazlarının kiralınmasında yapılan bazı usulsüzlüklere yönelik bir çalışması olup olmadığına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Bülent Arıncı) yazılı soru önergesi (7/59820) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

41.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Bülent Arıncı) yazılı soru önergesi (7/59821) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

42.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Türkiye'nin uluslararası yatırım pozisyonu açığına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Ali Babacan) yazılı soru önergesi (7/59822) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

43.- İstanbul Milletvekili Kadir Gökmen Ögüt'ün, şube şeklinde teşkilatlanmaya devam etmek isteyen sigorta acenteleri tarafından hazırlanacak tabloların onaylanması görevinin sadece yeminli mali müşavirlere verilmesine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Ali Babacan) yazılı soru önergesi (7/59823) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

44.- Yozgat Milletvekili Sadir Durmaz'ın, 2014 yılı itibarıyla Yozgat'ta kredi ve kredi kartı borcu olan vatandaşlara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Ali Babacan) yazılı soru önergesi (7/59824) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

45.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2002-2015 yılları arasında bireysel kredi borcundan ötürü yasal takibe takılan vatandaş sayısına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Ali Babacan) yazılı soru önergesi (7/59825) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

46.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Ali Babacan) yazılı soru önergesi (7/59826) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

47.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, TÜİK'in enflasyon oranı hesaplamasında kullandığı gıda sepetindeki fiyatlara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Ali Babacan) yazılı soru önergesi (7/59827) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

48.- Denizli Milletvekili İlhan Cihaner'in, Basın Kartları Komisyonunun basın kartları ile ilgili kararının uygulanmasına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/59828) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

49.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 2014 yılında hükümet üyelerinin TRT haber bültenlerinde yer alma sürelerine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/59829) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

50.- Erzincan Milletvekili Muharrem Işık'ın, bazı gazetecilere gerekli nitelikleri taşıdıkları halde sürekli basın kartı verilmediği iddiasına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/59830) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

51.- İstanbul Milletvekili Osman Oktay Ekşi'nin, sürekli basın kartı verilmeyen gazetecilere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/59831) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

52.- İstanbul Milletvekili Osman Oktay Ekşi'nin, Samsun'da bir yerel gazetenin iş yerine ruhsat verilmemesine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/59832) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

53.- Antalya Milletvekili Gürkut Acar'ın, bir gazetenin dağıtımının engellenmeye çalışıldığı iddiasına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/59833) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

54.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/59834) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

55.- İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in, RTÜK tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/59835) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

56.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59836) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

57.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türk Tarih Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59837) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

58.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türk Dil Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59838) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

59.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Atatürk Kültür Merkezinin 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59839) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

60.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Atatürk Araştırma Merkezinin 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59840) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

61.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59841) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

62.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59842) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

63.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59843) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

64.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/59844) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

65.- Konya Milletvekili Atilla Kart'ın, Medet Önlü cinayeti soruşturmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59845) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2015)

66.- Hatay Milletvekili Mevlüt Dudu'nun, 62'nci Hükümet dönemindeki bazı bütçe harcamalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59846) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.01.2015)

67.- Batman Milletvekili Ayla Akat Ata'nın, 2013 yılında Batman'da işlenen bir cinayetin aydınlatılmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59847) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2015)

68.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, hasta mahkumlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59848) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

69.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2002-2015 yılları arasında bireysel kredi borcundan ötürü yasal takibe takılan vatandaş sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59849) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

70.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59850) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

71.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59851) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

72.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Adalet Akademisinin 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59852) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

73.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59853) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

74.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından vatandaşlara ödenmesi gereken katılım paylarına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59854) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.2014)

75.- Mersin Milletvekili Aytağ Atıcı'nın, kadın sığınma evlerindeki koşullara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59855) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

76.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59856) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

77.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 2002-2014 yılları arasında Manisa'da sosyal yardım ve destek hizmetlerinden yararlanan kişi sayılarına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59857) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

78.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59858) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

79.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'nın sonuçlarının kamuoyuyla paylaşılmasına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59859) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

80.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Avrupa Birliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59860) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

81.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Akreditasyon Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Avrupa Birliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59861) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

82.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, 2007-2014 döneminde toplam faktör verimliliğinin büyümeye etkisine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59862) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

83.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59863) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

84.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Bilimler Akademisinin 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59864) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

85.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59865) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

86.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türk Patent Enstitüsünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59866) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

87.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türk Standartları Enstitüsünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59867) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

88.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59868) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

89.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59869) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

90.- Giresun Milletvekili Selahattin Karaahmetoğlu'nun, Osmaniye'de meydana gelen bir maden kazasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59870) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2015)

91.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59871) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

92.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, tehlikeli ve çok tehlikeli iş yapan bazı işletmelerde iş güvenliği uzmanı bulunmadığı iddialarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59872) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

93.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Devlet Personel Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59873) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

94.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59874) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

95.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59875) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

96.- Mersin Milletvekili Ali Rıza Öztürk'ün, 2002 yılından beri İşsizlik Sigortası Fonu'nda biriken paraya ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59876) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

97.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 2002-2014 yılları arasında Manisa'da SGK borcunu ödeyemeyen kişi sayılarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59877) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

98.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59878) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

99.- Mersin Milletvekili Aytağ Atıcı'nın, Mersin Akkuyu Nükleer Santral Projesine sahte imza ile ÇED olumlu kararı verildiğine dair iddialara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59879) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

100.- Ankara Milletvekili Emine Ülker Tarhan'ın, Erzurum Büyükşehir Belediyesi tarafından inşaatı durdurulan bir konut projesine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59880) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

101.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59881) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

102.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59882) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

103.- İstanbul Milletvekili Melda Onur'un, ruhsatsız inşa edilen istinat duvarlarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59883) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

104.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Hilal Kaplan'ın, Trabzon'un Çaykara ilçesinde bir HES tüneli girişine çığ düşmesi olayına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59884) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

105.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 2014 yılında yabancı uyruklu kişiler tarafından satın alınan taşınmazlara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59885) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

106.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59886) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

107.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, Çanakkale'nin Yenice ilçesinde kurulacak bir feldispat ocağı ile ilgili ÇED gerekli değildir kararına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59887) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

108.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59888) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

109.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Bulgaristan'da Türklerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde Türkçe yayın yapan devlet radyosunun yayınlarının sona erdirilmesine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59889) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

110.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59890) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

111.- İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinin bir köyünde açılmak istenen taş ocağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59891) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

112.- Adana Milletvekili Ali Demirçalı'nın, Adana'da yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59892) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

113.- Bursa Milletvekili İlhan Demiröz'ün, Bursa'nın İnegöl, Yenişehir ve Keles İlçelerinde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59893) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

114.- Sakarya Milletvekili Münir Kutluata'nın, Sakarya'da yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59894) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

115.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, işlettiği madende kaza meydana gelen bir firmaya yeniden maden işletmek için ön lisans verildiği iddialarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59895) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

116.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, Ermenek'te madencilere ücretlerinin ödenmemesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59896) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

117.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59897) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

118.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59898) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

119.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59899) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

120.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59900) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

121.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59901) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

122.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Viranşehir'de yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59902) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

123.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, kurşunsuz benzin ve motorinin vergisiz fiyatlarının yükseliğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59903) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

124.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, İzmir Urla'da elektrik kesintileri sebebiyle seracıların zarara uğramasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59904) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

125.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kars ve çevre illerden toplanan öğrencilerin zorla Sarıkamış yürüyüşüne getirildiği iddiasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59905) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

126.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59906) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

127.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59907) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

128.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Spor Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59908) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

129.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59909) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

130.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, sınır ülkelerden yapılan canlı hayvan kaçakçılığına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59910) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

131.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59911) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

132.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59912) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

133.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, tarım sektöründe araçların üreticilerden fazla kazanmasına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59913) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

134.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, İzmir Urla'da elektrik kesintileri sebebiyle seracıların zarara uğramasına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59914) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

135.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59915) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

136.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Rekabet Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59916) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

137.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59917) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

138.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, PKK terör örgütü tarafından göç etmek zorunda bırakılan vatandaşlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59918) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2015)

139.- Muş Milletvekili Demir Çelik'in, Fatih Belediyesince bir sendikaya bağlı kamu görevlilerinin bir hayvan barınağında görevlendirilmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59919) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2015)

140.- Batman Milletvekili Ayla Akat Ata'nın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde zırhlı polis araçlarının plakalarının sökülmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59920) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

141.- Ankara Milletvekili Emine Ülker Tarhan'ın, Erzurum Büyükşehir Belediyesi tarafından inşaatı durdurulan bir konut projesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59921) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

142.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, Polis Koleji ve Polis Akademisinin kapatılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59922) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

143.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, polislerin çeşitli sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59923) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

144.- İstanbul Milletvekili Murat Başesgioğlu'nun, Fatih Belediyesinin Kapalıçarşı için hazırladığı yenileme projesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59924) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

145.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Muş Kayak Merkezinde meydana gelen yangına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59925) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

146.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59926) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

147.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ın Silopi ilçesinde yaşanan bir terör olayına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59927) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

148.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, İstanbul'da gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59928) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

149.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Van'da bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59929) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

150.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ta bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59930) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

151.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Mardin'de gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59931) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

152.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ta bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59932) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

153.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Diyarbakır'da bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59933) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

154.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ta bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59934) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

155.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ta bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59935) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

156.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Diyarbakır'da bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59936) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

157.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ta bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59937) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

158.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ın Cizre ilçesinde yaşanan terör olaylarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59938) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

159.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Ağrı'da gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59939) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

160.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ın Cizre ilçesinde yaşanan terör olaylarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59940) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

161.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şanlıurfa'da açığa alınan bazı emniyet görevlilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59941) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

162.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Ağrı'da gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59942) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

163.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Diyarbakır'da bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59943) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

164.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Diyarbakır'da bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59944) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

165.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Diyarbakır'da bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59945) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

166.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Aydın'da gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59946) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

167.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ın İdil ilçesinde gerçekleşen bir cinayet vakasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59947) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

168.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Bingöl'de gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59948) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

169.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ta gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59949) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

170.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ta bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59950) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

171.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Hatay'da gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59951) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

172.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Diyarbakır'da gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59952) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

173.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Şırnak'ta gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59953) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

174.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Mersin'de gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59954) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

175.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Mardin'de gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59955) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

176.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Muş'ta gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59956) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

177.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, İzmir'de gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59957) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

178.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Muş'ta bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59958) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

179.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Malatya'da gerçekleşen bir toplantı yürüyüşüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59959) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

180.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Siirt'te bir terör örgütü mensubu için cenaze töreni düzenlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59960) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

181.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Jandarma Genel Komutanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59961) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

182.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Emniyet Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59962) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

183.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59963) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

184.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59964) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

185.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Sahil Güvenlik Komutanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59965) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

186.- Hatay Milletvekili Mehmet Ali Ediboğlu'nun, İstanbul Sultanahmet'te bir polisin şehit olduğu terör eylemine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59966) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

187.- İstanbul Milletvekili Ali Özgündüz'ün, Özgür Suriye Ordusu'ndan 14 bin silahlı kişinin Türkiye'ye getirildiği yönündeki iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59967) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

188.- Adana Milletvekili Ali Demirçalı'nın, Elazığ'da kar nedeniyle yolların kapanmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59968) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

189.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, bölücü terör örgütü mensubu bir şahıs için Şanlıurfa'da düzenlenen cenaze töreni ve yürüyüş sırasında yaşanan olaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59969) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

190.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, bölücü terör örgütü mensubu bir şahıs için Şırnak'ta düzenlenen cenaze töreni ve yürüyüş sırasında yaşanan olaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59970) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

191.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Hakkari Yüksekova'da bölücü terör örgütü üyelerinin esnafı kepenk kapatmaya zorladığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59971) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

192.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2. Hudut Tabur Komutanlığı sorumluluk sahasındaki bir bölgede ele geçirilen av tüfeklerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59972) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

193.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, bölücü terör örgütü üyeleri ve yandaşları tarafından Hakkari Yüksekova'da gerçekleştirilen eylemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59973) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

194.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Hakkari'de meydana gelen bir trafik kazasına giden polisler taşıtı saldırıda bulunan kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59974) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

195.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, bölücü terör örgütü mensubu bir şahıs için Diyarbakır'da düzenlenen cenaze töreni ve yürüyüş sırasında yaşanan olaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59975) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

196.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, bölücü terör örgütü mensubu bir şahıs için Diyarbakır'da düzenlenen cenaze töreni ve yürüyüş sırasında yaşanan olaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59976) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

197.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, bölücü terör örgütü mensubu bir şahıs için Diyarbakır'da düzenlenen cenaze töreni ve yürüyüş sırasında yaşanan olaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59977) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

198.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, bir gazeteden kendilerini protesto eden vatandaşların üzerine ateş açıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59978) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

199.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, bölücü terör örgütü mensubu bir şahıs için Ağrı'da düzenlenen cenaze töreni ve yürüyüş sırasında yaşanan olaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59979) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

200.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Cizre'deki olaylar ile ilgili güvenlik birimleri tarafından hazırlanan raporda yer aldığı iddia edilen bazı tespitlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59980) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

201.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 17-25 Aralık 2013 sonrasında hakkında inceleme ve/veya soruşturma yapılan emniyet personeline ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59981) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

202.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59982) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

203.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, yoğun kar yağışı nedeniyle Bursa'da kapanan köy yollarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59983) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

204.- Muş Milletvekili Demir Çelik'in, uyuşturucu ile mücadeleye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59984) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

205.- İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in, sığınmacılar ile ilgili çeşitli hususlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59985) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

206.- Erzincan Milletvekili Muharrem Işık'ın, İstanbul Büyükşehir Belediyesince satın alınan bazı jantlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59986) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

207.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da yollardaki bozuklukların giderilmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59987) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

208.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, orta vadeli program ve orta vadeli mali planlardaki gecikmelere ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59988) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

209.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59989) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

210.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59990) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

211.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59991) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

212.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59992) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

213.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59993) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

214.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye İstatistik Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59994) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

215.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59995) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

216.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59996) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

217.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59997) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

218.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59998) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

219.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/59999) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

220.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60000) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

221.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, orta vadeli program ve orta vadeli mali planlardaki gecikmelere ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60001) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

222.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, kullanılmayan ve hurdaya ayrılması istenen araçlar için istenen belgelere ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60002) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

223.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60003) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

224.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60004) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

225.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60005) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

226.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Kamu İhale Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60006) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

227.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Gelir İdaresi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60007) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

228.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, işçilerin vergi dilimindeki oransal artışa ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60008) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

229.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, maaşlara yapılan zamların enflasyona uyarlanmasına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60009) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

230.- Erzincan Milletvekili Muharrem Işık'ın, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğine verilen vergi cezalarının akıbetine ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60010) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

231.- İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in, RTÜK tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60011) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

232.- Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan'ın, Muğla'da yapılan bir okul müdürü atamasına dair iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60012) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

233.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, 2003-2015 yılları arasında öğretmenlerin sosyal ve ekonomik durumu ile ilgili iyileştirmelere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60013) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

234.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, öğretmenlerin okul idarecilerinden baskı gördükleri iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60014) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

235.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün müdür yardımcılığı görevlendirmelerinde usulsüzlük yapıldığı iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60015) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

236.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Ankara'daki yatılı bir okulda kaloriferlerin yanmadığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60016) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

237.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2014-2015 eğitim-öğretim yılındaki yatay geçişlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60017) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

238.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, yurt dışında okuyan ve mezun olan tıp doktorları için yapılan seviye tespit sınavlarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60018) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

239.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60019) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

240.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, ODTÜ'deki taşeron trafik işçilerinin statülerinin değiştirildiği iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60020) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

241.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, üniversitelerin 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60021) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

242.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60022) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

243.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Yükseköğretim Kurulunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60023) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

244.- İstanbul Milletvekili Celal Dinçer'in, İstanbul Çekmeköy'de bir okulda eğitime barakalarda devam edildiği yönündeki iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60024) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

245.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, devlet ve vakıf üniversitelerindeki bazı kadrolarla ilgili verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60025) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

246.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Bakanlık ile bağlı kurum ile kuruluşlarca öğrencilere yönelik yürütülen çeşitli çalışma ve projelere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60026) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

247.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, eğitimde özel sektör payına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60027) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

248.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğinin sağlanması adına yürütülmekte olan projeler ile öğretmenlerle ilgili bazı verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60028) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

249.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, üniversitelerle ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60029) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

250.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, idareci atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60030) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

251.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, öğretmen atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60031) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

252.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, fen bilimleri branş öğretmenlerinin atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60032) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

253.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60033) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

254.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, eğitim kurumlarındaki mobbing vakalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60034) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

255.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, özür grubu atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60035) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

256.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, Soma'da yaşanan maden kazası sonucu yetim kalan çocuk ve gençlerin eğitimi için yapılan çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60036) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

257.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Diyarbakır Bağlar Milli Eğitim Müdürlüğünün resmi internet sitesinde çocuklarla ilgili özel bilgilerin yayımlandığı listeye ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60037) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

258.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Savunma Sanayii Müsteşarlığının 2015 yılı bütçesinden yapılacak harcamalara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60038) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2015)

259.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60039) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

260.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Savunma Sanayi Müsteşarlığının 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60040) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

261.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60041) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

262.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60042) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

263.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Su Enstitüsünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60043) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

264.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60044) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

265.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60045) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

266.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Orman Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60046) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

267.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, elektrik şirketinin uygulamaları sonucu zarara uğrayan çiftçilere ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60047) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

268.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60048) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

269.- Muş Milletvekili Demir Çelik'in, Kırklareli'nin Kaynarca beldesindeki çevre kirliliğine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60049) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

270.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60050) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

271.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60051) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

272.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60052) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

273.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Halk Sağlığı Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60053) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

274.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60054) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

275.- Uşak Milletvekili Dilek Akagün Yılmaz'ın, Uşak Devlet Hastanesine baz istasyonu kurulmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60055) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

276.- Muş Milletvekili Demir Çelik'in, Türkiye'ye sığınan Ezidiler ve Kobanililer için ücretsiz sağlık hizmeti verilmediği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60056) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

277.- Ankara Milletvekili İzzet Çetin'in, Türkiye Diyanet Vakfına ait hastanelerin bedel tespitine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60057) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

278.- İstanbul Milletvekili Abdullah Levent Tüzel'in, yol bakım hizmetleri için yapılan ihalelere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60058) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.01.2015)

279.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, TCDD'nin zararlarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60059) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

280.- Sivas Milletvekili Malik Eder Özdemir'in, Sivas özelinde ve Türkiye genelinde karla mücadele işinin taşeron şirketlere ihale edilmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60060) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.01.2015)

281.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, Türk Hava Yollarının bir uçuşunda meydana gelen olaya ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60061) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

282.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, 2005-2015 yılları arasında Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yurt dışından satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60062) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

283.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60063) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

284.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60064) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

285.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Karayolları Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60065) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.01.2015)

286.- Ankara Milletvekili Özcan Yeniçeri'nin, karla mücadele işinin taşeron şirketlere ihale edilmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60066) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

287.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, Balıkesir Karayolları Müdürlüğünde çalışan personelin yaşadığı iddia edilen mağduriyete ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60067) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

288.- Yozgat Milletvekili Sadir Durmaz'ın, Ankara-Sivas hızlı tren demir yolu hattına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60068) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

289.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2014-2015 yılları arasında satın alınan otomobillere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60069) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

290.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2015 yılları arasında istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60070) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2015)

291.- İstanbul Milletvekili Celal Dinçer'in, bir Sayıştay denetçisi hakkındaki iddialara ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60071) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2015)

292.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Sayıştay 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60072) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2015)

293.- Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Kamu Denetçiliği Kurumu 2014 yılı bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60073) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2015)

294.- İstanbul Milletvekili Kadir Gökmen Ögüt'ün, Halkla İlişkiler Binasının bazı eksikliklerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/60074) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2015)

Gündeme Girmeden Geri Alınan Sözlü Soru Önergesi

1.- Ardahan Milletvekili Ensar Ögüt, Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürlüğünün bazı ülkelerin polislerine eğitim verip vermediğine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) sözlü soru önermesini 02.02.2015 tarihinde geri almıştır. (6/6554)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan ve 21 Milletvekilinin, Kültür ve Turizm koruma bölgeleri seçim kriterlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/1200) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.11.2012)

2.- Diyarbakır Milletvekili Emine Ayna ve 20 Milletvekilinin, Kazan Vadisinde yaşanan çatışmaların sonuçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/1201) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.11.2012)

3.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan ve 21 Milletvekilinin, Diyarbakır ve çevresindeki elektrik kesintileri ve dalgalanmalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. (10/1202) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2012)

11 Şubat 2015 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Meral AKŞENER

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), İsmail KAŞDEMİR (Çanakkale)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşimini açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Elektronik cihazla yoklama yapacağız.

Yoklama için üç dakika süre vereceğim.

Sayın milletvekillerinin oy düğmelerine basarak salonda bulunduklarını bildirmelerini, bu süre içerisinde elektronik sisteme giremeyen milletvekillerinin salonda hazır bulunan teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen sisteme giremeyen üyelerin ise yoklama pusulalarını görevli personel aracılığıyla üç dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

Görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz...

Sayın milletvekili arkadaşlarım, şimdi üç milletvekili arkadaşımız hazırlık yaptılar, gündem dışı konuşma yapacaklar. Eğer bu uğultuyu Genel Kurulda hafifletebilirsek çok iyi olacak.

Gündem dışı ilk söz, Erzincan’ın düşman işgalinden kurtuluşunun 97’nci yıl dönümü nedeniyle söz isteyen Erzincan Milletvekili Sayın Sebahattin Karakelle’ye aittir.

Buyurunuz Sayın Karakelle. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle’nin, Erzincan’ın düşman işgalinden kurtuluşunun 97’nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

SEBAHATTİN KARAKELLE (Erzincan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; can Erzincan’ımızın düşman işgalinden kurtuluşunun 97’nci yıl dönümü münasebetiyle söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu anlamlı günümüzde Erzincanlı hemşehrilerimin ve 17 Şubatta kurtuluşunu kutlayacağımız Tercanlı hemşehrilerimin bayramlarını tebrik ediyorum.

13 Şubat, yanmış, yıkılmış Anadolu’nun külleri üzerinde yeniden kurulan Türkiye Cumhuriyeti devletin temellerinin harcına binlerce Erzincanlı yiğitlerin kanını döküp canlarını verdikleri gündür. Üstat Necip Fazıl bu yiğitlere seslenirken diyor ki: “Ölümden ileride varış dediğin, geride ne varsa bırak utansın.” Bu ulvi anlayışla, dünden bugüne, gözünü kırpmadan vatan toprağına düşen şehitlerimize Allah’tan rahmet, gazilerimize hayırlı uzun ömürler diliyorum. İstiklal ve istikbal mücadelemizin şanlı bir cephesi olan can Erzincan’ımızı bizlere tekrar kazandıran, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm silah arkadaşlarını şükran ve rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Elesem toprağın candır Erzincan, mekânın yiğitlere handır Erzincan.” diyor Ozanımız. Evet, tarih boyunca bir çok medeniyetlere ev sahipliği yapmış, Yavuz Sultan Selim Han’a, Fatih Sultan Mehmet Han’a han olmuş Erzincan’ımız, Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra Ruslar tarafından işgal edilmiş, onların çekilmesinden sonra Ermeni eşkıyalarına teslim edilmiştir. Rusların ve Ermenilerin yaptığı mezalimler ve katliamların üzerinden hemen hemen bir asır geçti. Bir asır değil, birkaç asır da geçse o günlerin acısını Erzincan ve Erzincanlının şahsında yüce milletimiz asla unutmayacaktır.

İktidarımızla siyasi, sosyal, ekonomik olarak kalkınan, büyüyen yeni bir Türkiye’yle Erzincan’ımız da büyümekte, kalkınmadan payına düşeni ziyadesiyle almaktadır. Eğitimde, sağlıkta, tarımda, turizmde, ulaştırmada, güvenlikte çok önemli yatırımlara imza atılmıştır. Sağlık hizmetlerinde hemşhelerimiz kalp ameliyatları, anjiyo tetkikleri gibi en ağır ameliyatları bile artık Eğitim ve Araştırma Hastanemizde almakta, sadece ilimize değil, çevre iller de dâhil, aylık ortalama 17 bin hastaya hizmet verilmektedir. 200 yataklı ek bina inşaatımızın temeli de inşallah bu yıl atılacaktır. Erzincan üniversitemiz, doğuda bir dünya üniversitesi vizyonuna doğru hızla ilerlemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; birliğin, kardeşliğin şehri, canların diyarı Erzincan, iktidarımızla özellikle son on üç yılda kamu alanında 5 milyarı aşkın yatırım ve destek almıştır. Eğitimde, ilimiz ve ilçelerimizdeki okullarımız çağın gerektirdiği eğitim teknolojileriyle donatılmıştır, 649 yeni derslik kazandırılmıştır. DAP ve GAP projelerinin yanında yapımı hızla devam eden Turna Çayırı Barajı’yla 149 bin dekar arazimiz suyla buluşacaktır. Kentsel dönüşüm ve TOKİ uygulamalarıyla ilimiz 8.643 yeni konuta kavuşmuştur. Büyük katma değer ve istihdam oluşturacağına inandığım Et ve Süt Kurumu marifetiyle ilimizde saatte 8 bin adet kesim kapasiteli beyaz et tavuk entegre tesisi inşaatı hızla devam etmektedir.

Bütün bu yatırımların gerçekleşmesinde, partimizin kurucusu, davamızın lideri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a ve ondan yeni Türkiye için milletimize hizmet bayrağını devralan Genel Başkanımız ve Başbakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu’na, tüm bakanlarımıza ve her yatırımda ayrı bir emeği olan, bir önceki Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanımız Sayın Binali Yıldırım’a minnet ve şükranlarımı arz ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ortak tarihimizin, ortak kültürümüzün bizi kardeş ilan ettiği bin yıllık bu coğrafyada birlik ve beraberliğimizi bozmaya kimsenin gücü yetmemelidir, yetmeyecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, kurtuluş gününde aziz hemşhelerimi saygı ve muhabbetle selamlıyor, ayrıca yüce heyetinize de saygılarımı arz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gündem dışı ikinci söz, Kahramanmaraş’ın kurtuluşunun yıl dönümü nedeniyle söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mesut Dedeoğlu’na aittir.

Buyurunuz Sayın Dedeoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

2.- Kahramanmaraş Milletvekili Mesut Dedeoğlu’nun, Kahramanmaraş’ın düşman işgalinden kurtuluşunun 95’inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kahramanmaraş’ımızın düşman işgalinden kurtuluşunun 95’inci yıl dönümü etkinlikleri kapsamında söz aldım. Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; doksan beş yıl önce bugün, yabancı güçler Anadolu'yu işgal etmeye başlamışlar ama maalesef ki başarılı olamamışlar. Kahramanmaraş'ı ilk önce 22 Şubat 1919'da İngilizler, daha sonra 29 Ekim 1919'da da Fransızlar işgal etmişler. Fransızlar Kahramanmaraş'a çok büyük zulümler yapmışlar ama bu zulmün altından Kahramanmaraş halkı başarıyla kalmış, şehrin müdafaasını yerine getirmiş ve Fransızlardan kurtulmayı başarmıştır.

Ve yine doksan beş yıl önce Kahramanmaraş halkı tek bir yürek hâlinde "Maraş bize mezar olmadan düşmana gülzâr olmaz." demiş ve bu felsefeyle de Fransızlarla mücadele etmeye başlamışlar.

Bağımsızlığın ilk mücadelesini Kahramanmaraş'tan Kahramanmaraş halkı yapmış. Kahramanmaraş'ımızın doksan beş yıl önceki bugünlerde kurtuluşuna ana unsur olan iki olay var. Bunlardan bir tanesi, Türk kadınına uzatılan ele, Sütçü İmam tarafından Fransız askerlerine sıkılan kurşun.

İkincisi, bayrak olayı. O dönemlerde cuma namazını kılmak üzere Kahramanmaraş'ımızın Ulu Camii'nde toplanan halk Kahramanmaraş Kalesi'nde dalgalanan Fransız Bayrağı'nı gördükten sonra, o zamanki hocalarımızdan Rıdvan Hoca aynen şu cümleyi kullanıyor: "Memlekette, ülkede yabancı bayrak dalgalanırken cuma namazı kılmak caiz değildir." diyor ve halk galeyana gelerek kalede bulunan Fransız Bayrağı'nı aşağıya indirerek Türk Bayrağı'nı oraya asıyor ve nihayetinde cuma namazı kılınıyor. Bu olaydan sonra Kahramanmaraş halkı yirmi iki gün, yirmi iki gece Fransızlarla mücadele veriyor o zamanki teknolojiyle; nacaklarla, kazmalarla, küreklerle ve dolma tüfeklerle. Bu Kurtuluş Savaşı, Kahramanmaraş'ın vermiş olduğu bu mücadele dünya literatürüne geçiyor. Bu Kurtuluş Savaşı'nı verdikten sonra Fransızlar Kahramanmaraş'ı terk etmek zorunda kalıyorlar. Yine, Kahramanmaraş halkının Fransızları Kahramanmaraş'tan kovduktan sonra mücadelesi bitmiyor bugün olduğu gibi, çevre illere yardıma koşuyorlar oranın kurtuluşuna omuz vermek üzere, oraya yardım etmek üzere.

12 Şubat Kahramanmaraş'ımızın düğünüdür, bayramıdır, haklı gururdur çünkü işgal altına alınmış bir şehrin yabancı devletlerden kendi imkânlarıyla kurtuluşunun mücadelesini verdiği gündür. Bugün Kahramanmaraş'ın düğünü, bayramı dedim. Kahramanmaraş'a bu düğün, bayram hayırlı olsun. Bu Kahramanmaraş'ın bu düğünü, bu bayramı her zaman, her dönemde olduğu gibi büyük etkinliklerle devam etmektedir ama bakıyoruz, şu son on iki yıldan beri Kahramanmaraş'ın vermiş olduğu bu mücadeleyi, bayrak adına verilen mücadeleyi, ezan adına verilen bu mücadeleyi ve kurtarıcı adına verilen bu mücadeleyi şimdi göremiyoruz. Bayrak var adı yok, millet var adı yok, kurtarıcı var adı yok. Dış güçlerle ve teröristlerle mücadele edilmesi gereken yerde müzakere yapılıyor. Bayrağın adı Türk Bayrağı'dır, milletin adı Türk milletidir ve kurtarıcının adı Yüce Önder Atatürk'tür.

Bu duygu ve düşüncelerle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gündem dışı üçüncü söz, Giresun ilinin sorunları hakkında söz isteyen, Giresun Milletvekili Sayın Selahattin Karaahmetoğlu'na aittir.

Buyurunuz Sayın Karaahmetoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- Giresun Milletvekili Selahattin Karaahmetoğlu'nun, Giresun ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

SELAHATTİN KARAAHMETOĞLU (Giresun) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 13 Şubat Erzincan ilimizin olduğu gibi benim doğum yerim Giresun'un Görele ilçesinin de kurtuluş günüdür. Bu sebeple Erzincanlı ve Göreleli hemşehrilerimin kurtuluş gününü kutluyorum.

Giresun ilinin sorunlarını anlatmak için söz aldım. Giresun ili sanayi açısından gelişmemiş, ekonomisi tarım ağırlıklı olan ama buna karşılık sosyal yaşam kalitesi, seviyesi, kültür düzeyi ve doğal güzellikleriyle Doğu Karadeniz Bölgesi'nin önemli illerinden biridir.

Giresun ili düşman işgali görmediği hâlde ulusal Kurtuluş Savaşı'nda en çok şehit veren illerimizin başında gelmekte olup bunun yanında, Mustafa Kemal Atatürk'e 42'nci ve 47'nci muhafız alaylarını veren bir ildir.

On iki yıllık AKP iktidarı döneminde Giresun ekonomisi önemli kayıplar yaşamıştır. Bunların başında Giresun ekonomisinin can damarı olan FİSKOBİRLİK gelmektedir. 2.521 çalışandan bugün 160 çalışana düşmüştür. SEKA kâğıt fabrikası kapanmış, 1.500 işçi çalıştıran kapasitedeki bir fabrikayı kaybetmiştir. Bunun yanında, özel sektöre ait 800 işçinin çalışacağı bir kapasitesi olan gıda, fındık ve entegre tesisi ne yazık ki kapanmış, bunun yanında ufak ölçekli fındık kırma fabrikaları da Giresun'da kapanmıştır. Yine, özel sektöre ait 3 tane un fabrikası kapanmak zorunda kalmıştır. Orman İşletmeye ait tamirhane kapanmış, Kıyı Emniyet Müdürlüğü kaldırılmış, Kalkınma Bankası kaldırılmış ve Giresun Limanı özelleştirilmiştir. Giresun Limanı Karadeniz Bölgesi'nin 3'üncü büyük limanı olduğu hâlde ne yazık ki bugün otopark olarak kullanılmaktadır. Giresun Limanı'nın işlevselliğini kazanması için mutlaka gümrük ihtisas kapısı özelliğini alması gerekmektedir. Bu dönemde ciddi bir istihdam sağlanmamış, Giresun'da 15 bin kişi işsiz kalmış, Giresun nüfusu da 110 bin-120 bin arası azalmış ve Giresun'da göç ciddi olarak öne çıkmıştır.

Giresun'un bu sorunlarının çözülmesi için bazı altyapıların yapılması gerekmektedir. Bunların başında Erzincan-Torul-Tirebolu-Trabzon demir yolu gelmektedir. Bu yolun yapılması lazımdır ve Tirebolu demir yolu hem ekonomik açıdan hem mesafe açısından hem tüneller ve viyadük sayısının azlığı açısından ülke ekonomisine önemli bir katkı sağlayacak bir demir yolu ağı olacaktır.

Giresun ayrımı-Dereli 25 kilometrelik yolu yeterli değildir. Bu yolun Suşehri ve Sivas'a ulaşması ve buradan Orta Asya'ya ve İran'a gidecek yolun önemi, aynı zamanda Akdeniz'e ulaşması Giresun ekonomisi için çok önemli bir husus arz etmektedir.

Giresun'un tıp fakültesi vardır, ne yazık ki hastanesi yoktur. Bu sorunun bir an önce çözülmesi gerekmektedir.

Ayrıca, Giresun'da yabancı sermayeli 70 market vardır. Bu marketler yüzünden Giresun esnafı ölümle karşı karşıyadır, ekonomik ölümle karşı karşıyadır.

2012 yılında Giresun'da ilamlı icra takibi 2.423 dosya, ilamsız 15.368 dosya vardır. 2014 yılında verdiğimiz bu konudaki soru önergemize hâlâ cevap alamadığımızı da belirtmek isterim.

Sosyal güvenlik prim borcu olan esnaf sayısı 6.740'tır, borç tutarı 96 milyon 231 bin 268 TL'dir.

DOKAP, kalkınmada iller arasındaki gelişmişliği düzeltmek için yapılan bir kurum olmasına rağmen Giresun'a bir katkısı olmamıştır ve komşu iller gelişirken Giresun olduğu yerde ne yazık ki saymıştır. Turizm Master Planı Giresun'da yeniden dikkate alınmalıdır.

Rahmetli Uğur Mumcu'nun "Vurulduk ey halkım, unutma bizi!" diye seslendiği yoksul Giresun köylüleri bugün daha da yoksullaşmıştır. Ve Giresun ilimizin Hakkâri ilimizden farkı sadece denizin kenarında olmasıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, 60'ıncı maddeye göre pek kısa söz taleplerini yerine getiriyorum.

Sayın Doğu...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Tokat'ta çalışan sağlık personelinin sorunlarına ilişkin açıklaması

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ülkemizin her yerinde olduğu gibi, Tokat ilinde çalışan sağlık personeli çok büyük sıkıntı içerisinde. Özellikle sağlık personeline yapılan şiddet artık çekilmez boyutlara ulaşmıştır. Şiddet giderek artmaktadır. Sağlık personeline yapılan şiddet mutlaka önlenmeli ve gereken yasal düzenlemeler yapılmalı, kanunlar da tavizsiz uygulanmalıdır.

Ayrıca, sağlık personeli özlük haklarının yetersiz olmasından dolayı mağduriyet yaşamaktadır, ağır nöbetler, görevde zorluklar çekilmez boyutlardadır. Bir de bunun yanında, yeterli özlük hakları olmayınca durum gittikçe ağırlaşmaktadır.

Ayrıca, sağlık personeli çok az maaş bağlanmasından dolayı emekli olmaktan korkmaktadır. Sağlık personelinin aldığı döner sermaye payları emekli aylıklarına yeterli oran ve zamanda sayılmayınca mağduriyetler de ortaya çıkmaktadır.

Şiddet, özlük hakları konusunda sağlık personeline yardımcı olmak için gerekli düzenlemeler Hükümet ve Meclisten beklenmektedir. Biz de yetkilileri bu çalışan ve fedakâr insanların sesini duymaya, gereğini de yapmaya davet ediyoruz diyor, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

2.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, Mersin'de işsizlik oranının giderek artmasının nedeninin Hükümetin Mersin'e yapılacak yatırımları engellemesi olduğuna ilişkin açıklaması

AYTUĞ ATICI (Mersin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Mersin'de işsizlik oranı yüzde 13'e dayanmıştır. Bu oran, Türkiye ortalamasının 3-4 puan üstündedir. 2011 yılında işsizlik yüzde 9,2'yken bugün 12,4'tür. Her gün, birçok vatandaşımız iş için bizi arıyor, hatta bazıları maalesef intihar ediyor. Peki, Mersin'de işsizlik neden artıyor? Çünkü AKP Hükümeti pek çok yönden Mersin'i cezalandırmış ve Mersin'deki yatırımları engellemiştir. Örneğin, Mersin Limanı'nın büyümesi engellenmiştir. Örneğin, organize sanayi bölgesinin otobana bağlanması engellenmiştir. Çukurova Havaalanı seçim vaadi olarak verilmiş, yapılmamıştır. Mersin-Antalya yolu seçim vaadi olarak verilmiş, yapılmamıştır.

Şimdi, AKP, seçim dönemi gelip bunları pişirip pişirip halkın önüne gene koyacaktır ancak halkımız bunları yemeyecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Eyidoğan.

3.- İstanbul Milletvekili Haluk Eyidoğan'ın, çocuklarımıza yaşanabilir mekânlar ve şehirler bırakmamız gerektiğine ilişkin açıklaması

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) - Teşekkür ederim Başkan.

Hükümete, bakanlıklarına, belediyelerine sesleniyorum: Ormanları, su havzalarını, kıyıları, meraları, koruları ve kent içi yeşil alanları ve meydanları betonla doldurmayın, yağmacıların, talancıların eliyle çevreyi tahrip eden vahşi inşaatlara izin vermeyin. Çocuklarımıza ve torunlarımıza yaşanabilir mekânlar ve şehirler bırakalım. Siluet bozan ve havamızı zehirleyen beton yığınlarıyla, doğamızı ve şehirlerimizi mahvedenlere itibar etmeyin. Şehirlerin kimliklerini bozmayın. Yaşanabilir mekânlar için plan yapmak yerine, planlı tahribat ve talan yapanları engelleyin. İmar hakkı değil yaşam hakkı istiyoruz, marka şehirler değil kimlikli şehirler istiyoruz. Dönüşüm halkla birlikte yapılsın istiyoruz. Yarışan şehirler değil, paylaşılan şehirler istiyoruz. Bina tasarımı değil, yaşam tasarımı istiyoruz. Bizim mahalleyi istiyoruz. Yeşil şehirler istiyoruz, sağlıklı şehirler istiyoruz. Çocuk parkları istiyoruz. Temiz hava ve su istiyoruz. Proje ve yatırımlar insan ve daha iyi bir yaşam içindir, doğayı mahvetmek için değildir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Demiröz...

4.- Bursa Milletvekili İlhan Demiröz'ün, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanından, doping kullanılmış cezalı atların koşturulduğu bir yarış olup olmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

İLHAN DEMİRÖZ (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sizin aracılığınızla Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanına sormak istiyorum. 4 Şubat 2015 tarihinde, seçim bölgem olan Bursa ilçelerinde gerçekleştirdiğim ziyaretler sırasında, İzmit ilçemizde bir yarışsever vatandaşımız, at yarışlarında, doping kullanılmış olan cezalı atların, ceza süreleri bitmeden koşturulduklarını ve yarış kazandıklarını iddia etmiştir. Böyle bir durum söz konusu mudur? Cezalı atların koşturulduğu bir yarış olmuş mudur? Bu konuda bir inceleme, araştırma yapmayı düşünür müsünüz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Havutça.

5.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, Millî Eğitim Bakanlığından, angarya olarak düzenlenen öğretmenlere nöbet tutma görevini yasal bir zemine oturtmayı düşünüp düşünmediklerini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Millî Eğitim Bakanlığında görev yapan öğretmenlerimiz, yaklaşık bir aydır nöbet görevini tutmayarak, nöbet görevlerinin angarya olduğu gerekçesiyle eylemdeler. Bu eyleme, EĞİTİM-İŞ kolundaki tüm sendikalar katılmaktadır; EĞİTİM SEN, TÜRK EĞİTİM-SEN, EĞİTİM-İŞ, AKTİF EĞİTİM-SEN gibi. Gerçekten de 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmenlerin görevleri kanun maddelerinde sayılmıştır, bunların arasında nöbet görevi bulunmamaktadır.

Öğretmenlerin karşılıksız bir angarya olarak... Angarya uluslararası hukukta bile düzenlenmiş ve kamu görevlilerinin yapmaması gereken bir uygulamadır. Sayın Millî Eğitim Bakanımıza -az önce buradaydı- seslenmek istiyorum. Aylardır Millî Eğitim Bakanlığında, okullarda öğretmenlerimiz bununla ilgili haklı taleplerini ortaya koyuyorlar. Bakanlığınız angarya olarak düzenlenen bu nöbet görevini yasal bir zemine, ücretli bir zemine oturtmayı düşünüyor mu? Sayın Bakanın bununla ilgili talimat vererek, yasal düzenleme yaparak angaryanın yani nöbetin ücretli hâle getirilmesi öğretmenlerimizin talebidir ve bu, haklı bir taleptir, uluslararası hukukta karşılığı olan bir taleptir. O nedenle, Sayın Bakandan bunun düzeltilmesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şandır...

6.- Mersin Milletvekili Mehmet Şandır'ın, özellikle güney illerinde yaşanan elektrik kesintilerine tedbir alınmasını istirham ettiğine ilişkin açıklaması

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özellikle güney illerimizde, muhtemelen de Türkiye'nin her bölgesinde yaşanan ve son günlerde sık sık yaşanan uzun süreli elektrik kesintilerine dikkatinizi çekmek istiyorum, sayın bakanların da dikkatini çekmek istiyorum. Türkiye'ye yakışmayan, gerçekten on saate ulaşan elektrik kesintileri üretimi, sanayiye, esnafı, çiftçiyi mağdur ettiği gibi, çadır kentlerde yaşayan, ülkemize sığınmış Suriyeli ve Iraklı sığınmacıların da hayatını yaşanmaz hâle getiriyor. Bu ağır kış şartlarında, çadırın altında elektrikle ısınan, elektrikle beslenen, onunla sobasını yakan, onunla aşını pişiren o insanların bu kar kış altında elektrik kesintilerinden dolayı yaşadığı ızdırabı tüm Türkiye'nin özellikle Hükûmetin ve Meclisin dikkatine sunuyorum. Tedbir alınmasını, kısa sürede tedbir alınmasını istirham ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ünal...

7.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın, Kahramanmaraş'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 95'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yarın Kahramanmaraş'ımızın kurtuluş yıl dönümü. 12 Şubat 1920'de Kahramanmaraş'ımız Fransız işgalinden kurtuldu. Kurtuluş mücadelesinin meşalesinin yakıldığı ilk yerlerden bir tanesi Maraş. Daha Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulmadan kendi gayretiyle, çabasıyla, kendi irfanıyla, sevdasıyla, Rıdvan Hoca'nın “Kalesinde Fransız Bayrağı dalgalanan bir yerde cuma namazı kılmak caiz değildir.” sözüyle birlikte ayağa kalkan Maraş, Aslan Bey'iyle, Sütçü İmam'ıyla, Rıdvan Hoca'sıyla ve daha ismini sayamayacağımız birçok meçhul kahramanıyla işgalden kendisini kurtardı. Aslında sadece Maraş değil, millet olmanın... Çanakkalelisi, Maraşlısı, Anteplisi, Elâzığlısı, Edirnelisi, Yemen'inden, Halep'inden, Libya'sından, Bingazi'sinden, Tajura'sından, her yerden aynı millete mensubiyetin verdiği adanmışlık, aidiyet ve aşkla kucak kucağa yatan kardeşlerimiz, şehitlerimiz, şühedamız, aslında Kahramanmaraş'ın o gün verdiği mücadelenin büyük bir örneğini oluşturuyor.

Yarın Kahramanmaraş bir düğünü yaşayacak. Kahramanmaraş yeniden tarih bilinciyle, her 12 Şubatta olduğu gibi, o günü hatırlayacak, istiklalini hatırlayacak, bağımsızlığını hatırlayacak, o al bayrağın gölgesinde yaşamının saadetini hatırlayacak ve bunu bir düğün bilecek.

Bu duygularla, Mercimek Tepe'de savaşmış gazilerden dedem Ali Hafızoğlu Mehmet Efendi'yi de rahmetle yâd ediyorum. Bugünü kutluyorum.

BAŞKAN – Sayın Düzgün....

8.- Tokat Milletvekili Orhan Düzgün'ün, Hükûmetin Tokat'ın tanıtımını iyi yapamadığına ve bu işi Tokatlılara bırakmasını rica ettiğine ilişkin açıklaması

ORHAN DÜZGÜN (Tokat) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, bu Hükûmet geçtiğimiz seçim öncesinde Tokat'ı 4T'yle meşhur edeceğini söylemişti, bunlar; ticaret, tarım, turizm ve tanıtımdı. Ticarete Tokat'taki esnaflar birer birer batıyorlar. Tarımda çiftçi ürününü toplamıyor artık, çünkü para etmiyor. Turizmde Hükûmet başarılı oldu? Nasıl başarılı oldu? Tokat'ı Türkiye'nin en çok göç veren 2'nci ili yaparak Tokat'ta bir turizm faaliyeti sağladı. Tanıtımda ise Tokatlı sivil toplum örgütlerinin kendilerinin organize edip emek, çaba harcayarak, finansmanını da kendileri sağlayarak İstanbul'da yapmayı planladıkları Tokat Tanıtım Feshane Günleri maalesef iktidarın baskısı nedeniyle iptal edildi. İstanbul'daki bütün sivil toplum örgütleri, Tokat sever bütün insanlar teyakkuz hâindeler, isyan hâindeler. Hükûmetten ricamız, bu baskıyı kaldırın; Tokat'ı hiç olmasa bırakın, Tokatlılar tanıtınsın. Sizden Tokat'a bir fayda gelmeyeceği açıkça ortada zaten.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karaahmetoğlu...

9.- Giresun Milletvekili Selahattin Karaahmetoğlu'nun, Giresun Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi Okulunun bazı ihtiyaçlarına ve Giresun'da kültür ve sanat etkinliklerinin yapılacağı bir salona ihtiyaç bulunduğuna ilişkin açıklaması

SELAHATTİN KARA AHMETOĞLU (Giresun) – Sayın Başkan, Giresun Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi Okulumuzda 105 hafif düzeyde engelli, 70 orta, ağır ve otistik engelli öğrencimiz eğitim görmektedir. Okulun acil olarak bir spor salonuna, bir araca, bir minibüse ve okul içi bir asansöre ihtiyacı vardır; ilgili bakanlığa duyuruyorum.

Ayrıca, kültürel ve sanatsal etkinliklerin yüzyıllardır sürdürüldüğü sanat dostu Giresun'da tiyatro, konferans ve diğer tüm eğitim, kültür, sanat etkinliklerinin gerçekleştirilebileceği, yeterli kapasiteye sahip bir salona ihtiyaç bulunmaktadır; bu konuda da ilgili bakanı bilgilendirmek istiyorum.

Saygılar sunarım, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Susam...

10.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Susam'ın, askerlikte geçen sürelerin sigorta bedellerinin devlet bütçesinden karşılanması gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkanım, aracılığınızla burada bulunan Sayın Millî Savunma Bakanımıza da sormak istiyorum: Bedelli askerlik uygulamasını başlatıp bazı bedelli bekleyen arkadaşlarımızı mutlu ettiniz; kasaya da belirli bir para aldınız.

Daha önce sizinle de paylaştım: Bu imkâna kavuşamayan ama genç yaşta işini bırakarak askerlik yapan insanların, askerlikte geçen sürelerini ancak kendi paralarını ödeyerek borçlanma ve emekliliğe saydırma hakları var. Bu insanlar devlete hizmet ediyorlar. Paraları yok diye bu insanların işlerini bırakıp askerlikte geçen sürelerinin bedelini devletin ödemesi gerekir diye düşünüyorum. Bu noktada kaynağınız da var, bedelliden elde ettiğiniz bu kaynağı bu insanların sigorta bedeli olarak karşılamak en doğrusudur ve hakkaniyet ölçüsüdür. Hem vatana hizmet duygusuyla bu işi yapan hem de işlerinden güçlerinden olan bu insanların sigortalarının devletin bu bütçesinden karşılanması gereklidir. Bu konuda iyi niyetli gayretlerinizle bir sonuç almanızı bekliyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

11.- Adana Milletvekili Seyfettin Yılmaz'ın, AKP iktidarı döneminde Adana'ya verilen sözlerin yerine getirilmediğine ilişkin açıklaması

SEYFETTİN YILMAZ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye'nin en gelişmiş illerinden birisi olan Adana, özellikle AKP iktidarının on üç yıllık politikaları neticesinde gerek tarımda gerek sanayide gerekse ticarete her geçen gün kan kaybederek bugün işsizlikte Türkiye'nin en işsiz kentlerinden biri hâline gelmiştir. Sanayisi, son çıkan teşvik yasasıyla ciddi manada darbe almış, yeni yatırımların olmadığı bir kent hâline gelmiş; bu arada, kredi kartı kullanımında ve geri ödenmesinde çok sıkıntılı bir süreçten geçiyor; taşeronlaşmanın yaygın olduğu bir kent hâline gelmiş vaziyette.

2011 Haziranında, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, İstasyon Meydanı'nda 11 tane söz vermişti. Yine 2007 yılında dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Recep Tayyip Erdoğan'ın bu bölgenin enerji ihtisas bölgesi olacağını ve on binlerce insanın iş sahibi olacağı bir kent hâline geleceğini ifade etmelerine rağmen, üzerinden sekiz yıl geçmesine rağmen herhangi bir faaliyetin olmadığı bir kente dönüşmüştür.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum:

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan ve 21 milletvekilinin, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinin belirlenmesinde dikkat edilen hususların ve Diyarbakır, Mardin, Midyat ve Hasankeyf'in bu bölgelere dâhil edilmemesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1200)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinin belirlenmesinde dikkat edilen hususlar ile bu bölgeler arasında Diyarbakır, Mardin, Midyat ve Batman-Hasankeyf gibi yerlerin gösterilmeme nedenleriyle ilgili olarak Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

1) Altan Tan	(Diyarbakır)
2) Pervin Buldan	(İğdır)
3) İdris Baluken	(Bingöl)
4) Sırrı Sakık	(Muş)
5) Murat Bozlak	(Adana)
6) Halil Aksoy	(Ağrı)
7) Ayla Akat Ata	(Batman)
8) Hasip Kaplan	(Şırnak)
9) Hüsamettin Zenderlioğlu	(Bitlis)
10) Emine Ayna	(Diyarbakır)
11) Nursel Aydoğan	(Diyarbakır)
12) Adil Zozani	(Hakkâri)
13) Esat Canan	(Hakkâri)
14) Sırrı Süreyya Önder	(İstanbul)
15) Sebahat Tuncel	(İstanbul)
16) Mülkiye Birtane	(Kars)
17) Erol Dora	(Mardin)
18) Ertuğrul Kürkcü	(Mersin)
19) Demir Çelik	(Muş)
20) İbrahim Binici	(Şanlıurfa)
21) Nazmi Gür	(Van)
22) Özdal Üçer	(Van)

Gerekçe:

Turizm ve Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerinin Belirlenmesine ve İlanına İlişkin Yönetmelik’le Türkiye’nin bazı bölgeleri turizm merkezleri olarak belirlenmiştir.

Bu yönetmelikte yer alan kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi, tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve planlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilan edilen bölgelerdir.

Kültür ve turizm gelişim bölgeleri 28 ayrı yerden oluşmaktadır. Bunlar arasında Antalya’dan 5 ayrı bölge; Elâzığ, Mersin, İzmir ve Rize’den ikişer bölge; Samsun, Ordu ve Sakarya gibi illerden de birer bölge bulunmaktadır. Listede yer alan diğer şehirlere de bakınca ne yazık ki Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nden sadece Şanlıurfa ilimizi görmekteyiz. Özellikle Diyarbakır, Mardin, Midyat ve Batman gibi son derece önemli tarihî ve turistik yerlere sahip olan illerimizin bu turizm koruma ve gelişim bölgeleri içerisinde yer almamasının nedenleri açıkça ortaya koyulmalıdır. Mardin UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi’nde yer almaktadır. Listeye alınması için de 2014 yılında başvuru yapılacaktır. Diyarbakır Surları dünyada Çin Surlarından sonra en uzun surlar olarak bilinmektedir. Midyat ve Hasankeyf gibi ilçeler ise tarihî dokusu ve şehir yapılarıyla Türkiye’deki sayılı turistik alanların başında gelmektedir. Rize’den 2 ayrı bölgeye bu listede yer verilmesi ve buna karşın saydığımız bölgelerin hiçbirinin Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi içerisine dâhil edilmemesinin gerekçelerini araştırmak için Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

2.- Diyarbakır Milletvekili Emine Ayna ve 20 milletvekilinin, 22/10/2011 tarihinde Hakkâri'nin Kazan Vadisi'nde yaşanan çatışmalarda kimyasal silah kullanıldığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1201)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

22 Ekim 2011 tarihinde Hakkâri'nin Kazan Vadisi'nde yaşanan çatışmalar sonucu birçok kişi hayatını kaybetmiştir. Çatışmalarda belirtilen en önemli iddialardan biri de, bu çatışmalarda kimyasal silah kullanıldığına dair iddialardır. Yine, bir diğer iddia da askerlerin çatışma bölgesinde olduğu sırada askerî uçakların bombardımana başlamasıdır. Tüm bu iddiaların araştırılması ve Meclisin konuya müdahil olup, tüm gerçekleri sorgulaması adına Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

1) Emine Ayna	(Diyarbakır)
2) Pervin Buldan	(İğdır)
3) İdris Baluken	(Bingöl)
4) Sırrı Sakık	(Muş)
5) Murat Bozlak	(Adana)
6) Halil Aksoy	(Ağrı)
7) Ayla Akat Ata	(Batman)
8) Hasip Kaplan	(Şırnak)
9) Hüsametdin Zenderlioğlu	(Bitlis)
10) Erol Dora	(Mardin)
11) Altan Tan	(Diyarbakır)
12) Adil Zozani	(Hakkâri)
13) Esat Canan	(Hakkâri)
14) Sırrı Süreyya Önder	(İstanbul)
15) Sebahat Tuncel	(İstanbul)
16) Mülkiye Birtane	(Kars)
17) Ertuğrul Kürkcü	(Mersin)
18) Demir Çelik	(Muş)
19) İbrahim Binici	(Şanlıurfa)
20) Nazmi Gür	(Van)
21) Özdal Üçer	(Van)

Gerekçe:

22 Ekim 2011 yılında Hakkâri'nin Kazan Vadisi'nde yaşanan çatışmalarda 36 PKK'linin hayatını kaybettiği açıklanmıştı. Aradan geçen bir yıl sonunda basında yer alan bazı itiraflara göre aynı çatışmalarda askerlerin de hayatını kaybettiği ve bu kayıpların kamuoyundan saklandığı belirtilmektedir. Yine, itiraflarda, çatışmalarda kimyasal silah kullanıldığı iddia edilmektedir. Kürt sorununun çözümsüz bırakılması bu ölümleri her geçen gün arttırmaktadır. 1984 yılından bugüne kadar PKK ile devlet arasında yaşanan çatışmalar nedeniyle tam olarak tespit edilemeyen ölümlerin de varlığı göz önünde bulundurularak tahmin edilen rakam 50 bin kişinin hayatını kaybettiği yönündedir. Tüm bu ölümler coğrafyamızda yaşanmış ve tüm kesimleri derinden etkilemektedir.

Yirmi sekiz yıldır yaşanan bu çatışmalar nedeniyle savaşın boyutları henüz tam olarak bilinmemektedir. 1990'lı yıllarda yapılan köy yakmalar, köy boşaltmalar kentlerdeki yapılanmayı da etkilemiş ve zorunlu göçün yarattığı etkiyi günümüzde hâlen tartışmaktadır.

Yine, yaşanan çatışmalarda ne tür yöntemler uygulandığı bir türlü açıklanmamakta, savaş hukukunun hiçe sayıldığı uygulamaların olduğu tüm kesimlerin kanaatine kavuşmuş bulunmaktadır. Hemen hemen her gün çatışmalarda hayatını kaybeden insanların varlığı hepimizi derinden üzmektedir. Bunların yanında, gözaltında hayatını kaybedenlerin ne şekilde hayatlarını kaybettikleri hâlen ortaya çıkarılmamıştır. Gözaltında yaşanan kayıplar ise toplumu yaralayan bir diğer konudur ve bu konuda da herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Çatışmalarda hayatlarını kaybeden insanların yaşadıkları ise bambaşka bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Hayatını kaybedenlerin cesetlerine işkenceler yapıldığına yönelik çok ciddi iddialar vardır. Savaş ortamının yaratmış olduğu psikolojik etkilerin ne boyutlarda devam ettiğini tahmin etmek yaşadığımız an itibarıyla çok zor bir durumdur.

Kazan Vadisi'nde yaşanan bu olayda en önemli iddialardan biri de askerlerin çatışma için bulundukları alanın bombalanmasıdır. İddiaya göre, askerlerin PKK'lilerle çatışmak için Kazan Vadisi'nde bulundukları sırada savaş uçakları tarafından bombardıman gerçekleştirilmiş ve birçok asker bu bombardıman sırasında hayatını kaybetmiştir. Yine kullanıldığı iddia edilen kimyasal silahtan da askerlerin etkilendiği, bir kısım askerin yaralandığı, bir kısmının da kimyasal silahlar nedeniyle hayatını kaybettiği belirtilmektedir. Bu iddialar şüphesiz araştırılmaya muhtaçtır. Bu sadece Kazan Vadisi'nde yaşananlarla ilgili iddialardır.

Kamuoyunda "şüpheli asker ölümleri" olarak da bilinen asker intiharları ciddi bir problemdir. Genelkurmay Başkanlığının açıkladığı on yıllık rakamlara göre 934 asker intihar etmiştir. Yine on yıllık dönemde Genelkurmay Başkanlığının açıkladığı rakamlarda çatışmalarda hayatını kaybeden asker sayısı 834'tür. Hemen hemen her gün çatışmaların olduğu ülkemizde, asker intiharlarının çatışmalarda hayatını kaybeden askerlerden fazla olması oldukça düşündürücü bir konudur. Bu askerler gerçekten intihar mı etmektedir yoksa öldürülmekte midir, bu konu belirsizdir.

Kazan Vadisi'nde yaşanan çatışmalarla ilgili tüm gerçekler gün yüzüne çıkarılmalıdır. Yine, hayatını kaybeden insanlarla ilgili olarak hayatlarını kaybetme nedenleri araştırılmalıdır. Gerek tüm bu iddiaların araştırılması gerekse de kimyasal silah kullanımının ne sıklıkta gerçekleştiğinin ortaya çıkarılması bakımından Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

3.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan ve 21 milletvekilinin, EMO, ESM, İHD Diyarbakır Şubeleri ile TES-İŞ 1 no.lu Şube yetkililerinin elektrik kesintileriyle ilgili açıklamalarından sonra sürgün edilmelerinin gerekçelerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1202)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

25/07/2012 tarihinde EMO Diyarbakır şubesi, ESM Diyarbakır şubesi, TES-İŞ 1 no.lu şube ve İHD Diyarbakır şubesi tarafından, başta Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa olmak üzere, bölge illerinde yaşanan elektrik kesintilerine ve gerilim dalgalanmalarına dikkat çekmek amacıyla düzenlenen basın açıklamasında adı geçen şubelerin yetkililerine sürgün kararı çıkmıştır. Bu kararın gerekçeleriyle ilgili olarak Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

1) Altan Tan	(Diyarbakır)
2) Pervin Buldan	(İğdır)
3) İdris Baluken	(Bingöl)

4) Sırrı Sakık	(Muş)
5) Murat Bozlak	(Adana)
6) Halil Aksoy	(Ağrı)
7) Ayla Akat Ata	(Batman)
8) Hasip Kaplan	(Şırnak)
9) Hüsamettin Zenderlioğlu	(Bitlis)
10) Emine Ayna	(Diyarbakır)
11) Nursel Aydoğan	(Diyarbakır)
12) Adil Zozani	(Hakkâri)
13) Esat Canan	(Hakkâri)
14) Sırrı Süreyya Önder	(İstanbul)
15) Sebahat Tuncel	(İstanbul)
16) Mülkiye Birtane	(Kars)
17) Erol Dora	(Mardin)
18) Ertuğrul Kürkcü	(Mersin)
19) Demir Çelik	(Muş)
20) İbrahim Binici	(Şanlıurfa)
21) Nazmi Gür	(Van)
22) Özdal Üçer	(Van)

Gerekçe:

Başta Diyarbakır, Mardin, Batman ve Şanlıurfa gibi iller olmak üzere bölgede uzun süreden beridir yaşanan elektrik kesintileri hayatı olumsuz yönde etkilemektedir. Daha önceden de bu konu hakkında verdiğimiz soru önergelerine ve Meclis araştırmalarına yeterli duyarlılık gösterilmemiş ve sorunun bölgedeki kaçak elektrik kullanımı olduğu tekrar vurgulanmıştır. Bölgedeki sivil toplum kuruluşları ve yetkililer de elektrik kesintileri hakkında DEDAŞ yetkililerinin karıştığı yolsuzlukları ve sorumsuzlukları vurgulayan açıklamalarda bulunmuşlardır.

Sivil toplum kuruluşlarının bu açıklamalarına Dicle Elektrik Dağıtım AŞ de (DEDAŞ) bu kişiler hakkında sürgün kararları alarak cevap vermiştir. Yaptığı usulsüz faaliyetleri müfettiş raporlarıyla tespit edilen ve haklarında TEDAŞ Genel Müdürlüğünce suç duyurusunda bulunulan DEDAŞ yöneticileri makam koltuklarında oturmaya devam ederken bölgedeki elektrik kesintileri ve gerilim dalgalanmaları sorununu ortak basın açıklaması yaparak gündeme getiren demokratik kitle örgütleri hedef seçilmektedir.

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), KESK'e bağlı Enerji, Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası (ESM) ile İnsan Hakları Derneğinin Diyarbakır şubeleri ve TES-İŞ Diyarbakır 1 no.lu şubenin 25 Temmuz 2012 tarihinde yaptıkları ortak açıklamayla dile getirdikleri, Diyarbakır başta olmak üzere, bölgede yaşanan elektrik kesintileri ve gerilim dalgalanmalarına çözüm bulunması taleplerine sürgünle yanıt verilmiştir. EMO Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Başkanı İdris Ekmen, Başkan Yardımcısı Murat Çelik, ESM Diyarbakır Şube Başkanı Alican Çetinkaya, TES-İŞ Diyarbakır 1 no.lu şube Mali Sekreteri Hüseyin Pınar, EMO ve aynı zamanda ESM üyesi olan Uğur Yaka ile Onursal Turgut, çalıştıkları Dicle Elektrik Dağıtım AŞ'den (DEDAŞ), 18 Ekim 2012 tarihinde gerekçesiz olarak çeşitli illere tayin edilmişlerdir.

İleri demokrasinin her geçen gün başka bir ileri örneğini yaşadığımız ülkemizde kamunun çıkarlarını korumak üzere hareket eden örgütler ve yöneticileri yalnızca fikirlerini beyan ettikleri için cezalandırılmışlardır. AKP Hükûmeti döneminde yanlış enerji politikalarının bedeli, elektrik kullanıcılarına pahalı ve kalitesiz elektrik sunumu nedeniyle can ve mal kaybı olarak yansırken, çalışanlar da liyakat esası yok sayılarak, siyasal yandaşlık gözetilerek atanan yöneticilerin elinde pek çok baskıya maruz kalmaktadırlar.

Hakkında TEDAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından savcılığa suç duyurusu yapılması ve disiplin cezası uygulanması istenen DEDAŞ yöneticilerinin bu denli koruma altına alınmasının nedenleri kamuoyuna açıklanmalıdır.

Bölgedeki enerji sorunu giderek artmakta, sorunların çözümü için uğraşmak yerine, bu sorunların çözümü için çaba harcayan, bu sorunları dile getiren kişiler ve kurumlar cezalandırılmaktadır. Burada cezalandırılan yalnızca kişiler değil, bugüne kadar aldıkları tavırla kamu çıkarlarını korumaya çalışan emek ve meslek örgütleridir. AKP Hükûmeti doğrudan hak arama mücadelesi yürüten demokratik kitle örgütlerini hedef almaktadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı başta olmak üzere, TEDAŞ ve DEDAŞ, çalışanların, emek ve meslek örgütlerinin sesini kısma çalışmak yerine, ülkenin enerji sorunlarını çözmek, yolsuzluk ve usulsüzlükleri önlemek için mesai harcamalıdır.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki görüşmeler, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

B) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Belçika'nın başkenti Brüksel'de 4-5 Mart 2015 tarihlerinde Avrupa Parlamentosu “Uluslararası Dünya Kadınlar Günü” kutlaması çerçevesinde “Batı Balkanlar ve Türkiye’de Siyasi Katılım” ve “Eğitim Aracılığı ile Kadının ve Kızların Güçlendirilmesi” konulu seminerlere katılım sağlanmasına ilişkin tezkeresi (3/1696)

10/02/2015

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Belçika'nın başkenti Brüksel'de 4-5 Mart 2015 tarihlerinde Avrupa Parlamentosu “Uluslararası Dünya Kadınlar Günü” kutlaması çerçevesinde “Batı Balkanlar ve Türkiye’de Siyasi Katılım” ve “Eğitim Aracılığı ile Kadının ve Kızların Güçlendirilmesi” konulu seminerler düzenlenecektir.

Söz konusu seminerlere katılım sağlanması hususu, 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Cemil Çiçek

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN- Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince sözlü soru önergelerini görüşmüyor ve gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

**VII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal ve Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi ile Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/242, 2/80) (S. Sayısı: 156)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan, Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Adalet Komisyonu Raporlarının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

2.- Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Adalet Komisyonu Raporları (1/484) (S. Sayısı: 287)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan, Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

3.- Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/742) (S. Sayısı: 616)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.49

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Meral AKŞENER

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), İsmail KAŞDEMİR (Çanakkale)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Dördüncü sırada yer alan, Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

4.- *Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (S. Sayısı: 685) (x)*

BAŞKAN – Komisyon? Burada.

Hükümet? Burada.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir şey mi var?

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Kanunu görüşmeye başlamadan bir talebim var.

BAŞKAN – Şu, “...tasarının tümü üzerinde söz isteyen...”e kadar okuyayım, ondan sonra konuşalım.

Komisyon Raporu 685 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu tasarı İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında görüşülecektir. Bu nedenle tasarı tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Evet, Sayın Kaplan, buyurun.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkanım, Askeri Hakimler Kanunu’na dair tasarı Anayasa’nın pek çok maddesine ve İç Tüzük’e aykırı olarak düzenlenmiş ve Meclis Genel Kuruluna getirilmiştir. Bunun geri çekilmesi gerekir çünkü hem Anayasa hem kuvvetler ayrılığı nedeniyle burada getirilen bazı düzenlemeler var ki yargıyı yürütmeye bağlıyor, yürütme yargının başına geçiyor. Yürütme suç işliyor, yürütmeye karar veren merci, örneğin, bakanlık, vali kendi emri altındaki kollukla ilgili soruşturma izni konusunda izin sahibi oluyor. Yani bu durumlar hem Anayasa’ya hem taraf olduğumuz sözleşmelere hem 90’ıncı maddeye aykırı olduğu için bunun geri çekilmesi gerektiğini biz talep ediyoruz, bunu açıklamak istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, o zaman usul tartışması açabiliriz.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Usul tartışması açmak zorundayız bu durumda, evet.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Kaplan, aleyhte.

Sayın Kubat, lehte.

Sayın Hamzaçebi, aleyhte.

Sayın Halaçoğlu, lehte.

Beşer dakika veriyorum, herkes rahat rahat fikrini ifade etsin.

Lehte, Sayın Kubat, buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(x) 685 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

VIII.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- 685 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine aykırılığı nedeniyle görüşmelerinin yapılıp yapılamayacağı hakkında

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, çok değerli arkadaşlar; açılan usul görüşmesinde Başkanlığın tutumu lehinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlarım.

Değerli arkadaşlar, Sayın Hasip Kaplan tasarının Anayasa'ya aykırılığını iddia etmek suretiyle bugün görüşülemeyeceği, Meclisin bunu gündeme almaması yönünde bir görüş ileri sürdü ancak bu görüş İç Tüzük hükümleri dikkate alındığı zaman geçerli bir görüş değildir. Zira, bir tasarı veya teklifin Anayasa'ya aykırılık iddialarının ne şekilde inceleneceği ve ne gibi muamele yapılacağı İç Tüzük'ün 38, 84, 87 ve 88'inci maddelerinde düzenlenmiştir. Komisyon aşamasında böyle bir aykırılık iddiası varsa 38'inci maddeye göre komisyonlar bunu resen de yapabilir, itiraz üzerine de yapabilir. Anayasa'nın sözüne ve özüne açık veya örtülü biçimde aykırı olup olmadığı yönlerinden değerlendirmeyi yaptıktan sonra zaten işin esasına girmek suretiyle görüşmelerini tamamlayıp kararını rapora yansıtmaktadır, bu aşama geçmiştir.

Genel Kurul aşamasında da buna benzer itirazlar ileri sürülebilir mi? Elbette sürülebilir ancak bunun nasıl, ne şekilde ileri sürüleceği yine 87'nci maddede düzenlenmiştir. Tasarının tümünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla komisyona iadesi noktasında bir hak ve yetki milletvekillerine tanınmamıştır. 87'nci maddenin (1)'inci fıkrasına göre “Kanunlarda veya İç Tüzük'te aksine bir hüküm yoksa, kanun tasarısı veya teklifinde yer alan bir maddenin reddi, tümünün veya bir maddenin komisyona iadesi, bir maddenin değiştirilmesi, önergeyle istenebilir.” diyor. Dikkatinizi çekiyorum, kanunlarda ve İç Tüzük'te aksine bir hüküm yoksa... “Metnin veya maddenin geri istenmesi” başlıklı 88'inci maddede “Esas komisyon veya Hükümet, tasarı veya teklifin tümünün, belli bir veya birkaç maddesinin, komisyona geri verilmesini isteyebilir.” diyerek buna bir istisna hükmü getirdiğinden dolayı milletvekillerinin bu tür, Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla tasarının tümünün komisyona iadesi noktasında bir yetkisi yoktur. Burada yapılması gereken, zaten tümü burada görüşülürken İç Tüzük hükümlerine göre, eğer yüce Genel Kurul burada çeşitli, Anayasa'ya aykırılık iddiaları gündeme getirilebilir, Genel Kurul bu iddiaları ciddi görürse maddelere geçilmesini reddedip zaten bunu akamete uğratabilir.

Bu aşama geçildikten sonra da maddeler üzerinde Anayasa'ya aykırılık sebebiyle önergeler verilebilir, bunun da usulü 84'üncü maddede belirlenmiştir. Bir kanun tasarısı veya teklifinin Genel Kuruldaki görüşmeleri sırasında tasarı veya teklifin belli bir maddesinin Anayasa'ya aykırılığı iddia edilirse diğer önergelerden öne alınarak işlem yapılır, ki burada sayısız uygulamasını yaptık. Bu usul görüşmesi de aslında son birkaç yıl içerisinde 7 8 defa, benzer konuda, tartışılmış, aslında Genel Kurulun da, Başkanlığın da bu konuda yerleşik hâle gelmiş bir uygulaması var. Başkanlığın zaten -buraya inen tasarı ve teklifle ilgili- resen bunu komisyona iade etme gibi bir yetkisi de bulunmadığından, kanunun görüşmelerine devam edilmesinin Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun olacağı düşüncesiyle Sayın Başkanımızın tutumu yerindedir diyorum, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aleyhte, Şırnak Milletvekili Sayın Hasip Kaplan.

Buyurunuz.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlar, bu Mecliste yasa yapacaksanız bir Anayasa var, bir İç Tüzük var bir de hukukun evrensel kuralları var. Şimdi, burada askerî hâkimler yüksek kurulu kurulacak. 4 tane üyesini Millî Savunma Bakanı atayacak, kendisi de bu kurulun başkanı olacak. Şimdi, dikkat edin, Millî Savunma

Bakanlığı Hükûmet, yürütme. Askerî yargı da Anayasa'nın 145'inci maddesi uyarınca yargıdır. Gerçi biz yargı birliğini hep savunuruz ama o da yargıdır, orada da hâkim ve savcı var. Şimdi, yargının başına siz yürütmeyi koyduğunuz zaman baltayı taş vuruyorsunuz arkadaşlar. Yani, şurada Anayasa'nın 138'inci maddesi "Mahkemeler bağımsızdır." derken, "Hiçbir makam" diyor.

Sayın Kubat, dinim imanım gibi biliyorum, söylediklerine kendin de inanmıyorsundur.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Ama idari bir kurul bu.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Bak, açıkça söylüyorum, bir hukukçu olarak -bak, Sayın Tunç da burada, Şahin de burada mı- bütün hukukçularınıza söylüyorum: Yargının başına Millî Savunma Bakanını koyacaksınız, HSYK'nın başına Adalet Bakanını koyacaksınız. Yahu, yargının başına bir Orman Bakanını koymadığınız kaldı ha, bir Orman Bakanı eksik. Orman kanununa döndürdünüz arkadaşlar, olmaz. Kuvvetler ayrılığını, Antik Yunan'da, Roma'da, Montesquieu'nun meşhur güçler ayrılığı teorisini, daha sonra günümüz demokrasilerinde, kadim 1215 Magna Carta'dan bugüne İngiltere'de, Britanya'da, yarı başkanlık sistemini Fransa'da, başkanlık sistemini Amerika'da, fren ve denge sistemini alt üst ediyorsunuz. Hem fren hem denge sizde olacak, hem fren hem denge yok. Ya, siz Başkanlık sistemine karşı mısınız? Başkanlık sisteminde kuvvetler ayrılığı var, siz kuvvetler birliğini getiriyorsunuz. Sizi burada anlamakta zorlanıyorum.

Bakın, dünyanın hiçbir yerinde değil, bütün hukuk fakültesi 1'inci sınıf talebelerini alıp soralım: "Yürütme yargının başında vesayet eder mi, başında emir komuta olur mu?" diye. Bu bir.

İkincisi, ikinci hatayı söylüyorum: Düşünün ki Genelkurmay Başkanı bir suç işleyecek; emredecek, uçaklar bombardıman edecek, insanlar ölecek. Ve o emri kim verecek? Diyelim ki Başbakan. Onun yargılama, soruşturma iznini kim verecek diyor bu kanun? O emri veren Başbakan. O Başbakan suç işlerse emrini verir mi? Siz kiminle kafa buluyorsunuz arkadaşlar ya? Allah'ınızı severseniz yani hukuk adına da bu yapılmaz ki. Nasıl, suç işleme emrini veren Başbakan, Genelkurmay Başkanı ile Kara, Hava, Deniz kuvvet komutanlarının soruşturma iznini kendi verecek? İçişleri Bakanı da -dikkat edin, tecrübeli bir İçişleri Bakanı burada oturuyor, çıkar söyler- Sahil Güvenlikle Jandarmanın suç işlemesi durumunda soruşturma izni verecek. Bu güvenlik paketinin alt kademe paketidir arkadaşlar. Bunun üstünde güvenlik paketi inşa ediyorsunuz. Çünkü, bununla, siz bunu çıkardığımız zaman, bırakın Bakanı, bakan adına valiler Jandarmaya, Sahil Güvenliğe "Gidin şunları dağıttın, vurun, kırın, gösteri, toplantı..." diyecek. E, sonra, o vali izin verecek, valinin bakanı izin verecek. Bu nerede görülmüş yani? Bu ikinci hata.

Üçüncü hata: Uluslararası hukuk, Anayasa 90, Anayasa 138, Anayasa 145. Diyorsunuz ki: "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 6'ncı maddede de böyledir." Ya siz okumasını bilmiyorsunuz ya da hakikaten hafıza sorunu yaşıyorsunuz. Dünyanın hiçbir yerinde bu tür bir bağımsız mahkeme yoktur, başında Savunma Bakanının olduğu mahkeme yoktur arkadaşlar. Kimi kandırıyorsunuz? Yapmayın bunu, bunu geri çekin. Hakikaten çok çok yanlış bir yasal düzenleme, çok tehlikeli. Bu paketin, güvenlik paketinin taşlarını döşüyor, güvenlik paketinin "A" aşamasıdır bu. Güvenlik paketi de bunun "B" aşamasıdır. Onun için bu paketin geri çekilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASİP KAPLAN (Devamla) – Ya, parmak çoğunluğunuz var diye her şey doğru değil ki, bu kadar gerçek.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kaplan.

Lehte, Kayseri Milletvekili Sayın Yusuf Halaçoğlu, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi bu yasada tenkit edeceğimiz çok husus var, özellikle Anayasa’ya aykırı konular var. Yine, yargı bağımsızlığıyla ilgili problemler söz konusu. Özellikle, bu yasanın bu hususlarının değişmesi ve düzeltilmesi gerekiyor.

Şimdi, genel olarak şu şekilde ele alabiliriz: Tasarıya göre “Askerî Hâkimler Kurulu 5 kişiden oluşacak ve Kurulun Başkanı da Millî Savunma Bakanı olacaktır.” diyor.

Şimdi, değerli milletvekilleri, yürütme organının bir elemanının bir yargı kurulunun başında olması yürütmenin yargıya doğrudan müdahalesi anlamına gelir. Daha doğrusu, yargılananların adil şekilde yargılandıklarını düşünmeleri mümkün değildir, dolayısıyla bu konunun muhakkak düzeltilmesi gerekir.

Yine, kurulun 4 üyesi ise Millî Savunma Bakanının önereceği birinci sınıf hâkimler arasından Başbakan tarafından seçilecektir. Böyle bir seçim, herhâlde kurulun gündemini tek başına Millî Savunma Bakanının da belirleyecek olduğunu ve toplantıya çağırarak olduğunu göz önüne alacak olursanız artık o kurulun, o hâkimler kurulunun kendi özgür iradesiyle karar verebilecek bir hukuk kurulu olmaktan çıkacağını herkes tabii olarak bilir. Dolayısıyla, bu, Anayasa’ya aykırıdır, kuvvetler ayrılığına aykırıdır, yargı bağımsızlığına aykırıdır, hâkimlik teminatına da aykırıdır.

Zira, biraz önce söylediğimiz gibi, sadece kurulun oluşturulması Millî Savunma Bakanına bağlı olarak devam etmiyor, aynı zamanda, kurul, mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, birinci sınıfa ayırma, disiplin cezası verme ve cezaları silme, görevden uzaklaştırma gibi esaslı konularda yine doğrudan doğruya bağımsız bir hüviyet taşıyor. Hâliyle, bu açıdan baktığımızda, Anayasa Mahkemesi de 4 Haziran 2014 tarihinde, askerî hâkimlerin meslekte yükselmelerini doğrudan etkileyen disiplin cezalarını verme yetkisinin yürütme organının üyesi olan Millî Savunma Bakanına ait olmasını, yargılananın taraflarında askerî hâkimlerin tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusunda şüphe uyandırabileceği ve böyle bir güvensizlik ve şüphenin ortaya çıkma olasılığı söz konusu olduğu için ve ayrıca mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı ilkesine aykırı olduğu için bu hükmü iptal etmiştir. Dolayısıyla, siz tekrar aynı hükmü burada ortaya çıkarıyorsunuz. Hâliyle böyle bir durum, bu oluşturulacak kurul, özgür iradesiyle karar verebilecek bir kurul olmaktan çıkan, yürütmenin tamamen kontrolü altına verilen bir hüviyet taşımaktadır.

Değerli milletvekilleri, yine tasarının 4’üncü maddesinde Millî Savunma Bakanına kurula yapacağı atamalar dışında Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, Askerî Adalet İşleri Başkanlığı ve yargıyla ilgili diğer idari görev kadrolarına muvafakat aranmaksızın tek başına atama yetkisi verilmektedir. Yani şimdi bunları göz önüne aldığınız zaman bu askerî kurulu oluşturmanıza gerek yok. “Doğrudan doğruya yürütme bu konularda kararı versin ve konu kapansın.” diyebiliriz.

Şimdi, tabii tenkit edecek daha birçok konu var ama şunu özellikle belirtmek istiyorum: Bir hukuk devleti gerek sivil hukukta olsun gerekse askerî hukukta olsun muhakkak kendi bağımsız iradesiyle hareket etmek mecburiyetindedir. Yani kuvvetler ayrılığına dikkat edilmeyen bir devlet yönetimi asla demokrasi olarak adlandırılamaz ve böyle yönetimler eninde sonunda o devletin çöküşüne sebep olur. Dolayısıyla, bunun aslında lehinde yer almakla beraber, burada konuşmakla beraber, Anayasa’ya aykırılığın ve sözünü ettiğimiz konuların düzeltilmesi, düzeltilmeden bu yasanın tamamen Türkiye’nin ve Askerî Hâkimler Kurulunun bağımsız hareketinin önünde bir engel olacağını belirtiyor, size saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aleyhte son söz İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurunuz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Askerî Hâkimler Kanunu'nda değişiklik öngören kanun tasarısı Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bir iptal kararı üzerine hazırlanmış olan bir tasarıdır. Bu sırada tabii ki Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine yapılması gereken düzenlemeler yanında başka birtakım düzenlemeler de tasarıya dâhil edilmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesine baktığımızda bu gerekçenin bu tasarıda karşılandığını söylemek mümkün değildir; işin esası budur, bu tasarıya ilişkin olarak temel itiraz noktamız da burada düğümlenmektedir.

Konu şudur: Anayasa Mahkemesi 2014 yılında vermiş olduğu bir iptal kararıyla yürütme organının bir mensubu olan Millî Savunma Bakanının askerî hâkimler üzerinde disiplin cezası vermeye yetkili bir amir olarak tanımlanmış olmasını Anayasa'ya aykırı bulmuştur çünkü Anayasa'nın 145'inci maddesinin ikinci fıkrası mahkemelerin hâkimlik teminatı ve bağımsızlık esaslarına göre kurulacağını öngörmüştür. Bu, kuvvetler ayrılığının gereğidir.

Şimdi, Sayın Bakan şöyle bir savunmada bulunabilir, “Mevcut sistemde hâkimler üçlü kararnameyle atanmaktadır. Biz onun yerine Millî Savunma Bakanının başkanlığında 4 kişiden oluşan bir kurul kuruyoruz ve bütün hâkim atamalarını bu kurul yapacaktır. Yani eskiye kıyasla bir iyileşme sağlıyoruz.” şeklinde bir açıklama, savunma yapabilir. Ama bu savunma da Anayasa'nın yargı bağımsızlığı, kuvvetler ayrılığı ilkesi karşısında geçerli bir savunma olmayacaktır, çünkü o 4 kişilik kurulun tüm üyelerini Millî Savunma Bakanı tayin edecektir ve kurul üyeleri arasında herhangi bir hiyerarşi tanımı da yoktur. Binbaşının üzerindeki bütün rütbelerin mensuplarından Sayın Bakan istediği, takdir ettiği kişileri kurul üyesi olarak atayacaktır. Mesele buradadır. Bu, 2010 yılı öncesindeki Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu oluşumundan bile daha geride olan bir düzenlemedir. Eğer Anayasa'ya uygun bir düzenleme yapacaksak Millî Savunma Bakanının takdiriyle belirlenecek olan bir kurul düzenlemesinden kesinlikle vazgeçmek zorundayız. Tasarı bu nedenle Anayasa'ya aykırıdır, bu hükmüyle Anayasa'ya açık bir aykırılık oluşturmaktadır.

Kuvvetler ayrılığı insanlığın uzun mücadeleler sonunda ulaştığı bir kavramdır, bir gelişigüzel kavram değildir. Bütün güçlü demokrasiler, gelişmiş ülkelerin sahip olduğu demokrasiler kuvvetler ayrılığı ilkesi üzerine yükselir. Kuvvetler ayrılığı, 267 yıl önce Montesquieu “Kanunların Ruhü” kitabını yazdığında, orada bu kavramı ortaya attığında, insanlık için bu henüz yeni bir kavramdı. Ama ondan çok değil kırk bir yıl sonra, 1789 yılındaki Fransız Devrimi'nden sonra yayınlanan İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'nde kuvvetler ayrılığı temel bir kural olarak yer almıştır. 16'ncı maddesi bugün bütün demokrasilerin temelini oluşturan kuvvetler ayrılığı ilkesini bir insanlık ilkesi olarak, bir temel ilke olarak bütün insanlığa mal etmiştir. 16'ncı madde der ki: Kuvvetler ayrılığının bulunmadığı, hakların güvence altında olmadığı toplumlarda anayasa yoktur. Yani 82 Anayasası'nda kuvvetler ayrılığı kural olarak var ama yasalarla bunu ortadan kaldırırıyorsanız aslında Türkiye'de anayasa yok demektir.

Onun için, bu, benim buradan Hükûmete ve Genel Kurula önerim şudur: Bu Anayasa'ya aykırı düzenlemede ısrar etmeyin. Bunu düzeltecek bir önerge taslağımızı iktidar partisi grubuna verdik, şimdi diğer muhalefet partilerine de vereceğiz. Hükûmete sanıyorum bu önerimiz ulaşmıştır. Bu bir öneridir. Ama en azından bugünkü Anayasa'ya aykırı konumdan daha iyi, daha bağımsızlığı sağlayacak olan bir öneridir, üzerinde çalışabiliriz. Ben Sayın Bakana bu tasarıdaki yapıdan vazgeçmesini buradan tavsiye ediyorum.

Sayın Bakan, tasarısı Anayasa'ya aykırıdır. Bu şekilde görüşülmemelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi.

Sayın milletvekilleri, tasarının Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle başkanlığımızın tasarısı görüştürme yönünde bir yetkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle görüşmelere devam ediyoruz.

VII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

4.- Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (S. Sayısı: 685) (Devam)

BAŞKAN.-. Tasarının tümü üzerinde söz isteyen Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kırklareli Milletvekili Sayın Turgut Dibek.

Buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Askeri Hakimler Kanunu, Askeri Ceza Kanunu ve yine Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunlarında değişiklik yapan tasarının tümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Öncelikle sizleri saygılarımla selamlıyorum.

Şimdi, yaklaşık on iki yılı aşkın bir süre geçti AKP iktidarında. Özellikle son dönemde yargıyla ilgili, mahkemelerimizle ilgili, hâkimlerle ilgili, işte kurullarla ilgili, HSYK geçmişte oldu, tasarılar, teklifler geldi. Bu teklifler içerisinde, değerli arkadaşlar, öncelikle sözlerimin başında bunu belirtmek istiyorum, kesinlikle, şöyle bir rahatça, efendim, Anayasa’mızda yer alan hükümlerin korunduğu, içselleştirildiği... İşte, Anayasa’mızın 2’nci maddesinde cumhuriyetimizin, devletimizin temel nitelikleri sayılı, hukuk devleti var, kuvvetler ayrılığımız var 7, 8, 9’da. İşte 9’uncu maddede “Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.” deniyor. İşte 118’inci madde var, “Mahkemeler görevlerini yaparken hiçbir makamın talimatına, telkinine maruz bırakılamaz.” 140’ıncı madde var. Bu gelen düzenlemelerin, yıllar içerisinde, tümünde, değerli arkadaşlar, Anayasa’yla sorunlu düzenlemeler vardı.

Şimdi, bir alışkanlık hâline gelmiş artık bu iktidar grubunda yani öyle bir hâldeler ki “Biz içinde hâkim, mahkeme, yargı, adalet, işte, HSYK veya şu anda oluşturulan bir askerî hâkimler kurulu var, böyle bir kurul oluşturacaksak, Türkiye’de böyle bir düzenleme yapacaksak, böyle bir teklif getireceksek mutlaka Anayasa’mıza aykırı olması gerekir.” Böyle bir alışkanlık hâline gelmiş. Az önceki usul tartışması aslında bence yerinde bir tartışmaydı.

Biz bunu Komisyon da söyledik yani bu tasarının içindeki düzenlemelerin büyük bir kısmı demeyeyim de önemli bir kısmı, tasarının ana gövdesini oluşturan önemli bir kısmı Anayasa’mıza aykırı değerli arkadaşlar. Anayasa Mahkemesi zaten birtakım hükümleri iptal etmiş, süre vermiş, 17 Martta bu süre doluyor. O, Anayasa Mahkemesinin kararında belirtilen gerekçelerin bu düzenlemenin içerisinde dikkate alınması gerekir, ona göre yeni hükümler, işte, Anayasa Mahkemesinin kararına göre, Anayasa’mızdaki bu hükümler gözetilerek düzenlenir diye bekliyorsunuz ama hayır, az önce bahsettiğim o tespiti burada da tekrar ileteyim: “Hayır kardeşim, biz bildiğimizi yaparız, bildiğimizi okuruz.” anlayışı var.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu tasarıda ne var? Biraz teknik bir tasarı yani düzenlemeleri itibarıyla, belki dinleyen milletvekili arkadaşlarımız baktırsa, işleyişi farklı çünkü askerî mahkemeler biraz farklı. Ana hatlarıyla, anlayabileceğiniz şekilde söyleyeyim: Şimdi, temelde üç tane askerî kanunda düzenleme yapıyor. İşte, Askeri Hakimler Kanunu’nda çok önemli değişiklikler var. Az önceki usul tartışmasında belirtildiği gibi, o kurulun oluşumu, değerli arkadaşlar, tümüyle Anayasa’ya aykırı. Askeri Ceza Kanunu’nda değişiklikler var, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükümler var. Orada aslında bir çalışma, daha böyle toptan bir çalışma yapılmış, o çalışma maalesef bu dönem gelmedi, onun içinden bazı maddeler alınarak buraya getirilmiş ve askerî mahkemelerin yeniden kuruluşuyla ilgili düzenlemeler var. Yani şu anda bizde, Türkiye’de askerî mahkemeler, komutanlıkların bulunduğu yer, deniz askerî mahkemeleri, hava askerî mahkemeleri, kara askerî mahkemeleri; bunlar ayrı ayrı sınıflarda. Bunları tek hâle getiren, hepsini kaldıran, müşterek mahkeme hâline getiren yeni düzenlemeler var.

Komisyonunda bunları ayrıntılarıyla görüştük değerli arkadaşlar, orada önerilerimiz de oldu; kısmen bir iki madde değişti. Ana komisyonda, kanun buraya inerken bazı notlar almışım. İşte, Sayın Bakan -belki biraz sonra o da düşüncelerini açıklayacak- bazı maddeler üzerinde, bizim çekincemiz olan ve az önce belirtilen maddeler üzerinde biz de bir çalışalım, Genel Kurul aşamasına kadar bunları yeniden bir revize edelim düşüncesiyle notlar almışım. Umuyorum tasarı görüşülürken, maddelerine geçtiğimizde bu kaygıları ortadan kaldıracak düzenlemeleri hep birlikte yaparız, böyle bir düşüncem var.

Değerli arkadaşlar, şimdi tasarıyla ilgili biraz işin esasına girmek istiyorum. Aslında esası, Askerî Hâkimler Kurulu değerli arkadaşlarım. Yani bu Askerî Hâkimler Kanunu'nun önemli değişiklikleri bunu kapsıyor. İşte, HSYK'ya benzer bir yapı oluşturulmak istenmiş. Askerî hâkimlerin ataması mevcut mevzuatta, düzenlemede üçlü kararnameyle oluyor. Yani Bakan, Başbakan birlikte kararname yazıp Cumhurbaşkanın onayıyla, üçlü kararnameyle bu atamayı yapıyorlar.

Şimdi, bir kurul oluşacak. Bu kurulu tabii, aslında Bakan belirliyor, Başbakan onaylayacak. Cumhurbaşkanını baypas etmişler. Yani Sayın Cumhurbaşkanı bu kurulun yapısını görünce ya beni baypas etmişsiniz kardeşim, beni niye dışarı çıkardınız diye şikâyet ederse arkadaşlar ona göre önlem alsın, iktidar grubu, bilginiz olsun. Tabii bu, işin esprisi, söylediğim konu.

Bakın, kurul, değerli arkadaşlar, Sayın Bakanın belirleyeceği birinci sınıf hâkimlerden oluşacak. Sayın Bakan 4 tane birinci sınıf hâkimi... Az önce belirtildi kimler olabilir diye. Baktığımızda birinci sınıfa ayrılma süresi var, on yıl-on iki yıl, bu süreyi tamamlamış olan, rütbe olarak da yani askerî rütbe olarak binbaşı düzeyini aşmış olan binbaşı, yarbay, albay ve diğer generalleri de kapsayacak şekilde birinci sınıf hâkimler arasından belirlenecek. Herhangi bir sınırlama yok, herhangi bir kıdem sınırlaması yok. Şimdi, bu 4 kişilik kurul, bir de Sayın Bakan 5, ne iş yapar, ne iş yapacak diye düşündüğünüzde... Niye bu kadar konuşuyoruz değerli arkadaşlar, bütün işleri bunlar yapıyor. Şimdi, o bahsettiğim müşterek kararnameyle atamayı bu 4 kişilik kurul yapacak ama önce mesleğe kabul etmeyi de kurul yapacak. Yani askerî hâkimleri, mesleğe en son kararı verecek olan, işte, bir sınava tabi tutulacaklar, sonra onların mesleğe kabulünü bu kurul yapacak. Şimdi, askerî hâkim diyoruz yani savcılar da var. Yani askerî literatürde savcı, hâkim hepsi hâkim diye geçiyor. Yani o yüzden askerî savcı yok mu diye belki kafanızda bir soru işareti uyanabilir. Değerli arkadaşlar, savcı hâkim hepsi askerî hâkim olarak niteleniyor. Bu askerî hâkimlerin tümünün atamasını kurul yapacak. Bunların nakiltmelerini, nakletmelerini kurul yapacak. Bu hâkimlerin tümünün birinci sınıfa ayrılmalarını, birinci sınıf olmalarını, bu hâkimlerle ilgili disiplin cezası vermeyi -o yetkiyi- disiplin cezalarını silmeyi, onları görevden uzaklaştırmayı, anlayacağınız, her şeyi onlar yapacak. Bir tek HSYK'nın bu adli yargıdaki teftişe yönelik işi burada yok, onu ayırmışlar yani o, Bakanın yine uhdesinde kalmış. Oradaki Askerî Adalet Teftiş Kurulunu yine Bakan belirliyor, askerî, adalet, idari işleri yine Bakan belirliyor yani Bakanlığın yargıyla ilgili tüm idari işlemleri Bakanın uhdesinde. Gerçi onunla ilgili bir önerge hazırlanmış, ben onu kanun görüşmeleri başlamadan evvel gördüm, bir önergeyle onu belli bir noktaya getirmişler yani orada Bakanın yetkisinden alınmış önergeyle, üçlü kararnameye yani Bakan, Başbakan ve Cumhurbaşkanının yetkisine gelmiş, onu maddelerde göreceğiz.

Şimdi, bu kurul, değerli arkadaşlar, belirttiğim görevleri yapacak. Anayasa Mahkemesi ne demiş? Sayın Akif Hamzaçebi de az önce belirtti, diğer arkadaşlar da belirtti, Bakanın bu yetkilerini tek başına kullanmasına Anayasa Mahkemesi zaten "Anayasa'ya aykırıdır." demiş. Mesela, askerî hâkimlerle ilgili olarak Bakanın uyarma ve kınama cezası vermesi Bakanın uhdesindeydi mevcut yasaya göre, Anayasa Mahkemesi "Olmaz böyle bir şey." diyor. Yani, aykırıdır, az önce bahsettiğim hâkimlik teminatına aykırı, yargı bağımsızlığına aykırı, her şeye aykırı. Dolayısıyla, diyor ki: "Bunu siz veremezsiniz." Şimdi, bunu kurul verecek. Kurul verirken uyarma var, kınama var, kademe ve derece ilerlemesinin durdurulması var, yer değişikliği cezası var, meslekten ihraç cezası da var yani tümünü kurula vermiş. Az önce bahsettim yani kurulu tek başına Sayın Bakan belirledikten sonra... Aslında

arkadaşlar, anlayasınız diye, anlaşılınsın diye söylüyorum işin vahametini, “Bakana sen uyarı cezasını dahi veremezsin, Anayasa’ya aykırıdır.” diyen Anayasa Mahkemesi, “Bunu düzeltin.” diyen Anayasa Mahkemesine karşı tasarıda meslekten ihraç kararına kadarı da kurula veriyor ama kurul kimin? Kurulun sahibi Sayın Bakan. Kusura bakmasın yani ben Komisyonunda da söyledim, emir komuta zinciri içerisinde yani Sayın Bakan kurulun tümüne bir anlamda hâkim, çünkü o belirliyor 4 kişiyi.

Sonra, değerli arkadaşlar, bu kurul -Bakan ne zaman isterse demeyeyim de- yılda iki kere toplanıyor, kanunda iki kere toplanma şekli var ama onun dışında eğer olağanüstü toplanacaksa Bakan isterse toplanıyor, Sayın Bakan istemezse kurulun diğer üyelerinin “Ya, biz bunu toplayalım.” deme yetkisi yok.

Şimdi, kurulun gündemini Sayın Bakan belirliyor, diyor ki: “Şunları, şunları görüşeceğiz.” Şimdi, geldiler, Sayın Bakan “Evet” demezse o kurul içerisinde gündeme yeni madde ilavesi yok. Yani, oradaki 4 kişi “Sayın Bakan siz gündemi böyle belirlemiştiniz ama biz de bu gündeme yeni ilaveler yapmak istiyoruz, bunları da görüşelim.” dese, hayır kardeşim böyle yetkileri yok. Ee ne iş yapar o kurul üyeleri Sayın Bakan? Yani, kusura bakmayın da konu mankeni mi onlar orada? Yani, bir kurul üyesi bunlar, sizinle beraber eşit oy hakkına sahip bu insanlar.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Meclis komisyonları da öyle çalışmıyor mu?

TURGUT DİBEK (Devamla) – Arkadaşlar, anladım da en azında toplanmayla ilgili, olağanüstü toplanmayla ilgili veya gündem değişiklikleriyle ilgili dahi, siz kurula çoğunlukla... Ya, kuruldan biri der ki: “Şunu da ilave edelim.” Oylanır, değerlendirilir, işte 3’e 2 bir oyla o, gündeme ilave edilebilir. O dahi yetkisinden alınmış kurulun, anlatmaya çalışıyorum. Tek Bakan; Bakan isterse toplanır, Bakan ne isterse o konuşulur, o değerlendirilir. Arkadaşlar, şimdi, böyle bir yapı Anayasa’mızın o ilgili hükümlerinin neresinde var yani, neresinde var?

Şimdi, bakıyorum, arkadaşlarımız az önce söylediklerime belki oradan laf atmaya çalışıyorlar. Değerli arkadaşlar, benim anlatmaya çalıştığım, bir yasa tasarısı hazırlanıyorsa yani burada bizi bağlayan mevzuat var, en başta Anayasa’mız var. Yani, şu Anayasa’da yazılanları çıkarıp hepimiz okuyabiliyoruz, bunun için hukukçu olmaya da gerek yok. Ya, bu düzenlemeleri ortalama her vatandaşımız okuduğunda ne anlatmak istediğini anlıyorlar burada.

Şimdi, bu kurul dört yıl süreyle görev yapacak. Herhangi bir sınırlama da yok, dört yılın sonunda ikinci kez, üçüncü kez bu arkadaşlar seçilebilirler. Değerli arkadaşlar, işin mantığına bakalım: Şimdi, Bakanın seçtiği bir kurul, her türlü yetki Bakanda, dört yıl sonra tekrar seçilme hakları var. Bu dört yıllık süre içerisinde o kurul üyeleri eğer bir bağımsızlıkları yoksa yani Sayın Bakanla herhangi bir didişme, efendim işte herhangi bir ters düşmeyi -öyle söyleyelim yani üslup olarak- zaten göze dahi alamazlar, dört yıl sonra tekrar seçim yok çünkü. Bakanın ataması, bakanla ilgili... Gerçi dört yıl sonra Sayın Bakan olacak mı diye de düşünebilirsiniz ama neyse, orada bir makam olacak, bir kişi olacak orada nihayetinde. Ama, dört yıl sonra o insanlar yine bakanın tercihiyle orada göreve devam edeceklerse edecekler.

Şimdi, bu 4 kişinin, dediğim gibi, kıdemiyle ilgili olarak bir sınır yok. Az önce söyledim, bir binbaşı bu kurulun üyesi veya 4 binbaşı da olabilir yani öyle olacak diye bir şey yok ama bir sınırlama yok. Şunu diyebilirler: “Ya, nereden çıkarıyorsunuz? İşte, binbaşı olmaz, albay olur, general olur yani onlar da olabilir.” Ama, öyle bir sınırlama yok.

Şimdi, bu kurulun üyeleri herhangi bir hiyerarşik... Değerli arkadaşlar, işte, böyle bir sınır olmadığı takdirde, az önce bahsettiğim, askerî hâkimlerle ilgili yapacağı işleri, tayinleri yapıyorlar, atamaları yapıyorlar, disiplin cezasını veriyorlar, birinci sınıfa ayırıyorlar, disiplin cezalarını ortadan kaldırıyorlar, mesleğe kabul ediyorlar. Yani, bir binbaşı bir generalle ilgili disiplin cezası verecek. Yani, Sayın Bakan, dünyanın neresinde var böyle bir uygulama? Yani, vermez mi? Verebilir, yetkisi var. O zaman, toptan bir sakatlık var işin içerisinde.

Bunu şöyle söylemiştik biz Komisyonunda, dedik ki: Bu böyle olmaz. Askerî Hâkimler Kurulunun mutlaka -işin özü bu çünkü değerli arkadaşlar- bir bağımsızlık ve bir tarafsızlık... Az önce bahsettim, işte, Anayasa'mızın 9, 118, 140, 145, bu maddeleri içerisinde düzenlenmesi gerekir. Mümkünse makam bazında o kurulda görev yapacak olan kişilerin makamlarının belli olması lazım. Bununla ilgili ne yapabiliriz? Şimdi, bir Askerî Yargıtay var, oraya gelişler farklı. Askerî Yargıtay yani yüksek mahkeme olarak anayasal bir kurum var, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi var, Anayasa'mızda yeri var. Şimdi, onların başkanları var, onların başsavcıları var. Şimdi, "O başkanlar bu kurulun üyesi olmalı." dedik, bunu yine söylüyoruz. Başka? Genelkurmayın burada adli müşaviri var. Ben az önce, konuşmadan, buraya çıkmadan önce şöyle bir öneri de getirdim, dedim ki: "Kuvvetlerin de adli müşavirlerini düşünebiliriz." Sayın Bakanım, yani Kara Kuvvetlerinin, Hava Kuvvetlerinin, Deniz Kuvvetlerinin -eğer uygun görürseniz hep beraber konuşalım- Jandarmanın da -belki idari görevler ama- çünkü kuvvetlerin de görüşlerini, düşüncelerini onlar alarak burada görev yapabilirler. Bu kurul sayısını 7 yapabiliriz, 4'ten 7'ye çıkabilir ama sizin -az önce bahsettiğim- bu kaygılarınızı giderecek, atamanızı ortadan kaldıracak ve anayasal bir sakinca da ortaya çıkarmayacak düzenleme hâline getirebiliriz diye düşünüyorum.

Tabii, şimdi görüşmeler başladı, biraz sonra belki bir araya gelebiliriz, bununla ilgili düzenlemeleri yaparsak aslında yasanın, daha doğrusu tasarının büyük bir kısmını çözeriz diye düşünüyorum. Onun dışındaki düzenlemeleri Anayasa Mahkemesi iptal etmiş, uyarlamalar var, Askerî Ceza Kanunu'ndan gelen uyarlamalar var, askerî mahkemelerin tek elde, bir havuzda kuruluşu var yani artık Deniz Mahkemesi yok, Hava Askerî Mahkemesi yok işte kolordular bünyesinde. Üç kişilik bir askerî ağır ceza mahkemesi olacak yani heyet hâlinde bir de tek kişilik askerî ceza mahkemesi olacak. Şimdi, onunla ilgili sakıncalar vardı, kısmen onları görev yapacak hâkimlerin, oraya gelen özellikle Deniz, Hava hâkimlerinin yasalardan gelen, güven duygusuyla gelen hakları var. Yani bir Deniz hakimi, Hava hâkimi mesleğe girerken o hâkimliği yapmak üzere giriyor, başvuruyor, sınavına giriyor ve o görevi yapıyor. Şimdi, aldık onları, hepsini bir havuza attık, o havuzda diyeceğiz ki: Sen buraya, sen buraya, sen buraya. Ben "Deniz hâkimiyim, ona göre mesleğe girdim. Görev yapacağım yerleri bilerek girdim." diyor. "Hayır, sen bundan sonra her yere gidebilirsin." diyor. Bu kaygılar vardı, kısmen bunları gidermeye çalıştık. Ha, burada şunu da söyleyeyim, süre yavaş yavaş azalıyor, askerî hâkimler, savcılar ne kadar var, kaç kişi var diye düşündüğünüzde, değerli arkadaşlar, ben sayılara baktım, daha doğrusu Komisyonunda da sormuştum, yani yaklaşık 450 civarı yüksek yargıdaki askerî hakimleri, savcılar düşündüğümüzde 456 diye ben not almışım, belki bu sayı 1, 2 oynayabilir. Şimdi, Denizde 62 hâkim var, Havada 51, gördüğüm kadarıyla yüksek de bir 50 civarı var yani Askerî Yargıtay dairelerde, başkanlar, Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde, geriye de bir 300 civarı Kara askerî hâkim kalıyor, ana arter Kara askerî hâkimler ama 450 civarı askerî hâkim var. Şimdi tabii böyle sayı küçük olunca, yani adli yargı, idari yargı düşündüğümüzde, işte 13 bin-14 bin hâkimin görev yaptığı bir kurul, organdan bahsediyoruz, yani Türkiye'deki adalet mekanizması içerisinde 13 bin-14 bin hâkim görev yapıyor, yükseklerle beraber, Anayasa Mahkemesine kadar. Yani burada 450 kişinin görev yaptığı bir askerî yargı -kendi işleyişi de var- çok fazla önemsenmeyebilir ama tasarının ruhunda "Anayasa'mızdaki şu yargıyla ilgili, hâkim teminatıyla ilgili hükümler sadece adli yargı için var; askerî yargı için bunlar geçerli değildir." gibi bir anlayış ortaya çıkmış değerli arkadaşlar. Yani şimdi, tasarının şu 13'üncü maddesinin, kuruluşuyla ilgili, yani Askerî Hâkimler Kurulunun kuruluşuyla ilgili, "Kimlerden kurulur"dan sonraki iki fıkrasını okuyayım size. Bunları yazmışlar da niye yazmışlar, onu anlamadım. Diyor ki dördüncü fıkra: "Askerî Hâkimler Kurulu, kanunlarla verilen görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, mercii veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez.

Askerî Hâkimler Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.”

Yani komedi gibi bir şey değerli arkadaşlar. Buraya yazmışlar, Anayasa’daki ve işte diğer kanunlardakini yazmışlar, yani tarafsızlık var, bağımsızlık var, işte her şey var. Teminat var. Kimse talimat veremez, telinde bulunamaz. E bulunamaz da Sayın Bakan, 4 taneyi siz belirliyorsunuz. Yani işin işleyişini biliyoruz. Yani orada sizin seçtiğiniz insanlar sizinle nasıl kötü olacaklar? Var mı böyle bir şey?

Bunu mutlaka, değerli arkadaşlar, değerlendirelim ve tekrar düzenlemeye çalışalım. Biz yapıcı olarak yardımcı olmaya çalışıyoruz. Yoksa önergelerimizle sonuna kadar kanunla ilgili itirazlarımızı sunacağız.

Bakın, bundan bir süre evvel Yargıtaya 128 tane yeni üye seçildi, seçimler yapıldı, başkanlar seçildi. Gidin Yargıtaya, seçilen başkanlar eski dairesinde oturuyorlar arkadaşlar. Tetkik hâkimleri atandı. Yargıtayın o 128 tane üyesinin oturacağı yeri yok, Hâkimlerin yeri yok, evlerinde oturuyorlar. Yani bir şeyi tasarlamadan, hazırlığını yapmadan... Şimdi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Yargıtayın yanındaki binasını almaya çalışıyorlar. Ama öyle bir hâle gelmiş ki yargı, değerli arkadaşlar, Yargıtay üyeleri, Yargıtay Başkanları seçilmiş, eski dairelerinde oturuyorlar yani.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURGUT DİBEK (Devamla) – Bunu şunun için anlatıyorum: Hesapsız kitapsız önceden yapılan bu düzenlemeler veya bu yasa değişiklikleri daha sonra, değerli arkadaşlar, karşımıza bu sorunları getiriyor.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Murat Başesgioğlu.

Buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Askerî Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere söz aldım. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve bizi izleyen değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tasarının gerekçesinde ölüm cezası ve ölüm cezasının infazına ilişkin hükümlerin yürürlükten kalktığı, 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliklerinde askerî yargıyla ilgili önemli değişiklikler yapıldığı ve Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu iptal kararlarının yaratmış olduğu hukuki boşlukların doldurulması amacıyla bir düzenleme yapıldığı ifade edilmektedir.

Buraya kadar bir itirazımız yok. Anayasal ve yasal boşlukların doldurulması ve düzenlenmesi konusundaki yasal faaliyetlere herhangi bir itirazımızın olmadığını Komisyon da ifade ettik. Ancak arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, tasarıda yeni kurullar ve yeni uygulamalar sisteme girmektedir. Bunlardan en önemlisi de -biraz evvel değerli grup başkan vekillerimizin ve Turgut Bey’in de ifade ettiği gibi- bir askerî kurulun, yüksek kurulun kurulması meselesi bence en çok tartışmaya muhtaç ve üzerinde durulması gereken bir konudur.

Evet, Türk Silahlı Kuvvetleri ve askerlik mesleği özellik arz eden bir kurumumuzdur, bir hiyerarşisi, bir disiplini vardır ama mesele yargı olduğu zaman bunu sivil yargıdan ayırmak da pek mümkün değildir. Belki bu vesileyle askerî yargıyı da yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esasları üzerinde dizayn etmek için elimize bir fırsat geçmiş de olabilir çünkü askerî yargı dava yoğunluğu itibarıyla her geçen gün kapasitesi artan bir yargı hâline dönüşmüştür. Gerçi Milliyetçi Hareket Partisi

olarak bizim yargı mimarisi konusundaki özgün görüşlerimizi Anayasa Komisyonuna katılan Konya Milletvekilimiz Değerli Faruk Bal ve Isparta Milletvekilimiz Sayın Nevzat Korkmaz Bey bölümler üzerindeki konuşmalarında ifade edecekler, askerî yargıya ilişkin düşüncelerimiz nedir, bunları ifade edecekler. Ama ben izninle burada sadece bir iki konuya dikkatinizi çekip yargı sistemimizdeki genel aksaklığa ilişkin görüşlerimi daha çok yüksek kurulla paylaşmak istiyorum.

Evet, burada herkesin dikkatini çeken konu kurul meselesidir. Komisyon da ifade ettik, bu kurulun kurulması belki Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna benzer bir kurulun da askerî yargıda kurulma düşüncesi iyi niyetli olarak karşılanabilse de buradaki kuruluş kompozisyonu tamamen yargı bağımsızlığından uzak, yürütmenin etkisinde bir kurul oluşturulmaktadır. Sayın Bakanımızın şahsıyla ilgili bir konu değil. Millî Savunma Bakanının bu 5 kişilik kurulun başkanı olması, bu kurul üyelerini bizzat Sayın Bakanın önerip Sayın Başbakan tarafından atanmış olması ileri demokrasilerde yargı bağımsızlığı adına hiç kimseye anlatamayacağımız bir çıkmazdır. Ki askerî yargı da olsa işleyişinin yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı üzerine işleyeceği Anayasa'mızda da hüküm altına alınmıştır ve tüm dünyada da bu yüksek yargı konseylerinin kuruluşu anayasal teminat altındadır ve yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esasları üzerine kurulmuştur.

Dolayısıyla bu maddenin düzenleniş şeklinin Anayasa'ya aykırı olduğu inancındayız. Yani muhtemelen bu -bir önyargı, bir peşin hüküm olmasın, mahkemeyi de bağlayıcı bir ifade olmasın ama- Anayasa Mahkemesinden dönecektir çünkü askerî hâkimlere verilen disiplin cezalarına ilişkin yasayı Anayasa Mahkemesi hâkimlerin mesleki kariyerlerine müdahil olarak görmüş ve iptal etmiştir. Ki bu bundan daha ağır bir hükümdür, direkt olarak hâkimlik teminatına ve yargı bağımsızlığının işleyişine ilişkin bir hususa müteallik olması dolayısıyla Anayasa'ya da ilgili hükümlerine de aykırılık teşkil etmektedir. Peki çözüm ne, ne yapılabilir, yani bizim genel olarak askerî yargı konusundaki görüşlerimizi muhafaza etmek kaydıyla? Bu kurulun yürütmenin etkisinden kurtarılması lazım, Sayın Bakanın, yürütmenin, Başbakanın etkisinden kurtarılması lazım. Bunu nasıl bir formülasyon yapacağız?

Cumhuriyet Halk Partisi bir önerge hazırladık diyor. Bunu grup olarak grup başkan vekilimiz de ifade etti, tartışmaya açtık. Eğer hâkimlik teminatı ve yargı bağımsızlığı konusunda bizi de tatmin edecek bir noktaya gelirse bu konudaki görüşlerimizi ortaklaşabiliriz. Ama olmaz ise buna karşı çıktığımızı ve Anayasa'ya aykırı olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

İtiraz ettiğimiz ikinci konu tasarının 4'üncü maddesinde, Millî Savunma Bakanına kurula yapacağı atamalar dışında Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, Askerî Adalet İşleri Başkanlığı ve yargıyla ilgili diğer idari görev kadrolarına muvafakat aranmaksızın tek başına atama yetkisi verilmektedir. Bu düzenlemeyi de hâkimlik teminatı ve yargı bağımsızlığı esaslarına aykırı bulmaktayız. Muhtemelen bir önerge, herhâlde, hazırlandı, arkadaşlar inceliyorlar. Üçlü kararnameye dönüşebilirse en azından askerî hâkimler açısından bir güvence geleceği kanaatindeyiz.

Evet, kurula ilişkin görüşlerimi arz ettim. Bu tasarının çok önemli bir maddesidir. Bunun bu şekilde yasal yapıya kavuşması hem Parlamentomuz açısından hem de Anayasa içtihadımız açısından, geleneklerimiz açısından uygun olmayacaktır. Mutlaka ve mutlaka bir hâl yolu bulunmasında fayda var diye mütala etmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konu yargıdan açılmışken tüm toplum olarak hem bugünümüzü hem de geleceğimizi ilgilendiren yargı, bağımsız yargı ve hukuk devleti konusundaki görüşlerimizi de ifade etmeden geçemiyoruz. Yargıya güven konusunda maalesef toplumumuzda çok menfi bir düşünce var; bu, istatistiklerde de ortaya çıkıyor. Yüksek yargı seçimleri yeni yapıldı, yargı mensupları da bu güvensizlik konusundaki rahatsızlıklarını dile getirdiler.

Son zamanlarda mevcut sorun stokumuza –son zamanlar derken üç yıl, beş yıl, neyse, geriye gitmek mümkün- çok önemli iki tehdit de eklendi. Bunlardan birincisi: Millî bütünlüğümüz, milletimizin millet bütünlüğü ve devletimizin üniter yapısı büyük bir tehdit altındadır. Bu tehdidin varlığını, boyutlarını Sayın Genel Başkanımız defalarca, üzerine titreye titreye anlatıyor kamuoyuna, Milliyetçi Hareket Partisi olarak milletimize bu tehdidin boyutlarını, bizi götüreceği kötü noktaları, karanlık noktaları defaatle ifade ediyoruz, ifade etmeye devam edeceğiz ama bugünkü konumuz daha çok yargıyla ilişkili bölüm, demokrasiyle ilişkili bölüm.

İkinci tehdit: Genel anlamda demokrasinin, özelde de parlamenter demokrasinin karşı karşıya olduğu tehditler. Bugün Türkiye 1876'den beri kazanmış olduğu parlamenter demokrasi konusundaki içtihatlarını, kazanımlarını, müktesebatlarını hızlı bir şekilde kaybediyor. On yıl evvel, on ay evvel, on gün evvel bu konudaki kazanım 3 ise bugün maalesef 1'e inmiş vaziyette. Nedir? Kuvvetler ayrılığı, yasama-yürütme ilişkisi; emin olun, uzun bir süredir yasama-yürütme birlikteliğine, temerküzüne şahit oluyoruz; Hükûmetin yerine bazen yürütme, yürütmenin yerine yasama, yasamanın yerine yürütme. Artık toplantı mekânlarında bile hassasiyetimiz kayboldu. Devletin bir işini parti teşkilatında görmekten çekinmiyoruz, parti binasında görmekten çekinmiyoruz veyahut da devlet adına bir açıklamayı hiç üzerine vazife olmayan bir kişinin, bir kurumun açıklama yaptığına şahit oluyoruz.

Hukukun üstünlüğü konusunda çok büyük gedikler açıldı, yargı bağımsızlığı, hâkim teminatı konusunda çok büyük sıkıntılar var. Yabancı ülkelerden, yabancı kültürlerden örnek vermekten hiç hazzetmiyorum ama dikkatlerinizi toplamak adına bir örnek vermek istiyorum, basına da yansıdı: Geçenlerde, Obama, kongrede birlik günü dolayısıyla bir konuşma yapıyor. 300-500 kişilik büyük bir salon kongre salonu. Bütün millet ayağa kalkmış, ön tarafta 6 kişi ayağa kalkmıyor. Kim bu kalkmayanlar? Yüksek mahkeme yargıçları. Kim atıyor yüksek mahkeme yargıçlarını? Devlet Başkanı atıyor. Niçin kalkmıyorlar? Bağımsızlıklarına hâlel gelmemesi için kalkmıyorlar ve alkışlamıyorlar, bir kısmı da o toplantıya gelmiyor. Amerika'da birlik günü toplantıları çok önemlidir, çok onurlu günlerdir, herkes canıgönülden katılmak ister. Ama, orada 6 tane yüksek yargıç çok önemli bir ders veriyor yargı bağımsızlığı ve teminatı adına.

Şimdi, bizim ülkemize geldiğimiz zaman, bizim kültürümüzde de Hazreti Ömer adaletinden, işte huzura çıkan padişahı reddeden kadınlardan örnek vermek pek kabil ama yakın tarihimizde bu güzel hasletlerden maalesef bahsedemiyoruz. 800 kişilik kararname çıkıyor. Ne kararnamesi hâkim ve savcılarla ilgili, mevsimi değil, zamanı değil? Bu mevsimde ancak mazeret kararnamesi çıkar, hâkim, savcının çocuğu hastadır, kendi hastadır, bir mazereti dolayısıyla yer değişikliği söz konusu olur. 880 hâkim ve savcının tayini çıkıyor, yeri değiştiriliyor. Şöyle bir anlayış var: “Efendim, biz bir yapıyla mücadele ediyoruz. Bu mücadeleyi yaparken arkadaş, bana hukuk devletinden bahsetme, yargı bağımsızlığından bahsetme, hâkim teminatından bahsetme. Ben bu yapıyı temizleyeceğim.” Peki, bu yapıyı temizledikten sonra temizlik sırası kime gelecek? Bizim yargımız hep böyle temizleme ameliyesi üzerine ömrünü, enerjisini tüketip, gerçekten yapması gereken yargısal faaliyeti, yargının güvenliğini hayata geçirmeyecek mi? Onun için, bu anlamda da çok sıkıntılı bir süreç yaşıyoruz yargı bağımsızlığı ve hâkim teminatı adına.

Mesela, 17-25 Aralık yolsuzluk iddiaları var, yüzyılın belki çok önemli iddiası, yolsuzluk iddiası. Şimdi, bir yürütme organı hem hâkim hem savcı hem mübaşir hem infaz koruma memuru olamaz. Şu anda 17-25 Aralık operasyonunu yürütme şekli budur; hem savcısınız hem davacısınız hem de yargının bütün personeli adına görev yapıyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, bir kere yolsuzlukla mücadele Hükûmetin görevi değildir. Hükûmetin nasıl görevidir? Kendi nefesine karşı sorumluluğundan dolayı görevidir. Onun dışında, yolsuzlukla mücadele Türkiye'de yargının görevidir. Hükûmete düşen nedir? “Al kardeşim, elimdeki delil bu. Senin önünü açıyorum, bu iş nereye kadar giderse gitsin bu işi neticelendir.” diye ona cesaret vermektir, zeminini

hazırlamaktır. Bizde öyle olmuyor, “Yargı, sen bir kenara çekil bakalım, ben halledeceğim bu işi.” deniyor. Sen halletmeye kalktığın zaman, hukukta buna “ihkakihak” denir, kendi hakkını kendin almak gibi çok ilkel bir anlayış söz konusu olur. Bu örnekleri çoğaltmak mümkün.

Değerli arkadaşlarım, ben 2013 yılı Aralık ayında Adalet Bakanlığı bütçesi üzerine bir konuşma yapmışım. O konuşmanın bir paragrafını tekrar sizlerle paylaşmak istiyorum: “Ülkemizin yaşadığı siyasi kriz ve kaoslardan çıkışlarda bazen yürütme bazen yasama organı öncülük etmiştir. Bugün ise bu öncülük görevini Türk yargısı yapacaktır.” demişim 2013 yılında. Bugün, hâlâ, bütün eksikliklerine, noksanlıklarına rağmen kanaatim aynıdır. Çünkü -sıkılarak söylüyorum- yasama bu kaosu, bu toplumsal bozulmayı onaracak bir performans gösteremiyor. Yürütme, maalesef bütün Türkiye’nin Hükümeti olma konusundaki özelliğini toplayamadı; kamplaşma, bölünme ülkede söz konusu. Sayın Cumhurbaşkanının anayasal sınırlar içerisinde hareket etmesi lazım ama diyor ki: “Ben farklı bir cumhurbaşkanı olacağım.”

Peki, o zaman, bu kadar kausun, bu kadar krizin hüküm sürdüğü bir ülkede bu sistemin hakemi kim olacak? Anayasa, Sayın Cumhurbaşkanına “Devlet organları arasındaki uyumu, koordinasyonu sağla.” diye görev vermiş. Ama siz Cumhurbaşkanlığı makamı olarak bir taraf olursanız o zaman hakemlik misyonunuz bitmiş demektir. Onun için yargıyı adres olarak gösteriyorum. Bütün eksikliklerine rağmen, bütün noksanlıklarına rağmen içinden geçmiş olduğumuz devlet krizini, siyasal krizi azaltacak, çözecek Türk yargısıdır. Yeni seçimler oldu, Anayasa Mahkemesi Başkanımız değişti, Yargıtay Başkanı değişti; hayırlı uğurlu olsun. Bağımsız yargı adına, hukukun üstünlüğünü koruma adına yapacakları görevlerde üstün başarılar diliyoruz. Önceki başkanlarımıza da teşekkür ediyoruz; Anayasa Mahkemesi Başkanına ve Yargıtay Başkanına teşekkür ediyoruz. Yeni seçilen Yargıtay Başkanı çok ümitvar sözler söyledi yargı bağımsızlığı adına, hâkimlik teminatı adına. İnşallah bu sözlerini devam ettirecekler. Ama bu konuda yargıya biz bayrak görevi veriyorsak yargının yargısal cesareti ve yargısal dürüstlüğü hiç kimsenin gözünün yaşına bakmadan sergilemesi lazım. Bu konuda kendini vazifeye adanması lazım. Siyaset olarak bizim de, Hükümet olarak bizim de yargının bu mukaddes işleyişine müdahil olmamız lazım. Yargıyı ele geçirme adına, yargıyı siyasallaştırma adına hiçbir adım atmamız lazım.

Değerli arkadaşlarım, bugün itibarıyla yargının şu bölümünü, bu bölümünü ele geçirebilirsiniz. Bu çözüm değil. Hukuk hepimize lazım, bunu herkes acı tecrübesiyle yaşadı. 12 Eylül’den bu tarafa, 1960 ihtilalinden bu tarafa görev yapan siyaset kadroları hukukun bir gün herkese lazım olacağını acı tecrübelerle gördü. Onun için, ne olur, şu hukukun siyasallaşması, yargının siyasallaşması konusundaki emellerimizden vazgeçelim. Bırakın, doğru dürüst işleyen, herkesin mutmain olduğu bir yargı sistemini bu ülkeye kazandıralım. Bence en büyük önceliğimiz budur. Onun için de tutulur tutulmaz ama Hükûmete ve siyaset kurumuna da yargının işleyişine sakın ola müdahale etmeyelim diye bir çağrıda bulunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, çok kritik süreçlerden geçiyoruz. 7 Haziranda ülke olarak bir seçime gidiyoruz. Yanlış anlamayın, seçim neticesi sorunlarımızın 8 Haziranda biteceği bir döneme girmiyoruz. Esas Türkiye’nin problemi 8 Hazirandan sonra olacak, temmuzda olacak, ağustosta olacak, sair devam eden aylarda olacak. Bir parti ne kadar oy alırsa alsın bu sorunları aşma konusunda tek başına yeterli kalamaz. Onun için, bunca yılın siyaset tecrübesine dayanarak izninizle düşüncem şudur ki: Ülkemizin büyük bir siyasal uzlaşmaya, toplumsal uzlaşmaya ihtiyacı var. Bir koalisyon formatını aşan, partilerin oy oranlarıyla ilgili olmayan ama toplumda büyük toplumsal uzlaşmayı sağlayacak bir anlayışın ülkemizde hakim olmasını istiyorum. Ve üzerinde anlaşacak, ülkemizin önemli konularını birlikte kararlaştıracak bir manifestoyu, bir millî programı hayata geçirebiliriz. Ne yapabilir bu büyük uzlaşma? Anayasa’mızın 1, 2 ve 3’üncü maddeleri var, devletimizin bütünlüğü, birliği, dili; bunlarda uzlaşmayı tekrar tekrar kuvvetlendirebiliriz. Hâkim teminatı, yargı bağımsızlığı var, hukukun üstünlüğü var, parlamenter demokrasi var. Bunlar üzerindeki mutabakatlarımızı, iradelerimizi yenileyerek topluma

deklare edebiliriz. Diyebiliriz ki: “Çocukları terör alanlarına sürmeyin. 13 yaşındaki, 15 yaşındaki çocukları polisin, askerın karşısına dizmeyin.” Veyahut da “Artık bütün savaşlarda, şunda bunda kalkmış bu mayın işinden, kahpe mayın tuzaklarından vazgeçilsin, bu konudaki uluslararası sözleşmeler uygulansın.” diyebiliriz. 13 yaşına düşmüş uyuşturucu kullanmayla birlikte mücadele edebiliriz. Bütün bunlar gibi bunlara ilave edilecek bir listeyle biz bir toplumsal uzlaşma üretebiliriz ama bunu sokaktaki vatandaştan bekleyemeyiz. Bunu partiler yapacak; başka iktidar partisi olmak üzere, muhalefet partileri bir araya gelip bu toplumsal birlikteliği sağlamak için topluma bir deklarasyon sunacaklar. Bunun için de evveleminde Sayın Cumhurbaşkanımız anayasal sınırlar içerisinde kalmak zorunda. 103, 104, 105’inci maddelerde Anayasa’nın tarif ettiği bir misyonla görevine devam etmek zorunda çünkü sistemin hakemi yok. Bir, bu olacak.

İkincisi, eğer milletimiz de bu tarif ettiğim büyük uzlaşmaya taraftarsa 7 Haziranda siyasi partileri masaya bu güçle oturtacak. “Evet, ben bu ülkede uzlaşma istiyorum. Ben bıktım artık bu kamplaşmadan, bu bölünmeden.” diyorsa o zaman siyasi partilere bu uzlaşma karşısında rol vermesi lazım, rol vermesi için de destek vermesi lazım.

Evet, bu samimi duygularımı değerli milletvekillerimizle paylaştım. İnşallah, önümüzdeki süreç ülkemizin birliği, dirliği ve vatandaşlarımızın esenliği adına hayırlara vesile olur diyor, Sayın Başkanım başta siz olmak üzere bütün yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (MHP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başesgioğlu.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Sayın Erol Dora. (HDP sıralarından alkışlar)

Buyurunuz.

HDP GRUBU ADINA EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 685 sıra sayılı Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Günümüzde “parlamentar demokrasi” kavramının içerdiği prensipler olan hukukun üstünlüğü, insan haklarının devredilmezliği, sivil demokratik denetim, kuvvetler ayrılığı ve benzeri ilkeler göz önüne alındığında, Türkiye’de ordunun devlet yapılanması içindeki konumu ve sivil demokratik denetimi açısından birçok sorunun varlığını sürdürdüğü aşikardır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin siyasi sisteminin genel karakteri itibarıyla, çeşitlilik ve çoğulculuk, özgürlük ve adalet, açık toplum, sorumlu ve sınırlı yönetim, hoşgörü ve saygı, farklılıkları tanıma gibi temel insani değerlere yönelmiş, insan haklarına dayanan demokratik bir hukuk devleti idealinden epeyce uzak olduğu tartışma götürmez bir realitedir. Bu rejim, resmî olarak içinde demokratik kurum ve mekanizmaları barındırıyormuş gibi görünmeye çalışmakla beraber işleyişi bakımından önemli ölçüde oligarşik bir nitelik göstermektedir. Egemenlik anayasal olarak her ne kadar millete aitmiş gibi gösterilmeye çalışılsa da, egemenliğin kullanımında halkın demokratik temsilcilerinin başka ortakları da vardır. Cumhurbaşkanı yanında Silahlı Kuvvetler ve yargı bürokrasisi halkın egemenliğinin fiili kullanıcıları arasındadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimiz çok açık bir biçimde görmekte ve yaşamaktayız ki, bugün Türkiye’de bütün toplumu ilgilendiren temel siyasal kararlar halkın demokratik temsilcileri tarafından alınamamakta, bürokratik oligarşinin değişmez programı demokrasi görüntüsü altında siyasi sisteme esas olarak hâkim kılınmaktadır.

Değerli milletvekilleri, tasarımı incelediğimizde, Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen 4 üyeden müteşekkil Askerî Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmektedir. Bu kurul askerî hâkimlerle ilgili mesleğe kabul etme, atama, nakletme, izinler, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma, disiplin cezası verme ve görevden uzaklaştırma konularında karar vermeye yetkili kılınmaktadır. Tasarıyla öngörülen bu düzenlemeyi yorumlamak gerekirse: Yürütme organının üyesi olan Millî Savunma Bakanının kurulda yer alıyor olması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla kurula seçilmesinin öngörülüyor olması yürütmenin kontrolünde yeni bir adli kurul oluşturulması amacına hizmet etmektedir. Dolayısıyla, yürütmenin emrinde oluşturulan bu Askerî Hâkimler Kurulunun mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, demokrasileri gelişmiş ülkeler incelendiğinde, son iki asırda yaşanan siyasi, ekonomik ve toplumsal gelişmelere paralel yürütülen tartışmalar ve mücadeleler ekseninde askerî yargının konumunun bu ülkede geldiği noktaya baktığımızda şunu görmekteyiz: Gelişmiş Batı demokrasilerinin birçoğunda genel itibarla, barış dönemlerinde askerî yargı alanının teknik-iç disiplin konuları dışında neredeyse tüm iş ve işlemleri sivil adli makamlarca yürütülmektedir. Başka bir söyleyişle, bu ülkelerin birçoğunda askerî suçlar, askerî hizmetin neticesinde oluşan suçlar ve ordu mensuplarının işlenen bütün adi suçlar bakımından sivil mahkemeler görevlendirilmiştir. Örneğin, barış döneminde İspanya askerî ceza yargısı sadece askerî alanla sınırlı olup askerî ceza kanununda askerî oldukları belirtilen suçları yargılamaktadır. Yine, İsviçre’de barış döneminde askerî mahkemeler, askerî hizmet içerisinde kalmak koşuluyla görev başında veya görevi dışında işlediği suçları yargılamakla yetkilidir. Söz konusu ülkelerde bir diğer önemli uygulama istinaf mahkemeleridir ki bu uygulama da ilgili mahkeme kararlarının denetlenebilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir. İstinaf mahkemelerine örnek olarak Belçika’yı da zikredebiliriz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ Hükûmetinin söz konusu tasarıyla uygulamaya koymak istediği düzenleme ise, askerî yargı mekanizmasının alanını daraltmak ve denetime açmak suretiyle demokratik bir hukuk devletinin gereğini yapmak değil; aksine, askerî yargıyı âdet olduğu gibi koruyup yürütmenin kontrolüne sokmak ve hükûmetin yargıya müdahale alanlarına bir yenisini eklemek biçimindedir.

Dolayısıyla, bu tasarı, ülkenin ihtiyaç duyduğu demokratikleşme, şeffaflaşma, yargı bağımsızlığı gibi ilkeleri güçlendirmek adına hiçbir makul düzenleme içermemektedir; aksine, hâlihazırda zaten oldukça tartışmalı olan ve meşruluğu sorgulanan askerî yargının kapsam ve yetkileri korunmakta ve bu yargı erkinin direkt biçimde yürütmeye bağımlı hâle getirilmesiyle ülkede daha otoriter bir yürütmeye yol açacak nitelikler barındırmaktadır.

Türkiye’de yürütme, yasama ve yargı erkleri arasında olması gereken kuvvetler ayrılığı ilkesi AK PARTİ hükûmetleri öncesinde de zaten aşındırılmış bir olguydu. AK PARTİ hükûmetlerinin müdahaleleri sonucunda da artık, maalesef, yürütme, yasama ve yargı erkleri arasında bir kuvvetler ayrılığından söz edemez duruma gelmiş bulunmaktayız.

Değerli milletvekilleri, yargının ana işlevi adaletin gerçekleştirilmesini sağlamaktır. Yargı bağımsızlığı ise, özce, yargının siyaset ve iktidara bağımlı olmamasını ifade etmektedir. Yargı bağımsızlığının gerekçesi, yargının kendisine verilen görevleri yerine getirirken iktidar sahiplerinden gelecek müdahalelere karşı korunmasının sağlanmasıdır. Bu ise, anayasal-demokratik devlet anlayışının olmazsa olmaz prensibidir, çünkü herhangi bir haricî etki veya baskıya karşı korunmadığı sürece, hâkim, adaleti hukuka uygun olarak ve tarafsızca dağıtacak bir konumda değildir. Hâkimin referansı hukuk, yalnızca hukuk olmalıdır. Bu bağlamda, yargının bağımsız olması özgürlüğün de en büyük güvencesidir.

Buradan hareketle, Millî Savunma Bakanının Başkanlık edeceği ve üyelerinin de yine yürütmenin bir üyesi olan aynı Bakanın teklifiyle Başbakanca atıldığı bir Hâkimler Kurulunun bağımsızlığından söz edilemez. Bu yöntemle oluşturulacak Hâkimler Kurulunun evrensel hukuk normları çerçevesinde de makul bir karşılığı bulunmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, tasarıyla ayrıca 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kanunu'nun 9'uncu maddesinde değişikliğe gidilmektedir. Söz konusu maddede şöyle denilmektedir: "Askerî mahkemeler, asker kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler. 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler ile Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları için Başbakanın, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabidir." biçiminde bir düzenlemeye gidilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; söz konusu düzenlemede atıfta bulunulan 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11'inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler neymiş hep birlikte inceleyelim.

Evet, İl İdaresi Kanunu'na göre; "Valiler, ilde çıkabilecek veya çıkan olayların emrindeki kuvvetlerle önlenmesini mümkün görmedikleri veya önleyemedikleri, aldıkları tedbirlerin bu kuvvetlerle uygulanmasını mümkün görmedikleri veya uygulayamadıkları takdirde diğer illerin kolluk kuvvetleri ile bu iş için tahsis edilen diğer kuvvetlerden yararlanmak amacıyla İçişleri Bakanlığından ve gerekirse Jandarma Genel Komutanlığının veya Kara Kuvvetleri Komutanlığının sınır birlikleri dâhil olmak üzere, en yakın kara, deniz ve hava birlik komutanlığından mümkün olan en hızlı vasıtalarla müracaat ederek yardım isterler. Bu durumlarda ihtiyaç duyulan kuvvetlerin İçişleri Bakanlığından veya askerî birliklerden veya her iki makamdan talep edilmesi hususu, yardım talebinde bulunan vali tarafından takdir edilir. Valinin yaptığı yardım istemi geciktirilmeksizin yerine getirilir. Acil durumlarda bu istek sonradan yazılı şekle dönüştürülmek kaydıyla sözlü olarak da yapılabilir."

Evet, değerli milletvekilleri, valilerin, mecbur kaldıklarında gerek Emniyet gerekse Jandarmaya bağlı kolluk güçlerinden destek isteyebileceği ve bu kolluk güçlerine amirlik edebileceği, il sınırları içerisinde yaşanabilecek toplumsal olaylara kolluk vasıtasıyla yapılacak müdahaleleri yönetebileceği İl İdaresi Kanunu'nun 11'inci maddesiyle düzenlenmiştir. Bu düzenleme zaten 1949 yılından bu yana yürürlüktedir. Peki, "Şu an üzerinde görüştüğümüz tasarıyla getirilmek istenen düzenleme yeni olarak ne getirmektedir?" diye soracak olursak, getirilmek istenen yeni düzenleme şudur değerli milletvekilleri: Vali amirliğinde toplumsal muhalefete müdahale edecek gerek Emniyet mensubu gerekse Jandarma Komutanlığı ve gerekse Genelkurmay'a bağlı diğer komutanlıklara bağlı güvenlik güçlerinin müdahale esnasında işleyeceği suçların soruşturulmasının önu kesilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumsal muhalefete karşı işlenen suçların soruşturulması binlerce faili meçhul cinayette olduğu gibi, Roboski katliamında olduğu gibi, Gezi eylemlerinde katledilen çocuk ve gençlerde olduğu gibi, Kobane eylemlerinde katledilen 50'yi aşkın yurttaşımızın akıbetinde olduğu gibi hâlihazırda zaten fiilen engelleniyordu. Eğer bu tasarı yasalâşır, kolluk güçlerinin halka karşı, yurttaşlara karşı işlediği suçların soruşturulması yasal olarak da engellenmiş olacaktır. Toplumsal muhalefete karşı kolluk güçlerince yapılacak müdahale esnasında kolluk güçlerince işlenecek hak ihlallerinin soruşturulmasının Başbakan, Jandarma Genel Komutanı, Millî Savunma Bakanı ve İçişleri Bakanının iznine tabi tutulması hak ihlallerine açıkça zemin hazırlamak ve hak ihlallerine izin vermek anlamına gelmektedir.

Bu tasarıyla devlet vatandaşını koruyan bir pozisyonda değil vatandaşına karşı işlenen suçları koruyan, suçların soruşturulmasını engelleyen, dolayısıyla suçları örten bir pozisyona iyice yerleştirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarıda asker kişilerce işlenecek suçların soruşturulması ve hakkında suç işlediği konusunda iddialar bulunan asker kişilerin yargılanabilmesini Başbakan, İçişleri Bakanı, Millî Savunma Bakanı gibi, yürütme erkinin üyelerinin iznine tabi tutan bir düzenlemeye yer verilmesi, toplumsal hafızamızda tazeliğini koruyan ve üzerinden üç yıl geçmiş olmasına rağmen katliamın failleri olan kamu görevlileri ve ordu mensubu sorumlu askerler konusunda herhangi bir kovuşturmaya gidilmeyen Roboski katliamının toplumda açtığı derin yarayı pekiştirecek niteliktedir.

Değerli milletvekilleri, bu tasarı, Hükûmetçe özellikle son zamanlarda yoğun bir biçimde hazırlanan güvenlikçi ve güvenliği sağlarken kolluk güçlerince işlenecek suçları cezasız bırakma politikası güden kanun tasarılarından birisi niteliğindedir. Geldiğimiz noktada, yurttaşlar devlet gücü karşısında savunmasız bırakılmaktadırlar. Bireysel veya kolektif olarak bir itirazını dile getirmek isteyen vatandaşın karşısına âdeta sınırsız yetki ve güçle donatılmış bir kolluk gücü çıkarılmaktadır. Hak arayan yurttaş karşı işlenen ve işlenebilecek karşı suçlara ise koruma getirilmektedir. Yargının yürütmenin denetimine geçmesiyle vatandaşlar haklarını adli makamlar vasıtasıyla da arayamaz duruma getirilmek istenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geldiğimiz noktada Türkiye yargısına devletin cezasızlık politikası damgasını vurmuş durumdadır. Türkiye’de kolluk kuvvetlerinin vatandaşlara karşı gerçekleştirdiği hak ihlallerinde âdeta bir norm hâline gelmiş olan cezasızlık sorunu âdeta bir kangren hâline gelmiştir. Daha geniş bir çerçeveden bakıldığında cezasızlık sorununun temel sebebi, Türkiye’de toplumun devletin gerçekleştirdiği eylemlerden ötürü sorgulayabileceği araçlardan mahrum olması biçiminde de özetlenebilir. Bu görevi yerine getirmesi gereken yargı erki ise tarihsel olarak edindiği devlet ideolojisini koruma ve kurumlarını kollama işlevinden ötürü, mağdur edilen birey ya da grupların devletle hesaplaşmasına açıkça engel olmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; örneğin 2014 yılı, kadın katliamlarının, iş cinayetlerinin ve doğa talanlarının en yoğun olarak yaşandığı yıllardan biri olarak tarihe geçerken bu katliamlara karşı direnen ve adalet talep eden halklar için de adaletin sağlanmadığı bir yıl oldu. Yargı, ne iş cinayetlerinde yaşamını kaybedenlerin adalet arayışına ne kadın cinayetlerindeki sorumluların yargılandığı davalarda ne de polis şiddetiyle yaşamını kaybedenlerin adalet çağrılarına vicdanı rahatlatan kararlarla yanıt verememiştir.

Değerli milletvekilleri, güvenlik güçleri tarafından işlenen suçlarda uygulanan cezasızlık politikasının en önemli etkilerinden biri de toplum nezdinde adalet ve hukuk sistemine olan güveni yok etmesidir. Yurttaşların ve genel olarak toplumun hukuk sistemine güven duymaması, aslında, yurttaş olarak mensubu olduğu devlete güven duymaması anlamına da gelmektedir. Cezasızlık politikalarının önemli sonuçlarından biri de bu olayların sürekli artarak yaşanmaya devam etmesidir. Cezasızlık politikalarından beslenen birçok zihniyet halka karşı suç işlemekte bir engel görmemektedir. Sorumluların yargılanıp cezalandırılmamasının toplumsal barışın sağlanmasının önündeki en büyük engellerden birisi olduğunu hepimiz biliyoruz. Elbette bunu bilmek yeterli değildir, Hükûmet cezasızlık politikasından vazgeçmelidir. Yurttaşları devlet karşısında savunmasız bırakan politikalarından bir an önce vazgeçmesi gerektiğine inanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tasarıyı önümüzdeki günlerde Hükûmetçe Genel Kurula getirilmesi planlanan iç güvenlik paketiyle birlikte düşündüğümüzde Hükûmetin oluşturmak istediği güvenlikçi devlet tehlikesini daha somut biçimde görebiliyoruz. Hükûmetin çok iyi kavraması gerekiyor ki toplumsal barış, kamu güvenliği gibi toplumsal istikrarı gözeten politikalar güvenlikçi kanunlarla sağlanamazlar. Bunu geliştirmiş ülkelerin siyasi tarihlerini incelediğimizde çok net biçimde görebiliyoruz. Bu gerçeklik ortadayken güvenlikçi politikalarından medet ummak, yargıyı yürütmeye bağlamaktan medet ummak, demokratik bir ülke hayali olanların yöntemleri olmamalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 21'inci yüzyıl Türkiye'si, yurttaşların bireysel ve kolektif demokratik haklarından doğan özgürlüklerini kullanmaları yönünde alan açması gereken bir devlet olmak durumundadır. Oysa bu ve benzer tasarılar silahlı kolluk mekanizmalarını sivil yurttaşlar aleyhinde yetkilerle donatmaya yol açmakta ve silahlı kolluğun halka karşı işlediği suçların üzerini örtmeyi öngörmektedir. Hükûmetçe geliştirilen bu tasarı benzeri hamleler ise ülkenin sağlam bir demokrasiye evrilmesinin önüne yeni engeller inşa etmekten başka bir anlam ifade etmemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin kendini evrensel değerler doğrultusunda yenileme hem de kendi toplumunun ihtiyaçlarını daha medeni ölçülerde ve etkin biçimde karşılamaya olan ihtiyacı tartışmasızdır. Öte yandan, Türkiye toplumunun kendi iç dinamikleri de bu türden bir uyum ve yenilenme çabasını hem zorunlu kılmakta hem de bunu kolaylaştırıcı bir nitelik arz etmektedir. Bu şartlar altında Türkiye'nin, yönetim düzenini daha demokratik, ilerici, akılcı, uygar ve insani yönde dönüştürmesi acil bir ihtiyaç durumundadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demokratikleşme ve sivilleşme perspektifinden ayrı düşünülemeyecek olan bu dönüşümün demokratik bir anayasadan, sivil toplumun güçlendirilmesine, eğitim öğretimin doğru anlamda çağdaştırmasından kültürel olarak kendini ifadenin ve çeşitliliğin desteklenmesine kadar uzanan birçok boyutu bulunmaktadır. Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakerelerine başlamış bir ülkenin gerçek demokrasi ve özgür bir toplum inşasına yol açacak düzenlemelere acilen ihtiyacı bulunmaktadır.

Devlet güvenliğini önceleyen ve cezasızlık politikalarını pekiştiren ve yeni adaletsizliklere yol açacak bu ve benzeri kanun tasarılarından bir an önce vazgeçilmesi gerektiğine inanıyor, bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şahıslar adına Mersin Milletvekili Sayın Ali Rıza Öztürk.

Buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarı üzerinde şahsım adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, genel olarak hâkim bağımsızlığı kavramıyla aynı anlamda kullanılan yargı bağımsızlığı hâkimlerin kararlarını verirken özgür olmaları, hiçbir dış baskı ve etki altında bulunmamaları, baskı yapılması kadar yapılma olasılığının ve tehlikesinin de bulunmaması, hâkimin kimseden emir almaması, hukuka ve vicdana göre karar vermesi biçiminde tanımlanmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yargının bağımsızlık ve tarafsızlığına iki açıdan bakıyor; objektif yönden ve subjektif yönden. Subjektif bağımsızlık ve tarafsızlık, yargılamayı yapan hâkimlerin kendi şahıslarına ilişkin olup bu hâkimlerin kişisel anlamda ön yargılı olmamaları ve tarafsız olmaları ya da ön yargılı olup olmamaları ya da tarafsız olup olmamalarına ilişkin bir husus. Çünkü yargı bağımsızlığında önemli olan kurallardan bir tanesi, yargılama faaliyetini yürüten hâkimin kendi iç dünyasından gelen yanlı rüzgârlara karşı da direnebilmesidir. Objektif bağımsızlık ise -buna kurum bağımsızlığı da denilmektedir- genel olarak yargılama organının her türlü kuşkudan uzak olmasını sağlayacak biçimde hâkimlerin ve savcılarının gerekli güvencelere sahip olup olmadıkları yönündedir. Aslında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, baktığımız zaman, yargılamanın objektif yönden bağımsız ve tarafsız olmasını o ülkelerde anayasaya, yasalara ve vicdanlara göre karar verilip verilmediği noktasında değerlendirmektedir. Bu noktada, yargı bağımsızlığının objektif olarak sağlanması demek yargının yürütme organına ve yasama organına karşı kurumsal anlamda bağımsız olması demektir.

Değerli milletvekilleri, adli ve idari yargı açısından getirilen bu düzenleme aslında askerî yargı açısından da hayli hayli geçerlidir. Aslında bizde öteden beri klasikleşmiş bir anlayış, bu, askerî hâkimlerin tayin, terfi, atama ve disiplin cezaları gibi özlük işleri konusunda doğrudan yürütme erkinin etkin olduğu ya da olması gerektiği gibi yanlış bir görüş hâkimdir. Askerî yargı da yargıdır, idari ve adli yargı da yargıdır. İdari ve adli yargı için getirilen güvenceler ya da yapılan düzenlemeler askerî yargı için de yapılmalıdır. Anayasa'mızın 145'inci maddesinin son fıkrasında "Askerî yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askerî hâkimlerin özlük işleri, askerî savcılık görevlerini yapan askerî hâkimlerin görevli bulundukları komutanlıkla ilişkileri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir." hükmü öngörülmektedir. Yani, Anayasa'mız şunu söylüyor: Bu konuda siz kanun yaparken bir şeye bakmak zorundasınız -sınırlama- hâkimlik mesleği ve teminatını gözetim altında, önünüzde tutacaksınız. Eğer bu yasal düzenlemeyi yaparken siz hâkimlik mesleği ve teminatının güvencelerini dikkate almazsanız bu, Anayasa'ya aykırı olur.

Değerli milletvekilleri, aslında -bu tasarının odak noktasını- tasarının 13'üncü maddesindeki kurul bence eleştiri konusudur. Burada, aslında, getirilen kurulla işte, Millî Savunma Bakanının teklifiyle ve Başbakanın onayıyla atanacak 4 kişi var. Burada, mevcudundan daha geriye gidiş söz konusu. Burada resmen askerî hâkim ve savcılar siyasi iradenin gölgesinde bırakılmaktadır. Yani, siyaset, askerî kışlaya girdiğinden daha fazla askerî yargı ve savcılar arasında nüfuz etme olanağı bulmuştur. Aslında, kanundaki tanımıyla yapılan şey şudur değerli arkadaşlarım: Burada resmen öyle bir kurul var ki bu kurul, bakana, onun da ötesinde Başbakana terk edilmiş bir siyasi heyettir. Yani, burada resmen siyasetin müdahalesi vardır.

Şimdi, öyle bir kurul düşünün ki bu kurulun üyelerini Millî Savunma Bakanı teklif edecek, Başbakan atayacak. Esasen, burada getirilmek istenen düzenlemenin bağımsız ve tarafsız bir kurul oluşturmak olduğu ifade edilse de işin özünde öyle olmadığı, Bakanın ve Başbakanın yürütme organının doğrudan üyeleri olduğu dikkate alındığında ve ayrıca, bu üyelerin belirlenmesi hususunda anayasal bir düzenleme olmadığı gibi kanunda da hiçbir düzenleme getirilmiyor, sadece birinci sınıf olma şartı getiriliyor.

Ayrıca, bu kurulda geniş tabanlı temsil ilkesine dayanmayan, demokratik ve çoğulcu bir yapıya hizmet yapmayan ve tamamiyle oluşumu ve işleyişi itibarıyla yürütme organına bırakılan bir kurul yapısı söz konusudur. Bu yönlerden baktığımızda, bu kurul, aslında, Anayasa'mızın başta 145'inci maddesi olmak üzere pek çok maddesine aykırıdır. Çünkü, bu kanun her şeyden önce hâkimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmemiştir, dikkate alınmamıştır. Nitekim, gerek Avrupa Birliği müktesebatı ve ilgili belgelerde gerekse Anayasa Mahkemesinin kararlarında askerî hâkim ve savcılar da diğer hâkim ve savcılar gibi özlük hakları bakımından güvenceye kavuşturulmaları gerektiği belirtilmektedir. Bu noktada, mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkesiyle hâkimlik teminatı ve hukuk devleti ilkesi açıkça çiğnenmektedir. Bu bakımdan, mesleğe kabul etme, atama, nakletme, izin, terfi, disiplin, görevden uzaklaştırma, genelge düzenleme, yönetmelik çıkarma gibi özlük ve kariyer hakları bakımından önemli yetkilerle donatılan Askerî Hâkimler Kurulu ile oluşumuna dair bir maddenin ve Askerî Hâkimler Kuruluna verilen yetkilerin düzenlendiği diğer maddelerin açık biçimde Anayasa'ya aykırı olduğundan kuşku bulunmamaktadır. Anayasa Mahkemesinin kararları ışığında söz konusu düzenlemelerin Anayasa'ya aykırılığına baktığımız zaman bu hususların aslında giderilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, aslında, hâkimlerin bağımsız ve tarafsızlığını sağlayabilmek için bunların lafla ya da Anayasa'ya, yasalara konulan maddelerle olamayacağı çok açıktır. Hâkimlerin her şeyden önce tarafsız ve bağımsız olabilmeleri için güvenceye sahip olmaları lazım yani yargı güvencesine sahip olması lazım. Öyle bir şey düşünün ki, kurula atanmaları ya da kuruldan çıkarılmaları bakanın ve Başbakanın iki dudağı arasından çıkacak söze bağlı olan hâkimlerin hiçbir güvenceye sahip olmadıkları çok açıktır ve bu Askerî Kurulda görev almak isteyen hâkimler, iktidar partisinin parti binalarında

dolaşırsa şaşırmamak lazım çünkü o noktada, Askerî Kurul üyesi olmak için bakanın ya da Başbakanın takdirini alması gerekir. Bunun için de bundan sonra Askerî Kurul üyeleri iktidar partisinin parti binalarında dolaşacaktır. Bu da yargının görüntüde bile tarafsız olmadığına dair toplumda bir kuşku yaratacaktır yani yargının görüntüde bile tarafsız olması ilkesine aykırı olacaktır.

Dolayısıyla Anayasa’ya aykırı olan bu hükümlerin değiştirilmesi gerektiğini, en azından bu kurulun demokratik yapıya kavuşturulmasını ve çoğunluk temsil esasına dayandırılması gerektiğini, yürütme organının buradan alınması gerektiğini düşünmekteyim. Burada HSYK’nın yapısına benzetilmiş ama teftiş hakkı verilmemiştir.

Ben, ileriki maddelerde sözlerimi devam ettireceğim.

Hepinize teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Hükümet adına Millî Savunma Bakanı Sayın İsmet Yılmaz...

Buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımızca hazırlanan Askerî Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkında söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yüce Meclisin önüne gelen bu tasarı Anayasa’da 2004’te ve 2010’da yapılan değişikliklerin zorunlu bir gereğidir çünkü 2004’te yapılan Anayasa değişikliğiyle, Anayasa’nın 15, 38 ve 87’nci maddelerinde yapılan değişikliklerle ölüm cezası ve ölüm cezasının infazına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır. Bu değişiklikler neticesinde Askerî Ceza Kanunu’nda yer alan ölüm cezasına ilişkin hükümler Anayasa’ya aykırı hâle gelmiştir.

Yine, 2010 yılında yapılan halk oylaması neticesinde kabul edilen Anayasa değişikliğiyle de Anayasa’nın askerî yargıya ilişkin 145’inci maddesinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda askerî yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askerî hâkimlerin özlük işleri ve askerî savcılık görevlerini yapan askerî hâkimlerin mahkemesinde görevli bulundukları komutanlıkla ilişkilerinin düzenlemesi ölçütlerinden biri olan “askerlik hizmetinin gerekleri” kavramı madde metninden çıkartılmıştır.

Yine, askerî hâkimlerin yargı hizmeti dışındaki askerî hizmetler yönünden askerî hizmetlerin gereklerine göre teşkilatında görevli bulundukları komutanlık ile olan ilişkilerinin kanunla düzenleneceğine dair cümle de madde metninden çıkarılmıştır.

Yine, “Savaş hâli haricinde asker olmayan kişilerin askerî mahkemelerde yargılanmayacağı” ilkesi benimsenmiş, asker kişiler tarafından askerî mahallerde işlenen bazı suçlar ile devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davaların adli yargıda görüleceği hususları düzenlenmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öte yandan Türk Ceza Kanunu’ndaki yeni düzenlemeyle birçok müessese ceza hukukuna girmiş ve ceza hukukunun temel felsefesi değişmiştir. Türk Ceza Kanunu sistematığında, genel hükümlerinde ve ceza türlerinde önemli değişiklik yapılmış, bu değişikliklerde Askerî Ceza Kanunu’yla uyumsuzluklar ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaçları da karşılamak üzere, birkaç örnek vermem gerekirse: Askerî Ceza Kanunu’nun 49/a fıkrasının “...fiilleri hakkında dava müruru zamanı, bütün askerî mükellefiyetlerin ... bitmesinden itibaren işlemeğe başlar.” Hükmünü, bakaya suçu ve firar suçu bakımından Anayasa Mahkemesi iptal etmiştir.

Yine, bazı askerî suçlar yönünden erteleme hükümlerinin uygulanmayacağı, kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilemeyeceğine ilişkin hükümler ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin askerî suçlar yönünden uygulanmayacağına ilişkin maddeler de iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin bir diğer iptali ise: Millî Savunma Bakanı tarafından askerî hâkimlere verilen disiplin cezasını da iptal etmiştir ve bu iptal gerekçesinde altı aylık da süre vermiştir, bu süre içerisinde bu boşluğu doldurun diye. İşte, askerî hâkimlere Millî Savunma Bakanının disiplin cezası verme yetkisinin Anayasa Mahkemesince Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmesiyle çıkan boşluğu bu yasayla dolduruyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yasayla Millî Savunma Bakanlığının almış olduğu hiçbir yetki yoktur. Askerî Hakimler Kanunu'nun 2'nci maddesi "Bu kaynaklardan faydalanmaya ilişkin şekil ve esaslar Millî Savunma Bakanlığınca tespit olunur..."

3'üncü maddesi "Muvazzaf subayların hangi şartlara tabi olacakları Millî Savunma Bakanlığınca çıkartılacak yönetmelikle belirlenir..."

8'inci maddesi "Millî Savunma Bakanlığınca yapılan sınavla alınır. Sınav, hukuk fakültesini bitirenlerin adaylık öncesi intibak eğitimi, adaylığa kabul ve ayrılanların eksik kalan askerlik hizmetini tamamlamaları ile ilgili usul ve esaslar Millî Savunma Bakanlığı tarafından konulan yönetmelikle düzenlenir..."

Yine, "Adayların göreve bağlılık dereceleri ile ne suretle denetleneceği, sicil işleri, nerede görevlendirileceği, adaylıkla ilgili diğer hususlar Millî Savunma Bakanlığınca yapılan yönetmelikle yapılır..."

Yine, 13'üncü maddesi "Sicil belgeleri Millî Savunma Bakanlığınca konulan yönetmelikle düzenlenir..."

Yine, askerî hâkimlerle ilgili meslekte sicil notu her yıl ağustos ayı başında kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarınca Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet İşleri Başkanlığına bildirilir.

15'inci madde, "Askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma işlemleri Millî Savunma Bakanlığınca yapılır..." Yer değiştirme, atama, işte en çok buna şey ediyorsunuz.

Şu an mevcut Millî Savunma Bakanlığında olan yetki, "Askerî hâkimlerin atanmaları ve bu kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla Silahlı Kuvvetler mensuplarının nakil ve tayinleri hakkında hükümler esas alınarak Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesiyle Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmî Gazete'de yayınlanır..."

Yine, Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet İşleri Başkanlığı kadrolarına özel atanma şartları: Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet İşleri müfettişliklerine yine atamanın yapılacağı söylenilir.

Yine, izinlerin, askerî mahkeme, kıdemli hâkim ve askerî savcı izinlerinin Millî Savunma Bakanlığı tarafından verileceği belirtilmiştir.

İhbar ve şikâyetler üzerine Millî Savunma Bakanı tarafından müfettiş görevlendirileceği 23'üncü maddede konulmuştur.

Yine, 24'üncü maddede askerî adalet müfettişlerinin Millî Savunma Bakanı tarafından görevlendirileceği ve onun adına işlem, teftiş yapacağı, Millî Savunma Bakanından istemde bulunulması üzerine Millî Savunma Bakanı tarafından yerine getirilen işten el çekirme işlemi de yine Millî Savunma Bakanı tarafından yapılıyor.

Yine, soruşturma ve kovuşturma mercisi: Madde 25 "Millî Savunma Bakanı, inceleme yapmakla görevlendirilen askerî adalet müfettişince düzenlenen ve düşüncesini de kapsayan evrakı inceler ve disiplin cezası tayinine veya soruşturma yapılmasına lüzum görmezse evrakın işleminden kaldırılmasına

karar verir.” diyerek... Hülâsa bu kanunla Millî Savunma Bakanlığına verilen bütün yetkileri, biz Anayasa Mahkemesinin Millî Savunma Bakanının ceza veremeyeceğine ilişkin hükmünü esas alarak, 4 tane birinci sınıfa ayrılmış hâkimin oluşturacağı ve Millî Savunma Bakanının da başkanlık yapacağı bir kurula devrediyoruz.

Şimdi, burada en çok şikâyet, “Bu Kurula niçin Millî Savunma Bakanı giriyor?” diyerek, bakın, en çok...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Hayır, atama da yapıyor aynı zamanda.

FARUK BAL (Konya) – Atama da yapıyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Devamla) – Niye atıyor? Millî Savunma Bakanı girsin -Faruk Bey öyle diyor- ama kimisi “Millî Savunma Bakanı da niye giriyor?” diyor. Bir sefer bu Hâkimler Kurulu yargısal bir işlem değildir, idari bir işlemdir. Hollanda’daki hukuki sistemi söylüyorum.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakanım, burası Türkiye.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Devamla) – Bir tane Yüksek Yargı Konseyi vardır Hollanda’da, Yargı Konseyi Yasası’yla Yargı Konseyinin tüm üyelerini Adalet Bakanı altışar yıllık dönem için atar. Eğer ki Yargı Konseyinin üyesini Hollanda Adalet Bakanı atarsa bu evrensel insan haklarına, hukuka uygun da ama Türkiye’de, kaldı ki birçok ülkede -şunu tamamlayayım, ondan sonra ona geçeyim- Adalet Bakanı atıyorsa, “Türkiye’de Bakan atamasın.” dersiniz yine Avrupa’ya anlatamazsınız. Danimarka’da Konsey üyeleri vardır; Yüksek Yargı Konseyi, Adalet Bakanınca dört yıl süreyle atanır. Danimarka’ya anlatamazsınız.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Keşke oradaki demokrasi bizde olsa.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Devamla) – Çek Cumhuriyeti’nde hâkimlerin atanması, tayinleri, görevden uzaklaştırılması Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından yapılır. Biraz önce konuşan hatiplerden birisi, “Eğer idare yargısı -bu idari bir kurum, yargısal bir kurum değil, idari bir kurum Hâkimler Kurulu- atarsa burayı idareye bağlamış olursunuz.” diyor. İsveç’te Yargı Konseyini parlamento atıyor. O zaman Yargı Konseyini siz parlamentoya mı bağlamış oluyorsunuz?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – İsveç’te bu yolsuzlukları örtebilir miydiniz?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Devamla) – Onlarla hiçbir alakası yoktur. Bir başka yerde, Estonya’da, Adalet Bakanı Kurulun üyesidir. Litvanya’da sadece Adalet Bakanı değil, Maliye Bakanı ve Devlet Başkanı da Kurulun üyesi, Maliye Bakanı da katılıyor. Yine, Fransa’da Konseyin başkanlığını Cumhurbaşkanı yapıyor, yardımcılığını da Adalet Bakanı yapıyor. Dolayısıyla da bir başka ülkede Adalet Bakanına veya bakana verilen yetkinin Türkiye’de verilemeyeceğini söylemek ve bunun da Avrupa’ya izah edilemeyeceğini söylemek doğru bir yaklaşım değildir.

Yine bir başka husus, sistemin iyi işlemesinden öncelikle bakan sorumludur çünkü bu millete hesap verecek bakandır. Meclis araştırması vardır, gensoru vardır ve hepsinden de önemlisi, dört yılda bir milletin huzuruna gitmek vardır; vatandaşın hakkını ihlal ederseniz, o zaman ne yüzle çıkacaksınız? Ama buradaki bazı arkadaşlarımı görüyorum “Bürokrasi atarsa normal, siyaset atarsa yanlış.” diyen var. Eğer bunu bu kürsüden birisi söylüyorsa burada bulunma gerekliliğini inkâr etmiş demektir. Siyasetin yönetemediği Türkiye’de bir kurumun olmaması lazımdır.

FARUK BAL (Konya) – Hesap veren siyaset, hesap veren Sayın Bakan, yolsuzluk yapan siyaset değil.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Yine bir başka husus, birinci sınıf hâkim atıyoruz buraya. Birinci sınıf hâkime siz hâkimlik görevini yaparken, cübbesini giymişken, kürsüdeyken güveneceksin. İdari bir göreve aldığın zaman “Ben buna güvensizlik izhar ediyorum.” derse bu da doğru bir yaklaşım değildir.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Cumhurbaşkanına da söyle bunu! Sayın Cumhurbaşkanına da söyle, Anayasa Mahkemesine güvenmiyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Yine bir başka husus da, burada “Binbaşı gelecek albaya ceza verecek. Ee, bu hiyerarşiye uygun mudur?” diye de bir arkadaşımız söyledi. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda biliyorsunuz tetkik hâkimi seçildi. Danıştayda tetkik hâkimi olanlar pekâlâ şeyde seçildi.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Askerî hiyerarşiyi göz ardı ediyorsunuz Sayın Bakan. Olmaz böyle bir şey.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Yok, eğer “askerî hiyerarşi” diyorsanız, başında Bakan var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Olmaz öyle şey!

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – O zaman bakanın tek başına yetkili olması lazım.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Hayır, sizin söyledikleriniz gerçeklerle bağdaşmıyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Yok, aynen tetkik hâkimi pekâlâ ceza verirken siz ağır ceza mahkemesinin başkanına veya ticaret mahkemesinin başkanına ceza veremezsiniz diye bir eleştiri getirmediğiniz. Dolayısıyla da burada bir kıdem aranmazsa sivilde askeriye de böyle bir durum yoktur; kaldı ki bir binbaşı bir albaya ceza vermiyor, bakanın başkanlığındaki bir kurul ceza veriyor.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bakan veriyor yani.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bakan veriyor, bakan.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Bakan, gerek yok o kurula!

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Evet, eğer birinci sınıfa atanmış o 4 hâkime, birinci sınıftan gelen o 4 hâkime kürsüdeyken, dosyaya bakarken, hâkimlik görevini yaparken güveneceksiniz de ama idari bir işleme, göreve geçtiğinde güvenmeyeceksiniz o ayrı bir şey.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Bakan, siz “Yargıyı paralel yapı ele geçirdi.” demiyor musunuz? Hâkimlerden siz şikâyet ediyorsunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Yine bir başka husus Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; dünyanın en iyi üniversiteleri Amerika Birleşik Devletleri’ndedir.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – “Paralel yapı yargıyı ele geçirdi.” diyen siz değil misiniz? Hâkimlerden siz şikâyet ediyorsunuz. Siz güveniyor musunuz hâkimlere?

BAŞKAN – Sayın Köktürk, tamam, tamam; yeteri kadar anlattınız.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Ama Amerika Birleşik Devletleri’nde hiçbir rektör seçimle gelmemiştir. Dolayısıyla seçimle gelmek o yeri iyi çalıştırmak için gerekli şart değildir. Biraz önce de burada konuşan hatiplerden biri de Türkiye’de yargıya olan güvenin en düşük seviyede olduğunu söyledi. E, bizim HSYK’nın da seçimle geldiğini herkes biliyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Değişikliği siz yaptınız...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Hep beraber yaptık, Meclisten geçenleri hep beraber yaptık.

FARUK BAL (Konya) – Hiç beraber yapmadık.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Biz yapmadık.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Biz onay vermedik.

FARUK BAL (Konya) – Külliye karşıydı MHP.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Yine, bir başkası izin müessesesi: İzin müessesesiyle ilgili şikâyet de oldu. Bakın, önümde 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun var. Bu Kanun’da diyor ki: “Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin alınması gereklidir.” İlçelerde kimden? Kaymakamlardan. İlde kimden? Valilerden. 3’üncü madde (e): “Bakanlar Kurulu kararı ile veya Başbakanlık ve bakanlıklar ile bağlı kuruluşların merkez teşkilâtında görevli olup, ortak kararlar atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili bakan veya Başbakan tarafından verilir.”

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yani hâkim memur mu oldu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Dolayısıyla da 657 sayılı Kanun’a tabi sivil memurlara tanınan bir hakkın Silahlı Kuvvetlerde çalışan askerlerimize de tanınmasından doğal hiçbir şey yoktur.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yani hâkim memur mu oldu şimdi? Olmuyor, olmuyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Bizim amacımız, en temel değer insandır, “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” diyoruz dolayısıyla biz insanı koruyacağız.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – O doğru bir söz değil. Onu yanlış biliyorsunuz, “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” değil o söz, yanlış biliyorsunuz, hep yanlış söylüyorsunuz. Süründürerek de yaşatırsın insanı.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Bunu yaparken de sistemin, güvenliğin, istikrarın devamı için bu kararları alıyoruz. Eğer bir yanlış yaparsak, bu da, yine öncelikle idarenin bütün eylem ve işlemleri yargı denetimine tabi. Bakın, HSYK’nın her işlemi yargı denetimine tabi değil ama bu yeni düzenlemedeki bütün yapmış olduğumuz işlemlerin hepsi yargı denetimine tabi. Yaptığınız bir işlem yargı denetimine tabiyse bundan böyle kaygı duymaya gerek var mı?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O zaman niye siz yargıdan şikâyet ediyorsunuz? “Güvenmiyorum.” diyorsunuz Sayın Bakan, siz söylüyorsunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – “Bunu nasıl ilan edeceksiniz?” demeye imkân var mı? Biz “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” diyoruz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Hâlâ yanlış söylüyorsunuz Sayın Bakan. “İnsanı yaşat” diye bir şey söz konusu değil. İnsana değer verme...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Devamla) – Bu yasayla hem Silahlı Kuvvetlerimizin mensuplarına ilave bir güvence getireceğiz hem de bu Askerî Hâkimler Kanunu’nda Millî Savunma Bakanlığına verilmiş olan yetkiler Bakandan alınarak birinci sınıfa ayrılmış, kürsüde çalışırken güvendiğimiz hâkimlerden oluşan, Bakanın da bulunduğu 5 kişilik bir heyet marifetiyle yapılacaktır.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Süründürerek de yaşatırsın insanı.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Devamla) – Bu yasanın vereceğiniz desteklerle birlikte ülkemize, millete hayırlı uğurlu olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Karaman Milletvekili Sayın Mevlüt Akgün.

Buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri arkadaşlarım; Askeri Hakimler Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Her devlet kendi varlığını korumak için orduya ve millî savunmanın düzenlenmesine muhtaçtır. Bu ihtiyaç sebebiyle Anayasa'mızın 117'nci maddesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin vazifesi “Yurt dışından gelecek tehdit ve tehlikelere karşı Türk vatanını savunmak, caydırıcılık sağlayacak şekilde askerî gücün muhafazasını ve güçlenmesini sağlamak ve Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla yurt dışında verilen görevleri yapmak.” şeklinde düzenlenmiştir. Bu vazifelerin yerine getirilmesi Silahlı Kuvvetlerle ilgili farklı düzenlemeler yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk nedeniyle Anayasa'mızın 145'inci ve 156'ncı maddelerinde askerî yargının varlığı kabul edilmektedir. Gerek Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi gerekse Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi mahkemelerin bağımsız ve tarafsız olması hükmünü içermektedir. Avrupa Birliği üyelik süreci kapsamında gerçekleştirilen birçok hukuki düzenleme esasen adli ve idari yargıda değişiklikleri gündeme getirmiştir. Bu kapsamda, Anayasa'mızın 145'inci maddesinde düzenlenen askerî yargı da bu değişikliklerden etkilenmiştir. Anayasa'nın 145'inci maddesinde yapılan değişiklikle; bir, askerlik hizmetlerinin gerekleri; iki, askerî hâkimlerin görevde bulundukları komutanlıkla olan ilişkileri Anayasa'dan çıkarılmıştır. Ayrıca, savaş hâli haricinde asker olmayan kişilerin askerî mahkemelerde yargılanamayacağı ilkesi belirlenmiş ve asker kişiler tarafından askerî mahallerde işlenen bazı suçlar ile devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine ve suçlara ait davaların adli yargıda görüleceği hususları Anayasa değişiklikleriyle düzenlenmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararında da ifade edildiği gibi, doğası itibarıyla Silahlı Kuvvetler mensuplarının belli hak ve özgürlüklerine, sivillere uygulanması mümkün olmayan sınırlamalar getirilebileceği ve bu konuda ayrık düzenlemeler yapılabileceği kabul edilmektedir.

Gerçekten de Askerî Ceza Kanunu'yla korunan hukuki menfaate baktığımızda, hukuk devleti ilkesine uygun olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinde kişi hak ve özgürlükleriyle astın ve üstün hukukunu korumak, askerî disiplini muhafaza etmek ve suç işlenmesini önlemek şeklinde görülmektedir. Bu nedenle genel ceza kanunlarında yer verilmeyen millî savunmaya özgü bir kısım suçlar yönünden farklı düzenlemeler yapılması kaçınılmazdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; diğer yandan, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu'nun bazı hükümleri Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına konu olmuştur. Anayasa Mahkemesi değişik tarihli kararlarında bazı askerî suçlar yönünden erteleme hükümlerinin uygulanamayacağı ve kısa hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilemeyeceğine ilişkin ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının bazı askerî suçlar yönünden uygulanamayacağına ilişkin, aynı zamanda asker kişileri hakkında statüleri devam ettiği sürece bu kanunda belirtilen denetimli serbestliğe ilişkin hükümlerin uygulanamayacağına dair düzenlemelerin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve bu düzenlemelerin iptaline karar vermiştir.

Yine, Anayasa'nın 38'inci maddesinin değiştirilmesiyle ölüm cezası verilemeyeceğine dair düzenleme gerçekleştirilmiştir. Anayasa'da yapılan bu değişiklikler neticesinde, Askerî Ceza Kanunu'nda yer alan ölüm cezasına ilişkin hükümler Anayasa'ya aykırı hâl gelmiştir.

Yine, Anayasa'nın 145'inci maddesi, 2010 tarihli Anayasa değişikliğiyle değiştirilmek suretiyle devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine ait davaların her hâlde adliye mahkemelerinde görüleceği hüküm altına alınmıştır. Bütün bu gelişmeler 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu'nda bazı değişiklikler yapılmasını zorunlu hâle getirmiştir. Adalet Komisyonumuzun kabul ettiği tasarıyla, bir; Askerî Ceza Kanunu'nun erteleme ve kısa süreli hapis cezasına, seçenek yaptırımlara çevrilme hükümlerinin askerî suçlar için uygulanmayacağına ait kanun maddesi Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeler doğrultusunda orantılı şekilde düzenlemeye konu edilmiştir. İki: Kanunlarda bulunmasına rağmen, hiçbir kanunda tarifi bulunmayan sırf askerî suçun tanımı yapılmıştır. Üç: Ölüm cezası kaldırılmış, yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngörülmüştür. Dört: Zaman aşımı hükümleri Türk Ceza Kanunu'yla uyumlu hâle getirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; ayrıca, Anayasa Mahkemesi tarafından 3053 sayılı Kanun'un birçok hükmü de iptal edilmiştir. Bunlardan askerî mahkemelerin görev alanını düzenleyen "askerî mahallerde" ibaresi iptal edilmiştir ve yine müşterek işlenen suçlarda yargılamayı düzenleyen 12'nci madde de iptal konusu edilmiştir. Bu nedenle Komisyonumuz 353 sayılı Kanun'da değişiklik yapan tasarıyı da bu hâliyle kabul etmiştir. Buna göre, askerî mahkemelerin kuruluşunun, askerî birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları coğrafi durum ile iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle yapılması öngörülmüştür. Askerî mahkemelerin görev alanı Anayasa değişiklikleri doğrultusunda tasarıyla yeniden düzenlenmiştir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümleri Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda tasarıda orantılı olarak düzenlenmiştir.

Değerli arkadaşlarım, tasarının en önemli maddelerinden olan ve Adalet Komisyonumuzda da en çok tartışılan husus: Tasarıyla, bağımsız ve kararları yargı denetimine açık bir Askerî Hâkimler Kurulu oluşturulmaktadır. Bu kurul mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre çalışacak bir kurul olup bağımsız bir kuruldur. Bu kurulun görevleri: Askerî hâkimlerin disiplin soruşturmaları ve bu soruşturmalar sonunda verilebilecek disiplin cezaları konusunda bu kurul yetkili olacaktır. Ayrıca, kurul, mesleğe kabul, atama, nakil, izin, birinci sınıfa ayırma, birinci sınıfta olma, görevden uzaklaştırma gibi konularda yetki ve görevlere sahip olacaktır.

Tasarının 32'nci maddesinde düzenlenen Askerî Hâkimler Kurulu, Millî Savunma Bakanı ile Millî Savunma Bakanının teklifi ve Başbakanın onayıyla birinci sınıf askerî hâkimlerin arasından seçilen 4 üyeden oluşacaktır.

Tasarının 9'uncu maddesi askerî hâkimlere uygulanacak disiplin cezalarını, 10'uncu maddesi disiplin cezalarına ilişkin usul ve esaslar ile yargı yolunu, 11'inci maddesi de askerî hâkimlere ait görevden uzaklaştırmaya ilişkin esasları düzenlemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; tasarı tümüyle ele alındığında esasen tasarının Anayasa değişiklikleri, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları doğrultusunda oluşan yasal boşlukları ortadan kaldırmak amacıyla sivil yargıdaki kurum ve kurallara, Anayasa'mıza, evrensel hukuk kurallarına uygun düzenlemeler yapıldığını görmekteyiz.

Tasarının bu hâliyle hayırlı olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Soru-cevap işlemine geçiyorum.

Sayın Yılmaz...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, siz bu tasarıyla Millî Savunma Bakanı olarak şu anda şahsınızda var olan yetkilerin bu kurula verildiğini söylüyorsunuz ve daha demokratik olduğunu söylüyorsunuz. Ancak, bu işin özünde, askerî hâkim ve savcılarının nasıl seçildiği, gerçekten onların bu kurul tarafından kabul edilmesi nedeniyle siz kabul edeceksiniz, onlar o kurul kararları çerçevesinde karar verecekler, böyle kaygıları taşıyoruz. Askerî hâkim ve savcılarının kabulü nasıldır? Bunu bir açıklayabilir misiniz.

BAŞKAN – Sayın Acar...

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, geçen gün size telefon açtım, aradım sizi ama maalesef, telefonumdan sonra yurt dışına çıkacağınız bildirildiği hâlde bir daha bana dönmediniz Sayın Bakan. Ben günlerdir sizin telefonunuzu bekliyorum. Ve konuşacağım konu da şuydu: Bu bedelli askerlikle ilgili konuda görüşecektim sizinle ve bedelli askerlikle ilgili daha önce para yatırmış olan insanların paralarını tamamlamadıkları için yeni başvurularında bu kez o paralar yok sayılarak yeniden tamamı yatırılmak üzere kendilerine talimat verildiği öngörülmüştür. Devlet hiçbir insanın parasının üstüne yatmamalıdır. Daha önce 30 bin lira olan bedel 18 bin liraya indirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜRKUT ACAR (Antalya) – 15 bin lirasını vatandaş yatırmıştır, kalan 3 bin lirayı da yatırması gerekirdi. Bu konuyu görüşecektim ama lütfetmediniz, beni aramadınız.

BAŞKAN – Sayın Dibek...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Bakanım, şimdi, kürsüde söyleyecektim ama zaman yetmedi.

Şimdi, tasarıda bu askerî hâkim ve savcı yardımcılıkları kaldırılıyor yani mevcut askerî hâkim ve savcı yardımcılıkları var, şimdi, burada şöyle bir sakınca olacak mı diye bir kaygım var: Tabii, o yardımcılıklar gereği göreve başlayan hâkimler kürsüde, orada istihdam ediliyorlar yani kürsüde yer alıyorlar, hâkimlik yapıyorlar. Şimdi, kaldırılınca bakıyorum, yerine bir şey koymuyoruz, koymuyorsunuz. Bu yardımcılıklar kalkınca mesleğe ataması yapılan hâkimler hiç kürsüye gitmeden, orada yer almadan idari görevlere atanabilirler gibi bir durum da var yani bu bir sıkıntı yaratmayacak mıdır? Bunu aslında arkadaşlarımızla da konuşmaya çalıştım. Bunun yönetmelikle düzenlenebileceği belirtildi bana ama yardımcılıkların kalkması kürsüde onların o tecrübe sahibi olmaları, hâkimlik yapmalarını da engelleyecek midir diye bir kaygı taşıyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, özellikle bu kurul tarafından verilecek olan cezalara ilişkin ben bazı görüşlerinizi öğrenmek istiyorum. Yer değiştirme cezasıyla ilgili olarak bu cezanın verilebilmesi için şöyle bir şey öngörülüyor: “Somut deliller elde edilmemiş olsa bile rüşvet aldığı veya irtikapta bulunduğu kanısını uyandırmak.” Şimdi, böyle bir iddia çok ciddi bir iddiadır Sayın Bakan. Böyle bir kanı uyanmak gerekçesiyle yer değiştirme cezasının verilmesi doğru mudur, hukuki midir, hakkaniyete uygun mudur?

BAŞKAN – Sayın Köktürk...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, az önce yapmış olduğunuz konuşmada askerî hâkimler kurulunun evrensel hukuk normlarına uygun olduğunu söylediniz. Oysaki bu konuda Avrupa’nın hâkimlerle ilgili konseylerinin değişik kararları var. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin hâkimlerin bağımsızlığı, verimliliği ve rolü hakkındaki tavsiye kararında, hâkimlerin seçim ve kariyerleri hakkında karar verecek makamların yasama ve yürütmeden bağımsız olması, bağımsızlığının sağlanması için kurul üyelerinin yargı tarafından seçilmesi ve çalışma usullerinin bizzat bu makamlar tarafından belirlenmesi gerektiği

belirtilmiş. Yine Avrupa Hâkimleri Danışma Konseyinin kararında da “Kurul üyeleri yargı kökenli olsun veya olmasın aktif politika içerisinde yer almamalı, parlamenterler, hükûmet üyeleri, idare mensupları kurulda yer almamalı.” diyor. Avrupa Konseyinin ve Bakanlar Komitesinin bu kararlarından haberinizi var mı Sayın Bakan?

BAŞKAN – Sayın Acar...

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Sayın Bakanım, deminki sözlerim yarım kaldı. Şimdi, ben şunu sormak istiyorum: Daha önce bedelli askerlik için bedel yatırıp sonra onu karşılayamadığı için parası devlette kalanların üstüne mi koyacaksınız yoksa onları yok sayıp yeniden para mı talep edeceksiniz? Bu doğru bir şey olur mu? Bu durumda kaç kişi vardır Türkiye’de? Onu sormak istiyorum.

Bir de Jandarma teşkilatının ortadan kaldırılması ve İçişleri Bakanlığına bağlanmasıyla ilgili bazı söylentiler var. Bu konu çok tehlikeli bir konudur. NATO’ya bağlı olmayan tek ordumuz Jandarmadır. Jandarmanın bu şekilde ortadan kaldırılması hangi iradenin eseridir? Oslo’da bu konu görüşülmüş müdür? Onu soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Eyidoğan...

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanun’la Askeri Hâkimler Kanunu’nda değişiklik yapılarak birinci sınıfa ayrılmada rütbe terfi esası terk edilmiştir. Bu değişiklikle hizmete geçirilen yıl süresi esas alınmış ve askerî hâkimlikte mesela on iki yılını dolduran ve diğer şartları da taşıyan askerî hâkimler birinci sınıfa ayrılmaya hak kazanmıştır. Bu lehte değişiklik de 2000 yılı öncesinde kendi istekleriyle emekli olan askerî hâkimlere yine uygulanmamış ve sadece yine görevde olan askerî hâkimlere uygulanmıştır. Hâlen 2000 yılı öncesinde emekli olan askerî hâkimlerin mağduriyetleri devam etmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Önüne gelen cevaplara göre cevaplandırmak istiyorum. Önce Sayın Yılmaz’ın “Meslekten çıkarmaya ilişkin hüküm adil midir, hukuki midir?” diye... Tabii, kurulumuzun vermiş olduğu bütün kararların yargı denetimine tabi olduğunu belirterek şunu söylüyorum: Bu hükmü nereden aldık? Mevcut Hâkimler ve Savcılar Kanunu var, HSYK Kanunu; 69’uncu maddesindeki aynı hükmü biz aldık. Dolayısıyla onlardan farklı bir hüküm getirmedik. Yani düşündük ki mevcut bu yasa Parlamentonun süzgecinden geçmiş ve yasalaşmış. Aynısını buraya geçirdik, ilave bir şey getirmedik. Ancak bizimkinin diğerinden bir farklı iyi tarafı da var, yargı denetimine tabi. Bir öncekinde, HSYK’larda böyle bir yargı denetimi de yok.

Yine, Sayın Turgut Bey’in “Yardımcılıkların kalkması sıkıntı yaratır mı? Çünkü kürsüde görev almadan idari işlemlere getireceksiniz...” Stajını bitiren adaylar kürsüde hâkim ve savcı olarak görevlendirilecek, bunu yönetmelikle düzenleyeceğiz ve doğrudan idari göreve atanmayacaktır. Ben de avukatlık yaptım. En iyi hâkimlerin de avukatlardan gelenlerden olacağını düşünüyorum. Neden? Şundan: Masanın iki tarafını da görmesi lazım yani hem oradan hem buradan. Dolayısıyla burada da böyle bir şey yoktur.

Yine, Sayın Gürkut Acar, öncelikle özür diliyorum, NATO toplantısındaydım. Döndükten sonra benim sekreterlerimin mutlaka bana bildirmesi lazım ki, yoksa ben şu ana kadar... Veya sizin dışınızda bir milletvekili de diyemez ki: “Sayın Bakanı aradım ama dönmedi.” Meclise olan saygıdan, millî iradeye olan saygıdan... İlla her söylediğinizin cevabı “evet” olacak demek değildir, “hayır” da bir cevaptır ama “hayır”ı söyleriz.

Şimdi, bir önceki çıkarılan bedelli yasada bedel 30 bin liraydı, iki taksitle ödeme imkânı getirmiştik. Bir taksidi ödediler, 15 bin ancak ikinci taksidi ödemediler. Bizim arkadaşlar –işte, Hukuk Müşavirliğimiz var, Genelkurmaydan da görüş alıyorlar- bir görüş verdiler. Onlara bu talep geldi, Bakanlığa da: “15 bin ödemiştin, dolayısıyla da 3 bin daha ödeyeyim de ben de bu bedelliden yararlanayım.” diye talepler vardı. Hukuki görüş şu şekilde verildi: “Yasada böyle bir talep olmadığından, siz 18 bin lira yatırın.” diye. Ancak siz söylediniz, devlet el koymaz. Biz bir Bakanlar Kurulu kararı çıkardık çünkü verilmemiş olan hizmetten dolayı bir bedel alınmaz. Yani devlet bir şey alacaksa mutlaka bir hizmet vermesi lazım. Dolayısıyla, biz bedelli askerlikten dolayı 15 bin lira ödeyip ancak üstünü ödemediği için bedelli askerlikten yararlanamayan insanların bu parasını iade ediyoruz. Demek ki iade edeceğiz, alacak, 3 bin lira da üzerine koyacak, geri bize yatıracak; durum bu.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Niye kulağı tersten tutuyorsunuz Sayın Bakan?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Ya, dediğiniz çok doğru, aynen öyle. Dedim “Niye böyle?” diye, işte, hukukçuyum, hukuk doktoruyum... Hatta bir husus daha diyeyim, bazen bakan da her şeye de karar vermiyor, onu da çok net söyleyeyim yani. Nasıl diyeyim? İşte, hukuk müşavirlikleriniz var, işte, her yerden görüş geliyor, önünüze gelen görüş şu: Diplomasının denkliği sayılmamış, askerliğini bitirmiş, tezkere de vermişsiniz; daha sonra, bitirdikten sonra diploması iptal edildiğinden dolayı veya sayılmadığından dolayı “Sizin askerlik süreniz eksik kaldı.” diyerek askere çağırıyoruz. Bu insanlar diyor ki: “Bak, hiç askerlik yapmamış olanı bedelliden yararlandırıyorsunuz. Ben ise askerliğimin bir kısmını yaptım, hiç değilse bedelle -18 binin tamamını değil de- hepsini de ödeyeyim.” Ancak hukuk müşavirliğinden gelen görüş... Aynen, çok net de söyledim, bana gelen yazıyı ben de imzalamadım ama bir şekilde Millî Savunma Bakanı namına Müsteşarımız, işte, bir şekilde cevap vermek durumunda kaldı. Doğru bir yaklaşım değil ancak bazen hukuk müşavirliğinden gelen o görüşlere de uymak durumunda kalıyorsunuz. Yani benim şahsî görüşüm... Haa, bunlar ne yapacaklar? İdarenin kabul etmeme işlemlerine karşı yargıya gidecekler, yargıda da benim yapmış olduğum bu açıklama da onlar lehine ilave bir delil olacak diyoruz. Dolayısıyla, diploması herhangi bir şekilde denkliği kabul edilmediği için iptal olanların da bedelli askerlik yasasından yararlanması gerektiğini söylüyorum ancak Bakanlığımızdan verilen cevap bunun karşısındadır. O, biraz önceki arkadaşlarımızın söylediğinin...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani buradan şu çıkıyor Sayın Bakan: “Yani kurulu ben seçiyorum ama beni de dinlemiyorlar.”

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Yani bazen usul vardır, Vali Bey de bilir, işte, bürokrasiden gelen arkadaşlar da bilir ki bürokrasinin de ağırlıklı eğilimine uymak durumundasınız.

Yine, Sayın Akagün Yılmaz’ın...

BAŞKAN – Demek ki sonsuz millî irade yokmuş.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – İşte, ne diyelim efendim? Onun için, biz diyoruz ki: Burada siyaseti güçlendirin. Bakan size hesap verir, yanlış yaptığında söylersiniz, vatandaş şikâyet edersiniz. Siz bürokrati kime şikâyet edeceksiniz?

Dilek Akagün Yılmaz’ın “Askerî hâkimlerin savcılık kabulü nasıl oluyor?” Kuvvet komutanlıklarınca belirlenen ihtiyaçlar çerçevesinde Millî Savunma Bakanlığı... Yani diyor ki Deniz Kuvvetleri Komutanlığı “10 tane hâkime ihtiyacım var.”, Hava Kuvvetleri Komutanlığı “15’e ihtiyacım var.” Dolayısıyla kuvvetlerin ve Genelkurmayın, Kara Kuvvetlerinin talepleri dikkate alındıktan sonra Millî Savunma Bakanlığı tarafından açılan sınavla staja kabul edilen adaylar bir yıllık staj süreleri sonunda üçlü kararnameyle hâkim ve savcı olarak mesleğe atanıyorlar.

Yine, Sayın Eyidoğan'ın 2010 yılından önce meslekten ayrılmış hâkimler için düzenleme yapılması konusunda... 2010 yılında askerî hâkimlerin özlük haklarına yönelik yapılan düzenlemeler adli yargıda olduğu gibi bu tarihten önce emekli olmuş askerlere yansıtılamamıştır.

Başkanım, bu kadar diye düşünüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Peki, zamanınız vardı da...

III.-Y O K L A M A

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Toplantı yeter sayısı...

BAŞKAN – Evet, toplantı yeter sayısı arayacağım.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi yoklama yapıyorum.

Sayın Öztürk, Sayın Dibek, Sayın Köktürk, Sayın Yılmaz, Sayın Eyidoğan, Sayın Serindağ, Sayın Demiröz, Sayın Acar, Sayın Küçük, Sayın Tunay, Sayın Özgümüş, Sayın Aygün, Sayın Özkan, Sayın Özdemir, Sayın Öner, Sayın Kaptan, Sayın Ekşi, Sayın Loğoğlu, Sayın Öz, Sayın Özgündüz...

Evet, yoklama için iki dakika süre veriyorum ve de başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.14

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.31****BAŞKAN: Başkan Vekili Meral AKŞENER****KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), İsmail KAŞDEMİR (Çanakkale)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.-Y O K L A M A

BAŞKAN - 685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın maddelerine geçilmesi oylamasından önce yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi, yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve...

FARUK BAL (Konya) – Bakan yok Sayın Başkan, Bakan yok efendim.

BAŞKAN – Yoklama yapıyoruz önce, daha o kısma geçmedik, sadece yoklama faslındayız, ondan sonraki şeyde...

Yoklamayı başlatıyorum:

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (S. Sayısı: 685) (Devam)

BAŞKAN – Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon ve Hükûmet burada.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm, 1 ila 25’inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz isteyen Halkların Demokratik Partisi Grubu adına, Şırnak Milletvekili Sayın Hasip Kaplan.

Buyurunuz.

HDP GRUBU ADINA HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına 685 sıra sayılı Askerî Hâkimler Kanunu Tasarısı’yla ilgili söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben burada gerçekten bir şey söylemek istiyorum. Avrupa Birliği üyelik sürecinde, müzakere sürecinde olan bir Türkiye’de sürekli olarak bir darbe mağduriyeti edebiyatı yapıldı her seçimde. “Darbeciler”, “Darbe yaptılar.”, “Vesayet”, “Askerî vesayet” hep bunlar söylendi. Zaten Avrupa Birliği Kopenhag Kriterleri’ne göre, silahlı güçlerin sivil otoritenin emrinde olması gerekiyor, doğru olan bu. Ama her nedense Türkiye’de Genelkurmay Başkanı, Millî Savunma Bakanına bağlı olacağına Başbakana bağlı.

Şimdi, dikkat edin, Genelkurmay Başkanı, Başbakana bağlı olduğu için Millî Savunma Bakanı, Genelkurmay başkanlarının katıldığı toplantılara katılamıyor Bakan olarak. Başbakan da, dikkat edin, bu toplantılara katılmıyor çünkü Başbakan düzeyinde toplantıları yok, bu, bir boyutu.

İkinci boyutu da şudur: Ben, 80’li yıllarda genç bir avukat iken -353 sayılı- askerî mahkemelerin kuruluşuyla ilgili bir kitap çalışmasında yer aldım. Sonra askerî darbe oldu. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca askerî mahkemelerin işleyişi, çalışması ve çok tartışmalar oldu. İşte, hukukçu olmayan subay hâkimler vardı hatırlarsınız, disiplin hâkimi ama subay hâkimler de mahkeme başkanlığı yapardı. Sonra Anayasa Mahkemesince bu iptal edildi, hatta sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitti, orada da iptal edildi, hatta devlet güvenlik mahkemelerindeki askerî yargıç konusu da ihlal sayıldığı için, koalisyon hükûmetleri döneminde -Sayın Bal hatırlarlar o dönemi- DGM’lerdeki asker üye nedeniyle mahkûmiyet kararı çıkınca asker üye de DGM’lerden çıkarıldı, sonra DGM’ler kapandı, ÖYM’ler geldi falan filan.

Şimdi, Allah aşkına, bu manzara karşısında Hükûmet bize öyle bir taslakla geliyor ki askerın vesayetini kendisi devralıyor. Yani sözde, askerın üstünde vesayet kuracak ama değil, yürütmenin yargı üzerindeki vesayetini kurmak için Anayasa Mahkemesinin kararını baypas ediyor.

Şimdi bu kanunu geçirdiğiniz zaman bütün askerî yargıçların, savcıların Millî Savunma Bakanını gördüğü zaman yapması gereken bir tek şey var, üniformalı olunca, esas duruşa geçip “Sivas; emret komutanım!” Hani çekiyoruz ya askerde, yaptınız hepiniz bunu değil mi? Askerî yargıçların ve savcıların Millî Savunma Bakanını gördüğü zaman, işte “Ahmet Ay, Sivas; emret komutanım!” diye durması lazım. Niye? Çünkü Askerî Hâkim Kurulunun 4 üyesini Sayın Savunma Bakanı atayacak. Yetmedi, kendisi de Başkan. Bundan daha ötesi var mı? Arkadaşlar, bu, hangi hukukta var ya?

Şimdi, benim anlamadığım bir çelişkiyi daha söyleyeyim size: Mademki Millî Savunma Bakanı, Askerî Hâkimler Kuruluna 4 tane üye atıyor, bir de kendisi Başkan, 5. Bu kadar kıymetli, takdirli komutanlar, hâkimler, savcılar, asker, hepsi Millî Savunma Bakanının emrinde ama soruşturma iznine geldiği zaman -dikkat edin- Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarının soruşturma iznini Başbakan verecek, Jandarma Genel Komutanı ve Sahil Güvenlikle ilgili soruşturma iznini İçişleri Bakanı verecek, geri kalan personel ve memurun soruşturma iznini de Sayın Savunma Bakanı verecek. Bu, ne yaman çelişkidir arkadaşlar? Hem mahkemenin hem Askerî Hâkimler Kurulunun Başkanı olacak hem bütün hâkimler, savcılar ondan korkacak hem sicilleri, liyakatleri, terfileri, disiplinleri Sayın Bakanın elinde olacak, sonra sadece kışladaki patates soyan personelin soruşturma izni için Bakana gideceksiniz, bu ne? Şimdi, Bakanın fiyakası bu kadar da çizilmez ki, arkadaş, bu da yapılmaz ki yani ne yapıyorsunuz?

Bu hukuk, bu bürokratlarınız bu yasaları düzenlerken, getirirken bunun ayarını bilmez mi yani? Madem bu kadar kudretli bir bakan olacak, kurulun başkanı olacak, soruşturma izninde niye memurların, personelin, yok şoförün, araç getirenin, levazımcısının, onların, lojistik bilmem ne elemanının iznini veriyorsunuz? İçişleri Bakanı, valiye, jandarma kolluğuna ve sahil güvenliğe, zaten polis onda; Başbakana Genelkurmay ve kuvvet komutanlarının iznini vereceksiniz... Peki ya, Başbakan ve Hükûmet bu kuvvet komutanlarıyla beraber suç işlerse ne olacak, onların iznini kim verecek? Bu Meclis verecek, değil mi? Bu Meclis verecek Anayasa 100’e göre soruşturma. Yolsuzluk dosyalarında gördünüz, verdi mi? Vermedi. Yani, bir şey var. Sizi anlayamıyoruz, sizi anlamakta zorluk çekiyoruz, diyorsunuz ki: “Bu seçim, başkanlık sistemi ile şimdiki sistem arasında geçecek.” Mademki başkanlık yarışdır, kuvvetler ayrılığı var -yargı, yürütme, yasama; bunun tarihsel adı var, Montesquieu’ye kadar gidebilirsiniz- şimdi, niye bu kuvvetler ayrılığını güçler birliğine çeviriyorsunuz? Zaten Mecliste çoğunluksunuz, yasama; hükûmet sizden çıkıyor, yürütme; kalıyor yargı, yargıyı da bu şekilde, HSYK’yı da Adalet Bakanlığının emrine aldınız, Askerî Hâkimler Kurulunu da Savunma Bakanının emrine aldınız. E, bunun adı demokrasiyse yani kusura bakmayın, size bu demokrasi dersini kim anlatıyor, kim sizi bu dersten geçirdi? Onu iyi öğrenmek lazım.

Şimdi, yargı birliği, demokratik ülkelerde geçer kuraldır. Askerî suçlar, özel mahkemeler olabilir ama getirirsiniz, Yargıtayın bir dairesinin içinde bu özellikli suçlarla ilgili bir daire olabilir, askerinin içinde disiplin mahkemeleri olabilir, o, ayrı bir konudur ama askerî yargıyı ayrı koyamazsınız, koyduğunuz zaman yargı birliğini dağıtırsınız. Ondan sonra da -Millî Savunma Bakanı ezkaza şimdi hukukçu- Yılmaz'ı nerede bulacaksınız? Ne savunma bakanları gördük, geldi geçti. Her zaman da hukukçu bir bakan başlarında olmaz demek istiyorum.

Şimdi, farz edin, Suriye'de IŞİD, Türkiye'ye saldırdı ve olağanüstü bir durum oldu ve Meclis sıkıyönetim kararı aldı, olağanüstü hâl kararı aldı. Ne olacak şimdi? Başbakan ne olacak? Sıkıyönetim komutanı olacak arkadaşlar. Niye? Çünkü komutanların soruşturma izni ondan geçiyor. Düşünün ki bir hükümetin başbakanı sıkıyönetim komutanı oluyor. Eskiden kuvvet komutanları vardı, üstlerinde de Genelkurmay vardı. Bunların hepsinin soruşturma izni mahkemede kime geçiyor? Hükümete, Başbakan ve bakanlara, onlara devredilmiş olacak.

Şimdi, buradan hemen şuna geçmek istiyorum: Şimdi, sivil denetim değil bunun adı. Buna, kusura bakmayın, sivil denetim denmez. Buna bal gibi "Askerî yargıyı da, savcıyı da, herkesi de kendime bağlıyorum." denir. Ya, onu kendinize bağlayacağınıza yargıyı bağımsız kılın, yargı bağımsız olsun, yargının birliğini sağlayın. Askerî Yargıtay olmasın, askerî mahkemeler Genelkurmay mahkemesi gibi Roboski'de katliam yapan komutanları rahatlıkla soruşturabilsin. İşte, özel yetkili savcının, özel yetkili mahkemenin takipsizlik kararı, görevsizlik kararı verdiği, Genelkurmaya gönderdiği Roboski davasında olduğu gibi artık savcılara kadar kimse yorulmayacak. Sadece, Başbakan kuvvet komutanıysa -ki Roboski'de Genelkurmay Başkanı vardı- çıkıp diyecek ki: "İzin vermiyorum arkadaş. Topluca katliam olmuş, uçak, bombaları indirmiş, ben size izin vermiyorum." Yani, Meclis komisyonuna da gerek yok, soruşturmalara da gerek yok, hâkime de gerek yok, savcıya da gerek yok. Davutoğlu'nun ağzından çıkacak, olacak kanun. Bu kanunla ancak siz kanun çalabilirsiniz! Bu kanun farklı kanun olur, o, başka bir kanundur. Bu kanundan da siz kâr, halk kâr sağlamaz.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Uşak Milletvekili Sayın Dilek Akagün Yılmaz.

Buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 685 sıra sayılı Askeri Hakimler Kanunu Tasarısı'nın birinci bölümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunuyorum. Görüşlerimizi burada bildireceğiz.

Şimdi, bu tasarı hazırlanırken -notlarına baktığımızda- Anayasa Mahkemesinin iki iptal kararının olduğunu görüyoruz. Birisi, Millî Savunma Bakanının askerî hâkimlerle ilgili disiplin cezaları veremeyeceğine ilişkin. Bunun askerî hâkimlerin hâkimlik teminatı ve bağımsızlığına aykırı olduğuna dair bir Anayasa Mahkemesi kararı var. Bu, biraz önce de arkadaşlarımızın söylediği gibi Anayasa Mahkemesinin bu iptal kararı dolanılarak yeniden konulmuş oluyor bu tasarıya. Nasıl dolanılarak konulmuş oluyor? Millî Savunma Bakanı vermeyecek ama Millî Savunma Bakanının atadığı, daha doğrusu, önerdiği ve Başbakanın atadığı, yine yürütmenin etkisinin, ağırlığının olduğu Askerî Hâkimler Kurulu tarafından bu cezalar verilecek, tayinler, atamalar, nakiller, cezalar, hepsi verilecek. Bu, şimdi, Anayasa Mahkemesinin iptal kararına uyulmuş anlamına mı geliyor?

Şimdi, bununla beraber, bu tasarıyla beraber askerî hâkimlerin bağımsız ve tarafsız karar vermeleri mümkün olmayacak. Bundan sonra askerî hâkimler, belli makamlara yükselebilmek için siyasilere daha yakın davranmak durumunda kalacaklar. İktidar, siyasi amaçlar uğruna aynı sivil yargı gibi askerî yargıyı da mahvedecek, öyle görünüyor. Bugüne kadar Türkiye’de hep yargının iki başlılıktan kurtarılması, askerî yargının bir uzmanlık mahkemesi olarak sivil yargının içine dâhil edilmesi, askerî yargıçların üniforma giymemesi gibi ihtiyaçlardan bahsedilmiştir. Oysa bu tasarı, askerî mahkemeleri askerî komutanlıkların etkisinden kurtarıırken siyasilerin etkisi altına sokmuştur. İktidar gerçekten askerî yargı hakkında olumlu bir şey yapmak isteseydi bu yönde bir adım atması gerekirdi ama bunu yapmamıştır. Hükûmet şöyle demek istemektedir: “Benim kontrolümde olsun da nasıl olursa olsun, Anayasa Mahkemesi kararlarını da yok sayarım.”

Şimdi, biraz önce ben Sayın Bakana şunu sordum, dedim ki: Sayın Bakan, siz diğer ülkelerden örnekler verdiniz, diğer ülkelerde de bu kurulları yine bakanların atadığından bahsettiniz, bunun demokratik olduğunu söylediniz. Peki, diğer ülkelerde hâkim ve savcıların mesleğe alınma koşulları nedir, bizim ülkemizde nedir? Şimdi, eğer, siz, askerî hâkim ve savcılar da, normal sivil yargıç ve savcılar da bakanlığın denetimindeki bir komisyonla alıyorsanız, kendi siyasi düşüncenize uygun insanlar olsun diyorsanız, bunlardan bağımsız bir tavır bekleyemezsiniz Sayın Bakan. Siz, o Avrupa’daki örnekleri gösterirken oradaki o demokratik tavır, hâkimlerin ve savcıların seçilirken siyasi polemiklerin dışında gerçekten hukukçu olmaları, gerçekten verimli ve liyakat sahibi olmalarının istendiğini herhâlde görmezden geliyorsunuz. Asıl, hâkim ve savcıların bağımsız olması teminatları, mesleğe alımlarından itibaren politik gerekçelerle değil, gerçekten hukukçu olmalarına bakılarak alınmasıyla olur. Bizim hem adli yargımızda hem askerî yargımızda ne yazık ki idarenin vesayeti, idarenin baskısı, Hükûmetin baskısı oradan başlamaktadır. Bu ayrıntıyı, bu önemli püf noktasını göz ardı ediyorsunuz, bunu anlatmak istiyorum.

Bir de bu Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarından bir tanesi de özellikle sırf askerî suçlarla ilgili olarak erteleme, seçenek yaptırımlara başvurma ve aynı zamanda hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi bazı konuların Türk Ceza Kanunu’nda olan ve Ceza Muhakemeleri Kanunu’nda var olan normal adli mahkûmlara, adli sanıklara uygulanan bu düzenlemelerin Askerî Ceza Kanunu’nda olmaması nedeniyle Anayasa Mahkemesinin iptal kararı var. Anayasa Mahkemesine iptal davası için bu sefer Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz gitmemişiz, bunun yerine, Askerî Yargıtayın değişik daireleri gitmiş ve Anayasa Mahkemesi de 17/1/2013 tarihinde bu konuda kararlarını vermiş. Nasıl kararlar vermiş, ne demiş bu konuda? Bir gerekçesine bakarsak aslında olay çok net anlaşılacaktır. Asker ve sivil kişiler arasında eşitsizlik yarattığı, askerlik hizmetinin özelliği, askerî disiplin ve askerî yargının kendine mahsus özellikleri gibi soyut gerekçelerin bu ayrımı haklı gösteremeyeceği, bu düzenlemenin mahkemelerce suça etki eden faktörlerin yeterince değerlendirilip failin ve fiilin özelliklerini dikkate alarak hükmolunacak cezanın kişiselleştirilmesi imkânını ortadan kaldırdığı belirtilerek, kuralın Anayasa madde 2 ve madde 10’a yani eşitlik ilkesine aykırı olduğu belirtilmiş ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

“Ölçülülük” derken elbette askerî cezanın ya da askerler üzerinde uygulanabilecek bazı düzenlemelerin ayrık durumları olabilir çünkü orada belli bir disiplinin sağlanması gerekebilir, ülke güvenliği söz konusudur ama en ufak cezalarda dahi bu şekilde erteleme, seçenekli yaptırımların ve hükmün açıklanmasının ertelenmesinin ortadan kaldırılması ya da şimdi kuşa çevrilerek tasarıya konulması yine Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının hiçe sayıldığını göstermektedir.

Ben, size şöyle kısaca örnekler vermek istiyorum: Şimdi, çerçeve 26'ncı maddede 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu'nun 47'nci maddesinde değişiklik yapılıyor, ertelemeyle ilgili bir değişiklik bu. En başta şöyle deniyor: “Türk Ceza Kanununun ertelemeye ilişkin hükümleri burada da uygulanır.” Bu, (1)'inci fıkrası. “Ancak” deniyor, ondan sonra “ayrık hüküm” denilerek asıl olması gereken şey burada ortadan kaldırılmış oluyor, kuşa çevrilmiş oluyor. Sırf askerî suçlardan dolayı yargılama sonucunda üç ay veya daha fazla hapis cezası söz konusu olduğunda erteleme yapılamayacak.

Peki, Türk Ceza Kanunu'nun “Uygulanır.” denilen hükmü nedir, 51'inci madde? İki yıl ve daha az ceza alıyorsa, veriliyorsa sanığa, daha önce üç aydan fazla cezası olmuyorsa ve yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık ve tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede kanaat olursa iki yıl altında olan cezalarda erteleme verilebilir.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi iptal etmiş, demiş ki: “Bir ölçülülük olsun burada. Sen ertelemeyi Askerî Ceza Kanunu'ndan tamamen çıkartamazsın.” Şimdi, bir tarafta normal adliye mahkemelerinde iki yıllık bir ceza söz konusu olduğunda erteleme olabiliyor ama askerî mahkemeler söz konusu olduğunda Askerî Ceza Kanunu'na göre üç ay. Yani şimdi bu ölçülülük müdür, ölçülü bir yaklaşım biçimi midir? Yine, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı hiçe sayılmıştır, arkasından dolanılmıştır.

Aynı şekilde, seçenek yaptırımlarla ilgili de çerçeve 29'uncu maddede bir düzenleme yapılmakta. 1632 sayılı Yasa'nın, yani Askerî Ceza Kanunu'yla ilgili yasanın ek madde 8'indeki uygulama aynen şöyledir, diyor ki: “Türk Ceza Kanunu seçenek yaptırımlarındaki madde 50'ye göre aynı şekilde seçenek yaptırımlara başvurulabilir.” Yine, “ancak” denilerek ayrık bir hüküm konuluyor: “Sırf askerî suçlardan dolayı yapılan yargılama sonucunda netice ceza dört ay ve daha az ise o zaman seçenek yaptırımlara başvurulabilir.” deniyor.

Şimdi, atfı yapılan Türk Ceza Kanunu madde 50'deki bu “seçenek yaptırımlara başvurulabilme” nedir arkadaşlar? Bir yıl ve daha az süreli cezalar söz konusuysa seçenek yaptırımlara başvurulabiliyor. Bu konuda hâkime takdir hakkı tanınıyor ama siz, askerî mahkemelerdeki hâkimlere hiç güvenmiyorsunuz ki elini ayağını bağlıyorsunuz. Burada seçenek yaptırımlar ne olabilir, neden bunlar olmasın? Yani bir yıllık bir süreci... Yani bunun çok büyük bir ceza gerektiren bir suç olmaması lazım, özellikle bir yıllık bir ceza ise, neden burada dört ay yerine bir yıllık ceza öngörülmemiştir? Zararın giderilmesi koşuluyla, örneğin iki yıllık süreyle belli eğitim kurumlarında çalışabilme, neden askerî mahkemelerde yargılanan sanıklara tanınmamaktadır?

Yine, Anayasa Mahkemesince “Eşitlik ilkesine aykırıdır.” diye iptal edilen seçenek yaptırımlara başvurmayla ilgili konuda askerî hâkimlerin eli ayağı bağlanmaktadır, burada da doğru bir tavır yoktur.

Üçüncü olarak, hükmün açıklanmasının geri bırakılması da aynı şekilde, çerçeve 39'uncu maddede bu konu düzenleniyor. Deniliyor ki 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usulü Kanunu'nun ek madde 4'ünde, yine “231'inci madde uygulanır.”, yani “Hükmün açıklanmasının ertelenmesi uygulanır.” İki yıla kadar cezalarda uygulanıyor, hukukçu arkadaşların bildiği gibi, ama burada ne yapılıyor, nasıl bir düzenleme getiriliyor? “Altı ay gibi bir ceza alırsa ancak hükmün açıklanmasının ertelenmesi söz konusu olabilir.” deniliyor.

Burada da yine aynı şekilde askerî hâkimlerin takdir haklarına el konulmuş oluyor, Anayasa Mahkemesinin “Eşitlik ilkesine aykırıdır.” diyerek iptal etmiş olduğu bu maddeler göz ardı edilmiş oluyor. Bu konuda, her birinize, özellikle Anayasa Komisyonu üyelerine gelen başvurular mutlaka vardır, özellikle askerî doktorluktan ayrılmak isteyen ya da belli mesleklerde olup da askeriyeden ayrılmak isteyenlere verilen cezaların çok ağır olduğu ve bu nedenle de onların bu seçenek yaptırımlara ya da hükmün açıklanmasının ertelenmesine başvurulamaması nedeniyle, çok ciddi anlamda mağdur oldukları bizlere iletilmiştir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Devamla) – ...ve Anayasa Mahkemesinin kararları çerçevesinde de bu cezaların artırılması gerektiğini ve Türk Ceza Kanunu'yla aynı paralelde olması gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, şimdi söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Faruk Bal'dadır.

Sayın Bal'ın aynı zamanda şahsı adına da söz talebi bulunmaktadır, bu iki söz talebi birleştirilerek kullanılacaktır.

Konuşma süresi on beş dakikadır.

Buyurunuz Sayın Bal. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Huzurunuzda getirilen kanun tasarısı “Anayasa değişikliklerine uyum sağlamak ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına göre askerî yargıda birtakım düzenlemeler yapmakla ilgilidir.” gerekçesiyle geldi. Bu iki gerekçeye bakıldığında, Milliyetçi Hareket Partisi olumlu katkılarını bununla sınırlı olmak üzere kanun tasarısına verecektir. Ancak, bu gerekçe bahane gösterilerek AKP, Danıştaydan sonra, Yargıtaydan sonra, Anayasa Mahkemesinden sonra, HSYK'dan sonra askerî yargıyı da AKP'lileştirmek istiyor.

Sayın Bakanın konuşmalarında ifade ettiği hususlara geçmeden önce... Askerî yargı Türkiye'de bir sorundur. Sıkıyönetim mahkemeleriyle sorun olmuştur, askerî mahkemelerle sorun olmuştur, daha sonra DGM'lerle sorun olmuştur, özel yetkili mahkemelerle sorun olmuştur. Sonra 17-25 Aralık yolsuzluk operasyonuyla gidilen yoldan dönülmesiyle birlikte Danıştay, Yargıtay, Anayasa Mahkemesi, HSYK'dan sonra askerî yargının da AKP'lileştirilmesi projesiyle karşı karşıyayız.

Değerli arkadaşlarım, bu sorunun giderilmesi için Sayın Bakanın ifade ettiği gibi Hollanda'ya gitmeye gerek yok, İsveç'e gitmeye gerek yok, İngiltere'ye, Fransa'ya gitmeye gerek yok, bunların hepsini hepimiz biliyoruz. Gidilecek yer AKP Genel Merkezidir. Orada, AKP Genel Merkezinin tayin etmiş olduğu Anayasa Uzlaşma Komisyonu üyelerinin imzasıyla askerî yargıyla ilgili AKP'nin tekliflerine bakılması yeter. Milliyetçi Hareket Partisi de bu komisyonda bulunmuştur ve askerî yargının demokratik değerlere uygun hâle getirilebilmesi için özgün önerilerini sunmuş ve büyük bir bölümü de kabul edilmiştir.

Diğer taraftan, AKP'nin Uzlaşma Komisyonuna verdiği öneriye göre askerî yargı yok, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi yok, askerî Danıştay yok, askerî temyiz mahkemesi yok; sadece askerî disiplin mahkemesi vardır, asker suçu da yok. Dolayısıyla, bir U dönüşü yapılmıştır. Bu U dönüşünün sebebihiyetini bilmemiz lazım. Sebebihiyetini anlayabilmek için de bu kanuna bakmak yeter.

Şimdi, HSYK benzeri –HSYK'nın nasıl siyasallaştırıldığını hepimiz biliyoruz- bir Askerî Hâkimler Kurulu kuruluyor. Bu kurulun Başkanı Sayın Bakan. Bu, kabul edilebilir bir şeydir, buna bir itirazımız yok ama üyeleri kim? Bakanın önerdiği, Başbakanın tayin ettiği kişiler olacaktır. Değerli arkadaşlarım, buraya geldiğimizde bu yaşadığımız olaylarla sabittir ki AKP'ye yandaş olmayan, oraya üye olamayacaktır.

Bu kurul ne yapacak? Bu kurul, askerî hâkimlerin özlük haklarıyla ilgili atama, nakil, terfi, izin, disiplin, geçici görev gibi tüm yetkilerine bakacaktır. Bu kurulun gündemini sadece Bakan belirleyebilecektir; Askerî hâkimlerle ilgili soruşturmaya sadece Bakan izin verebilecektir. Bunun anlamı: Askerî yargı AKP'ileştirilecektir.

Geçmişe dönüp baktığımızda, örneklerinin birkaç tanesini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bir hâkim var; bu hâkim “tweet” atıyor, Facebook’tan yazıyor: “Seni seviyoruz RTE (Recep Tayyip Erdoğan) çünkü seni sevmeyenler bu milleti hiç sevmedi; çünkü siyonist İsrail ve iş birlikçileri seni sevmedi; çünkü sen bizden, milletinden biri olduğun için, Allah seni korusun, muzaffer etsin bizim için.” diyor. Kim bu hâkim? Sayın Bakan, bu hâkim, şimdi AKP’nin yoğun bakım ünitesi olarak çalışan sulh ceza hâkimi. Kim bu hâkim? Bu hâkim, 17-25 yolsuzluk operasyonunda delilleri yakalayan polisleri tutuklayan hâkim. Şimdi, AKP’nin yargı anlayışı bu. Askerî yargıda da benzerinin olacağından kaygı duyuyoruz.

Bir başka hâkim... Bu hâkim de “Uzun yaşa uzun adam.” diyor. Uzun adamın kim olduğunu biliyoruz, kısa adamdan belli. Bu hâkim kim? Bu hâkim de yargıda kumpas kuran bir hâkim; 17-25 yolsuzluk operasyonlarında delilleri elde etmiş olan polislerle ilgili işleme bakan, soruşturmaya bakan ve o kumpasta “Kaç İsmail, kaç!” söylemiyle dillere düşen bir hâkim. Böyle bir hâkimin askerî yargıya yansımından korkmaktayız.

Başka örneklerini vereyim: Baro başkanı sıfatıyla seçimlerde gösterdiği üstün başarıdan, AKP’ye hizmet başarısından dolayı AKP Kayseri İl Başkanının teşekkürüne mazhar olan bir avukat HSYK’ya üye seçildi. Bu, işte yargının siyasallaştırılmasıdır. Bir başka örnek: Pendik Kadın Kolları Başkanınız -AKP’nin- Pendik Belediye Meclis üyeniz HSYK’ya üye seçildi. Sizin seçiminiz böyle olacaktır, siz böyle hâkimler oraya getireceksiniz.

Türk Silahlı Kuvvetleri, binlerce yıllık tarihinde hakkı, hukuku, adaleti ve disiplini gözeterek kahramanlıklar yapmış, çağ açmış, çağ kapatmış bir kurumdur. Bu kurumun AKP’ileştirilmesine şiddetle ve hiddetle karşıyız, karşı olmaya devam edeceğiz.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisinin Anayasa Uzlaşma Komisyonuna sunmuş olduğu önerisi gayet makuldür ve herkes tarafından da takdirle karşılanmıştır. Elbette ki Askerî Yargıtaya gerek yoktur, elbette ki Askerî Yüksek İdare Mahkemesine gerek yoktur. Bunlar, normal yargıda, Yargıtayda ve Danıştayda birer daireye dönüştürülmek suretiyle askerî işlere bakabilecek daireler olarak oluşturulabilir. Şimdi, HSYK’sını düşünüyorsunuz Askerî Yargıtayın. Milliyetçi Hareket Partisi Anayasa Uzlaşma Komisyonuna alternatif modeller sunmuştur. Gelin, bu alternatif modellerle, Türk Silahlı Kuvvetlerinin hiyerarşik yapısını, geleneklerini, teamüllerini ve disiplinini de dikkate alarak -hepimizin Silahlı Kuvvetleri olduğuna göre, yargı da hepimizin yargısı olduğuna göre- buna uygun müşterek bir çözüm yolu bulalım. Ama siz bunu bulamazsınız, çünkü sizin buna ihtiyacınız var, çünkü Adalet ve Kalkınma Partisi nasıl darbe mağduru, “Damdan düştüm, tekrar düşürecekler beni, darbe yapacaklar, suikast yapacaklar.” gibi mağdur yaratma algı yönetimiyle oy devşirme hastalığına yakalanmış ve bu çerçevede içerisinde Türk yargısının 2010 tarihinde belini kırmış ise şimdi de askerî yargının belini kırmak istiyor.

2010 yılında burada Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yaptığım konuşmada, kendi içinde denge ve denetim organlarını ortadan kaldırmış, dengesiz ve denetimsiz bir yargı yaratıyorsunuz, bu Jurassic Park’a benzer demiştim. Şimdi siz o noktaya geldiniz. Şimdi, siz, 2010 yılında, ortaya çıkmış olan grubun, sizin kasalarda, kutularda, bakanların çocuklarının yatak odalarında, bakanların kollarındaki saatlerle ilgili delilleri ortaya çıkarınca, yargının bağımsızlığı asla değil, yargının tarafsızlığı asla değil, sadece ve sadece bu suçtan kurtulabilmek için 2014 yılında HSYK’yı siyasallaştırdınız.

Daha dün yapılan seçimle Anayasa Mahkemesini siyasallaştırdınız. Yargıtay üye sayısını çoğunluğu ele geçirebilmek için 516'ya çıkardınız, dünyanın en obez, en şişman, en hantal Yargıtayını yarattınız. Yine, yapılan dünkü seçimle Yargıtay Başkanlığına daha önce Sayın Cumhurbaşkanının bir yolsuzluk olayında takipsizlik ve beraat kararı veren bir şahsı Yargıtay Başkanı seçtiniz. Danıştay Başkanının seçiminde ve Birinci Başkanlık Kurulunda çoğunluğu elde edebilmek için Danıştayın üye sayısını 195'e çıkardınız, çoğunluğu elde ettiniz ve orada yeni AKP yandaşı daireler kuruyorsunuz. 16. Daire, neyi şey yapacak? Yargıtayda yeni oluşturduğunuz, 9. Ceza Dairesinin yerine oluşturduğunuz ikinci bir 16. Daire ne iş yapacak? Bunların bütün işi gücü, AKP'nin yolsuzluğunu ve pisliğini temizleme daireleri olarak görev yapacaklardır. Biri idari yargıda, biri de 17-25 yolsuzluk operasyonları ve birtakım suistimallerle ilgili.

Yargıyı siz böyle eğip büküyorsunuz, böyle mıncıklıyorsunuz. Günü gelecek, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, siz o yargıda yargılanacaksınız. Günü gelecek, hiç kimse baki değildir, bu koltuklar da size baki değildir, bu iktidar da baki olmayacaktır, gideceksiniz. Firavunlar gitmiştir, krallar gitmiştir, despotlar gitmiştir, diktatörler gitmiştir, Saddamlar gitmiştir, siz de gideceksiniz. Gittiğiniz zaman da gelin, gök kubbede bir hoş seda bırakın. Gelin, adınız şu iyiliklerle anılsın, hiç olmazsa yargının işleyişiyle ilgili hayırlı bir iş yapabilsin. Gelin, yolsuzluğu, hırsızlığı kapatmak üzere, başkalarının günahı için ahiretinizi yakmayın. Gelin, haksızlık karşısında susan dilsiz şeytanlardan olmayın.

Değerli arkadaşlarım, işte, bu çerçeve içerisinde Milliyetçi Hareket Partisi bu tasarımı, bir: Evrensel değerlere aykırı bulmaktadır. Bu, insanlığın geliştirmiş olduğu, yargının ve adaletin kutsiyetine ilişkin evrensel değerlere aykırıdır. İki: Bu, Avrupa Birliği müktesebatına aykırıdır. Üç: Bu, Adalet ve Kalkınma Partisinin Anayasa Komisyonuna sunmuş olduğu anayasa teklifine aykırıdır. Dört: Bu, Anayasa'nın hâkimlerin teminatıyla ilgili, mahkemelerin bağımsızlığı, tarafsızlığıyla ilgili ve hukuk devletiyle ilgili ilkelerine aykırıdır.

Bu aykırılıkların düzeltilmesi mümkün olmaz. Bu aykırılıkların burada müzakerelerle düzeltilmesi de mümkün olmaz. Komisyona bu tasarı iade edilsin. Elbette ki Silahlı Kuvvetlerin kendi iç disiplini içerisindeki, hiyerarşisi içerisindeki ilkeler de gözetilerek -askerî yargı- 21'inci yüzyılın kurallarına uygun hâle gelebilecek bir mutabakatla bu tasarımı geçirelim diyorum.

Değerli arkadaşlarım, tabii ki bunda ısrar edeceksiniz. İsrarın sebebini biliyorum, bu tasarıda yazılı. Diyor ki bu tasarı: “Anayasa'daki yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ve hâkimlik teminatı ilkelerine uygun olarak Askerî Hâkimler Kurulu karar verecektir.” Bu, kâğıt üzerinde kalacaktır. Çünkü, AKP'nin yargının bağımsızlığından anladığı, yargı AKP'ye bağlı bir yargıdır, AKP karşıtlarına karşı da bağımsızdır. AKP'nin yargının tarafsızlığından anladığı, AKP'ye biat eden yargı tarafsızdır, AKP'nin karşıtlarına karşı ise elbette ki tarafsız olarak nitelendirilmektedir. AKP'nin hâkimlik teminatından anladığı, AKP'nin söylemleriyle hüküm tesis eden, karar veren hâkimler AKP'nin başındaki şahsiyetinin şahsi teminatı altındadır, Anayasa'nın değil, mevzuatın değil. Dolayısıyla, hâkimliğin temelinde tarafsızlığı ve bağımsızlığı teminat altına almış olan müessese, evrensel bir değerdir, Avrupa Birliği müktesebatına uygundur, AKP'nin Anayasa Uzlaşma Komisyonuna sunduğu önerilere uygundur.

Şimdi, biraz önce örneklerini verdiğim ve burada basına düşmüş hâllerini sizlerle paylaştığım hâkimleri nasıl tarafsız bir hâkim olarak tanımlayabilirsiniz? “Kaç İsmail, kaç.” diyen, “Uzun yaşa uzun adam.” diyen, “Seni sevmeyenler İsrailci, neoconcu, biz onları sevmiyoruz.” gibi gayet ideolojik, net tarafını ortaya koyan hâkim nasıl bağımsız olabilecek? Bu hâkimler taraftıdır, bu hâkimler bağımsız değil biat etmiştir ve bu hâkimlerin teminatı AKP'nin en tepesindeki şahsın kişisel teminatı altındadır. Dolayısıyla, AKP'nin öngördüğü böyle bir yargı, büyük Türk milleti adına yargı yetkisini

kullanabilecek bir yargı değildir. Bunlar, ancak, AKP adına yargı yetkisini kullanan AKP'ileştirilmiş kişilerdir. Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin, Askerî Yargıtayın ve diğer askerî yargı kuruluşlarının da AKP'ileştirilmesine Milliyetçi Hareket Partisi olarak karşıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FARUK BAL (Devamla) - Bu kanunun bu bölümlerine olan itirazlarımız Anayasa'ya aykırılık önergeleri sunularak tekrar yüce Meclisin huzuruna getirilecektir ve önümüzdeki süreç içerisinde de gerçekten bağımsız, gerçekten tarafsız bir yargıya kavuşmak ümidiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bal.

Şahıslar adına son söz, Denizli Milletvekili Sayın Bilal Uçar'a ait.

Buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BİLAL UÇAR (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 685 sıra sayılı Askeri Hakimler Kanunu hakkında şahsım adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tarihten günümüze her devlet, varlığını korumak için orduya ihtiyaç duymuştur. Türk milleti, tarihte, güçlü orduları sayesinde dünya tarihine damga vurmuş, cihan devletleri kurmuştur. Son yüzyılda gerek Çanakkale'de gerekse Kurtuluş Savaşı'nda destansı bir mücadele örneği veren Türk Silahlı Kuvvetleri, bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun temelini oluşturmuştur. Türk Silahlı Kuvvetlerinin Anayasa'nın 117'nci maddesine dayanarak 211 sayılı Kanun'un 35'inci maddesinde görevleri belirlenmiştir. Bu vazifelerin yerine getirilmesi Silahlı Kuvvetlerle ilgili farklı düzenlemeler yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Askerî Ceza Kanunu'nun ancak belirli bir durumda bulunan kimseleri ilgilendirmesi ve genel olarak koruduğu hukuki menfaatin hukuk devleti ilkesine uygun olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinde kişi hak ve özgürlükleri ile astın ve üstün hukukunu korumak, askerî disiplini muhafaza etmek ve suç işlenmesini önlemek olması nedeniyle, genel ceza kanunlarında yer verilmeyen millî savunmaya özgü bir kısım suçlar yönünden farklı düzenlemeler ihtiva etmesi de kaçınılmazdır.

Avrupa Birliği üyelik süreci kapsamında gerçekleştirilen birçok hukuki düzenleme, adli ve idari yargıyı etkilediği gibi, Anayasa'nın 145'inci maddesinde düzenlenen askerî yargıyı da etkilemiştir. Bu bağlamda, Anayasa'nın askerî yargı ile ilgili bazı maddelerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu uyum değişikliklerinin yanı sıra, Askerî Ceza Kanunu'nun bazı hükümleri Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına konu olmuştur. Bu iptaller ile özellikle disiplin ve ast-üst ilişkileri gibi konularda ciddi boşluklar oluşmuştur. Bu gelişmeler askerî ceza kanunlarında bazı değişiklikler yapılmasını zorunlu hâle getirmiştir.

Bu tasarıyla, günün şartlarına uygun olarak, askerî mahkemelerin kuruluşunun, askerî birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle yeniden yapılandırılması öngörülmektedir.

353 sayılı Kanun'da yapılacak değişikliklerle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin askerî suçlar için uygulanmayacağı yönündeki kanun maddelerinin Anayasa Mahkemesince iptali sonrasında oluşan disiplin zafiyetini gidermek amacıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeler doğrultusunda orantılı düzenlemeler yapılmıştır.

Yine, 353 sayılı Kanun'da yapılacak değişikliklerle, asker kişilerin askerî mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak hâlinde işlenmesi durumunda yargılamanın, asker kişiler için askerî yargıda, asker olmayan kişiler içinse adli yargıda yapılacağı öngörülmüştür.

Askerî hâkimlerin disiplin soruşturmaları ile bu soruşturmalar sonunda verilebilecek disiplin cezaları ve bu cezaların, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre bağımsız bir kurul tarafından verilmesi gerekmektedir. Bu gereklilikten yola çıkılarak, 357 sayılı Kanun'da yapılacak değişiklikle, askerî mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre, bağımsız ve kararları yargı denetimine açık bir Askerî Hâkimler Kurulu kurulmuş, askerî hâkimlerin Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç görülecek uluslararası karargâh, kurum, kuruluş ve benzeri yurt dışı görev yerleri ile uluslararası mahkeme ve kuruluşlarda ve yurt dışı geçici görev yerlerinde görevlendirilebilmelerine imkân tanıyacak düzenlemeler yapılmıştır.

Bu kanun tasarısının hayırlı olmasını dileyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

685 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın birinci bölümünün görüşmelerinin devamı hususunda İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre verilmiş bir önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İçtüzüğün 72. Maddesi uyarınca, görüşülmekte olan 685 Sıra Sayılı Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1. bölümü üzerindeki görüşmelerin devam ettirilmesini arz ve talep ederiz.

Mehmet Akif Hamzaçebi

Turgut Dibek

Ali İhsan Köktürk

İstanbul

Kırklareli

Zonguldak

Ali Serindağ

Gürkut Acar

Gaziantep

Antalya

Gerekçe:

Bu tasarının ana unsurunu 13'üncü, 14'üncü, 15'inci ve 16'ncı Maddelerinde düzenlenmiş olan Askeri Hakimler Kurulu (ASHK) oluşturmaktadır. Bu düzenlemeler ile askeri yargının tümüyle siyasi iradenin kontrolüne geçmesi istenmiştir. Tasarının özünü oluşturan ASHK düzenlemelerinin bu haliyle kabul edilmesi Anayasamızın 2'nci Maddesinde yerini bulan Cumhuriyetimizin demokratik hukuk devleti niteliklerine yeni sorunlar çıkartacaktır. Son yıllarda AKP iktidarının sayısal çoğunluğunu gözeterek yapmış olduğu çok sayıdaki yasa değişiklikleri ve bunların uygulanması sonucunda hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, tarafsız ve bağımsız yargı süreçlerinde ortaya çıkan sorunlara bir yenisi bu düzenleme ile eklenecektir.

1- Öyle bir yapı düşünülmüştür ki, 5 kişiden oluşacak bu kurulun başkanı Milli Savunma Bakanı olacaktır. Kurulun diğer dört üyesini ise Başbakan; Milli Savunma Bakanının önereceği birinci sınıf hakimler arasından seçecektir.

2- Bu kurulun gündemini Bakan tek başına belirleyecektir. Kurulun diğer üyelerinin gündemi belirlemede ve kurulu toplantıya çağırmada hiçbir yetkileri yoktur.

3- Bu kurula Bakanın önereceği alt rütbeli askeri hakimlerin seçilmesi halinde, bu üyeler kendilerinden kıdemli askeri hakimlerin tayin, ceza ve terfi gibi işlemlerinde söz sahibi olacaktır. Bu durum, askeri düzeni/hiyerarşiyi olumsuz etkileyecektir.

4- Kurul üyelerinin dört yıllık görev sürelerinin sonunda yeniden seçilmeleri tasarıda hüküm altına alınmıştır. Bu da dört askeri hakim üyenin yeniden seçilmek için kararları alırken bakanın sözünden dışarı çıkmamalarına neden olacaktır.

5- Tasarıda öngörülen bu Kurul oluşumu itibarıyla, 2010 anayasa değişiklikleri öncesindeki HSYK'dan dahi geriye gidiş niteliğindedir.

6- ASHK'nın bu yapısının; mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine aykırılığı göz önüne alındığında, Kurul tarafından yapılan atamalar da bu ilkelere uygun olmayacaktır.

7- Tasarı ile oluşturulmak istenen bu kurul üstleneceği görevler itibarıyla askeri yargıyı istediği gibi kontrol edebilecek ve istediği gibi de düzenleyebilecektir.

8- Anayasa Mahkemesi (04 Haziran 2014 tarihli ve 2013/82 E., 2014/100 K. sayılı) kararı ile, “askeri hakimlerin meslekte yükselmelerini doğrudan etkileyen disiplin cezalarını verme yetkisinin yürütme organının üyesi olan MSB'ye ait olması, yargılamanın taraflarında askeri hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda güvensizlik ve şüphe uyandırabilir. Böyle bir güvensizlik ve şüphenin ortaya çıkma olasılığı... mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine aykırı...” olduğu gerekçesi ile Milli Savunma Bakanının askeri hakimlere disiplin cezası vermesine ilişkin hükmü iptal etmiştir.

9- Mevcut kanundaki uyarma ve kınama cezalarının MSB tarafından verilmesinin AYM tarafından iptal edilmesinden sonra, bu cezalara ilave olarak bu Tasarı ile öngörülen (Madde/9) çok daha ağır nitelikli (kademe ve derece ilerlemesinin durdurulması, yer değiştirme ve meslekten çıkarma) cezaların, yargılamanın taraflarında; askeri hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda güvensizlik ve şüphe uyandırabilecek yapıdaki bir (MSB ve onun seçtiği 4 üyeden oluşan) Kurul tarafından verilmesi, hükmün hâkimlik teminatı ve mahkemelerin bağımsızlığına aykırı görülerek bir kez daha Anayasa Mahkemesi tarafından iptaline neden olabilecektir.

Bu gerekçelerle ve kelime sınırlaması nedeniyle önergede yer verilemeyip Muhalefet Şerhinde yazılı diğer gerekçelerle, Tasarının 1. Bölümü üzerindeki görüşmelere devam edilmesi büyük önem taşımaktadır.

III.- Y O K L A M A

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Sayın Başkan, yoklama istiyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebi vardır.

Sayın Hamzaçebi, Sayın Çelebi, Sayın Köktürk, Sayın Yılmaz, Sayın Akar, Sayın Serindağ, Sayın Yalçinkaya, Sayın Eyidoğan, Sayın Acar, Sayın Güven, Sayın Akova, Sayın Küçük, Sayın Tunay, Sayın Haberal, Sayın Kaptan, Sayın Aygün, Sayın Öztürk, Sayın Çıray, Sayın Aygün –Hüseyin Aygün'den bahsediyorum bu sefer- Sayın Gök.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.22

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.33****BAŞKAN: Başkan Vekili Meral AKŞENER****KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), İsmail KAŞDEMİR (Çanakkale)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- Y O K L A M A

BAŞKAN - İç Tüzük’ün 72’nci maddesine göre verilen görüşmelere devam edilmesine dair önerenin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi, tekrar yoklama yapacağım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (S. Sayısı: 685) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon ve Hükûmet burada.

Şimdi, Tasarı’nın birinci bölümü üzerinde soru-cevap işlemi gerçekleştireceğiz.

Daha önce sisteme girmiş olan Sayın Yılmaz, Sayın Köktürk, Sayın Doğru ve Sayın Şimşek var; tekrar sisteme girmeleri için isimlerini okudum. Şimdi, ben başlıyorum, diğer arkadaşlar da sisteme girebilirler.

Sayın Doğru...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanımıza sormak isterim: Son beş yılda Türk Silahlı Kuvvetlerinde uzman erbaş ve er olarak çalışırken ve daha sonraki zamanlarda sözleşme yapmayıp ayrılan personel sayısı ne kadardır? Bu personelden ne kadarı başka kurumlara memur olarak başlayabilmiştir? Önümüzdeki zaman sürecinde Türk Silahlı Kuvvetlerinde belirli bir süre çalışmış ve ayrılmış olanların devlet memurluğuna direkt, kadro aranmadan veyahut da boş olan kadrolara atanmasıyla ilgili bir çalışma var mıdır? Öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben, biraz önce size, bizim askerî mahkemelerdeki hâkim ve savcılarının nasıl alındığını sormuştum ama bir de diğer ülkelerdeki örnekleri arkadaşlarımızda mutlaka vardır, onu iletebilirseniz...

Bir de ben şunu sormak istiyorum: Bu kumpas davalar nedeniyle Deniz Kuvvetlerinden, Hava Kuvvetlerinden ve Kara Kuvvetlerinden pek çok yetişmiş eleman ayrıldı. Bunu, size verdiğimiz soru önergeleriyle de siz bildirdiniz. Bunların geri dönüşleriyle ilgili, yetişmiş elemanların geri dönüşleriyle ilgili herhangi bir girişiminiz olacak mı? Çünkü korkutuldular, tehdit edildiler bu insanlar. Türk Silahlı Kuvvetleri yetişmiş elemanlarını, insanlarını kaybetti. Özellikle millî projelerde çalışan insanlara bu tehditler yapıldı. Bu konuda bir girişiminiz olacak mı?

Bir de Anayasa Mahkemesinin iptal kararı çerçevesinde seçenek yaptırımlar, hükmün açıklanmasının ertelenmesi ve erteleme konusunda Türk Ceza Kanunu'ndaki ve Ceza Muhakemeleri Kanunu'ndaki uygulamaya biraz daha paralel herhangi bir düzenleme getirmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Acar...

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bu tasarıyla öngördüğünüz sistemi, acaba Millî Savunma Bakanlığı kuvvet komutanlıklarından bir görüş alarak mı yapmaktadır? Genelkurmay Başkanlığından bir görüş sormuşsunuz ancak bunların ne kadarına itibar ettiniz? Bu Genelkurmay Başkanlığının önermiş olduklarının ne kadarını değerlendirdiniz? Bunları merak ediyorum.

Bir de Sayın Bakan, bu getirdiğiniz sistemde tamamen, askerî yargıçlar sizin, Millî Savunma Bakanının âdeta emir ve komutasına verildiğine göre, yargı yetkisinin Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağına ilişkin 9'uncu madde ihlal edilmiş olmuyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Köktürk...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, yargı bağımsızlığından söz edebilmek için, aynı zamanda mahkemeler ve hâkimler üzerinde yetki kullanan üst kurulların da bağımsız olması gerekir. Sivil yargı açısından bakıldığında bu üst kurul, Hâkim ve Savcılar Yüksek Kuruludur. Şimdi, bu tasarıyla, HSYK benzeri bir kurulu askerî yargıda oluşturmaya çalışıyorsunuz.

Sorum şu: Sadece temsili değil, aynı zamanda yönetimi yürütmenin bir üyesi olan Millî Savunma Bakanlığına ait olan, gündemini dahi yürütmenin bir üyesi olan Bakanın belirlediği, yargıç üyelerinin gündem değişikliği konusunda talepte bulunma hakkının dahi olmadığı bir askerî yargı kurulunun yargı bağımsızlığındaki etkisi ne olacaktır? Böyle bir durumda askerî yargı, bağımsız yargı olarak kabul edilebilir mi, yoksa tamamen bu tasarıyla yürütmenin kontrolünde bir askerî yargı ve Türk Silahlı Kuvvetleri mi hedeflenmektedir?

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, bu Ergenekon, Balyoz, İstanbul Casusluk diye anılan davalarda Anayasa Mahkemesinin hak ihlali kararı vermesinin üzerine yeniden yargılanma süreçleri başladı ve mahkemelerde yargılanıyorlar bu arkadaşlarımız. Bu yargılama sürecinde yalnız mahkûmiyetleri adli sicile işlendiği için, çok ciddi sorun yaşıyorlar. Bu konuda herhangi bir girişimde bulunmayı düşünüyor musunuz?

Bir de, bu süreç içerisinde, tutuklu kaldıkları süreç içerisinde zannedirim özlük haklarının bir kısmını alamadılar. Onlarla ilgili, mağduriyet gidermeyle ilgili herhangi bir düşünceniz var mıdır?

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, Sayın Doğru’nun işte son beş yılda uzman erbaş olarak çalışmış ve ayrılan personel sayısı... Devlet Personele bir sorarak -Bakanlığımızla birlikte- onun sayısını yazılı olarak vermek isterim.

“Başka kurumlarda ne kadarı hizmete başladı?” Yine, “Sadece ayrılmış olanların atanmasıyla ilgili bir çalışma var mı?” Onu biliyoruz ki böyle bir çalışma yok.

Şundan yok: Bir problem olduğunun farkındayız ama sayıları çok fazla. Eğer bunları alırsak doktor alınamayacak, bunları alırsak öğretmen alamayacağız, bunları alırsak polis alamayacağız. Dolayısıyla, devletin de her yıl bütçe yasasıyla verilen bir açıktan atama izni var, belli bir personel alma sayısı var. Dolayısıyla da kolay bir problem değil ama ortada da bir sorun var, bunun farkındayız.

“Sayın Bakanım, bunun üzerine -atanması konusunda- bir çalışma yapılmıyor ancak mevcutlarla ilgili böyle bir talep de var, neler olabilir?” Bazı yerel belediyeler alabiliyor. Ben daha önceden kamuda çalışırken tarihî sit alanlarının korunmasıyla ilgili güvenlik elemanı olarak bunlar istihdam ediliyordu ancak sayı fazla olunca doldu. Böyle bir talebi karşılayabilmek her zaman mümkün olmuyor.

Sayın Yılmaz’ın ”Askeriyeden ayrılanların geri dönüşüne ilişkin bir çalışma var mı?” sorusu. Bir çalışmamız yok. Genelde, herhangi bir sebeple, Silahlı Kuvvetlerden ne şekilde ayrılmış olursa olsun bir daha tekrar Silahlı Kuvvetlere kabul edilmiyorlar. Biliyorsunuz, milletvekiliği için de her kurumdan ayrılıp seçilemediği zaman geri dönebilmek mümkün. Bunun iki istisnası var: Birisi yargı, birisi Silahlı Kuvvetler. Dolayısıyla, Silahlı Kuvvetlerden hangi nedenlerle olursa olsun ayrılan kimselerin geri dönmesi doğrultusunda bir çalışma yapmıyoruz.

Yine Sayın Acar’ın “Bu kanunla ilgili Genelkurmay görüşü alındı mı, kuvvet komutanlıklarının?” diye sorusu. Genelde, Millî Savunma Bakanlığımızdaki kanun çalışmaları Genelkurmay Başkanlığımızın ihtiyaçları dikkate alınarak yapılır. Yani Millî Savunma Bakanlığında kendiliğinden bir ihtiyaç istisnai durumlarda olmaz. Dolayısıyla Genelkurmay Başkanlığı kuvvet komutanlarından görüşü alır, Millî Savunma Bakanlığına gelir, bütün diğer bakanlıklara görüşe gönderilir; oralarından alınan görüşle birlikte Bakanlar Kuruluna gider. Genelkurmay Başkanlığımızdan, diğer bakanlıklardan gelen Bakanlar Kuruluna girer. Bakanlar Kurulunda hemen hemen bu atanma maddesi yani üst kurul maddesi hariç geri kalanlar Genelkurmay Başkanlığımızla mutabakat içinde olunan maddelerdir diye düşünüyorum o Hâkimler Kurulu hariç. Orada da Bakanın yine başkanlığında olması vardı. O üyeler başka yerlerden sayılıyordu; o uygun görülmedi Bakanlar Kurulunda.

Yine, bir başka şey “Yargı bağımsızlığıyla alakası üst kurullarla...” diye. Bu bir idari birim. Dolayısıyla, idari birimin yargı bağımsızlığıyla bağlantısını kurmamak gerekir diyorum. Biz, hâkimlerin dosya önüne geldiğinde vicdanı ile mevcut hukuk düzenini de dikkate alarak bir karar vermesini isteriz. Öyle deniliyor, bu oraya çıkıyor. Diyelim ki bu, hâkim Hakkârî’de olursa, dosya ne olursa olsun, hukuk düzeni ne olursa olsun, hukuka uygun karar vermez ancak eğer İstanbul’da olursa hukuka uygun, dosya içeriğine uygun karar verir demektir. Oysa diyoruz ki atama çünkü atama olduğundan dolayı...

Dolayısıyla, biraz önce de söyledim, bu yasayla Millî Savunma Bakanlığına alınmış hiçbir yetki yok. Aksine, Millî Savunma Bakanlığında olan bütün yetkileri hâkimlerin olduğu bir kurula atadık. Orada da, kurul da ne? Peki, 4 tane birinci sınıf hâkimin olacağı kurul karar verecek, Millî Savunma Bakanı da var. “Biz sizin atayacağınız hâkimlere güvenmiyoruz.” Ama bu hâkimleri ben dışarıdan gelip atamıyorum, sivilden. Hâkim görevini yapıyor, on iki yıl görev yapmış, masada olurken, kürsüde olurken, yargı görevini yaparken, dosya önündeyken güveniyoruz ama “Ya, bunu bırak da gel, idari göreve katıl.” deyince “Kusura bakma, güvenmiyoruz.” denildiğinde ise biz de bunu pek makul görmüyoruz.

Bir başka şey, yine, sabıkalarındaki hükümlülükle ilgili. İnfazın geri bırakılması durumunda, bu 312'nci maddede “Yargılamanın yenilenmesi istemi hükmün infazını ertelemeyiz. Ancak mahkeme, infazın geri bırakılmasına veya durdurulmasına karar verir.” diye bir şey vardır. Dolayısıyla, hukuki bir işlemdir, yargılama sonucunda ne karar verilirse o karar doğrultusunda gerekli işlemler yapılacaktır.

Teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Diğer ülkelerdeki hâkim, savcılar...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Diğer ülkelere arkadaşlar baksınlar, çalışsınlar; size yazılı olarak iletelim Sayın Yılmaz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde üç önerge vardır, sırasıyla okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askeri Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken

Gülser Yıldırım

Hasip Kaplan

Bingöl

Mardin

Şırnak

Erol Dora

Hüsamettin Zenderlioğlu

Nazmi Gür

Mardin

Bitlis

Van

Demir Çelik

Halil Aksoy

Muş

Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Turgut Dibek

Ali Rıza Öztürk

Ali İhsan Köktürk

Kırklareli

Mersin

Zonguldak

Dilek Akagün Yılmaz

İsa Gök

Ali Serindağ

Uşak

Mersin

Gaziantep

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa'ya aykırılık önergesidir; okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 1. maddesinin anayasaya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Bal

Mehmet Şandır

Münir Kutluata

Konya

Mersin

Sakarya

Ali Halaman

Reşat Doğru

Yusuf Halaçoğlu

Adana

Tokat

Kayseri

S. Nevzat Korkmaz

Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Doğru, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 1’inci maddesi üzerine vermiş olduğumuz önergeyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Biz, 685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 1’inci maddesinin Anayasa’ya aykırılığı sebebiyle bu önergeyi hazırladık, dolayısıyla yüce Meclisin takdirine sunuyoruz.

Gerekçemizde de, bu maddeyle askerî hâkimlerin sicil belgeleri düzenlenmekte, sicil notunun belirlenmesinde esas alınacak hususların Millî Savunma Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirleneceği ifade edilmekte, bu durumun askerî yargıyı yürütme organının kontrolüne tabi kılmak, siyasallaştırılmış adli ve idari yargı gibi askerî yargıyı da siyasallaştırma amacını taşımakta olması münasebetiyle bunun tasarı metninden çıkarılmasını teklif ediyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, tabii, kanunla Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin bir kısmına bazı haklar veriliyor. Ancak, şurası gerçektir ki askerî personelin erinden generaline kadar birçok sorununun olmuş olduğunu görüyoruz. Bu manada da bu sorunlardan bir tanesi -biraz önce yine Sayın Bakanımıza sormuş olduğum soruda da dile getirmeye çalıştım- özellikle askeriye sözleşmeli er veya erbaş olarak çalışırken ayrılan insanlarla ilgilidir. Bu insanların çalıştıkları süre göz önüne alınarak devlet memurluğuna geçme hakkı kazanıyorlar, ancak kanuni bir boşluktan dolayı da atamaları keyfiyete bırakılıyor ve bu insanlar siyasilerin peşinde yoğun şekilde dolaşmaya başlıyorlar, “Bir yerde kadro bulacağım da oraya atama yapılacaktır.” diye de ısrarlı bir şekilde takip etmeye çalışıyorlar. Bunun doğru olmadığı kanaatindeyim çünkü bu insanları kapı kapı dolaştırarak böyle, mağduriyetlerin giderilmesi noktasında... Yaşadıkları o sıkıntıları bir görseniz veya bir yaşamış olsanız, tahmin ediyorum ki herhâlde sizler de aynı şeyleri düşünmüş olursunuz. Dolayısıyla, en azından belirli bir süre çalışmış olan insanlarımıza bu yönlü olarak yatay geçişle ilgili bir hak verilebilirse, hepsine değilse bile yani belli bir süre çalışmış, başarı durumuna göre olmuş olan insanlarımıza bir hak verilebilirse bu insanların mağduriyetlerini gidermiş oluruz.

Bakın, bugün itibarıyla, bu kanun görüşülürken yine, Tokat’tan, ilçelerinden birçok değerli hemşehrımız bu atamadan faydalanmak istediklerini ifade ediyorlar. Bu kanunun içerisine veya başka bir kanun getirilerek, onun içerisine bir şeyler konularak atamanın kolaylaştırılmasını bekliyorlar. Ben de buradan değerli hemşehrilerimizin söylemlerini dile getirmeye çalışıyorum.

Tabii, bunların yanında, ayrıca, sözleşmeli subay ve astsubayların emsal personele kıyasla özlük haklarında çok ciddi manada farklılıklar var; bunların giderilmesi de yine o meslek grubu tarafından isteniyor. Ayrıca, sözleşmelerinin yenilenmesinde güvencenin olmaması da çok ciddi manada birtakım haksızlıkları ortaya koyuyor ki bu da insan haklarına bir noktada aykırı bir hadisedir. Çünkü, bu insanlar sağlıklı bir yaşam planlamaya çalışıyorlar ancak acaba sözleşme tekrar onaylanabilir mi, onaylanmaz mı şeklinde de ciddi manada moral ve motivasyonlarının düşmekte olduğunu da görüyoruz, sonucunda da psikolojik bozukluklar geliyor. İnsanların çalışma şevkleri ve aşklarının kırılmış olduğunu da görüyoruz.

Bunların yanında, muvazzafların, emekli astsubaylarımızın çok ciddi manada sorunları da var. Astsubay okulları 2002 yılından itibaren yüksekokul seviyesine çıkarılmış olmasına rağmen, emekli olan bu insanların hâlâ intibaklarının yapılmamış olduğunu da görüyoruz. İntibaklarının olmamasından dolayı da emekli askerlerimiz arasında çok ciddi manada farklılıklar oluştuğunu, hatta neredeyse 500 lira civarında bir paranın da intibakların yapılmamış olmasından dolayı haksızlık şeklinde, başkalarına ödendiğini fakat kendilerine ödenmediği şeklinde söylemleri var.

Bunların yanında, Millî Savunma Bakanlığında veya da Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan sivil memurlarımız var. Sivil memurların da birçok sorunlarının olduğunu söylemek mecburiyetindeyiz. Sivil memurlarımız, özellikle hukukla ilgili çeşitli konularda sivil mahkemelerde yargılanmak istiyorlar. Ayrıca, bunların da görevde yükselmeye ilgili çok ciddi manada sıkıntıları var yani bu konularda da bazı emsallerine göre iyileştirme yapmak mecburiyetindeyiz.

Ayrıca, uzman jandarmalar özlük haklarının yeniden düzenlenmesini istiyorlar.

Sosyal tesislerden bütün askerî personelin -astsubayından tutun da sivil memuruna kadar hepsinin, emeklisiyle beraber- faydalanmak istemekte olduklarını da söylemek istiyorum.

Tabii, bunları söylerken şunu da ifade etmek mecburiyetindeyiz ki Türkiye Cumhuriyeti devleti dünyanın en güzel coğrafyasında bulunuyor; Anadolu coğrafyası herkesin gözünün üzerinde olduğu bir coğrafyadır. İşte, bu ortamda Türk Silahlı Kuvvetlerimiz bizim göz bebeğimizdir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin güçlendirilmesi, onun yıpratılmaması da hep beraber isteklerimiz içerisinde olmalıdır.

Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizdeki son gelişmeleri çok ciddi bir şekilde kaygıyla izliyoruz. Dolayısıyla, bu mealde etrafımıza baktığımız zaman, Türk devleti üzerinde oynanan oyunlara bakıldığında zaman Türk Silahlı Kuvvetlerinin çok güçlü bir konuma gelmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi okutacağım önerge aynı mahiyette bulunduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım, talepleri hâlinde önerge sahiplerine ayrı ayrı söz vereceğim veya gerekçelerini okutacağım.

Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 1. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Serindağ (Gaziantep) ve arkadaşları

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erol Dora (Mardin) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Dora...

EROL DORA (Mardin) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşkil Askerî Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmekte olup yürütme organına mensup olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesinin öngörüldüğü olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması öngörülmektedir. Öngörülen düzenlemede kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Kaldı ki askerî mahkemelerin yargı yetkisi daraltılarak sivil mahkemelerin yetki alanına sokulan uzmanlık mahkemeleri niteliğinde bir yapıya dönüştürülmeksizin bir sivilleşmeden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle işbu kanun tasarısı Anayasa'ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yargı bağımsızlığına, doğal hakim ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim bu yöntemle oluşturulacak bir üst kurulun evrensel hukuk normları çerçevesinde de bir karşılığı bulunmamaktadır. Üstelik Roboski Katliamı gibi toplumsal bellekte önemli bir yeri olan bir olay karşısında dahi failler bulunup yargılanmamışken, tasarıda öngörülen ve yürütmenin denetimi altına sokulan bir yapıda bu tür katliamların faillerinin yargılanması daha fazla bürokratik kurallara bağlı kılınacak ve yargı kendi başına görev ifa edemeyecektir.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 685 sıra sayılı Yasa Tasarısı'nın 1'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

1'inci madde, askerî yargıçların sicil işlemlerini düzenlemektedir. Şimdi, Sayın Bakan, ben, sözlerinizden hareketle bazı hususları sizin dikkatinize sunmak istiyorum: Siz konuşmanızda, İsveç'te Yargı Konseyini Parlamentonun seçtiğini söylediniz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Hepsini değil... 8 tanesi... Bir kısmı yargıçların...

ALİ SERİNDAG (Devamla) – Söylediniz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Evet, söyledim.

ALİ SERİNDAG (Devamla) – Şimdi, keşke İsveç'teki demokrasi kültürü, Parlamento kültürü Türkiye'de olsa da Türkiye'de de böyle işlem yapabilesek. Siz, İsveç'te yüzde 34 almış olan bir partinin Parlamentoda yüzde 65 çoğunluğu elde ettiğini gördünüz mü görmediniz mi? Var mı, İsveç'te öyle bir şey görebilir misiniz? Göremezsiniz.

İkincisi: İsveç Parlamentosunda, Anayasa Komisyonu Başkanının, Sayın Burhan Kuzu'nun, 4 sayın bakanın soruşturma komisyonu raporuyla ilgili söylediklerini göz önüne getirirseniz, orada bir anayasa komisyonu başkanı Sayın Kuzu'nun söylediklerini söyler mi, söylemez mi? Ne diyor? "Oğlan bizim, kız bizim." O zaman, biz Parlamentoyu bu şekilde, böyle bir sözle anacaksak İsveç Parlamentosu ile bizim Parlamentoyu maalesef karşılaştıramıyoruz. Keşke aynı demokrasi kültürü bizde olsa. Ne diyor? "Ben deli miyim? Siyasi hayatım biter. Bazıları kankam, bazıları benim dünürüm. Deli mi ne?" diyor. Şimdi, mealen söylüyorum, bunu hepiniz de okudunuz. Bizim Parlamentomuzun Anayasa Komisyonu Başkanı, maalesef, böyle bir değerlendirmede bulunuyor.

Siz değerlendirmelerinizi keşke ülkemizde var olan demokrasi kültürüyle ilişkilendirseniz. Siz, İsveç'te bir başbakanın bir yargı kararı üzerine "Güçleri yetiyorsa gelsin, yıksınlar; içine gireceğim, oturacağım." dediğini duydunuz mu? Siz öyle bir şey tahayyül edebilir misiniz, öyle bir şey hayal edebilir misiniz? İsveç'te öyle bir şey olabilir mi? Olamaz. Sayın Bakan, maalesef, bizim ülkemizde bunlar var. İsveç'te kurumlar güçlü. İsveç'te her şey tek adamın iki dudağı arasından çıkan söze göre yapılmıyor. O nedenle, ben bunu sizin dikkatinize sunmak istedim.

Bir başka husus, diyorsunuz ki: "Yargı denetimi varsa buna güvenmek gerekir." Doğru, öyle mi? Ama, yargıya güvenmeyen sizdiniz, "Yargıda paralel yapı vardı." diyen sizdiniz. Şimdi, siz ne yapıyorsunuz? Yargıda kendi paralel yapınızı oluşturmaya çalışıyorsunuz ve Silahlı Kuvvetleri de buna alet etmeye çalışıyorsunuz. Bu nedenle, bu tasarımı buraya sevk ederken bunların göz önünde bulundurulması lazımdı.

Gene, başka bir konuşmanızda, daha doğrusu konuşmanızın bir bölümünde 4482 sayılı Kanun'u örnek gösterdiniz. Biliyorsunuz, 4482 sayılı Kanun memurların ve diğer kamu görevlilerinin yargılanma usulünü gösteren bir kanundur. Bakın, memur. Siz yargıçları memur statüsüne getiriyorsanız o zaman bizim söyleyecek bir şeyimiz yok zaten. O zaman, biz ne söyleyeceğiz? Şimdi yargı bağımsızlığından nasıl bahsedeceğiz? O nedenle, bunu da dikkatinize sunmak istedim.

Yani, kısaca, Sayın Bakan, siz bu yasaları değiştirmeden önce bir zihniyet değişikliğine gitmek zorundasınız. Zihniyet değişikliği lazımdır, olması gereken odur. Siz yasaları toplumsal bir ihtiyaçtan doğduğu için değil, AKP'nin ihtiyaçlarına göre buraya getiriyorsunuz ve hep de yanlış yapıyorsunuz. Dikkat edin, 2010 yılı referandumuna kadar tüm Anayasa değişiklikleri bu Parlamentodan oy birliğiyle geçmiştir, ta ki 2010 yılına kadar. Ondan sonra, artık yasalar ve Anayasa değişikliği bir gerilim vasıtası olmaktadır diyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yoklama...

BAŞKAN – Yoklama talebi vardır.

Sayın Dibek, Sayın Öztürk, Sayın Köktürk, Sayın Yılmaz, Sayın Serindağ, Sayın Özgündüz, Sayın Eyidoğan, Sayın Acar, Sayın Çam, Sayın Aygün, Sayın Küçük, Sayın Demiröz, Sayın Işık, Sayın Değirmendereli, Sayın Onur, Sayın Karaahmetoğlu, Sayın Moroğlu, Sayın Haberal, Sayın Akar, Sayın Bayraktutan.

İki dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (S. Sayısı: 685) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2’de üç adet önerge vardır, sırasıyla okutup işleme alıyorum.

Üç tane oylama yapacağız, isterseniz gitmeyin.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 2. Maddesinin son fıkrasındaki “Askerî hâkimin” ibaresinden sonra gelmek üzere “,” işaretinin konulmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek	Ali Rıza Öztürk	Ali İhsan Köktürk
Kırklareli	Mersin	Zonguldak
Dilek Akagün Yılmaz	Ömer Süha Aldan	İsa Gök
Uşak	Muğla	Mersin
	Ali Özgündüz	
	İstanbul	

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 2 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken	Gülser Yıldırım	Hasip Kaplan
Bingöl	Mardin	Şırnak
Erol Dora	Hüsamettin Zenderlioğlu	Nazmi Gür
Mardin	Bitlis	Van
	Halil Aksoy	
	Van	

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa’ya aykırılık önergesidir, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 2. Maddesinin anayasaya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Bal	Ali Halaman	Yusuf Halaçoğlu
Konya	Adana	Kayseri
Mehmet Şandır	Münir Kutluata	S. Nevzat Korkmaz
Mersin	Sakarya	Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Konya Milletvekili Sayın Faruk Bal, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının 2’nci maddesiyle askerî hâkimlerin sicil notlarının nasıl düzenleneceği kanunlaştırılmak istenmektedir. Tasarının 1’inci maddesine dönüp baktığımızda, “Sicil notunun belirlenmesine esas olacak hususlar Millî Savunma Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.” diyor. Yani, Millî Savunma Bakanı siyasi bir şahsiyettir, siyasi bir iradenin emrindedir, yürütme organı olarak o siyasi iradenin gereğini yapacaktır. Şimdi, yargıyla ilgili böyle bir sicil notunu belirleyecek şekilde yönetmelik çıkarma yetkisinin verilmesi hukuk devletine aykırıdır. Anayasa’nın sicille hâkimleri korkutma, sicille hâkimleri hizaya getirme, sicille yandaş yargı mensubu yaratma diye tanımladığımız yargının siyasallaşması için 1’inci madde düğümü bağlamış durumdadır. 2’nci maddeyle askerî hâkimlerin sicilinin bu şekilde düzenlenmiş olması hukuk devleti ilkesiyle de bağdaşmaz. Zaten bunun bir Anayasa ihtiyacı olmadığını hepimiz biliyoruz tasarının genel gerekçesine göre. Zaten bunun yargıyla ilgili, yargının bağımsızlığını, tarafsızlığını sağlama amacıyla getirilmiş bir düzenleme olmadığını da biliyoruz. Bu, doğrudan HSYK’dan sonra, Anayasa Mahkemesinden sonra, Yargıtay ve Danıştaydan sonra askerî yargının ve askerî yargı marifetiyle de Türk Silahlı Kuvvetlerinin siyasallaştırılması amacına yönelik bir tasarıdır. Bu, vahim bir sonuç doğurur. Çünkü, bir yanda yargı olması sebebiyle, herkesin güvenebileceği bir liman olarak, sığınabileceği bir merci olarak yargının bir siyasi partinin görüşleri doğrultusunda şekillendirilmesi her türlü insani değere aykırıdır, evrensel değerlere aykırıdır, peşinden gidilen Avrupa Birliği müktesebatına aykırıdır, AKP’nin kendi öz metni olan Anayasa Uzlaşma Komisyonuna sunduğu metinlere aykırıdır, şimdiki Anayasa’mıza aykırıdır ama diğer taraftan, başka bir şeye aykırıdır. O da, devletler çöker, bu tabii bir şeydir. Devletlerin çöküşünde iki tane unsur ayakta kalır ise o takdirde o devletlerin çökertilmesi içeriden veya dışarıdan mümkün değildir. Bunlardan bir tanesi silahlı kuvvetler, diğeri de yargı ve yargı bürokrasisidir. Tarihe bakın ve yakın tarihe bakın. Çökertilememiş devletler var ise ya silahlı kuvvetleri çok güçlüdür ya yargısı çok güçlüdür ancak mesele, AKP’nin devletin ayakta tutulması, onun fonksiyonlarını ifa edebilmesi amacına yönelik bir çalışma değil. Aksine, devletle sorunu olan bir anlayışı ile siyasi düşüncesini devlet organlarına empoze etme anlayışı içerisinde olan AKP, maalesef böyle bir yanlış yaparak ileride silahlı kuvvetler açısından iç huzursuzluklara, iç çatışmalara ve bu çatışmaların ve huzursuzlukların neticesinde de büyük patlamalara neden olabilecek bir tohumu ekiyor. Ama siz bundan korkmuyorsunuz AKP olarak. Bülent Arınç Bey uyarıyor, “Çok kutuplaştırdık toplumu, çok nefret söylemimiz var.” diyor. Bizim değil, AKP’nin. Bu hayra alamet bir iş değildir. Yarın huzursuz olan, kutuplaşmış olan ve sizden olmayanlar yani ötekileştirmiş olduklarınız hakkını hukukta arayamazsa, hakkını adalette arayamazsa, demokratik bir çıkış yolu bulamazsa ne olacak? Olacak gayet basittir: Herkes hakkını kendi almaya çalışacak. Çeteleşme, mafyalaşma, sosyal çatışma, bunun etnik ve inanç bazına dönüşmesi, işte bu sebeple olacaktır. Dolayısıyla, gittiğiniz yol, yol değildir. Bu, ileri demokrasi değildir. Bu, kelimenin tam anlamıyla ileri diktatörlüğün inşası için atılmış bir adımdır. Tarih sizi böyle yazacak ve gelecek nesiller sizi böyle değerlendirecek diyor, önergemizin yüce Meclis tarafından olumlu değerlendirileceğini ümit etmek istiyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN – Karar yeter sayısı istiyorsunuz, karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askeri Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 2 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüsamettin Zenderlioğlu (Bitlis) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kaplan, buyurunuz.

HASİP KAPLAN (Şirnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, Türkiye’de şu an en önemli sorun adalet sorunu. Türkiye’de adalet yok. Adaletle ilgili yapılan son düzenlemelerin hepsi yargının bağımsızlığını ortadan kaldırmak, hem askerî yargının hem adli sivil yargının hepsini sivil otoritenin emri altına almaktan ibarettir. Bu da sonuç olarak, dayısı olanın, arkası olanın, iktidarın yanında olanın korunduğu, onun dışındaki muhaliflerin, mağdurların ezdirildiği bir durum yaratıyor. Bu, şu demek: Adaletin olmadığı bir yerde toplumsal barış olmaz. Duverger’in meşhur sözüdür: “Adaletin olmadığı bir yerde herkes suçlu duruma düşebilir.” Herkes düşebilir. Yani, bu yasalarla, bu çıkardıklarınızla, bu denetimlerinize, bu kontrollerinizle evrensel hukuku yok sayarsanız, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’ncı maddesini yok sayarsanız ve üstelik yok sayarken, tahrip ederken, değiştirirken bir de oraya atıfta bulunursanız siz askerî yargıda 6 bin askerin şüpheli ölümünde adalet bulabilir misiniz? 6 bin kişi ölmüş. Peki, Ceylânpınar’da son öldürülen 3 askerle ilgili yargılama konusunda, niye birdenbire kamuoyuna yansıtılan “Yok telefon geldi, yok bilmem kişisel meseleydi, birbirini vurdular.”ın arkasından sınır görüntüleri çıktı ortaya? Ki birileri gelmiş, orada askerleri vurmuş. Şimdi, burada da çocuğunu askere gönderen birisinin sığınacağı bir liman yoksa ve sivil otorite tarafından kapatılıyorsa ne yapacaksınız? Nereye sığınacaksınız?

Anayasa Mahkemesinde görev değişikliği oldu, ne oldu? 11 yargıç atanmıştı iktidar döneminizde, onların içinden birisi seçildi. “Ben kuvvetler ayrılığından yanayım.” diyor. O dönemde Anayasa Mahkemesinin 2007 kararlarını “darbeci” olarak niteliyordu. Yargıtay Başkanı değişti, o da “Kuvvetler ayrılığından yanayım.” diyor ama gel gelelim buraya geldiğimiz zaman bakıyoruz ki, kuvvetler birliği. Kuvvetler birliğini tek adamın emrine verme, tek partinin emrine verme ve adaleti tamamen ortadan kaldırma, adaletsiz bir ülke yaratma toplumun DNA’sıyla oynamak demektir arkadaşlar. Hepimiz bunu gördük, yaşadık. Kişi güvenliği ve özgürlüğü yoksa, yaşam hakkı tehdit altındaysa, işkence görecekseniz, adil yargılanma hakkı yoksa, hak arama özgürlüğü yoksa, kişilik haklarını koruyamıyorsa, düşünce ve ifade hürriyeti yoksa, inanç özgürlüğü yoksa, mülkiyet hakkını koruyamıyorsa, hakkını, hukukunu arayamıyorsa, kapılara gittiği zaman kapılar kapanıyorsa karşısında ve o ülkede adalet bittiği zaman, adaletin bittiği yerde ihkakihak başlar. Bu, çok tehlikelidir. İhkakihak, her hukukçu olanın bilmesi gereken bir konudur. Bu yargı düzenlemeleri öyle konjonktürel olarak siyasi iktidarların hesabına, lehine yapılacak şeyler değil. Bir ülkenin adaleti evrensel hukuk kurallarına göre şekillenir, Anayasa’nın 90’ıncı maddesi bunun için konuldu, getirirsiniz Avrupa İnsanları Mahkemesinin ve Sözleşmesi’nin değerleri ışığında bir yargı sistemi kurarsınız, her dört parti de buna katılırız ama maalesef bunu, bu şekilde yok ediyorsunuz. Bunun vebali sizin boynunuzdadır.

Bunu ifade etmek için söz aldım.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 2. Maddesinin son fıkrasındaki “Askerî hâkimin” ibaresinden sonra gelmek üzere “,” işaretinin konulmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek (Kırklareli) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Özgündüz, buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu yasa, genel olarak askerî yargıyı da siyasi iktidara bağlama yasasıdır. İşin özü budur, hiç ayrıntıya girmeye gerek yoktur.

Anayasa Mahkemesi Başkanı seçildi, sizin istediğiniz, iktidarın istediği bir kişi; hayırlı olsun. Yargıtay Başkanı seçildi, yine siyasi iktidarın istediği, desteklediği bir kişi; hayırlı olsun. Şimdi de askerî yargıyı bu yasayla birlikte yine siyasi iktidara bağlayacaksınız.

Burada bu kanun HSYK benzeri bir düzenleme getiriyor Askerî Hâkimler Kurulu olarak. Hâlbuki, aslında siz HSYK’dan şikâyetçisiniz yani 2010 değişikliğiyle birlikte 159’uncu maddeden şikâyetçisiniz, Adalet Bakanı da şikâyetçi “Gelin düzeltelim.” derken siz buna benzer bir düzenleme getiriyorsunuz. Niye? Çünkü oradan farklı olarak burada kurulun başkanı Millî Savunma Bakanı, efendim, üyeleri de, 5 üyeyi de Millî Savunma Bakanı önerecek birinci sınıf hâkimler arasından, Başbakan da onaylayacak ve kurul olacak. Bu kurul neye karar verecek? Hâkimlerin mesleğe alınmasına, yer değiştirmesine, cezalandırmasına, meslekten ihracına kadar bu kurul karar verecek. Sayın Bakan, Allah aşkına, şu anda size sorsam birinci sınıf hâkimlerden 5 tane sayın. Bilir misiniz? Bilmezsiniz, bilemezsiniz; işin mahiyetine aykırı. Kime soracaksınız önereceğiniz bu kişileri, Genelkurmay Başkanına mı, yoksa adli müşavire mi? Bakın, yanınızdaki asker arkadaşlar, askerî yargıçlar, efendim, bunda sizi uyarmamış olabilirler çeşitli mülahazalarla; bu, kesinlikle Anayasa’ya aykırıdır. Anayasa diyor ki: “Askerî yargı organları da mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev yaparlar.” Siz, siyasi iktidarın bir üyesi, Millî Savunma Bakanı bu kurulun başkanı olduğu sürece yargı bağımsızlığı yoktur. Biz hukuk fakültesine girdiğimiz zaman bile hocalar derdi ki: Bir ülkede hâkimlerin atamasını, yer değiştirmesini, sicilini, cezasını düzenleyen bir kurulun başında siyasi iktidardan, hükûmetten bir kişi var ise -yani Adalet Bakanı- kurulun üyesi de müsteşar ise burada yargı bağımsızlığından söz edilemez. Böyle denirken siz getiriyorsunuz askerî yargıyı tamamen kendinize bağlıyorsunuz; kendinize değil aslında, Başbakana; Başbakana da değil aslında, Cumhurbaşkanına. Başbakan sadece orada duruyor şimdilik hiç etkisiz, yetkisiz bir eleman gibi.

Siz, şimdi, buraya önereceğiniz kişilerle ilgili bilgiyi nereden alacaksınız Genelkurmaydan, adli müşavirlikten almadığınız anda? Millî istihbarattan mı alacaksınız? Hakan Fidan da gitti, yerine gelen kişi mi belirleyecek? Yani ne yapmaya çalışıyorsunuz?

Arkadaşlar, hiç o, bu, efendim, işte, teknik ayrıntı, yok, işte, Askerî Mahkemeler Kurulu Kanunu'nun bu maddesi var... Bunların hepsini geçin, bunların hepsi hikâye. Bu yasa -onay verin ya da vermeyin, ben söyleyeyim, bilin- askerî yargıyı tamamen tek kişiye bağlıyor. Tek kişiye bağlıyor, şu anda yukarıdaki kişiye bağlıyor. Yani Başkanlık sistemini isteyen ve Başkanlık sistemini istemesinin nedenini de “Efendim, ben istediğim elemanla çalışmak istiyorum. Bir kamu görevlisini görevden alıyorum, gidiyor, yargıdan karar alıp geliyor, oturuyor. Böyle bir şey olur mu?” diyen, yani yargıyı kendisine ayak bağı olarak gören, Başkanlık sistemi böyle bir model, padişahlık sistemini isteyen kişi askerî yargıyı da kendisine bağlıyor. Anayasa Mahkemesi zaten tamam, Yargıtay tamam, HSYK tamam, ee, Millî Savunma Bakanı, Başbakan konu mankeni olacak, askerî yargı da bana bağlı olacak. Yani Allah aşkına ne yapmaya çalışıyorsunuz? Bakın, bu döner, yarın sizi vurur.

Siz, bununla “Askerî yargı içinde bir kısım kişileri tasfiye edeceğiz.” falan, filan... Öyle değil, arkadaşlar, sistemin cıvatalarıyla uğraşıyorsunuz. Uğraşmayın, bunun altında kalırsınız. Bu düzenlemelerden vazgeçin. Anayasa'ya aykırıdır, kesinlikle aykırıdır, mahkemelerin bağımsızlığı ilkesine aykırıdır, yargı bağımsızlığı ilkesine aykırıdır, Türkiye'nin altına imza attığı Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır. Yarın, bu kanuna göre meslekten ihraç edilen, cezalandırılan kişiler gidecek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye'yi mahkûm ettirecek, şimdiden söylüyorum, uyarıyorum, kesinlikle.

Yani siz, kendiniz, “Kendi başıma ben kanun yaptım, Anayasa'm bu.” diyemezsiniz. Anayasa'ya göre Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi iç hukuk hükmündedir ve kanunlarla, Anayasa'yla hükümlerin çatışması hâlinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri uygulanır. Dolayısıyla, oradan dönecektir diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3'te üç adet önerge mevcuttur, sırasıyla okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 3 üncü maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken

Gülser Yıldırım

Hasip Kaplan

Bingöl

Mardin

Şırnak

Erol Dora

Hüsamettin Zenderlioğlu

Nazmi Gür

Mardin

Bitlis

Van

Halil Aksoy

Ağrı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 3. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek	Ali Rıza Öztürk	Ali İhsan Köktürk
Kırklareli	Mersin	Zonguldak
Dilek Akagün Yılmaz	İsa Gök	Ali Serindağ
Uşak	Mersin	Gaziantep
	Haluk Eyidoğan	
	İstanbul	

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa’ya aykırılık önergesidir, okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 3. maddesinin anayasaya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Bal	Ali Halaman	Mehmet Şandır
Konya	Adana	Mersin
Yusuf Halaçoğlu	Münir Kutluata	S. Nevzat Korkmaz
Kayseri	Sakarya	Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Konya Milletvekili Sayın Faruk Bal, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyonun ve Sayın Bakanın katılmadığı önergemizle ilgili görüşlerimi açıklamak üzere huzurunuzdayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Nasıl katılmadıklarını ben de anlayabilmiş değilim ama benim söylediklerimi umarım sizler anlarsınız.

Şimdi, bu maddeyle, askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılması veya birinci sınıf olması işleminin askerî hâkimler kurulunca yapılacağı düzenlenmektedir. Ancak, 1’inci maddeyle, Askerî Hâkimler Kurulunun bu işlemine esas olmak üzere askerî hâkimlerin sicil notlarının hangi usul ve esaslara bağlı olarak düzenleneceği Millî Savunma Bakanının çıkaracağı yönetmeliğe bağlıydı. Yani, Millî Savunma Bakanı “Şu şu usul ve esaslar dâhilinde askerî hâkimler birinci sınıf olur.” veya “olmaz” diye bir yönetmelik çıkaracak, bu yönetmeliğe göre bu kurul işleyecek. Peki, bu kurul kim? Bu kurul Sayın Bakanın başkanlığında ve Sayın Millî Savunma Bakanının önerdiği kişiler arasından Başbakan tarafından atanan 4 kişiden müteşekkil. Yani, şimdiki tanımıyla ifade edecek olursak AKP’nin Millî Savunma Bakanının çıkaracağı yönetmeliğe göre AKP’nin Millî Savunma Bakanının başkanlığında, AKP’nin Millî Savunma Bakanının önereceği 4 tane askerî hâkimin Başbakan tarafından atanmasıyla oluşacak kurul yapacaktır. Peki, değerli arkadaşlarım, askerî yargının bu kadar siyasallaşmış olmasının Anayasa’ya aykırı, evrensel değerlere aykırı, Avrupa Birliği müktesebatına aykırı, AKP’nin bizzat

kendi Anayasa taslağına aykırı hâlini bir kenara bırakalım, askerî disiplin içerisinde görev yapacak olan hâkimler ve askerî savcılar her askerî birim üzerinde çok önemli bir otoriteye sahiptir. Her askerî birimde, her savcı isterse istediği subayın, komutanın, efendim, yetkili kişinin mutlaka bir eksiğini bulabilir. Mesele siyasallaştığı takdirde Silahlı Kuvvetler içerisinde hedef alınan kişiler veya gruplar siyasallaştırılmış askerî yargı marifetiyle bertaraf edilebilir. İşte bu tasarının en önemli tarafı Türk Silahlı Kuvvetlerinin geçmişinde ve bugününde şimdiye kadar görülmemiş bir fitnenin yargı eliyle Silahlı Kuvvetlerin içerisine sokulması demektir.

Değerli arkadaşlarım, bu yanlıştır. Bu yol, dönülmez bir yol değildir; bu yol dönülebilecek bir yoldur. Döndürecek merci de işte Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Ancak, burada, vicdanlarını AKP Genel Merkezinde bırakmamış, gök kubbede hoş bir seda bırakacak bir eğilimi maalesef göremiyoruz. Göremiyoruz, çünkü geçmişten beri şimdiye kadar yapılan oylamalarda ortaya çıkmıştır ki sivil yargıda Danıştayından, Anayasa Mahkemesinden, Yargıtayından, HSYK'sına kadar A'dan Z'ye siyasallaştırılmıştır. Bu siyasallaştırmanın gerekçesi olarak da “Anayasa Mahkemesine güvenmiyorum. Ben yargıya güvenmiyorum.” diyebilen bir Başbakanın talimatıyla yapılmıştır. O Başbakan şimdi Cumhurbaşkanı.

17-25 yolsuzluk operasyonunda ortaya çıkmış olan bavullarla, sırt çantalarıyla, bakan çocuklarının yatak odalarındaki kasalardaki milyon dolarla ilgili Yüce Divana 4 bakanın sevkine ilişkin görüşmeler yapılırken de aynı şeyi konuşmuştuk, “Anayasa Mahkemesine güvenmiyoruz.” Anayasa Mahkemesinin 17 üyesinden çoğunluğunu bu iktidar seçmedi mi? Kendi seçtiği yargıya güvenemeyen bir iktidarın özü, sözü şundan ibarettir: Kendine güvenemiyor. Yolsuzluk, hırsızlık sabit, yargıya gitmekten korkuyor.

İşte, bu mantığın Türk Silahlı Kuvvetlerine, askerî yargının da siyasallaştırılması şeklinde yansımaları önümüzdeki günlerde çok büyük ve ciddi hareketlenmelere neden olacaktır diyor, önergemizi yüce Genel Kurulun takdirine sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bal.

III.- YOKLAMA

(CHP ve MHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yoklama talebimiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yoklama talebi vardır.

Sayın Öztürk, Sayın Hamzaçebi, Sayın Eyidoğan, Sayın Köktürk, Sayın Dibek, Sayın Acar, Sayın Serindağ, Sayın Çam, Sayın Yüceer, Sayın Seçer, Sayın Küçük, Sayın Haberal, Sayın Onur, Sayın Atıcı, Sayın Akar, Sayın Bayraktutan, Sayın Moroğlu, Sayın Varlı, Sayın Bal, Sayın Halaçoğlu.

Evet, iki dakika süre veriyorum ve de başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (S. Sayısı: 685) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Muhteremler, şimdi okutacağım iki önerge aynı mahiyette olduğundan önermeleri birlikte işleme alacağım, talepleri hâlinde önerge sahiplerine ayrı ayrı söz vereceğim veya gerekçelerini okutacağım.

Şimdi aynı mahiyetteki önermeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 3. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Haluk Eyidoğan (İstanbul) ve arkadaşları

Aynı mahiyetteki diğer önerge imza sahipleri:

İdris Baluken (Bingöl) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kaplan, buyurunuz.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Şimdi, bu yasayı kim düzenledi diye merak ediyorum. Bakın, 2’nci maddeyi demin okudunuz değil mi? Sicil, terfi... Hâkimlerin, askerî hâkim ve savcıların sicil ve terfileri nasıl yapılacağı burada yazıyor. Geçtiğimiz maddede, çok açık bir şekilde, askerî hâkimlerin sicilleri için “Mesleki sicil notları; Askerî mahkemelerde görevli askerî hâkimler için Askerî Yargıtay daireleri ve daireler kurulunca...” diyor. Savcılar için de askerî hâkimin başsavcılığı ve askerî başsavcılıktan askerî mahkemeye atanması konularından önce Askerî Yargıtay Başsavcılığı ve askerî adalet müfettişlerince. Şimdi, sicil notunu kim veriyormuş? Bir kurul, koskocaman bir kurul. Dünyanın hiçbir yerinde böyle geniş kurullar sicil notu vermez arkadaşlar. Bu, bir.

İki: Gelelim diğer maddeye. Şimdi bu ne perhiz bu ne lahana turşusu diyeceksiniz. Diyor ki 3’üncü maddede, yeni kanun: “Askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılması.” Nasıl ayrılacaklar? “Hele gel gel, şu sicil notlarına bir bakalım, ne kadar çalışmışsın, ne kadar doğru karar vermişsin, bulunduğu yerlerde nasıl görev yapmışsın, ne kadar kararın temyizde isabetli dönmüş?” Bunların hepsini sormayacaklar mı? Soracaklar. Peki, kim buna karar verecek? 5 kişilik kurul karar verecek. Sicil notuna başka kurullar karar verecek, birinci derecede hâkim olmaya da 5 kişilik kurul karar verecek. Söyleyin bakayım bana hadi! Böyle bir terazi nerede var? Böyle bir adalet terazisi nerede var, söyler misiniz?

Biz 12 Eylülde askerî darbe döneminde, o sıkıyönetim askerî mahkemelerinde avukatlık yaptık. Belli bir vicdan vardı, bir hukuk anlayışı vardı. Sonra sivil yargıçları, askerleri verdiler yani darbe sıkıyönetim mahkemelerinde askerî yargıçları aramaya başladık çünkü gelen sivil yargıçlar daha zalim kararlar veriyordu, daha zalimlerdi. Sendikalara, derneklere, yok paralel örgütmüş gibi, basıyorlardı cezayı. Sonra DGM’lerde bunu yaşadık. DGM’lerde de askerî hâkim vardı. Strazburg’tan ihlal kararı aldık, onları çıkarttık, özel yetkili mahkemeleri getirdiniz. O özel yetkili mahkemelerle ilgili önergede şu köşede bana 100 kişiyle saldırdınız. Sonra bu özel yetkili mahkemelerin paralelin mahkemeleri olduğunu siz söylediniz, siz kaldırdınız bir sene geçmeden. Allah’tan biz 10 kişiydik, siz 100 kişiydiniz ama hasar sizde daha çoktu.

Şimdi, bu yasayı da, özel yetkili mahkemeyi de kaldırdınız, yine hasar sizde daha çok. Yapmayın kardeşim! Gelin, adaletle oynamayın. Adalet altın gibi 24 ayar olmak zorundadır, öyle 18 ayar adalet olmaz. Adalet herkes içindir, evrenseldir, kuralları vardır, yargı birliği vardır. Siz bunu yapmak zorundasınız.

“Avrupa Birliğine gireceğim.” diyorsunuz, Anayasa’da değişiklik yapıyorsunuz. Rahmetli Ecevit döneminde bağımsız yargıyı Anayasa’ya koydunuz, 138’inci maddeyi koydunuz. Sizler de 90’ıncı maddeyi koydunuz iktidarınız döneminde, 2004-2005 yıllarında. Sizin koyduğunuz 90’ıncı madde doğru bir maddeydi çünkü Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’ni kabul ettiniz, orada adil yargılanma var. Ekonomik, Sosyal Sözleşme’yi kabul ettiniz, orada adil yargılanma var. Bunlar Birleşmiş Milletlerin yasaları.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’ncı maddesinde de bağımsız, tarafsız, hakkaniyete uygun mahkemeler adil mahkemelerdir arkadaşlar. Böyle siyasi otoritenin emrinde olan mahkemeler ile engizisyon mahkemeleri arasında bir fark yoktur. Orta Çağ derebeyleri ve kiliseler kendi mahkemelerinde otoriteydiler. Şimdiki kravatlı, sivil siyasetçiler bunların görevini, vesayetini, yerini almış, kendi devri iktidarına uygun emir verip uygulayacaklar. Yazık, günah! O YAŞ kararlarını size anlatmak isterdim, ondan sonrasında da anlatmak isterdim. Adaletle oynarsanız altında kalırsınız arkadaşlar, açık söylüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bir önerge daha vardı.

Sayın Eyidoğan, buyurunuz.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 yılından önce o zamanın yasalarına göre meslekte ortalama on beş yılını dolduran ve kıdemli binbaşı oldukları tarihte birinci sınıfa ayrıldıktan sonra askerî hâkim yarbay rütbesindeyken ve kendi istekleriyle emekli olmuş bulunan emekli askerî hâkimlerimizin mağduriyetleri bulunmaktadır. On beş yıldan bu yana çözüm bekleyen askerî hâkimlerin mali yönden uğramış oldukları bu mağduriyetin sona erdirilmesini istiyoruz. Sivil ve asker tüm hâkimlerimizin birinci sınıfa ayrılmaları ve bunun için yapmaları gereken toplam hizmet süresi önemli bir kriterdir biliyorsunuz. Yine, bildiğiniz gibi, sivil ve askerî hâkimlerin, mesleki yükselmeleri ve bazı mali haklar yönünden kazanım elde edebilmeleri, birinci sınıfa ayrılmalarıyla mümkün oluyor. Birinci sınıfa ayrıldıktan sonra altı yıl daha hizmet edenler emekli olurlarken de yararlandıkları tavan ek gösterge, tavan yüksek hâkimlik tazminatı ve temsil tazminatı gibi en üst mali hakları elde ederler. Bu itibarla birinci sınıfa ayrılma tarihini, hizmet sürelerini kısaltarak öne çeken, daha kısa sürede birinci sınıfa ayrılma imkânı getiren yasalardan yararlanan sivil ve askerî hâkimler, birinci sınıfa ayrılmanın sağladığı mesleki ve mali olanaklara daha erken ve daha genç yaşta sahip olurlar.

Değerli milletvekilleri, Askeri Hakimler Kanunu’nda 2000 yılında 4583 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikle askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılmaları için artık meslekte geçen yaklaşık on beş yıla tekabül eden kıdemli binbaşı oldukları tarihi bekleme mecburiyetleri kaldırılmış, meslekte yaklaşık on iki yıla tekabül eden binbaşı oldukları tarihe geri çekilmiştir. Ancak bu lehte kanun değişikliği, bu yasanın çıkmasından önce emekli olmuş ve birinci sınıfa üç yıl daha geç ayrılmış olan askerî hâkimlere uygulanmamıştır. Bu haktan sadece o tarihte görevde olan askerî hâkimler yararlandırılmıştır. Bu düzenlemeyle bu yasadan önce yarbay rütbesindeyken kendi isteğiyle emekli olan askerî hâkimler açıkça mağdur edilmektedir. Daha sonra, 6318 sayılı Kanun’la Askeri Hakimler Kanunu’nda değişiklik yapılarak birinci sınıfa ayrılmada rütbe terfi esası terk edilmiştir. Bu değişiklikle hizmette geçirilen yıl süresi esas alınmış ve askerî hâkimlik mesleğinde on iki yılını dolduran ve diğer şartları da taşıyan askerî hâkimler birinci sınıfa ayrılmaya hak kazanmıştır. Bu lehte değişiklik, 2000 yılı öncesinde kendi istekleriyle yine görevde olan askerî hâkimlere maalesef yine uygulanmamış ve sadece yine görevde olan askerî hâkimlere uygulanmıştır. Hâlen 2000 yılı öncesinde emekli olan askerî hâkimlerin mağduriyetleri maalesef devam etmektedir.

Şimdi, görüşülmekte olan Askeri Hakimler Kanunu'nu değiştiren kanun tasarısının 20'nci maddesi ile Askeri Hakimler Kanunu'na eklenen geçici 13'üncü maddeye bakıyoruz ve görüyoruz ki yine kanunun yürürlüğe gireceği tarihte görevde olan askerî hâkimlere ayrıcalık tanınıyor.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; bu mağduriyetin giderilmesi için burada görüşülmekte olan yasanın 20'nci maddesi ile Askeri Hakimler Kanunu'na eklenecek olan geçici 13'üncü maddenin birinci fıkrasında değişiklik yapılmasını öneriyoruz. Bu önerinin kabulü hâlinde kangren hâline gelen ve eşitlik ilkesini ortadan kaldıran ve aynı hizmeti, aynı şekilde ve aynı süreyle yaptıktan sonra emekli olan iki grup askerî hâkimler arasında eşitlik ilkesine aykırı olan çarpıklığa ve mağduriyete son verilebilecektir.

Değerli milletvekilleri, örnek olarak söylüyorum: Diyelim ki milletvekillerinin emekli maaşlarını artıracak ve emekli olduklarında da yararlanmaya devam edecekleri bir düzenlemeye gidelim. Diyelim ki bu düzenlemeye “Şu anda görevli olan ve daha sonra seçilecek olan milletvekilleri yararlanacaktır.” diye hüküm ekleyelim, bu kabul edilebilir mi? 24'üncü Dönemden önceki dönemlerde milletvekilliği yapan arkadaşlar ayağa kalkmayacaklar mı?

Değerli milletvekilleri, geçici 13'üncü maddenin birinci fıkrasında yapılmasını önerdiğimiz değişiklik teklifinin kabul edilip yasalaşmasının mali boyutu bütçeye önemli bir yük getirmeyecektir. Şu anda o mağdur askerî hâkimler sizi seyreliyor, takdir sizlerindir. Değişiklik teklif ve önerimizin kabul edileceğini umuyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.39

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.29****BAŞKAN: Başkan Vekili Meral AKŞENER****KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), İsmail KAŞDEMİR (Çanakkale)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon ve Hükûmet burada.

Şimdi, madde 4’te dört adet önerge vardır, sırasıyla okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra Sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 4 üncü maddesi ile değiştirilen 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile aynı maddenin altıncı fıkrasının ikinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Elitaş

Mehmet Doğan Kubat

Şirin Ünal

Kayseri

İstanbul

İstanbul

Salim Uslu

Oğuz Kağan Köksal

Erol Kaya

Çorum

Kırıkkale

İstanbul

Osman Kahveci

Zülfü Demirbağ

Karabük

Elâzığ

“Ancak Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarında müsteşar adli işler yardımcısı, başkan ve daire başkanı olarak görev yapacak askeri hakimlerin atamaları zorunlu haller hariç ilgililerin muvafakatleri alınarak Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Müsteşar adli işler yardımcısı, başkan ve daire başkanı olarak görev yapan askeri hâkimler bakımından azami garnizon hizmet süresi dikkate alınmaz.”

“Bunlar, muvafakatleri alınmak ve Askerî Yargıtay üyeliği hukukundan feragat etmek şartı ile başka göreve atanabilirler.”

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 4 üncü maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken

Gülser Yıldırım

Hasip Kaplan

Bingöl

Mardin

Şırnak

Hüsamettin Zenderlioğlu

Nazmi Gür

Halil Aksoy

Bitlis

Van

Ağrı

Erol Dora

Mardin

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 4. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek

Ali Rıza Öztürk

Ali İhsan Köktürk

Kırklareli

Mersin

Zonguldak

Dilek Akagün Yılmaz

İsa Gök

Uşak

Mersin

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa’ya aykırılık önergesidir, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 4. maddesinin anayasaya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Bal

Ali Halaman

Yusuf Halaçoğlu

Konya

Adana

Kayseri

Mehmet Şandır

Münir Kutluata

S. Nevzat Korkmaz

Mersin

Sakarya

Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Kim konuşacak?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Ben konuşacağım.

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, buyurunuz.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biliyorsunuz, bu kürsüden birçok kez özellikle Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki sivil memurlarla ilgili sorunları paylaştım. İdari ve özlük haklarıyla ilgili, efendim, ücretleri ve çalışma şartlarıyla ilgili birçok sorunu dile getirdik. Ancak, değerli arkadaşlar, bu sorunlarla ilgili şu ana kadar en küçük bir ilerleme kaydedilemedi. Ben bu maddede, bunu da fırsat bilerek özellikle Türk Silahlı Kuvvetleri içinde görev yapan sivil memurların askerî yargıda yargılanmamasıyla ilgili görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Yine bunu daha önce de dillendirmiştik ama bu konuda da sadece dinlediniz, sustunuz, Bakanınız da öyle yaptı, bu adaletsizliği görmezlikten, duymazlıktan geldi. Niyetiniz hak arama hürriyetini genişletmek olsaydı hakikaten “Milliyetçi Hareket Partisi ne diyor bu kürsüde?” şöyle dönüp bir bakardınız, lütfedip bir ciddiye alırdınız.

Değerli arkadaşlar, demek ki niyetiniz üzüm yemek değilmiş. 657 sayılı Kanun’a göre çalışan sivil memurlar hâlen kendi idari ve özlük haklarıyla ilgili yapılan işlemler hakkında Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde hak aramaya mecbur ediliyorlar. 1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu’nun 20’nci maddesi şöyle diyor: “Bu Kanunun uygulanmasında asker kişiden maksat; Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erler ile diğer erbaş ve erler –şimdi dikkatinizi çekiyorum, ekliyor- ve sivil memurlardır.”

Adı üstünde değerli arkadaşlar, sivil memurlar, keşke özlük haklarında da hatırlansalar. Yok, sadece yargılamada ve cezalandırmada akla geliyorlar. Ortada Anayasa Mahkemesi kararı var, karar şöyle diyor: “Sivil memurların diğer sivil kamu çalışanları gibi idari davalarında sivil idare mahkemelerinde yargılanmaması başta Anayasa’nın 10’uncu maddesine aykırı olmak üzere 36’ncı, 37’nci ve 145’inci maddelerine de aykırıdır.” Bu durum aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’ncı ve 14’üncü maddelerine de aykırılık teşkil etmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 31 Mayıs 2012 tarihinde aldığı kararda sivil kişilerin askerî mahkemelerde yargılanamayacağı gerekçesiyle, değerli arkadaşlar, devletimizi 15 bin euro tazminat ödemeye mahkûm etmiş durumda. Anayasa Mahkemesi kararına bakıyorsunuz 20 Eylül 2012 tarihli.

Sayın Bakan, yani sizin Bakan olduğunuz zamanda, üzerinden iki buçuk yıl geçmiş, ortada Anayasa Mahkemesi kararı varken siz ne yapmışsınız? Hiç. Kılınızı bile kıpırdatmamışsınız. Ne hukukun ne de sivilleşmenin yanında durmuşsunuz. Şimdi, bugün askerî yargıya müdahalenizi açıklarken bu gerekçenizin arkasına gizlenmeyin lütfen çünkü gördüğüm kadarıyla ne zihninizde sivilleşme düşüncesi var ne de yüreğinizde Anayasa Mahkemesi kararını uygulama cesaretiniz var.

Değerli arkadaşlar, bakıyoruz, Anayasa’nın 145’inci maddesinde açıkça şöyle diyor: Savaş zamanı dışında sivil kişilerin askerî mahkemelerde yargılanamayacağını belirtiyor. Yine Anayasa’nın 157’nci maddesi de Askerî Yüksek İdari Mahkemesinde sadece asker kişilerin ve askerî yükümlülüğüyle ilgili -örneğin askerî kaçaklarını verebiliriz burada- sivillerin yargılanmasını belirtiyor.

Değerli arkadaşlar, Millî Savunma Bakanı Sayın İsmet Yılmaz denilince, kusura bakmasın lütfen, bu kadar konuyu dillendirmemize, bu kadar konuyu kürsü gündemine taşımış olmamıza rağmen, değerli milletvekilleri, aklıma ne geliyor biliyor musunuz? Hiçbir işlem yapmadığı için, sadece bakan olarak, gören değil dikkatinizi çekiyorum, meselelere bakan olarak, oturduğu yerden nezaret ettiği için ve ne şiş yansın ne kebab, idareimaslahat dediği için bunları eleştiriyoruz, bu durumu eleştiriyoruz. Sayın İsmet Yılmaz deyince, kusura bakmasın, benim aklıma bunlar geliyor. Bugüne kadar gündeme taşıdığımız meselelerin hiçbirini çözmeyen ve uzaktan meseleleri izleyen biri geliyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.37

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 20.49

BAŞKAN: Başkan Vekili Meral AKŞENER

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), İsmail KAŞDEMİR (Çanakkale)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 4’üncü maddesi üzerindeki, Isparta Milletvekili Sayın Süleyman Nevzat Korkmaz ve arkadaşlarının önergesinin oylanmasında karar yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Karar yeter sayısı vardır.

Tasarının görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon ve Hükûmet burada.

Şimdi aynı mahiyetteki iki önergeyi okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 4. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek (Kırklareli) ve arkadaşları

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İdris Baluken (Bingöl) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Hükûmet katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Dibek, buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlar, tasarının 4’üncü maddesi önemli maddelerden biri. En çok konuştuğumuz Kurul, bu Askerî Hâkimler Kurulunun görevleriyle alakalı bir madde, daha doğrusu hâkimlerin atanmasıyla ilgili olan madde. Bu, Askerî Hâkimler Kanunu’nun ilgili maddesinde hâkimlerin nasıl atanacağı mevcut düzenlemede müşterek kararnameyleydi -bunu söylemiştim zaten- onu Kurula veriyor.

Gerçi tasarı hazırlanırken ikiye bölmüşlerdi. Şimdi, hâkimleri Kurul atayacak, kürsüde olanları Kurul atayacak fakat onun dışındakiler, yani Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve üyeleri ve yine idari kısımları Bakanın uhdesine vermiş tasarı. Ve bunu yaparken de oralara atanacak olan kişilerin muvafakatleri aranmayacaktı değerli arkadaşlar. Böyle bir sıkıntı var. Bunu Komisyonunda çözememiştik. Aşağıda çözeriz dedik. Bununla ilgili bakıyorum, birazdan iktidar partisinin de bir önergesi var, yani ehvenişer, kötünün iyisi gibi bir düzenleme yapmışlar. O da kısmen...

İşte, zaten yasanın mevcut hâli Sayın Bakan. Yani bu size verilen yetkiler zaten tasarıda size verilmişti, mevcut hâlinde üçlü kararnameyle atanıyordu, tekrar onları üçlü kararnameyle atanır hâle getirmişsiniz ama muvafakatleriyle ilgili orada yine bir açıklık tam yok. Yani zorunlu hâller dışında... Zorunlu hâller varsa muvafakat gene aranmayacak ama zorunlu hâller dışında muvafakatleri olmaksızın bu atamalar yapılmayacak gibi bir ibare var.

Şimdi, burada, her durumda zorunlu hâl olabilir. Yani, şimdi, oraya onu koyarsanız, o “zorunlu hâl”i koyarsanız hangi hâl zorunlu değildir diye bu sefer düşünmeye başlayacağız. Yani muvafakat aramadan atama yapıldığında “Ya, zorunluydu, o nedenle yaptık.” diyebilirsiniz. Yani hangi durumda o hâkimlerin, o kişilerin muvafakatlerini arayacaksınız? Bunu nasıl bileceğiz, kim nasıl bilecek? Yani siz birini oraya uygun görürsünüz, dersiniz ki: “Ya, zorunluydu, sizi atıyorum.” Ama muvafakat meselesi orada da işlememiş olabilir.

Şimdi, arkadaşlar ısrarla şunu söylüyorlar: “Buradaki işleyiş yani buralara atanacak olan hâkimlerle ilgili olarak yani teftiş kuruluna, idari işlere, bu idari kısımlara çok fazla talep yok.” diyorlar. Çok fazla hâkimin oraya “Ya, ben buraya atanayım...” Yani HSYK gibi veya diğer, Adalet Bakanlığının ilgili mevcut 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu’nda, orada da Adalet Bakanlığı idari kadrolarına atamalar yapılıyor. E tabii orada muvafakat şartı var yani onu söylüyoruz. Orada muvafakat aranmaksızın böyle kalkıp da birileri atanmıyor yani mutlaka muvafakati alınarak Adalet Bakanlığı atama yapıyor. E tabii orada çok sayıda talep var, insanlar istiyorlar. Dolayısıyla askerî mahkemeler, askerî hâkimlerle ilgili çok fazla istek yok yani seçme imkânı da yok. Bir anlamda “Muvafakatlerini ararsak oraya atayacak, daha doğrusu görevlendirecek adam bulamayız, hâkim bulamayız.” gibi gerekçeler söylüyorlar. Ben bunu çok doğru bulmuyorum Sayın Bakanım. Mutlaka oralara görev yapmak üzere atanmak isteyen çok sayıda, ben inanıyorum ki, istekli, talipli olacaktır.

Buradaki bu “zorunlu hâl”i kaldırmamız lazım. Biz buna karşıyız. Mademki kanunun içerisinde de var bu, işte HSYK’yla bunu bir anlamda muadil yapıyorsunuz, “HSYK’nın düzenlemeleri buraya aktarılıyor.” diyorsunuz. Oradaki muvafakat şartı burada da şartsız, koşulsuz olmalı diye düşünüyorum.

Tabii, ben, tümü üzerinde konuşurken şunu söylemiştim, demiştim ki: Belki bu kurulun yapısıyla ilgili bir otururuz, konuşuruz, belki düzenleme yapılır. Ama az önce gördüm ki iktidarın hiç böyle bir niyeti yok. Bu kurul yapısı böyle geçecek. Sayın Bakanın da konuşmasını izlediğimizde Hollanda’dan, İsviçre’den, oradan örnekler verince; Sayın Cumhurbaşkanı da “İngiltere’de kraliçe var, krallık var...” Hollanda’da da krallık var bildiğim kadarıyla Sayın Bakan. Yani, oralardan böyle örnekler veriyorsunuz ve “İşte, efendim, orada da bakan atıyor, burada da biz o işleri yapıyoruz.” diyorsunuz. Baktık ki böyle bir niyetiniz yok. Bu Kurul, anladığım kadarıyla, sizin istediğiniz gibi, bu şekilde, bu yasal düzenlemeyle geçecek ama sonra 13, 14, 15, sanıyorum o maddelerde de gelecek, orada da bizim önergelerimiz var. Bu Kurulu mutlaka, değerli arkadaşlar, Anayasa’mıza uygun hâle getirelim ve bu Kurulun da Anayasa’ya uygun hâle geldikten sonra yaptığı bu atamalar da Anayasa’ya uygun olsun. Bu atamalar da tartışılacaktır, tartışılmaması mümkün değildir çünkü Kurulun kendisi sakat.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşkil Askerî Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmekte olup yürütme organına mensup olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın

onayıyla Kurula seçilmesinin öngörülüyor olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması öngörülmektedir. Öngörülen düzenlemede kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Kaldı ki askeri mahkemelerin yargı yetkisi daraltılarak sivil mahkemelerin yetki alanına sokulan uzmanlık mahkemeleri niteliğinde bir yapıya dönüştürülmeksizin bir sivilleşmeden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle işbu kanun tasarısı Anayasa'ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yargı bağımsızlığına, doğal hakim ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim bu yöntemle oluşturulacak bir üst kurulun evrensel hukuk normları çerçevesinde de bir karşılığı bulunmamaktadır. Üstelik Roboski Katliamı gibi toplumsal bellekte önemli bir yeri olan bir olay karşısında dahi failler bulunup yargılanmamışken, tasarıda öngörülen ve yürütmenin denetimi altına sokulan bir yapıda bu tür katliamların faillerinin yargılanması daha fazla bürokratik kurallara bağlı kılınacak ve yargı kendi başına görev ifa edemeyecektir.

BAŞKAN – Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra Sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 4 üncü maddesi ile değiştirilen 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile aynı maddenin altıncı fıkrasının ikinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Ancak Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarında müsteşar adli işler yardımcısı, başkan ve daire başkanı olarak görev yapacak askeri hakimlerin atamaları zorunlu haller hariç ilgililerin muvafakatleri alınarak Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Müsteşar adli işler yardımcısı, başkan ve daire başkanı olarak görev yapan askerî hâkimler bakımından azami garnizon hizmet süresi dikkate alınmaz.”

“Bunlar, muvafakatleri alınmak ve Askerî Yargıtay üyeliği hukukundan feragat etmek şartı ile başka göreve atanabilirler.”

Mustafa Elitaş (Kayseri) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılıyoruz Başkanım.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önerge ile; Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına müsteşar adli işler yardımcısı, başkan ve daire başkanı olarak yapılacak askerî hâkim atamalarının, zorunlu haller hariç ilgililerin muvafakatleri alınarak üçlü kararnameyle yapılması ve bu görevlerde bulunan askeri hâkimler bakımından azami garnizon hizmet süresinin dikkate alınmaması; Askerî Yargıtay Başkanlığına, İkinci Başkanlığına, daire başkanlıklarına, üyeliklerine ve başsavcılığına seçilen askeri hâkimlerin muvafakatleri alınmak ve Askerî Yargıtay üyeliği hukukundan feragat etmek şartı ile başka göreve atanabilmelerine imkan tanınması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

...oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Sayar mısınız arkadaşlar.

Şimdi, biri “Var.”, biri “Yok.” dedi.

Elektronik yapıyoruz, iki dakika süre veriyorum ve de başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı vardır, önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge çerçevesi içinde maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 5’te aynı mahiyette iki adet önerge vardır, okutup birlikte işleme alacağız:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askeri Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 5 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken

Gülser Yıldırım

Hasip Kaplan

Bingöl

Mardin

Şırnak

Erol Dora

Hüsamettin Zenderlioğlu

Nazmi Gür

Mardin

Bitlis

Van

Halil Aksoy

Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Turgut Dibek

Ali Rıza Öztürk

Ali İhsan Köktürk

Kırklareli

Mersin

Zonguldak

Dilek Akagün Yılmaz

İsa Gök

Ali Serindağ

Uşak

Mersin

Gaziantep

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergelere Komisyon katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi önce HDP’nin gerekçesini okuyun, sonra Sayın Serindağ konuşacak.

Gerekçe:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşekkil Askerî Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmekte olup yürütme organına mensup olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesinin öngörülüyor olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması öngörülmektedir. Öngörülen düzenlemede kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Kaldı ki askerî mahkemelerin yargı yetkisi daraltılarak sivil mahkemelerin yetki alanına sokulan uzmanlık mahkemeleri niteliğinde bir yapıya dönüştürülmeksizin bir sivilleşmeden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle işbu kanun tasarısı Anayasa'ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yargı bağımsızlığına, doğal hakim ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim bu yöntemle oluşturulacak bir üst kurulun evrensel hukuk normları çerçevesinde de bir karşılığı bulunmamaktadır. Üstelik Roboski Katliamı gibi toplumsal bellekte önemli bir yeri olan bir olay karşısında dahi failler bulunup yargılanmamışken, tasarıda öngörülen ve yürütmenin denetimi altına sokulan bir yapıda bu tür katliamların faillerinin yargılanması daha fazla bürokratik kurallara bağlı kılınacak ve yargı kendi başına görev ifa edemeyecektir.

BAŞKAN – Diğer önerenin imza sahibi Sayın Serindağ, buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ SERINDAĞ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının 5'inci maddesi askerî yargıçların izin durumlarını düzenliyor. Aslında bu tasarının can alıcı birkaç noktası var. Bu tasarının can alıcı noktası, Askerî Hâkimler Kurulunun kuruluşuna ilişkin maddelerdir, diğerleri de bunu tamamlayıcı maddelerdir. Sayın Bakan, bu Askerî Hâkimler Kurulunun teşekkül tarzına bakınca bunun yargı bağımsızlığıyla bağdaşır hiçbir yönü yok. Sayın Bakan Başkan; Sayın Bakanın önerdiği, Başbakanın atadığı 4 üye var ve kurul bu zevattan müteşekkil. Böyle bir kurulun yargı bağımsızlığına uygun bir kurul olarak düşünülmesi, öyle görülmesi, buraya bu şekilde konması bana göre akla ziyandır, öyle bir şey olamaz.

Siz zaten, kusura bakmayın ama, demin de ifade ettim, biraz evvelki konuşmamda da söyledim, bu değişiklikleri yaparken, yasal düzenlemeleri getirirken toplumsal ihtiyaçtan kaynaklanan bir sebepten ötürü getiriyorsunuz; konjonktür neyi gerektiriyorsa, AKP'nin o anki konjonktüre bakışı nasılsa değişikliği ona göre getiriyorsunuz. Mesela size örnek vereyim: “Yargıtay üyelerinin sayısı fazla, azaltılmalı.” dediniz, ona göre bir girişimde bulundunuz. Konjonktür değişti, “Yargıtay üyelerinin sayısı az, artırılmalı.” dediniz, ona göre değişiklik getirdiniz. Baktınız ki olmadı, evdeki hesap çarşıya uymadı, bu sefer üye sayısını bir daha artırdınız. Yanlış hatırlamıyorsam, şimdi Yargıtay üye sayısı 516 falan, siz dünyada 516 üyeli bir yüksek mahkeme biliyor musunuz, bilmiyor musunuz? Türkiye'nin dışında yok. Çünkü, AKP'nin o günkü ihtiyacı buydu, ona göre getirdiniz; şimdiki ihtiyaç bu, buna göre getiriyorsunuz.

Yalnız, sayın milletvekilleri, hepinizin dikkatine sunuyorum, yanlış bir iş yapıyorsunuz. Kurumların içini boşaltıyorsunuz, kurumları parti kurumu hâline getiriyorsunuz yani devlet kurumu olmaktan çıkarıyorsunuz, parti kurumu hâline getiriyorsunuz. Bu da buna benzer bir şeydir. Siz tüm kurumları bu şekilde dizayn ederseniz, içini boşaltırsanız demokrasiyi yaşatamazsınız. Çünkü, hep söylüyoruz: Demokrasi, bir kurumlar ve kurallar rejimidir. Demokraside kurumlar güçlü olmalı, kurallar olmalı ve kurallar işlemlidir. Aksi hâlde demokrasi gelişmez, demokrasi yaşamaz, demokrasiyi yaşatamazsınız. Ama şu var tabi: Demokrasiyi yaşatmak gibi bir derdiniz yoksa elbette kurumların içini boşaltabilirsiniz. Demokrasiyi bir tramvaya benzetir, zamanı geldiğinde, uygun durak geldiğinde incek bir faaliyet gibi görürseniz elbette bu tür bir düzenlemeyi getirebilirsiniz. Ama demokrasiyi devlet yaşamında hâkim

kılmak istiyorsanız, bu tür düzenlemeler yanlış düzenlemelerdir ve bundan vazgeçmeniz lazım. Kaldı ki başka bir tehlikeli şey yapıyorsunuz, bazı kurumlar üzerinden bazı kurumları siyasallaştırıyorsunuz. Yani, şunu demek istiyorum: Askerî hâkimler üzerinden, askerî yargıçlar üzerinden Türk Silahlı Kuvvetlerini siyasallaştırmaya çalışıyorsunuz. Bu çok yanlış bir değerlendirme, çok yanlıştır bu. Bugün sizin işinize öyle gelmiş olabilir ama çok yanlıştır. Bakın, çok sık verdiğimiz bir örnek var. Balkan Savaşı'nı o zamanki Osmanlı Devleti niye kaybetti biliyor musunuz? O zaman Türk Silahlı Kuvvetleri siyasallaştığı için, daha doğrusu Türk Silahlı Kuvvetlerine siyaset bulaştığı için Balkan Harbi'ni kaybettik, tüm Balkanları kaybettik. Şimdi, bundan ders almıyorsunuz, tarihten ders almıyorsunuz. O nedenle, sizi uyarma ihtiyacı hissediyorum.

Şimdi, Millî Savunma Bakanlığı kadrolarına Sayın Bakan dilediği hâkimi, savcayı muvafakatini almaksızın görevlendirebilecek. Şimdi, bir davaya bakan bir hâkim var, bir savcı var. Sayın Bakan o davada o hâkimin ya da savcının -tabii, şahsınızı kastetmiyorum, genel söylüyorum- bulunmasını uygun görmüyor. Ne yapacak? Millî Savunma Bakanlığı kadrosuna alacak, oraya başka bir hâkim veya savcı görevlendirecek. Diyeceksiniz ki: "Olmaz." Olur, çok gördük; Deniz Feneri davasında gördük, 17-25 Aralık operasyonlarından sonra gördük, bunun örnekleri çok. Deniz Feneri unutulmaz bir şeydir. Bakın, Deniz Feneri hepinizin vicdanını sızlattı. Deniz Feneri'nin başsanığı, şimdi Cumhurbaşkanının uçağında gazeteci sıfatıyla yer alıyor. Bu sizin hiç vicdanınızı kanatmıyor mu? İşte burada da olacak odur diyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Serindağ.

Aynı mahiyetteki önergeleri...

III.- YOKLAMA

(CHP ve MHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam, yoklama talebi var, hemen başlayalım.

Sayın Hamzaçebi, Sayın Öztürk, Sayın Küçük, Sayın Moroğlu, Sayın Dibek, Sayın Işık, Sayın Düzgün, Sayın Acar, Sayın Serindağ, Sayın Tunay, Sayın Yıldız, Sayın Yüceer, Sayın Köktürk, Sayın Haberal, Sayın Şimşek, Sayın Akar, Sayın Onur, Sayın Atıcı, Sayın Çirkin, Sayın Türkkan.

İki dakika süre veriyorum ve de başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (S. Sayısı: 685) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 6'da üç adet önerge vardır, sırasıyla okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 6 ncı maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken	Hüsamet Zenderlioğlu	Gülser Yıldırım
Bingöl	Bitlis	Mardin
Nazmi Gür	Hasip Kaplan	Erol Dora
Van	Şırnak	Mardin
	Halil Aksoy	
	Ağrı	

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 6. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek	Ali Rıza Öztürk	Ali İhsan Köktürk
Kırklareli	Mersin	Zonguldak
Dilek Akagün Yılmaz	Muharrem Işık	İsa Gök
Uşak	Erzincan	Mersin

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa’ya aykırılık önergesidir, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 6. maddesinin anayasaya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Bal	Ali Halaman	Yusuf Halaçoğlu
Konya	Adana	Kayseri
Mehmet Şandır	Münir Kutluata	S. Nevzat Korkmaz
Mersin	Sakarya	Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Halaçoğlu, buyurunuz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, aslında burada yapılmak istenen, Askerî Hâkimler Kurulunu sivilleştirmek ama ilginçtir ki burada askerî hâkimlerin istifaları nedense Millî Savunma Bakanı tarafından kabul ediliyor ama diğer meseleler doğrudan doğruya Askerî Hâkimler Kurulu tarafından yerine getirilirken istifa yine burada yapılmıyor. Değişik bir biçim verilmiş. Yani bu, Askerî Hâkimler Kurulu tarafından onaylanabilirdi, daha güzel olurdu -zaten siz de oranın Başkanı-sınız- herhangi bir şey değişmezdi.

Bunun ötesinde şunu söyleyeyim arkadaşlar: Bakın, eğer askerî herhangi bir kurula bir şekilde siyaseti sokacak olursanız bunun sonuçları çok ağır olur. Bakın, çok beğendiğiniz, hep Osmanlıya özendiğiniz bir yapı vardır. Osmanlıda da askerî hâkim vardır, “ordu kadısı” ismini taşırlar. Ordu kadıları, bunlar, Divan-ı Hümayunda da yer alırlar. Ordu kadılarının Anadolu ve Rumeli kısmı var. Bunlar orduyla ilgili işlere bakarlar ama sadece kendileri kendi evlerinde topladıkları heyetlerle bakarlar. Herhangi bir şekilde Divan-ı Hümayunun diğer üyeleri bu işlere karışmaz. Dolayısıyla, orada bile, Osmanlı Devleti’nde bile buna son derece dikkat edilmiştir. Nitekim askerî herhangi bir konuda yine Osmanlı Devleti’nde bir sivil işi dâhil ettikleri asla görülmemiştir, buna son derece dikkat etmişlerdir. Hatta şöyle bir şey söyleyeyim, bakın, başka bir işle uğraşmaları bile askerlerin kabul edilmemiştir. Nitekim Kanuni Sultan Süleyman Viyana Seferi’nden dönerken atının üzengisi kırılmıştır, üzengi bir yeniçeri tarafından onarılmıştır. Bunu Kanuni Sultan Süleyman öğrendiği andan itibaren yeniçeriye askerlik görevinden atmıştır. Çünkü, herhangi bir şekilde esnaf hüviyeti taşıyacak, sivil bir iş taşıyacak veyahut da kendi mensubu bulunduğu askerlik görevi dışında bir işle iştigal etmek gibi bir konumda olacak bir kişinin siyaseten askeriye de birtakım yanlış işler yapacağını düşünmüştür. Bakın, burada adalet son derece önemlidir. Sivilleştirilim derken bazı şeyleri bozmanız son derece tehlikelidir. Osmanlı Devleti ta Fatih Sultan Mehmet döneminden itibaren “Teşrifat-ı Kadime” adı altında bir kanun çıkarmıştır. Bu kanun öylesinedir ki hangi göreve hangi görevlerden sonra gelinebileceğini belirlemiştir. Yani, söz gelimi, şeyhülislam olmak için kesinlikle Rumeli kadiaskeri olmanız gerekir, ordu kadısı yani. Buradaki kadı, bakın, şeyhülislam diyorum ve kadiasker diyorum yani hukukçu, en üst düzeydeki bir hukukçu olan kadiasker şeyhülislam olmaktadır yani din adamı falan değil, hukukçudur. Nitekim en üst düzeydeki sadrazamdan sonra veya onunla eş değer olan şeyhülislam Divan-ı Hümayunda yer almamıştır, Divan-ı Hümayunun üyesi değildir. Bakın, Osmanlı Devleti bunlara bu kadar dikkat etmiştir, rastgele bir devlet sistemi kurmuş olsaydı altı yüz sene ayakta kalamazdı. Nitekim hepiniz İstanbul’u bilirsiniz, şöyle Üsküdar’dan Topkapı Sarayı’na doğru bir bakın, en yüksek kule orada, sarayda hangi kuledir? “Kasr-ı Adl” denilen “Adalet Kulesi” dediğimiz Divan-ı Hümayunun toplandığı yerdir yani her şeyin üstünde adalet vardır anlamına gelir Kasr-ı Adl. Orada toplanılır, kanunlar orada yapılır ama bakın, adaleti de bir şekilde yerine getirir. Nitekim devlet yeni bir bölgeyi kendi topraklarına kattığında, orada adaletnameler neşrederdi. Yani, orada yaşayan insanların, herhangi bir dine mensup insanın can ve mal güvenliğinin, inanç hürriyetinin padişahın güvencesi altında olduğunu belirten adaletnamelerdi bunlar. Böylesine hukuk sistemine bağlı olan bir devletin... Nitekim şeri mahkeme kayıtlarına baktığınız zaman, orada da şunu görürsünüz: Kesinlikle mahkemeyi denetleyen bir “Şühûd-ı l-Hâl” adı altında mahkeme denetçileri jürisi vardır. Davalara müdahale etmezler ama davaların doğru yürütülüp yürütülmediğini kontrol eden bir sistemdir. Bakın bizim kaç asır öncemizde kalmış bir devletimizin yaptıklarına, bir de sizin yaptıklarınıza.

Hepinize saygılar sunuyorum. (MHP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyette iki önergeyi okutuyorum, ayrı ayrı işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 6. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Muharrem Işık (Erzincan) ve arkadaşları

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İdris Baluken (Bingöl) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz önergelere?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Önce Sayın Baluken’in önergesini...

Gerekçe:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşkil Askerî Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmekte olup yürütme organına mensup olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesinin öngörüldüğü olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması öngörülmektedir. Öngörülen düzenlemede kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Kaldı ki askerî mahkemelerin yargı yetkisi daraltılarak sivil mahkemelerin yetki alanına sokulan uzmanlık mahkemeleri niteliğinde bir yapıya dönüştürülmeksizin bir sivilleşmeden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle işbu kanun tasarısı Anayasa’ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yargı bağımsızlığına, doğal hakim ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim bu yöntemle oluşturulacak bir üst kurulun evrensel hukuk normları çerçevesinde de bir karşılığı bulunmamaktadır. Üstelik Roboski Katliamı gibi toplumsal bellekte önemli bir yeri olan bir olay karşısında dahi failer bulunup yargılanmamışken, tasarıda öngörülen ve yürütmenin denetimi altına sokulan bir yapıda bu tür katliamların faillerinin yargılanması daha fazla bürokratik kurallara bağlı kılınacak ve yargı kendi başına görev ifa edemeyecektir.

BAŞKAN – Sayın Işık, buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED İŞİK (Erzincan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum, iyi akşamlar diliyorum.

Madde 6’da askerî hâkimlerin istifalarını düzenleyen bir madde getirilmiş. Tabii, her şeyi sivilleştirirsek derken... İstifa, tek taraflı bir haktır normalde. Niye Bakanın yetkisine bırakılıyor? İstifa ediyorsa adam, istifa etsin gitsin diye de bir madde getirmek gerekir diye düşünürüm.

Tabii, bütün çıkan yasalarda gördüğümüz, kuvvetler ayrılığına uymak gerekirken ne yazık ki kuvvetler ayrılığına uyulmasını boşverin, tam manasıyla bir elde toplandığını görmekteyiz. “Kuvvetler ayrılığı sistemi” dediğimiz zaman “Yasama, yürütme ve yargı olarak tanımlanan kuvvetlerin değişik yollardan göreve gelen ve aralarında fren ve denge mekanizması bulunan farklı organlara verilmesi.” olarak tanımlanmış. Bunu hukuk kitabından aldım yazdım, böyle tanımlamışlar, hukukçulara da böyle öğretmişler.

Tabii, yürütmeye baktığımız zaman, yürütmenin ne olduğunu hepimiz biliyoruz. Yürütme tek elde, iyi de beceriliyor, hiçbir sonuç alınmadan tek bir kişi Türkiye’deki bütün yürütmeyi tek başına idare ederek götürüyor.

Yasama organına baktığımız zaman, üzülerek söylüyorum, muhalefetin getirdiği o kadar iyi önergelere rağmen bile, yukarıdan gelen talimatla, ne olursa olsun hiçbirisinin kabul edilmediğini gördük. Yasama ne yazık ki görevini yerine getirmiyor; getirmeye kalktığı zaman da neler olduğu görülüyor zaten. Dolayısıyla, yasama organımız da tek elde toplanmış oluyor.

Yargıyı sorduğumuz zaman, zaten içler acısı. Her gün getirilen yasalarla... Dün böyle bir yasa geldi, işlerine yaradı, bugün yaramadığı için yarın değiştirildi. Hâkimlerin, savcılarının hiçbirinin güvencesi kalmadı; hakimler, savcılar istendiği anda, çıkarılan yasalarla, hallaç pamuğu gibi etrafa dağıtıldı. Daha önce birlikte hareket edilip cemaatle birlikte atadıkları kişiler zarar verdikleri için tekrar dağıtıldı. Yargıda da dolayısıyla hiçbir zaman için güvence kalmadığını görmekteyiz.

Burada, özellikle 17-25 Aralık operasyonlarından sonra çıkan MİT Yasası'nı düşünün, HSYK Yasası'nı düşünün, Yargıtay, Danıştay yasalarını düşünün, makul şüphe yasasını düşünün, Twitter mwitter yasasını düşünün, bu yasayı düşünün, şu askerî hâkimler için çıkan yasayı düşünün ve gelecek olan iç güvenlik yasasını düşünün... Bu yasalara baktığımız zaman bunların altında yatan tek şey "17-25 Aralıktaki yolsuzlukları nasıl kapatacağız, bunları nasıl bir daha gündeme getirmeyeceğiz, ilişkileri yok edeceğiz?" İkinci bir sebep de "Otoriter, totaliter bir yönetime gitmek için elimizden gelen her şeyi nasıl yapacağız?" diye demokrasiyi rafa kaldırdık, resmen tek adam yönetimine doğru gidiyoruz. Böyle bir şey olması mümkün değil.

İç güvenlik yasasına baktığımız zaman, keyfi aramaları getirmişler; keyfi gözaltına almalar; keyfi silah kullanmalar -en tehlikesi- toplantıları, yürüyüşleri keyfi yasaklamalar; keyfi olarak, basın açıklaması yasaklamaları, engellemeleri, örgüt yaratmalar... Bunu Gezi olaylarında özellikle çok gördük. Bir kişiye 9 tane örgüt yaftalayıp 9 örgütten 1 tanesine sokulduğunu gördük ama 9'u için de iddianame hazırlandığını gördük. Keyfi gözaltılar, gözaltındayken kaybolmalar yine gündeme gelecek, faili meçhuller yine gündeme gelecek, işine gelmeyen memuru sürmeler gündeme gelecek, işine gelmeyen emniyet müdürlerini görevden alıp hemen emekli ettirme gündeme gelecek. İsteddiği valiyi getirip orada emniyet müdürü yapacak. İşte, İstanbul'da örneklerini yaşıyoruz, atadığınız valinin neler yaptığını yaşıyoruz. Polise ceza vermede; istediğin polise ver, istediğin polise koruma şeyi gelecek. Atamalarda liyakat kesinlikle aranmayacak. Adam kayırmacılık diz boyu alıp gidecek. En tehlikelisi de jandarma. Yine, köylerde jandarmaya karşı belli bir tutum var, jandarmaya güvenenler var ama jandarmayı İçişlerine bağladığınız zaman ben şuna eminim ki, köylerde kesinlikle baskı ortamı oluşturulacak. Bunlarla bir yere gidilmeyeceğini siz de biliyorsunuz, herkes de biliyor ama yukarıdan gelen emirler bunu götürüyor.

Şimdi, değerli milletvekilleri, burada özellikle AKP'ye oy veren değerli seçmenlerime seslenmek istiyorum: Bu Hükûmet artık bu ülkeyi idare edemez hâle geldi, ekonomi gümlendi, bunu siz de biliyorsunuz. Hocam gülüyorsunuz ama siz de biliyorsunuz. Hani "faiz lobisi, faiz lobisi" diyorsunuz ya, bakın, yirmi iki yılda, 1982-2002 arasında 135 milyar faiz ödenmiş, sizin döneminizde 598 milyar faiz ödenmiş. (CHP sıralarından alkışlar) Şu anda bu dolar artışından kimlerin köşeyi döndüğünü ve Sayın Cumhurbaşkanının bir tek kendi egosunu tatmin etmek için Merkez Bankasına -altında bir şeyler vardır onun, kesin de- durmadan hakaret etmesiyle ülkenin ne kadar zarar ettiğini herkes gördü ama şu var: Artık sizin yapacağınız şey AKP'ye oy veren seçmeni de yarın ekonomik bunalımdan dolayı, diğer sıkıntılardan dolayı eğer ki en ufak bir ses çıkarılırsa -bu yasanın en büyük sebebi de o -biz korkmuyoruz, çünkü zaten bizi gazlıyorsunuz, zaten bizi içeri atıyorsunuz, zaten muhalefeti yok ediyorsunuz- asıl tehlikeyi onlar görecek, onların asıl bunu iyi düşünmeleri lazım, buna göre hareket etmeleri lazım.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 7'de üç adet önerge vardır, sırasıyla okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken	Gülser Yıldırım	Hasip Kaplan
Bingöl	Mardin	Şırnak
Hüsamettin Zenderlioğlu	Nazmi Gür	Erol Dora
Bitlis	Van	Mardin
	Halil Aksoy	
	Ağrı	

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 7. Maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek	Ali Rıza Öztürk	Ali İhsan Köktürk
Kırklareli	Mersin	Zonguldak
Dilek Akagün Yılmaz	İsa Gök	Sedef Küçük
Uşak	Mersin	İstanbul

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa’ya aykırılık önergesidir, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7. maddesinin Anayasa’ya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Halaman	Mehmet Şandır	Faruk Bal
Adana	Mersin	Konya
Yusuf Halaçoğlu	Münir Kutluata	S. Nevzat Korkmaz
Kayseri	Sakarya	Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, önümüzdeki günlerde iç güvenlik tasarısı gelecek. Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığının yönetimi AKP siyasetinin emrine tahsis ediliyor.

Şimdi, gördüğümüz kadarıyla, bu tasarıda da askerî yargıya yine siyasi müdahaleler yoluyla Türk Silahlı Kuvvetlerinin işleyişine el atıyorsunuz. Buradan Hükûmete soruyorum: İki bin beş yüz yıllık gelenekleriyle Türk ordusunu politize etmekten muradınız nedir? İmbikten süzölmüş kıvamıyla asırların birikimlerini yok sayarak, bu coğrafyada varlığımızın teminatı Türk Silahlı Kuvvetlerini günlük

kısır siyasi çekişmelerin içine çekmekle neyi amaçlıyorsunuz? Askerî yargı zaman zaman oluşumu, muhakeme süreçleri ve mahkeme kararlarıyla, yine iç mekanizması içerisine hapsedilip itiraz ve temyiz yollarını içeren sivil anlayışın dışarıda bırakılmasıyla kesinlikle objektif bir gözden geçirmeyi yani revizyonu, yeniden yapılanmayı zorunlu kılıyor. Kaldı ki mevcut kanundaki bazı hükümlerin mutlaka güncelleştirilmesi lazım ama Meclise getirdiğiniz bu tasarının bırakın sorunlara çözüm getirmeyi yeni sorunlar ortaya çıkaracağı da aşikâr. Sorun belli değerli arkadaşlar, askerî yargının sivil, çağdaş hukukun denetimine açılması gerekiyor. Bunu yaparken de hak arama hürriyetinde bir iyileşme hedeflenmelidir, hukukun üstünlüğü vurgulanmalıdır ama bu tasarı “mahkemeleri militer olmaktan çıkaralım” derken siyasileştiriyor. Tüm kurumları felç ettiğiniz gibi askerî mahkemeleri de felç ediyor ve siyasetin emrine sokuyorsunuz. Ülkeyi elbette, değerli arkadaşlar, siyasi iktidar yönetecektir ama kamu gücü kullanan, kamu kaynağı kullanan iktidarların da hesap vereceği bir yer olacaktır, o da mahkemelerdir. Demokrasiyi işlevsel kılan hukuk devletine olan bağlılıktır, yoksa birçok diktatörlüğün adı “demokratik cumhuriyet”tir zaten. Ayrıca, AKP’ye de şunu hatırlatmamız lazım: Çağdaş demokrasilerde yönetim birlikte yönetimdir. Son sözün millette olduğu, yetki ve sorumlulukların paylaşıldığı sistemin adıdır demokrasi. “Ben her alanı düzenlerim, tek başıma yönetirim.” anlayışı tekçi yönetim anlayışıdır. Çoğulculuk, saray sakininin dediği gibi, çok başlılık değildir. AKP’nin bu realiteyi sindirmede başından beri problemi vardır. AKP, mahkemelerin ve Silahlı Kuvvetlerin kendisine özgü işleyiş kurallarını başından beri kabullenmediği ortada. Ebet müddet devlet ülküsü gereği kalıcı olanın devlet ve millet olduğunu, hükûmetlerin geçici kurulduğunu, bir ömrü olduğunu bir türlü benimseyemedi.

Değerli arkadaşlar, özellikle AKP’li milletvekili arkadaşlara sesleniyorum. Başbakan yardımcısı Sayın Bülent Arınç’ın sözlerine kulak verin. Ne diyor? “Yüzde 50 bize oy verdi ama diğer yarısı bizden nefret ediyor. Türkiye yönetilebilir olmaktan çıkıyor.” diyor. On üç yıllık bu sakil yönetim anlayışından başından beri aslında kendisi de sorumlu. Bu sözleri de daha öncekiler gibi eğer yalayıp yutmazsa, sonradan tevil etmezse söyledikleri hakikat, gecikmiş itiraflar. Olsun, olsun, yine de kulak verelim.

AKP’nin “Her alanı siyasi bakış açısıyla düzenlerim, bunu yaparken de meşveret etmem, kimselere danışmam, uzlaşma beyhudedir.” yanıtları, herkesi tek tipleştirme gayretleri bir arada yaşamayı ortadan kaldırıyor, tasada, kıvançta birlik duygusunu yok etmek, ayrışma ve kutuplaşmayı hızlandırıyor.

Askerî mahkemelerle ilgili bu kanun şayet objektif bir niyetle önümüze getirilmiş olsaydı, belki de bu eleştirileri yapmamıza da gerek kalmayacaktı, ama kıymetli arkadaşlar, hem önceki uygulamalarınıza bakıyoruz hem bu kanunun arkasındaki, bilinçaltındaki o duygulara bakıyoruz, maalesef iyi niyetli olmadığını görüyoruz. Bu bakımdan da özellikle askerî mahkemelerin siyasallaştırılması sürecine “hayır” dediğimizi bir kez daha ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyette iki önerge var, onları okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sedef Küçük (İstanbul) ve arkadaşları

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İdris Baluken (Bingöl) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Önce HDP’nin önergesinin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşkil Askerî Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmekte olup yürütme organına mensup olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesinin öngörülüyor olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması öngörülmektedir. Öngörülen düzenlemede kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Kaldı ki askerî mahkemelerin yargı yetkisi daraltılarak sivil mahkemelerin yetki alanına sokulan uzmanlık mahkemeleri niteliğinde bir yapıya dönüştürülmeksizin bir sivilleşmeden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle işbu kanun tasarısı Anayasa’ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yargı bağımsızlığına, doğal hakim ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim bu yöntemle oluşturulacak bir üst kurulun evrensel hukuk normları çerçevesinde de bir karşılığı bulunmamaktadır. Üstelik Roboski Katliamı gibi toplumsal bellekte önemli bir yeri olan bir olay karşısında dahi failler bulunup yargılanmamışken, tasarıda öngörülen ve yürütmenin denetimi altına sokulan bir yapıda bu tür katliamların faillerinin yargılanması daha fazla bürokratik kurallara bağlı kılınacak ve yargı kendi başına görev ifa edemeyecektir.

BAŞKAN – Şimdi, diğer önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Sedef Küçük, buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 7’nci maddesiyle ilgili verdiğimiz önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi bugün Yargıtay Başkanlığında devir teslim töreni vardı. Hem görevden ayrılan Yargıtay eski Başkanı hem yeni seçilen Yargıtay Başkanı “Korkusu ve beklentisi olanların cüppesini çıkarması gerekir.” diyerek yargı üzerinde bir korku ikliminin hüküm sürdüğüne yönelik bir vurgu yaptılar. Bu vurgu içinde büyük bir haklılığı barındırsa da ülkemizde yargının düştüğü durumu göstermesi bakımından utanç verici bir duruma işaret etmektedir. Bu utanç bize ait değildir. Bu utanç yargıyı yandaş hâle getirmeye çalışanlara, yargıyı siyasallaştıranlara, yargıyı belli bir siyasi görüşün arka bahçesi hâline getirmeye çalışanlara aittir. Bu utanç, tarafsız olması gereken yargıya “Bitaraf olan bertaraf olur.” mantığıyla yaklaşanların utancıdır. Bakınız, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı görevinden ayrılan Sayın Haşim Kılıç giderayak düzenlediği basın toplantısında “Yargının ne kadar zorda olduğunu söylemek lazım. En ücra köşeye gidin, orada hâkim ve savcıların hangi siyasi görüşe yakın olduğunu bütün vatandaşlar biliyor. Böyle bir yargıyla devam edemeyiz.” diyor. Bu haksız bir saptama değildir. Çünkü, yargı siyasallaşmıştır, siyasallaşmak zorunda bırakılmıştır ve bu durumun da sürdürülebilir bir tarafı yoktur. Son on yıl içinde yaşananlar, Ergenekon ve Balyoz gibi davalar, yolsuzlukların üzerinin örtülmesi için savcılar ve hâkimlere uygulanan baskılar artık adalete olan güveni tamamiyle sarsmıştır. E adalete olan güven tamamen sarsılmışsa o sistemden de hayır beklemek hayal olur.

Değerli milletvekilleri, yanlış anlaşılmanın önüne geçmek adına şunu da belirtmeliyim: Doğrudur, yargının içinde kraldan çok kralcı olanlar vardır. Doğrudur, yargının bir kısmı siyasallaşmıştır. Doğrudur, yargının bir kısmı bu siyasallaşmayı büyük bir coşkuyla alkışlamıştır. Ama yargıçlarımızın büyük bir kısmı da onurlu duruşları ve kararlarıyla tüm bu olumsuzluklara karşın hâlen hukuku ve adaleti savunmaktadır. Örneğin, bir yargıç, kararının gerekçesine “Demokratik hukuk toplumunda yaşayan her birey hoşnutsuzluğunu, itirazını ve taleplerini toplanarak, gösteri ve yürüyüş yaparak, bu şekilde kamuoyuna sesini duyurarak, korku ve baskıyla gizlenip hukuka aykırı faaliyetlere kalkışma ihtiyacı duymadan dile getirebilmelidir.” diyebilmiştir. Bunun denilmesi çok önemlidir. Çünkü, bu ülkede insanlar seslerini çıkardıkları için, muhalefet ettikleri için, izinsiz gösteri düzenledikleri için yıllarca hapse atılabilmektedir. İşte bu nedenle, demokratik bir hukuk devletinde yargıçların önüne dosya olarak getirilemeyecek bir konuda bir yargıcımızın böyle bir kararın altına imza atması bile takdire şayandır. Gerçekten de hayali bir ileri demokrasi iddiasında olmayan ama gerçek demokrasiyle yönetilen herhangi bir ülkede insanlar anayasalarında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde yazan bir hakkını kullandı diye hâkim karşısına çıkarılamazlar. Bu konuda iddianame düzenleyen savcılara rastlanmaz böyle ülkelerde. Böyle demokrasilerde yargı kararlarını tanımayan, her bulduğu fırsatta yargıyı yerden yere vuran başkanlara ve cumhurbaşkanına rastlanmaz çünkü gerçek demokrasinin olduğu ülkelerde yargıya ve kararlarına saygı duyulur. Böyle ülkelerde görevinden ayrılan bir anayasa mahkemesi başkanı giderayak “Yargı intikam aracı değildir, yargı birilerinin hedefine ulaşacağı kamu gücü de değildir. Bunlar ülkeye kötülük getirir.” demek ihtiyacı hissetmez.

Umarım ve dilerim ki günün birinde bizim ülkemizde de böyle bir yargı ve demokrasi kurmak mümkün olur diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 8’de üç adet önerge vardır, sırasıyla okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askeri Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 8 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken	Gülser Yıldırım	Hasip Kaplan
Bingöl	Mardin	Şırnak
Hüsamettin Zenderlioğlu	Nazmi Gür	Erol Dora
Bitlis	Van	Mardin
	Halil Aksoy	
	Ağrı	

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 8. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek	Ali Rıza Öztürk	Ali İhsan Köktürk
Kırklareli	Mersin	Zonguldak
Dilek Akagün Yılmaz	Ömer Süha Aldan	İsa Gök
Uşak	Muğla	Mersin
	Melda Onur	
	İstanbul	

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa’ya aykırılık önergesidir. Okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarının 8. maddesinin anayasaya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Bal

Ali Halaman

Yusuf Halaçoğlu

Konya

Adana

Kayseri

Mehmet Şandır

Münir Kutluata

S. Nevzat Korkmaz

Mersin

Sakarya

Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Konya Milletvekili Sayın Faruk Bal, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önemli bir maddeyi daha görüşüyoruz. Bu maddeyle, kurulmuş olan Askerî Hâkimler Kurulunun yapacağı soruşturmalara izin verme yetkisi Sayın Bakana veriliyor yani askerî hâkimlerin, askerî savcılarının işlemiş oldukları disiplin suçu ve diğer suçlarla ilgili olmak üzere bir soruşturma yapılacaksa bu, Millî Savunma Bakanının ağzından çıkacak “Evet.” veya “Hayır.” lafına bağlı. Bundan daha vahim, bundan daha ağır ve hukuk devleti ilkesine göre bundan daha vahşi bir hüküm olabilir mi? Bundan daha vahim, bundan daha vahşi bir hüküm olamaz çünkü Türk Silahlı Kuvvetlerinin yargı mercilerinde görev yapan hâkim ve savcılarının soruşturulmalarıyla ilgili siyasi irade karar verecektir. O zaman, askerî hâkimlerle ilgili kurulu niye kuruyorsunuz? “Bakanın astığı astık, kestiği kestik.” deyin bitirin. Zaten öyle olacaktır, bakanın teklif ettiği kişiler kurul üyesi olacağına göre yine Bakanlığın astığı astık, kestiği kestik olacaktır.

Değerli arkadaşlarım, bu bizde bir şüphe uyandırıyor, zihninizde bir şüphe uyandırıyor. Bu şüphe de Türk Silahlı Kuvvetlerinin sindirilmesi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu yetki kullanılmak suretiyle sessizleştirilmesi ve içlerinde birtakım operasyonlarla ilgili ele yasal bir silah alınması şüphesini uyandırıyor. Böyle bir durum Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde moral ve motivasyonu bozacaktır. Böyle bir durum Türk Silahlı Kuvvetlerini siyasi iradeye değil, siyasi iradenin temsil ettiği siyasi fikre tabi kılacaktır. Bu Silahlı Kuvvetlerin siyasallaşması demektir. Silahlı Kuvvetlerin yargı unsurları marifetiyle siyasallaştırmak üzere bir araç olarak kullanılması demektir. Gelin bundan dönün. Bu Silahlı Kuvvetler milletin bağrından çıkmıştır. Bu Silahlı Kuvvetler bir partinin, bir siyasi düşüncenin, bir zümrenin Silahlı Kuvvetleri olamaz, Türk milletinin şerefli, haysiyetli, tarih sahnesine çıktığı andan beri geçmiş şan ve şereflerle dolu bir kurumdur. Bu kurumu inşa etmekte olduğunuz tek adam siyasi rejimine uygun hâle getiremezsiniz. Bu, eşyanın tabiatına aykırıdır. Bu, eşyanın tabiatına aykırılık başka sonuçlar doğuracaktır. Bu kadar ifade edebiliyorum. Bu sonuçların işaretini Bülent Arınç Bey verdi. Ötekileştirdiğiniz insanlara kin ve nefret söyleminiz, bu maddeyle ele alınacak olan soruşturma izni, yetkisi Türk Silahlı Kuvvetlerine aynen yansıtılacak ve orada da ötekileştireceğiniz, susturacağımız, sindireceğiniz, pıstıracağımız bir kitle yaratacaksınız. Bu, Silahlı Kuvvetler içerisinde olmaz. Bu, ülke savunmasını hem içeride hem dışarıda üstlenmiş olan ve Türk milletinin her ailesinden erkek evlatlarını kınalaya göndermiş olduğu Silahlı Kuvvetler içerisine fitnenin, fesadın sokulması demektir, siyasi bir irinin sokulması demektir. Bunun çok yakın bir gelecekte vebali ağır olacaktır. Bu vebale karşı da siz hem öbür dünyada hem bu dünyada sorumlu olacaksınız.

Yüce Genel Kurula önergemizi saygıyla arz ediyoruz. Umarız vicdanlar AKP Genel Merkezinin etkisinden kurtulur.

Teşekkür ediyorum.(MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bal.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyette iki önerge var, onları da sırasıyla okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 8. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Melda Onur (İstanbul) ve arkadaşları

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

İdris Baluken (Bingöl) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Önce HDP”nin önergesinin gerekçesini okuyalım.

Gerekçe:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşekkil Askerî Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmekte olup yürütme organına mensup olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesinin öngörüldüğü olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması öngörülmektedir. Öngörülen düzenlemeye kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Kaldı ki askeri mahkemelerin yargı yetkisi daraltılarak sivil mahkemelerin yetki alanına sokulan uzmanlık mahkemeleri niteliğinde bir yapıya dönüştürülmeksizin bir sivilleşmeden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle işbu kanun tasarısı Anayasa’ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yargı bağımsızlığına, doğal hâkim ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim bu yöntemle oluşturulacak bir üst kurulun evrensel hukuk normları çerçevesinde de bir karşılığı bulunmamaktadır. Üstelik Roboski Katliamı gibi toplumsal bellekte önemli bir yeri olan bir olay karşısında dahi failer bulunup yargılanmamışken, tasarıda öngörülen ve yürütmenin denetimi altına sokulan bir yapıda bu tür katliamların faillerinin yargılanması daha fazla bürokratik kurallara bağlı kılınacak ve yargı kendi başına görev ifa edemeyecektir.

BAŞKAN – Sayın Onur, buyurunuz.(CHP sıralarından alkışlar)

MELDA ONUR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Görüşmekte olduğumuz askerî yargıyla ilgili kanun tasarısı üzerine söz almış bulunuyorum.

Sayın Bakanı da burada bulunca şu konudan söz etmeden geçmek istemedim: Sayın Bakan, ordumuzda çok sayıda muvazzaf var, erler var, erbaşlar var. Öncelikle, bütün bu ordu mensuplarının en üst yöneticisi olarak bütün bunları sizin evladınız olarak kabul ediyoruz. Siz de öyle görüyorsunuz, bilmiyorum. Bir şeyi öğrenmek istiyorum: Bunlar orduda olduğu müddetçe evladınız. Peki, ordudan ayrıldıktan sonra da aynı şekilde sizin evladınız mıdır? Öyle olsa gerek diye düşünüyorum.

Çünkü sonuçta bu insanlar vatani görevlerini yaparken kimi zaman uzuvlarını kaybediyorlar, kimi zaman şehit oluyorlar, gazi oluyorlar. O yüzden, ben Millî Savunma Bakanlığının bu süreçte gazi olan vatandaşlarımızdan ellerini çekmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Bunlardan bir tanesi de Nazım Özen. Nazım Özen, bir güneydoğu gazisi. 1998 yılında Kuzey Irak operasyonu dönüşü mayına basıp sol ayağını kaybediyor ve şu anda sol diz altı protezi kullanıyor. Nazım Özen'in sorunu şu: Nazım Özen'e ne yazık ki SGK kötü davranıyor. Yani, şunu söyleyeyim: Hani, kabine üyelerinize dedikodu olacak ama ne yazık ki SGK'dan sorumlu olan Bakan sizin evladınıza aynı ilgiyi göstermiyor çünkü proteziyle ilgili sıkıntıları var. Az önce Nazım Özen'i arayarak dedim ki: "Nazım Bey ben bir konuşma aldım, lütfen mesajınızı bana gönderin, ben ileteceğim." Müsaadenizle Nazım Özen'in mesajını, hem kendisiyle ilgili hem de gazilerle ilgili mesajını sizi burada bulmuşken ileteceğiz. Nazım Özen diyor ki: "Ülkemizdeki gazi toplamının yüzde 92'si er ve erbaştan ibarettir. Hükûmet, devlet ve halkımız şunu çok iyi bilsin ki: Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği gazilerinin haklarını bir zahmet Google'den girip bir araştırın ve görsünler. Ülkesi için gazi olmuş askerlerine nasıl haklar verilmiş ve yaşantıları nasıl görsünler. Bulundukları her yerde saygı, sevgi görüyorlar, ekonomik sıkıntının ne olduğunu bilmiyorlar, bizlerinse durumu ortada. Bizleri temsil ettiğini iddia eden vakıf ve derneklerin başarısı da ortada." Böyle de bir şikâyeti var. Geliyor proteze ve diyor ki: "Güneydoğu gazilerinin kullandığı protez ve diğer iyileştirme araçlarının ödenmesi konusunda lütfen tarafımıza zorluk çıkarılmasın."

Nazım'ın protez bedeli 68 bin TL ama SGK bunu pahalı buluyor ve 22 binini ödüyor yani bacağın üçte 1'ini ödüyor. Mahkemelik oldu, altı aydır mahkemelik. Bakalım ne yapacak? Lütfen, bu tür konularda Millî Savunma Bakanlığı da gazilerimize sahip çıksın.

Diyor ki: "Kanun bize 'İyileştirme araçları ve protezleri en iyi şekilde yaptırılır. Yurt içinde yoksa yurt dışından temin edilir.' demesine rağmen, SGK tarafından ödeme konusunda birçok gazi arkadaşım mahkeme kararıyla ödettiriyor." Yani mahkeme zoruyla protez ödeniyor. Bu olacak iş değil.

Bunun dışında, ne talep ediyor gaziler? "Güneydoğu gazilerine kamuda ikinci iş hakkı verilsin." diyorlar. "Dört duvar içinde yoklukla yaşanmıyor, biliyorsunuz, ülkemizde hayat şartları çok acımasız. Güneydoğu gazilerinin açlık sınırındaki emekli maaşları en azından yoksulluk sınırı seviyesine çıkarılsın. Güneydoğu gazilerinin doğal gaz tüketiminde en az yüzde 40 indirim yapılsın. Ödeme konusunda çok zorlanıyoruz, biz de ısınmak istiyoruz. Güneydoğu gazilerinin eğitim gören çocuklarına burs verilsin, eğitim ve kırtasiye masraflarını karşılamakta zorlanıyoruz." Ve diyor ki: "Sayın vekilim, subay, astsubay gazilerinin sosyal hakları ile er, erbaş gazilerinin birçok hakkı farklıdır. Onlar şu an görevdeki emsalleri ne maaş alıyor ise o maaşı alıyorlar. Sonra, gazilerin maaşı 3 bin, 5 bin gibi lanse ediliyor."

Ben size son bir ilave yapmak istiyorum, madem gazilerden açıldı. Ben de bir gazi kızıyım, benim babam Kıbrıs gazisi. Her zaman için onun dost sohbetlerinde şunu biliyoruz: Gazi maaşları arasında da biliyoruz ki bir eşitsizlik var. Aslında gaziler için ödenen para bir maaş değil, bir taltiftir, bunu siz de biliyorsunuz ama ne yazık ki orada bir adaletsizlik var. Bu konuyu Sayın Maliye Bakanına da dile getirmiştik. "Şimdilik yapabileceğimiz bir şey yok." demişti.

Ben tüm gazileri buradan selamlıyor ve özellikle Millî Savunma Bakanlığının gazilerin kaderini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına teslim etmemesini rica ediyorum.

Teşekkür ederim. (CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Onur.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 9'da üç adet önerge vardır, sırasıyla okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 9 uncu maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken

Gülser Yıldırım

Hasip Kaplan

Bingöl

Mardin

Şırnak

Erol Dora

Halil Aksoy

Nazmi Gür

Mardin

Ağrı

Van

Hüsamettin Zenderlioğlu

Bitlis

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 9. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek

Ali Rıza Öztürk

Ali İhsan Köktürk

Kırklareli

Mersin

Zonguldak

Dilek Akagün Yılmaz

Mustafa Moroğlu

İsa Gök

Uşak

İzmir

Mersin

Ömer Süha Aldan

Muğla

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa’ya aykırılık önergesidir, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarısının 9. maddesinin anayasaya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Bal

Ali Halaman

Mehmet Şandır

Konya

Adana

Mersin

Münir Kutluata

Yusuf Halaçoğlu

S. Nevzat Korkmaz

Sakarya

Kayseri

Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkan.

BAŞKAN – Isparta Milletvekili Sayın Nevzat Korkmaz, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinize hem saygılarımı sunuyorum hem de hayırlı geceler diliyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz tasarı Millî Savunma Bakanının Başkan olduğu ve tüm üyelerinin Başbakanca atandığı Askerî Hâkimler Kurulu öneriyor. Askerî hâkimlerin atama, değerlendirme, yer değiştirme gibi tüm özlük ve idari işlemlerini yapacak bu kurul. Âdeta herkesin aklıyla dalga geçer gibi, kurulun bağımsız olduğu da yazıyor bu tasarıda. Değerli arkadaşlar, Hükûmet ve

Millî Savunma Bakanı bağımsız mıdır ki de Başkanlığını Millî Savunma Bakanının yaptığı, üyelerinin tamamının Başbakanca atandığı kuruldan bağımsız hareket etmesini bekliyorsunuz? Başkanlığını Adalet Bakanlığının yaptığı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun durumu çağdaş hukuk anlayışı tarafından henüz sindirilmemişken, çok sert eleştirilere muhatap olurken yeni bir garabet yaratmıyor musunuz bu Askerî Hâkimler Kuruluyla? Buradan bile AKP iktidarının sorun çözücü değil de sistemde arıza çıkarmak üzere yeni sorunlar ürettiğini söyleyebiliriz. AKP, henüz demokrasi yanlısı görüldüğü yıllarda, HSYK'nın siyasi etkilerin altında çalıştığını ve bakanın kuruldan ayrılması gerektiğini söylemiyor muydu? Ne oldu? “Dün dündür, bugün bugündür.” mü diyorsunuz yoksa kontrolü ele geçirdikten sonra? Yahut, “Ben müdahale edersem yargıya doğrudur.” mu demek istiyorsunuz? Bu ikilemi nasıl içinize sindiriyorsunuz değerli AKP milletvekilleri? İçinizdeki ömrünü hukuka adanmış hukukçu vekiller hakikaten neredeler merak ediyorum. Cüppelerini çıkardılar da acaba vicdanlarıyla ne zaman vedalaştılar?

Askerî Hâkimler Kurulu bu yapıyla tamamen Hükûmetin denetimi altına girmektedir. Hâlbuki 2014 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı Millî Savunma Bakanının askerî hâkimlere verdiği disiplin cezalarına karşı çıkıp bu durumu yargı bağımsızlığına aykırı bulmuştu.

Değerli milletvekilleri, bu sorunu nasıl çözeriz diye havaya, tavaya bakmanıza gerek yok, çözümü Milliyetçi Hareket Partisi söylüyor. Askerî yargıyla ilgili dillendirilen sorunların çözümü Milliyetçi Hareket Partisinin Anayasa Uzlaşma Komisyonundaki önerisinde mevcut. “Milliyetçi Hareket Partisinin her söylediği yanlıştır.” kompleksinden bir kurtulsanız siz de okuyup öğreneceksiniz. Bir bakın neler demiş Komisyonunda askerî yargıyla ilgili olarak.

Yargının tüm alanlarında önerilerimiz var ama madem askerî yargıyı konuşuyoruz, sadece askerî yargı kısmıyla ilgili önerilerimizi sunuyorum. Askerî yargı, asker kişilerin sadece askerlik hizmeti ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri askerî suçlara bakacak, Danıştayın bir dairesi askerî idari yargı işlerine, Yargıtayın yine en az bir dairesi askerî yargı mercilerinden gelen işlere bakacak. Özetle, verdiğimiz bu açıklama gösteriyor ki askerî yargı meselesini, görev alanını sadece askerî suçlarla sınırlandırarak, temyiz işlerini de sivil adli ve idari yargı üst kuruluşlarına yani Yargıtay ve Danıştaya bırakarak sorunu çözüyor Milliyetçi Hareket Partisinin önerisi. Gelin laf dinleyin, işleri çetrefilleştirmeyin Milliyetçi Hareket Partisinin bu teklifi askerî yargı alanında yaşanan tüm tartışmaları sona erdirecektir.

Değerli arkadaşlar, yargıdaki iyileşmeden, adaletin tesisine yönelik atılacak adımlardan herkes, sizler de istifade edeceksiniz. Yoksa zapturapt altına almaya çalıştığımız yargı yarın siyasal iktidarın değişmesiyle bu yaptıklarınızın hesabını sorar hâle gelecektir. Üzgünüz ki o zaman kurunun yanında yaş da yanacaktır. Umarım, başta içinizdeki hukukçular olmak üzere Adalet ve Kalkınma Partisinin bütün milletvekilleri akıllarını başlarına alır ve vicdanlarının seslerini dinlerler, yargı üzerinden yeni bir hesaplaşmanın önüne şimdiden geçilmiş olur diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyette iki önerge var, onları sırasıyla okutup beraber işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 9. maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Moroğlu (İzmir) ve arkadaşları

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İdris Baluken (Bingöl) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz önergelere?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – HDP önergesinin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşkil Askerî Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmekte olup yürütme organına mensup olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesinin öngörüldüğü olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması öngörülmektedir. Öngörülen düzenlemede kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Kaldı ki askerî mahkemelerin yargı yetkisi daraltılarak sivil mahkemelerin yetki alanına sokulan uzmanlık mahkemeleri niteliğinde bir yapıya dönüştürülmeksizin bir sivilleşmeden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle işbu kanun tasarısı Anayasa’ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yargı bağımsızlığına, doğal hakim ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim bu yöntemle oluşturulacak bir üst kurulun evrensel hukuk normları çerçevesinde de bir karşılığı bulunmamaktadır. Üstelik Roboski Katliamı gibi toplumsal bellekte önemli bir yeri olan bir olay karşısında dahi failer bulunup yargılanmamışken, tasarıda öngörülen ve yürütmenin denetimi altına sokulan bir yapıda bu tür katliamların faillerinin yargılanması daha fazla bürokratik kurallara bağlı kılınacak ve yargı kendi başına görev ifa edemeyecektir.

BAŞKAN – İzmir Milletvekili Sayın Moroğlu, buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA MOROĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Millî Savunma Bakanımıza büyük yetkiler ve sorumluluklar veren 685 sıra sayılı Tasarı’yı görüşüyoruz. Bakanımızın mizacı bu yetkileri ve sorumlulukları kullanmaya çok uygun değil. Komisyonlarda beraber görev yapıyoruz. Sanırım bu yetkilerden ve sorumluluklardan sonra, beraber görev yaptığımız komisyonlardan da benim edindiğim izlenime göre bu Bakan bu yetkileri kullanıp kullanmama konusunda bir tereddüt taşır diye düşünüyorum.

Bunu ilettikten sonra da 9’uncu maddeyi okurken hem Meclisimize hem de bizi dinleyen yurttaşlarımıza ve özellikle de Bakanımıza bir konuyu daha hatırlatma gereği duydum. Çünkü, bu 9’uncu madde, askerî hâkimlere görev yaparken disipline uygun olmayan, mazeretsiz işe gelmeyen, hatır gönül için iş yapan konularda verilecek cezaları düzenliyor ve bu cezaların içerisinde “Mazeretsiz görev yerine gelmeme, aşırı borçlanma nedeni gibi disiplinsizliklere sadece uyarma cezası verilir.” diye bir maddesi var. İster istemez bu maddeyi okurken geçmişte disiplinsizlik nedeniyle, emre itaat etmeme nedeniyle ya da aşırı borçlanma nedeniyle Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilişkisi kesilen askerlerimizin eşitsizliklerini nasıl gidereceğiz diye bir kez daha sormayı bir görev saydım. Çünkü, 2011 seçimlerinden sonra, 24’üncü Dönemde görev yaptığımız süre içerisinde Türk Silahlı Kuvvetlerini ilgilendiren bütün kanunlarda hem komisyonda hem bütçe görüşmelerinde hem de Mecliste bu konuyu defalarca dile getirmişiz. Biraz önce Bakanımızla yüz yüze de görüşme olanağı buldum. Bakanımız da bu konuda her zaman iyi niyetle bu sorunun çözülmesi gerektiğini -hatta burada da- ifade eden açıklamalarda

bulundu. Bunu bir kez daha Maliye Bakanıyla... Çünkü, hep bu tür konular gündeme geldiğinde Maliye Bakanlığı izin vermiyor, “Bütçe buna müsaade etmiyor.” deniliyor. Burada vaktimiz olmadığı için uzun uzun bütçede nelere müsaade edildiğini açıklamamıza gerek yok çünkü bunu hem Sayın Bakan biliyor hem de bütün yurttaşlar ve milletvekili arkadaşlarımız da biliyor. Yani sayıları 1.500’ü aşmayan bu arkadaşların bu eşitsizliklerini giderme, Türkiye Cumhuriyeti’nin maliyesini batırmaz ama sadece şu kanunla, 9’uncu maddede görüldüğü üzere, askerî hâkimlerle bile ortaya koydukları eşitsizlikleri kaldırmak gerekiyor. Bunu bir an önce yasalaştıralım, iki satırlık bir yazıyla -6191 sayılı Kanun’du sanıyorum- diğer şûra kararıyla atılan askerlerin tekrar göreve dönmelerini sağlayan olanak neyse, resen emekli edilen, hem siyasi nedenlerle hem de disiplinsizlik nedenleriyle hem de borçlanma nedenleriyle Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilişkileri kesilen arkadaşlarımızın bu eksiklerini giderelim. Sayın Bakan, değilse bu dönem sonunda hem sizi hem de beni resen emekli edebilir seçmenler. Yani bunu çok açık bir şekilde ifade etmek istiyorum. Bu sorunu mutlaka çözelim. Çünkü hakikaten büyük bir yara.

Bir başka sorunu daha dile getirmeyi, yine Millî Savunma Komisyonunda partimiz adına görev yapan bütün arkadaşlarımız adına belirtmeyi bir görev sayıyorum. Türk Silahlı Kuvvetlerindeki eşitsizliğin en önemli nedenlerinden birisi de Türk Silahlı Kuvvetlerinde görev yaparken gazi olmuş, hayatını kaybetmiş bütün asker yakınlarına, özlük hakları, emekli maaşları, tazminatları, bu haklar verilirken intihar ettiği düşünülen, intihar eden ya da intihar ettiği sanılan askerler bu haktan mahrum edildi ve defalarca biz, asker kardeşlerimiz askere gelirken gayet sağlam olarak askere alındıklarını ama intihar etme nedenlerini ortadan kaldırmadan bunları önleyemeyeceğimizi, kimin ne şekilde intihar ettiğinin ya da ettirildiğinin de her zaman bir soru işareti olduğunu ifade ederek bu eşitsizliği de gidermelerini... Çünkü, aklıma şu geliyor mesela: Albay Tatar’ın intiharını, bunu nasıl unuturuz ya da askere gittiğinde ya dışarıdaki nedenlerden ötürü ya da oradaki yaptıkları zor koşullardan ötürü intihar eden asker kardeşlerimizin yakınlarına niye bu hakları vermeyiz, hâlâ cevap bulabildiğimiz bir soru değildir.

Onun için, bu sorulara cevap aramak yerine bu eşitsizlikleri giderecek düzenlemeleri bu dönem sona ermeden yapmak, hem Türk Silahlı Kuvvetleri adına görev yapan komutanların hem Millî Savunma Bakanının hem de Meclisimizin yüce bir görevidir diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 10’da üç adet önerge vardır, sırasıyla okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 10. maddesinin ikinci fıkrasındaki “%90” ibaresinin “%80” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turgut Dibek	Ali Rıza Öztürk	Ali İhsan Köktürk
Kırklareli	Mersin	Zonguldak
Kemal Değirmendereli	Dilek Akagün Yılmaz	İsa Gök
Edirne	Uşak	Mersin

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askeri Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 10 uncu maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken

Gülser Yıldırım

Hasip Kaplan

Bingöl

Mardin

Şirnak

Erol Dora

Hüsametdin Zenderlioğlu

Halil Aksoy

Mardin

Bitlis

Ağrı

Nazmi Gür

Van

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge Anayasa’ya aykırılık önergesidir; okutup, işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Kanun Tasarının 10. maddesinin anayasaya aykırılık sebebiyle Tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Faruk Bal

Ali Halaman

Mehmet Şandır

Konya

Adana

Mersin

Yusuf Halaçoğlu

Münir Kutluata

S. Nevzat Korkmaz

Kayseri

Sakarya

Isparta

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Gerekçeyi okuyun lütfen.

Gerekçe: Bu madde ile disiplin cezası almış hakimlerin belirli şartlarda cezalarının silinmesi Askeri Hâkimler Kurulunun yetkisine bırakılmaktadır.

Tasarının 13. Maddesi ile Askeri Hâkimler Kurulunun Başkan ve üyelerinin atanması tamamen Milli Savunma Bakanı ve Başbakana bırakılmaktadır.

Bu durum Askeri Yargının Yürütme organının kontrolüne tabi kılmak, siyasallaştırılmış adli ve idari yargı gibi askeri yargıyı da siyasallaştırma amacını taşımaktadır.

Hâkim teminatı, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı düzenleyen Anayasanın 138,139 ve 145. Maddeleri ile hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Anayasa mahkemesinin hâkimlerin özlük işlerinin yürütme organının yetkisi içine alınamayacağına dair kökleşmiş içtihatlarına, AİHM kararlarına aykırıdır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na

Görüşülmekte olan 685 sıra sayılı Askeri Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 10 uncu maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülser Yıldırım (Mardin) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon katılıyor musunuz önergelere?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Gerekçeyi okuyun lütfen.

Gerekçe:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşkil Askeri Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmekte olup yürütme organına mensup olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesinin öngörülüyor olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması öngörülmektedir. Öngörülen düzenlemede kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Kaldı ki askeri mahkemelerin yargı yetkisi daraltılarak sivil mahkemelerin yetki alanına sokulan uzmanlık mahkemeleri niteliğinde bir yapıya dönüştürülmeksizin bir sivilleşmeden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle işbu kanun tasarısı Anayasa'ya, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yargı bağımsızlığına, doğal hâkim ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim bu yöntemle oluşturulacak bir üst kurulun evrensel hukuk normları çerçevesinde de bir karşılığı bulunmamaktadır. Üstelik Roboski katliamı gibi toplumsal bellekte önemli bir yeri olan bir olay karşısında dahi failer bulunup yargılanmamışken, tasarıda öngörülen ve yürütmenin denetimi altına sokulan bir yapıda bu tür katliamların faillerinin yargılanması daha fazla bürokratik kurallara bağlı kılınacak ve yargı kendi başına görev ifa edemeyecektir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 685 Sıra sayılı Kanun Tasarısının 10. maddesinin ikinci fıkrasındaki “%90” ibaresinin “%80” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kemal Değirmendereli (Edirne) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KEMAL ŞERBETÇİOĞLU (Bursa) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Değirmendereli, buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 685 sıra sayılı Askerî Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, gecenin bu ilerleyen saatlerinde yani hafif, böyle, kestirmeye doğru gidiyoruz ama ben biraz özellikle iktidar partisi milletvekillerinin keyfini kaçıracağım; bu, milletvekili sorumluluğumuzun gereği olarak bunu yapmak durumundayım.

Değerli arkadaşlar, bu maddeyle, 10’uncu maddeyle askerî hâkimlerin disiplin cezalarına ilişkin hükümler getiriliyor ama benden önce konuşan değerli hatiplerin de altını çizdiği bir konu var, bu yasa tasarısının özünde Askerî Hâkimler Kurulunun esas itibarıyla siyasi iradeye bağlanması söz konusu. Bunu hukukçu olan arkadaşlarımız gayet net olarak ortaya koydular.

Bu yasaları çıkarıyoruz ama yasaları ne kadar uyguluyoruz, bu çok önemli. Şimdi, hukuk alanında, demokrasi alanında, özellikle de ekonomi alanında son günlerde çok büyük sorunlarımız var değerli arkadaşlar. Ne kadar yeni yasalar da yapsak artık AKP Hükümeti Türkiye’yi yönetememektedir arkadaşlar. Son on günde doların ve dövizin yükselişinin farkında mısınız iktidar partisi milletvekili değerli arkadaşlar? Sayın Cumhurbaşkanı uçağa binerken konuşuyor, dolar yükseliyor; uçakta konuşuyor, dolar coşuyor. Özel sektörün borcu bir ayda...

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Bahkesir) – Tüm dünyada yükseliyor, tüm dünyada.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Devamla) – Siz söylüyorsunuz ama özel sektörün borcu, değerli arkadaşlar, bir ayda ne kadar arttı, biliyor musunuz? Birçoğunuz biliyorsunuzdur, iş adamı olan arkadaşlar iyi biliyordu. Özel sektörün borcu son bir ayda 36 milyar TL arttı arkadaşlar. Bu ne demek? 15 milyar dolar demek. Bakın, seviniyorduk cari açık azalıyor diye. Niye? Petrol fiyatları düşüyor, cari açığımız azalıyor; evet, güzel. Petrol fiyatları 10 dolar düştüğünde cari açığımız 4-5 milyar dolar düşüyordu. Güzel, bu hepimiz için mutluluk verici bir şeydi. Şimdi ne oldu? Son bir ayda 15 milyar doları kaybettik. Niye kaybettik? Hani iyi yönetiyorduk, hani ekonomimiz iyi gidiyordu değerli arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın, Merkez Bankası Başkanı -okuyorsunuz arkadaşlar- lojmanını topluyor, gidiyor. Sonra bu ülkenin finans dünyasına dünyanın hangi finans çevreleri güven duyarlar? Sayın Cumhurbaşkanı diyor: “Faizler düşsün.” Ama ekonominin başındaki Sayın Bakan da Merkez Bankası Başkanına sahip çıkıyor ve doğru politikalar izlediğini söylüyor.

Değerli arkadaşlar, bu gidiş, gidiş değil. Sayın Cumhurbaşkanı hep eleştirdiğimiz gibi tek adamla... Merkez Bankası Başkanı da o olacak, Danıştay Başkanı da, Sayıştay Başkanı da, Yargıtay Başkanı da, Anayasa Mahkemesi Başkanı da. Olmaz arkadaşlar, olmaz, olmaz yani bu. Ha, Askerî Yargıtayın da Askerî Hâkimler Kurulunun da başkanı olacak neredeyse.

Ne diyordu Sayın Cumhurbaşkanı? “Hukuk devletinde olması gereken en önemli konu, kuvvetler ayrılığı prensibi, bize ayak bağı oluyor.” diyordu. Değerli arkadaşlar, hepimiz biliyoruz ki kaliteli demokrasinin ve kaliteli bir hukuk sisteminin olmadığı ülkelerden sermaye kaçır ve bu tehlike kapımızdadır. Bunları buradan paylaşmak ve sizlerin de, iktidar partisi milletvekillerinin de, hepimizin, bütün Meclisteki milletvekillerinin, hukuku hiçe sayan, demokrasiyi hiçe sayan, tek adamcı yönetim anlayışına itiraz etmek sorumluluğudur değerli arkadaşlar.

Bu düşüncelerle yüce Meclise saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime üç dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.14

YEDİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 22.18****BAŞKAN: Başkan Vekili Meral AKŞENER****KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), İsmail KAŞDEMİR (Çanakkale)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

685 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

5’inci sırada yer alan, Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

5.- Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/292) (S. Sayısı: 54)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, (11/44) esas numaralı Gensoru Önergesi’nin gündeme alınıp alınmayacağına ilişkin görüşmeleri yapmak ve kanun tasarısı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 12 Şubat 2015 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.19

DÖNEM: 24 YASAMA YILI: 5

54 ÜNCÜ BİRLEŞİM

11 ŞUBAT 2015 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 4/10/2011 tarihli 2 nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- 287 ve 280 Sıra Sayılı Kanun Tasarılarının İhtüzüğün 91 inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi,

287 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının birinci bölümünün 1 ila 7 nci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 ve 2 dahil olmak üzere 8 ila 13 üncü maddelerden oluşması,

280 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının birinci bölümünün 1 ila 7 nci maddelerden, ikinci bölümünün 9 uncu maddeye bağlı birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile Geçici Madde 1 dahil olmak üzere 8 ila 11 inci maddelerden oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 19/6/2012 tarihli 121 inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 156 Sıra Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İhtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İhtüzük Teklifinin İhtüzüğün 91 inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi; birinci bölümünün 1 ila 9 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 10 ila 18 inci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 31/1/2012 tarihli 58 inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- 297 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İhtüzüğün 91 inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi; birinci bölümünün 1 ilâ 20 nci maddelerden, ikinci bölümünün 21 ila 41 inci maddelerden, üçüncü bölümünün çerçeve 55 inci maddeye bağlı Geçici 3, 4 ve 5 inci maddeler ile Geçici 1 inci madde dahil olmak üzere 42 ilâ 59 uncu maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 16/1/2013 tarihli 53 üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- 477 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İhtüzüğün 91 inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi; birinci bölümünün 6 ncı maddeye bağlı Ek 2 ve Ek 3 üncü maddeler dahil olmak üzere 1 ila 6 ncı maddelerden, ikinci bölümünün 7 ila 11 inci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 30/10/2013 tarihli 10 uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

4.- 521 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İhtüzüğün 91 inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi; birinci bölümünün 1 ila 8 inci maddelerden, ikinci bölümünün 9 ila 16 ncı maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 2/1/2014 tarihli 42 nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

5.- 616 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İhtüzüğün 91 inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi; birinci bölümünün 1 ilâ 19 uncu maddelerden, ikinci bölümünün çerçeve 20 nci maddeye bağlı (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkralar, (5) numaralı fıkranın (a) ve (b) bentleri, (6) ve (7) numaralı fıkralar, (8) numaralı fıkranın (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentleri, (9) numaralı fıkra, (10) numaralı fıkranın (a) ve (b) bentleri, (11) numaralı fıkra ile Geçici 1, 2, 3 ve 4 üncü maddeler dâhil olmak üzere 20 ilâ 22 nci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 4/11/2014 tarihli 9 uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

6.- Genel Kurulun;

17 ve 24 Şubat 2015 Salı günkü birleşimlerinde Sözlü Sorularla diğ r denetim konularının g r ş lmeyerek gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğ r İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

11, 18 ve 25 Şubat 2015  arşamba günkü birleşimlerinde Sözlü Soruların görüşülmemesi,

17 ve 24 Şubat 2015 Salı günkü birleşimlerinde 15:00 – 21:00 saatleri arasında;

11, 12, 18, 19, 25 ve 26 Şubat 2015  arşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde 14:00 – 21:00 saatleri arasında;

 alışmalarına devam etmesi;

 nerilmiştir.

(Genel Kurulun 28/1/2015 tarihli 48 inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

7.- Genel Kurulun;

Bastırılarak dağıtılan 11/44 esas numaralı gensoru  nergeminin, 12 Şubat 2015 Perşembe günkü Gündemin “ zel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmına alınması ve Anayasanın 99 uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerin bu Birleşimde yapılması,

11, 12 ve 17 Şubat 2015 Salı,  arşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde saat 24.00’e kadar çalışmalarına devam etmesi;

685 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İçtüzüğün 91 inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi; birinci bölümünün 1 ila 25 inci maddelerden, ikinci bölümünün 26 ila 51 inci maddelerden oluşması

 nerilmiştir.

(Genel Kurulun 10/2/2015 tarihli 53 üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*** Adalet Komisyonu**

11.2.2015  arşamba - Saat: 10.30

***  evre Komisyonu**

12.2.2015 Perşembe - Saat: 10.30

*** Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu**

11.2.2015  arşamba - Saat: 10.30

12.2.2015 Perşembe - Saat: 10.30

*** Kadın Erkek Fırsat Eşitliğı Komisyonu**

12.2.2015 Perşembe - Saat: 11.00

*** Plan ve Bütçe Komisyonu**

11.2.2015  arşamba - Saat: 11.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

54 ÜNCÜ BİRLEŞİM

11 ŞUBAT 2015 ÇARŞAMBA

SAAT : 14.00

1 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu ve 25 Milletvekilinin; milli eğitimle ilgili sorunlara çözüm bulamadığı ve sorunların daha kötüye gitmesine sebep olduğu iddiasıyla Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı hakkında bir gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/44) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 4/2/2015) (Dağıtım Tarihi: 7/2/2015) (Görüşme Günü: 12/2/2015)

3 - SEÇİM

4 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 - SÖZLÜ SORULAR

1. - **(S. Sayısı: 156)** Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal ve Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğüne Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi ile Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/242, 2/80) (Dağıtma tarihi: 31.1.2012) (*) (**)
2. - **(S. Sayısı: 287)** Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Adalet Komisyonu Raporları (1/484) (Dağıtma tarihi: 18.6.2012) (*) (**)
3. - **(S. Sayısı: 616)** Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/742) (Dağıtma tarihi: 3.7.2014) (*) (**) (X)
4. - **(S. Sayısı: 685)** Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1008) (Dağıtma tarihi: 3.2.2015) (**)
5. - **(S. Sayısı: 54)** Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/292) (Dağıtma tarihi: 25.10.2011) (X)
6. - **(S. Sayısı: 104)** Vişegrad'daki Sokullu Mehmet Paşa Köprüsünün Yapısal Unsurlarının Durumunun Tespit Edilmesi, Restorasyon Projesinin Hazırlanması ve Projenin Uygulanması Konusundaki İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Milli Eğitim, Kültür, gençlik ve Spor Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/333) (Dağıtma tarihi: 21.12.2011) (*) (X)
7. - **(S. Sayısı: 602)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik Alanda İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu (1/855) (Dağıtma tarihi: 18.6.2014) (X)
8. - **(S. Sayısı: 162)** Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İşbirliği Anlaşması 2010/2011'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/392) (Dağıtma tarihi: 9.2.2012) (X)
9. - **(S. Sayısı: 281)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Arasında Diplomatik ve Konsüler Personelin Belirli Yakınlarının Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Olanak Sağlayan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/341) (Dağıtma tarihi: 21.6.2012) (X)
10. - **(S. Sayısı: 296)** Dünya Turizm Örgütü Statüsünün 38 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/624) (Dağıtma tarihi: 26.6.2012) (X)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

() Görüşmeleri yarım kalan Kanun Tasarı ve Tekliflerini gösterir.*

(**) İçtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.

11. - **(S. Sayısı: 316)** Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı İle Mali Cumhuriyeti Savunma ve Mücahitler Bakanlığı Arasında Askeri Eğitim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/285) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012) **(X)**

12. - **(S. Sayısı: 422)** Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/731) (Dağıtma tarihi: 26.2.2013) **(X)**

13. - **(S. Sayısı: 353)** Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Reasürans Şirketi Anlaşma Hükümlerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/664) (Dağıtma tarihi: 21.11.2012) **(X)**

14. - **(S. Sayısı: 501)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İslam Kalkınma Bankası Grubu Arasında Türkiye ve İKB Üye Ülkeleri Arasındaki Ticaret ve Yatırımların Teşviki İçin İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/801) (Dağıtma tarihi: 20.11.2013) **(X)**

15. - **(S. Sayısı: 552)** Gelişen Sekiz Ülke Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/860) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

16. - **(S. Sayısı: 401)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/713) (Dağıtma tarihi: 29.1.2013) **(X)**

17. - **(S. Sayısı: 526)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/814) (Dağıtma tarihi: 28.01.2014) **(X)**

18. - **(S. Sayısı: 308)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/617) (Dağıtma tarihi: 3.7.2012) **(X)**

19. - **(S. Sayısı: 346)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brunei Sultanlığı Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticaret ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/659) (Dağıtma tarihi: 15.11.2012) **(X)**

20. - **(S. Sayısı: 582)** Türkiye Cumhuriyeti ile Kosova Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/883) (Dağıtma tarihi: 27.5.2014) **(X)**

21. - **(S. Sayısı: 604)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsani İşler Eşgüdüm Ofisi Arasında Türkiye'de Bir Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/910) (Dağıtma tarihi: 18.6.2014) **(X)**

22. - **(S. Sayısı: 494)** Türkiye Cumhuriyetine Şanhay İşbirliği Örgütünün Diyalog Ortağı Statüsü Tanınmasına İlişkin Muhtıranın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/800) (Dağıtma tarihi: 13.11.2013) **(X)**

23. - **(S. Sayısı: 145)** Hükümlülerin Nakline Dair Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/502) (Dağıtma tarihi: 20.1.2014) **(X)**

24. - **(S. Sayısı: 599)** İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmeye Değişiklik Getiren 15 Nolu Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/911) (Dağıtma tarihi: 18.6.2014) **(X)**

25. - **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye-İran Hududunda Yeni Kara Hudut Kapılarının Açılmasına Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/450) (Dağıtma tarihi: 10.10.2011) **(X)**

26. - **(S. Sayısı: 58)** Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin Mukavele Sözleşmesi Elektronik Taşıma Belgesi ile İlgili Ek Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/422) (Dağıtma tarihi: 25.10.2011) **(X)**

27. - **(S. Sayısı: 146)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormanlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/351) (Dağıtma tarihi: 23/1/2012) **(X)**

28. - **(S. Sayısı: 375)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/683) (Dağıtma tarihi: 20.12.2012) **(X)**

29. - **(S. Sayısı: 20)** Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne İlişkin Taraflar Konferansında Alınan Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri komisyonu Raporu (1/398) (Dağıtma tarihi: 10.10.2011)

30. - **(S. Sayısı: 290)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliğine Yönelik Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/491) (Dağıtma tarihi: 26.6.2012) **(X)**

31. - **(S. Sayısı: 252)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/574) (Dağıtma tarihi: 28.5.2012) **(X)**

32. - **(S. Sayısı: 182)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Bilim, Eğitim, Basın-Yayın ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/331) (Dağıtma tarihi: 13.3.2012) **(X)**

33. - **(S. Sayısı: 402)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Habibe Kadiri Kız Okullarının Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/723) (Dağıtma tarihi: 29.1.2013) **(X)**

34. - **(S. Sayısı: 386)** Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Kültür Yollarına İlişkin Genişletilmiş Kısmi Anlaşmayı Tesis Eden Kararına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/686) (Dağıtma tarihi: 15.1.2013) **(X)**

35. - (S. Sayısı: 354) Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/691) (Dağıtma tarihi: 23.11.2012) (X)

36. - (S. Sayısı: 433) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/738) (Dağıtma tarihi: 6.3.2013) (X)

37. - (S. Sayısı: 344) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/657) (Dağıtma tarihi: 15.11.2012) (X)

38. - (Sayısı: 305) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/550) (Dağıtma tarihi: 3.7.2012) (X)

39. - (S. Sayısı: 115) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/281) (Dağıtma tarihi: 2.1.2012) (X)

40. - (S. Sayısı: 4) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/381) (Dağıtma tarihi: 7.10.2011) (X)

41. - (S. Sayısı: 45) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Serbest Bölgeler Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/409) (Dağıtma tarihi: 18.10.2011) (X)

42. - (S. Sayısı: 43) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Muhtemel Bir Serbest Ticaret Anlaşmasının Etkilerinin Değerlendirilmesine Dair Bir Ortak Komisyon Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/400) (Dağıtma tarihi: 18.10.2011) (X)

43. - (S. Sayısı: 46) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Irak ve Türkiye'de Düzenlenen Fuarlara Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/420) (Dağıtma tarihi: 18.10.2011) (X)

44. - (S. Sayısı: 60) Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/340) (Dağıtma tarihi: 14.11.2011) (X)

45. - (S. Sayısı: 71) Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile İngiltere Uluslararası Tarım ve Teknoloji Merkezi Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/315) (Dağıtma tarihi: 30.11.2011) (X)

46. - **(S. Sayısı: 95)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Polis Eğitimi Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/376) (Dağıtma tarihi: 9.12.2011) **(X)**

47. - **(S. Sayısı: 96)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulusal Güvenlikten Sorumlu Devlet Bakanlığı Arasında Personel Eğitimi Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/378) (Dağıtma tarihi: 9.12.2011) **(X)**

48. - **(S. Sayısı: 144)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/370) (Dağıtma tarihi: 20.1.2012) **(X)**

49. - **(S. Sayısı: 148)** Bazı Tehlikeli Kimyasalların ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/406) (Dağıtma tarihi: 23.1.2012) **(X)**

50. - **(S. Sayısı: 151)** Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stokholm Sözleşmesine İlave Edilen Anlaşmazlıkların Çözümü Hakkında Ek-G'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/468) (Dağıtma tarihi: 26.1.2012) **(X)**

51. - **(S. Sayısı: 154)** Türkiye Cumhuriyeti Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti İskan ve İnşaat Bakanlığı Arasındaki Yapı Malzemeleri Alanında Mutabakat Zaptı ile Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/452) (Dağıtma tarihi: 27.1.2012) **(X)**

52. - **(S. Sayısı: 203)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Planlama ve Kalkınma Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/533) (Dağıtma tarihi: 28.3.2012) **(X)**

53. - **(S. Sayısı: 225)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/290) (Dağıtma tarihi: 20.4.2012) **(X)**

54. - **(S. Sayısı: 373)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/670) (Dağıtma tarihi: 20.12.2012) **(X)**

55. - **(S. Sayısı: 374)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/677) (Dağıtma tarihi: 20.12.2012) **(X)**

56. - **(S. Sayısı: 389)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/711) (Dağıtma tarihi: 15.1.2013) **(X)**

57. - (S. Sayısı: 412) Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Uluslararası Demiryolu Yük Taşımacılığına İlişkin Sınır Geçiş İşlemlerinin Kolaylaştırılması Başlıklı 9 Numaralı Ekinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/680) (Dağıtma tarihi: 7.2.2013) (X)

58. - (S. Sayısı: 430) İsviçre Konfederasyonu ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Viyanada Uluslararası Göç Siyasetleri Geliştirme Merkezi Kurulması ve İşleyişine Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/729) (Dağıtma tarihi: 5.3.2013) (X)

59. - (S. Sayısı 470) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/775) (Dağıtma tarihi: 18.6.2013) (X)

60. - (S. Sayısı: 510) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/821) (Dağıtma tarihi: 9.12.2013) (X)

61. - (S. Sayısı: 511) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/823) (Dağıtma tarihi: 9.12.2013) (X)

62. - (S. Sayısı: 516) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/841) (Dağıtma tarihi: 16.12.2013) (X)

63. - (S. Sayısı: 519) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/849) (Dağıtma tarihi: 16.12.2013) (X)

64. - (S. Sayısı: 525) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tayland Krallık Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/805) (Dağıtma tarihi: 28.01.2014) (X)

65. - (S. Sayısı: 539) Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle Filistin Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/810) (Dağıtma tarihi: 10/2/2014) (X)

66. - (S. Sayısı: 541) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/815) (Dağıtma tarihi: 10/2/2014) (X)

67. - (S. Sayısı: 542) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/824) (Dağıtma tarihi: 10/2/2014) (X)

68. - **(S. Sayısı: 544)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/842) (Dağıtma tarihi: 10/2/2014) **(X)**

69. - **(S. Sayısı: 549)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Mali Cumhuriyeti Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/836) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

70. - **(S. Sayısı: 553)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/861) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

71. - **(S. Sayısı: 557)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/854) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

72. - **(S. Sayısı: 558)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/863) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

73. - **(S. Sayısı: 566)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/858) (Dağıtma tarihi: 19.3.2014) **(X)**

74. - **(S. Sayısı: 567)** Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/868) (Dağıtma tarihi: 19.3.2014) **(X)**

75. - **(S. Sayısı: 568)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları ile Ukrayna Limanları Arasında Uluslararası Doğrudan Yük Demiryolu Feri Hizmetinde Yük Taşımacılığına İlişkin Kurallar ve Ekleri ile Yük Vagonlarının İşletiminin Organizasyonuna İlişkin Kuralların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/871) (Dağıtma tarihi: 19.3.2014) **(X)**

76. - **(S. Sayısı: 570)** Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Madenler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/881) (Dağıtma tarihi: 19.3.2014) **(X)**

77. - **(S. Sayısı: 575)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/848) (Dağıtma tarihi: 29.04.2014) **(X)**

78. - **(S. Sayısı: 581)** Genişletilmiş Kısmi Spor Anlaşmasının Gözden Geçirilmiş Statüsüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/872) (Dağıtma tarihi: 27.5.2014) **(X)**

79. - **(S. Sayısı: 583)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/885) (Dağıtma tarihi: 27.5.2014) **(X)**
80. - **(S. Sayısı: 597)** Güneyde Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Komisyonuna Üye Devlet Olarak Katılım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/899) (Dağıtma tarihi: 10.6.2014) **(X)**
81. - **(S. Sayısı: 600)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/917) (Dağıtma tarihi: 18.6.2014) **(X)**
82. - **(S. Sayısı: 603)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Hayvancılık ve Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/886) (Dağıtma tarihi: 18.6.2014) **(X)**
83. - **(S. Sayısı: 607)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/921) (Dağıtma tarihi: 2.7.2014) **(X)**
84. - **(S. Sayısı: 608)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/926) (Dağıtma tarihi: 2.7.2014) **(X)**
85. - **(S. Sayısı: 621)** Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 2 Haziran 1987 Tarihinde Ankarada İmzalanan Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/895) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**
86. - **(S. Sayısı: 622)** Denizcilik Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/914) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**
87. - **(S. Sayısı: 627)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/922) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**
88. - **(S. Sayısı: 633)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/896) (Dağıtma tarihi: 22.7.2014) **(X)**
89. - **(S. Sayısı: 634)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kültür Varlığının Yasa Dışı İthal ve İhracının, Transitinin ve Mülkiyet Transferinin Yasaklanması ve Önlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/898) (Dağıtma tarihi: 22.7.2014) **(X)**
90. - **(S. Sayısı: 635)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/901) (Dağıtma tarihi: 22.7.2014) **(X)**

91. - **(S. Sayısı: 636)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/909) (Dağıtma tarihi: 22.7.2014) **(X)**

92. - **(S. Sayısı: 647)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/960) (Dağıtma tarihi: 4.11.2014) **(X)**

93. - **(S. Sayısı: 658)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Fransız Toplumu Hükümeti, Valonya Hükümeti ve Brüksel-Başkent Bölgesi Fransız Toplumu Komisyonu Heyeti Arasında Kültür, Eğitim ve Bilimsel Araştırma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/549) (Dağıtma tarihi: 11.12.2014) **(X)**

94. - **(S. Sayısı: 678)** Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/970) (Dağıtma tarihi: 8.1.2015) **(X)**

95. - **(S. Sayısı: 51)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/430) (Dağıtma tarihi: 25.10.2011) **(X)**

96. - **(S. Sayısı: 126)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/396) (Dağıtma tarihi: 13.1.2012) **(X)**

97. - **(S. Sayısı: 318)** Akdeniz ve Karadeniz İçin Sanal Bölgesel Deniz Trafik Merkezi Kurulmasına Dair Operasyonel Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/321) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012) **(X)**

98. - **(S. Sayısı: 331)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel ve Eğitsel İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/634) (Dağıtma tarihi: 2.11.2012) **(X)**

99. - **(S. Sayısı: 351)** Mucavir Atlantik Deniz Bölgesi, Akdeniz ve Karadenizdeki Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/704) (Dağıtma tarihi: 15.11.2012) **(X)**

100. - **(S. Sayısı: 496)** Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Deniz Balıkçılığı ve Kültür Balıkçılığı İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/803) (Dağıtma tarihi: 13.11.2013) **(X)**

101. - **(S. Sayısı: 500)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/799) (Dağıtma tarihi: 20.11.2013) **(X)**

102. - **(S. Sayısı: 503)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/811) (Dağıtma tarihi: 20.11.2013) **(X)**

103. - **(S. Sayısı: 504)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/817) (Dağıtma tarihi: 20.11.2013) **(X)**

104. - **(S. Sayısı: 66)** Enerji Şartı Antlaşmasının Ticaretle İlgili Hükümlerine Getirilen Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/366) (Dağıtma tarihi: 15.11.2011) **(X)**

105. - **(S. Sayısı: 485)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/786) (Dağıtma tarihi: 10.7.2013) **(X)**

106. - **(S. Sayısı: 551)** Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına İlişkin 1/2013 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/844) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

107. - **(S. Sayısı: 606)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Morityus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/912) (Dağıtma tarihi: 2.7.2014) **(X)**

108. - **(S. Sayısı: 630)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/929) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**

109. - **(S. Sayısı: 547)** Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/826) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

110. - **(S. Sayısı: 447)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Arama ve Kurtarma Hizmetlerinin Koordinasyonuna Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/753) (Dağıtma tarihi: 10.4.2013) **(X)**

111. - **(S. Sayısı: 120)** 2001, Gemilerdeki Zararlı Organik Tutunma Önleyici Sistemlerin Kontrolüne İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/329) (Dağıtma tarihi: 10.1.2012) **(X)**

112. - **(S. Sayısı: 121)** 2009 Gemilerin Emniyetli ve Çevreye Duyarlı Geri Dönüşümü Hakkında Hong Kong Uluslararası Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/460) (Dağıtma tarihi: 10.1.2012) **(X)**

113. - **(S. Sayısı: 403)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/720) (Dağıtma tarihi: 31.1.2013) **(X)**

114. - **(S. Sayısı: 56)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/385) (Dağıtma tarihi: 25.10.2011) **(X)**

115. - **(S. Sayısı: 497)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Kültür ve Sanat Alanında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/804) (Dağıtma tarihi: 13.11.2013) **(X)**

116. - **(S. Sayısı: 288)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Bilim ve Eğitim Alanlarında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/416) (Dağıtma tarihi: 26.6.2012) **(X)**

117. - **(S. Sayısı: 175)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 2010-2013 Yıllarına İlişkin Kültürel Değişim Programının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/529) (Dağıtma tarihi: 1.3.2012) **(X)**

118. - **(S. Sayısı: 116)** Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/307) (Dağıtma tarihi: 2.1.2012) **(X)**

119. - **(S. Sayısı: 406)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Yük Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/665) (Dağıtma tarihi: 31.1.2013) **(X)**

120. - **(S. Sayısı: 449)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/755) (Dağıtma tarihi: 10.4.2013) **(X)**

121. - **(S. Sayısı: 419)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/692) (Dağıtma tarihi: 21.2.2013) **(X)**

122. - **(S. Sayısı: 166)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/352) (Dağıtma tarihi: 24.2.2012) **(X)**

123. - **(S. Sayısı: 256)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/593) (Dağıtma tarihi: 28.5.2012) **(X)**

124. - **(S. Sayısı: 400)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/678) (Dağıtma tarihi: 29.1.2013) **(X)**

125. - **(S. Sayısı: 352)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Guernsey Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/654) (Dağıtma tarihi: 23.11.2012) **(X)**

126. - **(S. Sayısı: 307)** Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Birleşik Arap Emirlikleri Silahlı Kuvvetleri Genel Karargahı Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/610) (Dağıtma tarihi: 3.7.2012) **(X)**

127. - (S. Sayısı: 282) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/354) (Dağıtma tarihi: 21.6.2012) (X)

128. - (S. Sayısı: 75) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/394) (Dağıtma tarihi: 30.11.2011) (X)

129. - (S. Sayısı: 123) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (Dağıtma tarihi: 13.1.2012) (X)

130. - (S. Sayısı: 142) Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/319) (Dağıtma tarihi: 20.1.2012) (X)

131. - (S. Sayısı: 143) Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Portekiz Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/322) (Dağıtma tarihi: 20.1.2012) (X)

132. - (S. Sayısı: 52) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Çevre Bakanlığı Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/431) (Dağıtma tarihi: 25.10.2011) (X)

133. - (S. Sayısı: 53) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/436) (Dağıtma tarihi: 25.10.2011) (X)

134. - (S. Sayısı: 65) Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/317) (Dağıtma tarihi: 15.11.2011) (X)

135. - (S. Sayısı: 79) Geçici İthalat Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/462) (Dağıtma tarihi: 30.11.2011) (X)

136. - (S. Sayısı: 86) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/455) (Dağıtma tarihi: 5.12.2011) (X)

137. - (S. Sayısı: 147) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanı ile Avusturya Cumhuriyeti Federal, Tarım, Ormancılık, Çevre ve Su Yönetimi Bakanı Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu, Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/375) (Dağıtma tarihi: 23.1.2012) (X)

138. - (S. Sayısı: 165) Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Senegal Cumhuriyeti Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/334) (Dağıtma tarihi: 24.2.2012) (X)

139. - (S. Sayısı: 234) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Arşiv Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/531) (Dağıtma tarihi: 14.5.2012) (X)

140. - (S. Sayısı: 236) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/359) (Dağıtma tarihi: 14.5.2012) (X)

141. - (S. Sayısı: 263) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Çevre Komisyonu, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/380) (Dağıtma tarihi: 7.6.2012) (X)

142. - (S. Sayısı: 264) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/383) (Dağıtma tarihi: 7.6.2012) (X)

143. - (S. Sayısı: 265) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/388) (Dağıtma tarihi: 7.6.2012) (X)

144. - (S. Sayısı: 273) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/616) (Dağıtma tarihi: 14.6.2012) (X)

145. - (S. Sayısı: 294) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/621) (Dağıtma tarihi: 26.6.2012) (X)

146. - (S. Sayısı: 295) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/622) (Dağıtma tarihi: 26.6.2012) (X)

147. - (S. Sayısı: 319) Uluslararası Hidrografi Örgütü Hakkında Sözleşmeye Değişiklikler Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/339) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012) (X)

148. - (S. Sayısı: 320) Ortak Savunma Araştırma ve Teknoloji Projeleri Konulu 1 Numaralı Avrupa Araştırma Grubu Düzenlemesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/387) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012) (X)

149. - (S. Sayısı: 321) Araştırma Organizasyonu, Programları ve Faaliyetleri İçin Avrupa Anlayışı Hakkında (EUROPA) Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/389) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012) (X)

150. - (S. Sayısı: 326) Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/636) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012) (X)

151. - (S. Sayısı: 330) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/631) (Dağıtma tarihi: 2.11.2012) (X)

152. - (S. Sayısı: 372) Yasa Dışı, Kayıt Dışı ve Düzenlenmemiş Balıkçılığı Önleme, Caydırma ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Liman Devleti Tedbirlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu; Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/661) (Dağıtma tarihi: 20.12.2012) (X)

153. - (S. Sayısı: 407) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve E-Devlet Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/675) (Dağıtma tarihi: 31.1.2013) (X)

154. - (S. Sayısı: 431) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Man Adası Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Söz Konusu Anlaşmaya İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/732) (Dağıtma tarihi: 5.3.2013) (X)

155. - (S. Sayısı: 438) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/712) (Dağıtma tarihi: 21.3.2013) (X)

156. - (S. Sayısı: 442) Trans- Asya Demiryolu Ağı Hükümetlerarası Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/743) (Dağıtma tarihi: 26.3.2013) (X)

157. - (S. Sayısı: 446) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/752) (Dağıtma tarihi: 10.4.2013) (X)

158. - (S. Sayısı: 448) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/754) (Dağıtma tarihi: 10.4.2013) (X)

159. - (S. Sayısı: 457) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/761) (Dağıtma tarihi: 13.5.2013) (X)

160. - **(S. Sayısı: 465)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/767) (Dağıtma tarihi: 28.5.2013) **(X)**

161. - **(S. Sayısı: 468)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/772) (Dağıtma tarihi: 17.6.2013) **(X)**

162. - **(S. Sayısı 469)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/773) (Dağıtma tarihi:18.6.2013) **(X)**

163. - **(S. Sayısı: 486)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/793) (Dağıtma tarihi:1.10.2013) **(X)**

164. - **(S. Sayısı: 487)** Türkiye Cumhuriyeti ile Cebelitarık Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/790) (Dağıtma tarihi: 1.10.2013) **(X)**

165. - **(S. Sayısı: 498)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Balıkçılık Alanında İşbirliği Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/812) (Dağıtma tarihi: 13.11.2013) **(X)**

166. - **(S. Sayısı: 499)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/822) (Dağıtma tarihi: 13.11.2013) **(X)**

167. - **(S. Sayısı: 502)** Türkiye Cumhuriyeti ile Peru Cumhuriyeti Arasında Ekonomik ve Ticari İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Düzeltme Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/807) (Dağıtma tarihi: 20.11.2013) **(X)**

168. - **(S. Sayısı: 508)** 1974, Yolcuların ve Bagajlarının Deniz Yolu ile Taşınmasına İlişkin Atina Sözleşmesine Ait 2002 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/797) (Dağıtma tarihi: 9.12.2013) **(X)**

169. - **(S. Sayısı: 509)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/809) (Dağıtma tarihi: 9.12.2013) **(X)**

170. - **(S. Sayısı: 512)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/831) (Dağıtma tarihi: 9.12.2013) **(X)**

171. - **(S. Sayısı: 513)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/833) (Dağıtma tarihi: 9.12.2013) **(X)**

172. - **(S. Sayısı: 514)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/857) (Dağıtma tarihi: 16.12.2013) **(X)**

173. - **(S. Sayısı: 515)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/859) (Dağıtma tarihi: 16.12.2013) **(X)**

174. - **(S. Sayısı: 518)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/846) (Dağıtma tarihi: 16.12.2013) **(X)**

175. - **(S. Sayısı: 527)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/835) (Dağıtma tarihi: 28.01.2014) **(X)**

176. - **(S. Sayısı: 528)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/840) (Dağıtma tarihi: 28.01.2014) **(X)**

177. - **(S. Sayısı: 529)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/852) (Dağıtma tarihi: 28.01.2014) **(X)**

178. - **(S. Sayısı: 530)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/856) (Dağıtma tarihi: 28.01.2014) **(X)**

179. - **(S. Sayısı: 535)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim ve Mesleki Eğitim Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/808) (Dağıtma tarihi: 30.1.2014) **(X)**

180. - **(S. Sayısı: 537)** Uzak Pazarlardan Turist Çekilmesi Hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/830) (Dağıtma tarihi: 30.1.2014) **(X)**

181. - **(S. Sayısı: 540)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/813) (Dağıtma tarihi: 10/2/2014) **(X)**

182. - **(S. Sayısı: 550)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/837) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

183. - **(S. Sayısı: 556)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/853) (Dağıtma tarihi: 20.2.2014) **(X)**

184. - **(S. Sayısı: 548)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Morityus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/829) (Dağıtma tarihi: 21.2.2014) **(X)**

185. - **(S. Sayısı: 555)** 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/839) (Dağıtma tarihi: 21.2.2014) **(X)**

186. - **(S. Sayısı: 572)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/828) (Dağıtma tarihi: 29.04.2014) **(X)**

187. - **(S. Sayısı: 574)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/845) (Dağıtma tarihi: 29.04.2014) **(X)**

188. - **(S. Sayısı: 576)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/851) (Dağıtma tarihi: 29.04.2014) **(X)**

189. - **(S. Sayısı: 577)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/864) (Dağıtma tarihi: 29.04.2014) **(X)**

190. - **(S. Sayısı: 579)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/816) (Dağıtma tarihi: 27.5.2014) **(X)**

191. - **(S. Sayısı: 580)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/820) (Dağıtma tarihi: 27.5.2014) **(X)**

192. - **(S. Sayısı: 584)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/891) (Dağıtma tarihi: 27.5.2014) **(X)**

193. - **(S. Sayısı: 587)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Yükseköğretim ve Bilimsel Araştırma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/825) (Dağıtma tarihi: 28.5.2014) **(X)**

194. - **(S. Sayısı: 588)** Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/875) (Dağıtma tarihi: 28.5.2014) **(X)**

195. - **(S. Sayısı: 589)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/888) (Dağıtma tarihi: 28.5.2014) **(X)**

196. - **(S. Sayısı: 594)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/887) (Dağıtma tarihi: 10.6.2014) **(X)**

197. - **(S. Sayısı: 595)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/890) (Dağıtma tarihi: 10.6.2014) **(X)**

198. - **(S. Sayısı: 596)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Su Ürünleri Alanında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/897) (Dağıtma tarihi: 10.6.2014) **(X)**

199. - **(S. Sayısı: 598)** Türkiye Cumhuriyeti Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı Arasında Bilim, Teknoloji, Sanayi ve Girişimcilik Alanında İşbirliğini Güçlendirmeye Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/902) (Dağıtma tarihi: 18.6.2014) **(X)**

200. - **(S. Sayısı: 618)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/874) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**

201. - **(S. Sayısı: 619)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/880) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**

202. - **(S. Sayısı: 620)** Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/889) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**

203. - **(S. Sayısı: 624)** 3 Mart 2005 Tarihinde Pretoriada İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti İle Güney Afrika Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/935) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**

204. - **(S. Sayısı: 631)** Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/930) (Dağıtma tarihi: 11.7.2014) **(X)**

205. - **(S. Sayısı: 637)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/920) (Dağıtma tarihi: 22.7.2014) **(X)**

206. - **(S. Sayısı: 661)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/951) (Dağıtma tarihi: 11.12.2014) **(X)**

207. - **(S. Sayısı: 662)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/952) (Dağıtma tarihi: 11.12.2014) **(X)**

208. - **(S. Sayısı: 666)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/958) (Dağıtma tarihi: 08.01.2015) **(X)**

209. - **(S. Sayısı: 667)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/962) (Dağıtma tarihi: 08.01.2015) **(X)**

210. - **(S. Sayısı: 668)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Belize Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/969) (Dağıtma tarihi: 08.01.2015) **(X)**

211. - **(S. Sayısı: 669)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Peru Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/972) (Dağıtma tarihi: 08.01.2015) **(X)**

212. - **(S. Sayısı: 670)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/989) (Dağıtma tarihi: 08.01.2015) **(X)**

213. - **(S. Sayısı: 677)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/967) (Dağıtma tarihi: 08.01.2015) **(X)**

214. - **(S. Sayısı: 679)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Arasında Üçüncü Taraf Maliyet Paylaşımı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/998) (Dağıtma tarihi: 08.01.2015) **(X)**

215. - **(S. Sayısı: 432)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/737) (Dağıtma tarihi: 5.3.2013) **(X)**

216. - **(S. Sayısı: 610)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/903) (Dağıtma tarihi: 2.7.2014) **(X)**

217. - **(S. Sayısı: 612)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/907) (Dağıtma tarihi: 2.7.2014) **(X)**

218. - **(S. Sayısı: 471)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Topraklarında Bulunan Rus Defin Yerleri ile Rusya Federasyonu Topraklarında Bulunan Türk Defin Yerleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/776) (Dağıtma tarihi: 17.6.2013) **(X)**

219. - **(S. Sayısı: 641)** Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/2282) (Dağıtma tarihi: 19.7.2014)

220. - **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/391) (Dağıtma tarihi: 10.10.2011) **(X)**

221. - **(S. Sayısı: 187)** Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Belarus Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/371) (Dağıtma tarihi: 14.3.2012) **(X)**

222. - **(S. Sayısı: 163)** Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Sağlık ve Tıbbi Eğitim Bakanlığı Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/428) (Dağıtma tarihi: 9.2.2012) **(X)**

223. - **(S. Sayısı: 188)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/458) (Dağıtma tarihi: 14.3.2012) **(X)**

224. - **(S. Sayısı: 168)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında Hükümetlerarası Tahıl Grubu 31 inci Oturumu ve Hükümetlerarası Pirinç Grubu 42 nci Oturumu Ortak Toplantısına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/312) (Dağıtma tarihi: 24.2.2012) **(X)**

225. - **(S. Sayısı: 247)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/586) (Dağıtma tarihi: 21.5.2012) **(X)**

226. - **(S. Sayısı: 317)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Hususunda İkili Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/286) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012) **(X)**

227. - **(S. Sayısı: 382)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/633) (Dağıtma tarihi: 15.1.2013) **(X)**

228. - (S. Sayısı: 324) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/560) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012) (X)

229. - (S. Sayısı: 244) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasında Kamu Yönetimi ve Kamu Personel Sisteminin Geliştirilmesi ve Desteklenmesi Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/525) (Dağıtma tarihi: 21.5.2012) (X)

230. - (S. Sayısı: 590) Kocaeli Milletvekili Haydar Akar ve Mehmet Hilal Kaplan'ın; 22/05/2003 Tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/1210) (Dağıtma tarihi: 27.5.2014)

231. - (S. Sayısı: 89) Vatansızlığın Azaltılmasına Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/397) (Dağıtma tarihi: 8.12.2011) (X)

232. - (S. Sayısı: 521) Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/865) (**) (X)

233. - (S. Sayısı: 377) Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlarla Kullanımına Dair Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/666) (Dağıtma tarihi: 3.1.2012) (X)

234. - (S. Sayısı: 159) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/386) (Dağıtma tarihi: 7.2.2012) (X)

235. - (S. Sayısı: 157) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/347) (Dağıtma tarihi: 7.2.2012) (X)

236. - (S. Sayısı: 158) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/349) (Dağıtma tarihi: 7.2.2012) (X)

237. - (S. Sayısı: 477) Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/774) (Dağıtma tarihi: 2.7.2013) (**) (X)

238. - (S. Sayısı: 212) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/348) (Dağıtma tarihi: 2.4.2012) (X)

239. - (S. Sayısı: 297) Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı ile ve Çevre Komisyonu Raporu (1/627) (Dağıtma tarihi: 26.6.2012) (**) (X)

240. - **(S. Sayısı: 392)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/718) (Dağıtma tarihi: 15.1.2013) **(X)**

241. - **(S. Sayısı: 183)** Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/343) (Dağıtma tarihi: 13.3.2012) **(X)**

242. - **(S. Sayısı: 170)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/413) (Dağıtma tarihi: 24.2.2012) **(X)**

243. - **(S. Sayısı: 3)** Türkiye Cumhuriyeti ile Irak Cumhuriyeti Arasında Terörle Mücadele Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/379) (Dağıtma tarihi: 7.10.2011) **(X)**

244. - **(S. Sayısı: 280)** Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile İçişleri Komisyonu Raporları (1/584) (Dağıtma tarihi: 15.6.2012) **(**)**

245. - **(S. Sayısı: 42)** Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Yeni Sınır Kapıları Oluşturulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/399) (Dağıtma tarihi: 18.10.2011) **(X)**

246. - **(S. Sayısı: 93)** Iraka Komşu Devletler Hükümetleri ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Terörizm, Sınırlardan Yasadışı Sızmalar ve Örgütlü Suçlarla Mücadele Konularında Güvenlik İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/306) (Dağıtma tarihi: 9.12.2011) **(X)**

247. - **(S. Sayısı: 167)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/356) (Dağıtma tarihi: 24.2.2012) **(X)**

248. - **(S. Sayısı: 169)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (1/393) (Dağıtma tarihi: 24.2.2012) **(X)**

249. - **(S. Sayısı: 172)** Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (1/367) (Dağıtma tarihi: 28.2.2012) **(X)**

250. - **(S. Sayısı: 204)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Değiştirilmiş Şekliyle 1978 Tarihli Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Uluslararası Sözleşmesi Kural 1/10 Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınması Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/545) (Dağıtma tarihi: 28.3.2012) **(X)**

251. - **(S. Sayısı: 269)** Elektrik Dağıtım Şirketlerince Kayıp/Kaçak Kullanım Bedelinin Elektrik Faturalarına Haksız Olarak Yansıtıldığı ve Talep Edilmemesine Karşın Elektrik Sayaçlarının Değiştirilerek Bedelinin Tüketicilere Haksız Şekilde Yüklendiği İddiasını İçeren Dilekçelere İlişkin Verdiği 2/3/2012 Tarihli ve 6 Sayılı Kararına, İzmir Milletvekili Erdal Aksünger, Hatay Milletvekili Hasan Akgöl, İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, Ankara Milletvekili Levent Gök ve Mersin Milletvekili Vahap Seçer'in İtirazları ve Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Raporu (5/4) (Dağıtma tarihi: 8.6.2012)

252. - **(S. Sayısı: 270)** Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/585) (Dağıtma tarihi: 8.6.2012)

253. - **(S. Sayısı: 314)** Belediye İmar Planlarında Okul Alanı Olarak Ayrılan Gayrimenkuller Hakkında İlgili İdari Makamlar Tarafından Yasal Süresinde Kamulaştırma veya İmar Planında Revizyon İşlemi Yapılmadığı İçin Mülkiyet Haklarının Anayasaya Aykırı Olarak Sınırlandığı İddiasını İçeren Dilekçelere İlişkin Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Raporu (5/5) (Dağıtma tarihi: 1.10.2012)

254. - **(S. Sayısı: 341)** Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/597) (Dağıtma tarihi: 14.11.2012)

255. - **(S. Sayısı: 390)** Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Özel Harekat Komutanlığı Arasında Birleşik Özel Harekat Kuvvetleri Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhturasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/715) (Dağıtma tarihi: 15.1.2013) **(X)**

256. - **(S. Sayısı 398)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Gençlik Faaliyetleri ve Spor Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/696) (Dağıtma tarihi: 29.1.2013) **(X)**

257. - **(S. Sayısı: 408)** Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/726) (Dağıtma tarihi: 31.1.2013) **(X)**

258. - **(S. Sayısı: 461)** Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın ve Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği Kanunu Teklifi ile Kahramanmaraş Milletvekili Nevzat Pakdil'in; Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emeklilerine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/1505, 2/695) (Dağıtma tarihi: 21.05.2013) **(X)**

259. - **(S. Sayısı: 474)** Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (1/756) (Dağıtma tarihi: 25.6.2013) **(X)**

260. - **(S. Sayısı: 484)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayisi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu, (1/784) (Dağıtma tarihi: 10.7.2013) **(X)**

261. - **(S. Sayısı: 586)** 2013 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/7) (Dağıtma tarihi: 20.6.2014)

262. - **(S. Sayısı: 611)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/906) (Dağıtma tarihi: 2.7.2014) **(X)**

263. - **(S. Sayısı: 614)** Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekilleri Umut Oran ve Melda Onur ile 20 Milletvekilinin; 24/06/2004 Tarihli 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Çevre Komisyonu Raporu (1/685, 2/770) (Dağıtma tarihi: 2.7.2014)

264. - **(S. Sayısı: 644)** Basın Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (1/893) (Dağıtma tarihi: 1.8.2014)

265. - **(S. Sayısı: 654)** Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/794, 1/867, 1/965) (Dağıtma tarihi: 14.11.2014) **(X)**

266. - **(S. Sayısı: 659)** Türkiye Cumhuriyeti Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti İskan ve İnşaat Bakanlığı Arasındaki Müteahhitlik ve Müşavirlik Alanında Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/908) (Dağıtma tarihi: 11.12.2014) **(X)**

267. - **(S. Sayısı: 673)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyetinde Nükleer Güç Santrallerinin ve Nükleer Güç Sanayisinin Geliştirilmesi Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyetinde Nükleer Güç Santrallerinin ve Nükleer Güç Sanayisinin Geliştirilmesine Dair İşbirliği Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/1004) (Dağıtma tarihi: 22.12.2014) **(X)**

268. - **(S. Sayısı: 682)** Şanlıurfa Milletvekili Zeynep Armağan Uslu ve 32 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Devleti Resmi Armasının Belirlenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/2549) (Dağıtma tarihi: (23.1.2015)

269. - (S.Sayısı: 684) Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Bülent Turan'ın; Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, Çanakkale Milletvekili İsmail Kaşdemir'in; Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Hilal Kaplan'ın; 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Adana Milletvekili Osman Faruk Loğoğlu'nun; Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, Mersin Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün; Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri Sinop Milletvekili Engin Altay, Ankara Milletvekili Levent Gök ile 4 Milletvekilinin; Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun; 5490 Sayılı ve 25/4/2006 Tarihli Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (1/995, 2/422, 2/514, 2/909, 2/1518, 2/1579, 2/1632, 2/2443, 2/2469) (Dağıtma tarihi: 30.1.2015) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 685

**Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve
Adalet Komisyonu Raporu**

(1/1008)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/1008 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Genel Gerekçesi4
- Madde Gerekçeleri8

• Alt Komisyon Raporu16

• Muhalefet Şerhi19

• Alt Komisyon Metni22

• Adalet Komisyonu Raporu40

• Muhalefet Şerhleri44

• Tasarı Metni52

• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin52

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-909/5033

19/12/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığı’na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’na 24/11/2014 tarihinde kararlaştırılan “Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/1008)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Milli Savunma Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Her devlet kendi varlığını korumak için orduya ve millî savunmanın düzenlenmesine muhtaçtır. Nitekim bu ihtiyaç nedeniyle, Anayasanın 117 nci maddesinde kaynağını bulan Türk Silahlı Kuvvetlerinin vazifesi 211 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde; yurtdışından gelecek tehdit ve tehlikelere karşı Türk vatanını savunmak, caydırıcılık sağlayacak şekilde askerî gücün muhafazasını ve güçlendirilmesini sağlamak, Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla yurtdışında verilen görevleri yapmak ve uluslararası barışın sağlanmasına yardımcı olmak şeklinde düzenlenmiştir. Bu vazifelerin yerine getirilmesi, silahlı kuvvetlerle ilgili farklı düzenlemeler yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Ayrıca disiplinin suçlarla ihlali ihtimali de gözardı edilemez. Suçlarla ihlal edilen düzen ve disiplinin yeniden sağlanması için, Anayasanın 145 inci ve 156 ncı maddelerinde askeri yargının varlığı kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 10 uncu ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddelerinde mahkemelerin bağımsız ve tarafsız olması hükmü bulunmaktadır. Bu bağlamda, hak ve özgürlüklerin güvencesi olan yargılamayı yapacak mahkemelerin yetkilerini belirleyen Anayasanın 9 uncu maddesinde, yargı yetkisinin, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı ifade edilmektedir. Avrupa Birliği üyelik süreci kapsamında gerçekleştirilen birçok hukukî düzenleme, adli ve idari yargıyı etkilediği gibi, Anayasanın 145 inci maddesinde düzenlenen askeri yargıyı da etkilemiştir. 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile, Anayasanın askeri yargı ile ilgili bazı maddelerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda;

1) Anayasanın 145 inci maddesinde yapılan değişiklikle;

a) Askeri yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askeri hakimlerin özlük işleri ve askeri savcılık görevlerini yapan askeri hakimlerin mahkemesinde görevli bulundukları komutanlık ile ilişkilerinin düzenlenmesi ölçütlerinden biri olan “askerlik hizmetinin gerekleri” kavramı Anayasadan çıkarılmıştır.

b) Askeri hakimlerin yargı hizmeti dışındaki askeri hizmetler yönünden askeri hizmetlerin gereklerine göre teşkilatında görevli bulundukları komutanlık ile olan ilişkilerinin kanunla düzenleneceğine dair son cümle Anayasadan çıkarılmıştır.

c) Savaş hali haricinde asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanamayacağı ilkesi belirlenmiştir.

ç) Asker kişiler tarafından askeri mahallerde işlenen bazı suçlar ile Devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davaların adli yargıda görüleceği hususları düzenlenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da doğası itibarıyla Silahlı Kuvvetler mensuplarının belli hak ve özgürlüklerine, sivillere uygulanması mümkün olmayan sınırlamalar getirilebileceği ve ayrı düzenlemeler yapılabileceği kabul edilmektedir.

Askeri Ceza Kanununun, ancak belirli bir durumda bulunan kimseleri ilgilendirmesi ve genel olarak koruduğu hukukî menfaatin, hukuk devleti ilkesine uygun olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerinde kişi hak ve özgürlükleri ile astın ve üstün hukukunu korumak, askeri disiplini muhafaza etmek ve suç işlenmesini önlemek olması nedeniyle genel ceza kanunlarında yer verilmeyen millî savunmaya özgü bir kısım suçlar yönünden farklı düzenlemeler ihtiva etmesi kaçınılmazdır.

Diğer taraftan, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun bazı hükümleri, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına konu olmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 49 uncu maddesinin (A) fıkrasının “filleri hakkında dava mürruzamanı bütün askeri mükellefiyetlerin ... bitmesinden itibaren işlemeğe başlar” bölümünün “bakaya suçu” yönünden 5/7/2011 tarihli ve 27985 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 30/3/2011 tarihli ve E. 2007/95, K. 2011/61 sayılı Kararı ile; “fırar suçu” yönünden 6/10/2012 tarihli ve 28433 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 11/4/2012 tarihli ve E. 2011/111, K. 2012/56 sayılı Kararı ile Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi, 23/1/2013 tarihli ve 28537 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 17/1/2013 tarihli ve E. 2012/80, K. 2013/16 sayılı Kararı ile; bazı askeri suçlar yönünden erteleme hükümlerinin uygulanmayacağı ve kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmeyeceğine ilişkin 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının, 4551 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile değiştirilen (A) bendinin birinci ve ikinci cümleleri ile ek 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının bir kısmının ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin askeri suçlar yönünden uygulanmayacağına ilişkin ek 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi, 6/10/2009 tarihli ve 27368 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 11/6/2009 tarihli ve E. 2006/42, K. 2009/73 sayılı Kararı ile 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası olan “Asker kişiler hakkında statüleri devam ettiği sürece bu Kanunda belirtilen denetimli serbestliğe ilişkin hükümler uygulanmaz.” ibaresinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

Anayasanın 38 inci maddesinin onuncu fıkrası, 7/5/2004 tarihli ve 5170 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile değiştirilerek ölüm cezası verilemeyeceği düzenlenmiştir. Anayasanın 15 inci ve 87 nci maddelerinde aynı Kanun ile yapılan değişiklikler ile ölüm cezasının infazına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır. Anayasada yapılan bu değişiklikler neticesinde 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununda yer alan ölüm cezasına ilişkin hükümler Anayasaya aykırı hale gelmiştir.

7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile Anayasanın 145 inci maddesi değiştirilmiş ve Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davaların her halde adliye mahkemelerinde görüleceği düzenlenmiştir.

Bütün bu gelişmeler, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunda bazı değişiklikler yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu kapsamda öngörülen düzenlemeler ile;

- 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun erteleme ve kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevirme hükümlerinin askeri suçlar için uygulanmayacağı yönündeki kanun maddelerinin Anayasa Mahkemesince iptali sonrasında oluşan disiplin zafiyetini gidermek amacıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeler doğrultusunda orantılı düzenlemeler yapılmıştır.

- 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununda sırf askeri suçun tanımı bulunmamakta ise de gerek Kanunda gerekse diğer kanunlarda bu kavrama yer verildiği görülmektedir. Sözü edilen kavram, Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi yönünden de önem arz etmekte ve Sözleşmenin 4 üncü maddesinde genel ceza kanununda kısmen veya tamamen suç olarak öngörülme-yen askeri suçlar dolayısıyla iadenin kapsam dışı olduğu belirtilmektedir. Aynı kavrama 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun suçta tekerrür ve özel tehlikeli suçlular başlıklı 58 inci maddesinde, 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 5 inci maddesinde, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 118 inci maddesinde yer verilmiş, ancak bu kavram tanımlanmamıştır. Bu Kanunlarda bulunmasına karşılık hiçbir kanunda tanımı bulunmayan sırf askeri suçun tanımı yapılmıştır.

- 2004 ve 2010 yıllarında Anayasada yapılan değişikliklerin zorunlu bir sonucu olarak; ölüm cezası kaldırılmış, ölüm cezası yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngörülmüştür.

- Zamanaşımı hükümleri, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda, Türk Ceza Kanunu ile uyumlu hale getirilmiştir.

- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile getirilen yeni sisteme uygun olarak, Hazine zararlarının askeri yargıda takip ve hükmedilmesine ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi tarafından 353 sayılı Kanunun birçok hükmünün de iptaline karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 15/3/2012 tarihli ve E.: 2011/30 ve K.: 2012/36 sayılı Kararı ile, askeri mahkemelerin görev alanını düzenleyen 353 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde yer alan “askeri mahallerde” ibaresi iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 20/9/2012 tarihli ve E.: 2011/80 ve K.: 2012/122 sayılı Kararı ile, askeri mahkemelere ve adliye mahkemelerine tabi kişiler tarafından bir suçun müştereken işlenmesi halinde, eğer suç Askeri Ceza Kanununda yazılı bir suç ise sanıkların yargılanmalarının askeri mahkemelerde; eğer suç Askeri Ceza Kanununda yazılı olmayan bir suç ise adliye mahkemelerinde yapılacağını hükme bağlayan 353 sayılı Kanunun 12 nci maddesi iptal edilmiştir.

Bu nedenlerle 353 sayılı Kanunda bazı değişiklikler yapılması zorunlu hale gelmiştir. Bu kapsamda öngörülen düzenlemeler ile;

- Günümüz şartlarına uygun olarak, askeri mahkemelerin kuruluşunun, askeri birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle yapılması öngörülmüştür.

- Askeri mahkemelerin görev alanı Anayasa değişiklikleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

- Hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin askeri suçlar için uygulanmayacağı yönündeki kanun maddelerinin Anayasa Mahkemesince iptali sonrasında oluşan disiplin zafiyetini gidermek amacıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal Kararındaki gerekçeler doğrultusunda orantılı düzenlemeler yapılmıştır.

- Asker kişilerin askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak halinde işlemesi durumunda yargılamanın, asker kişiler için askeri yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılacağı öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 4/6/2014 tarihinde açıklanan Kararıyla, 357 sayılı Kanunun 25 inci ve 29 uncu maddelerinde yer alan askeri hakimler hakkında Millî Savunma Bakanı tarafından disiplin cezası verilmesini ve bu cezaların kesin nitelikte olmasını öngören hükümlerin iptaline ve kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Bu nedenlerle, özellikle askeri hakimlerin disiplin soruşturmaları ile bu soruşturmalar sonunda verilebilecek disiplin cezaları ve bu cezaların, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre bağımsız bir kurul tarafından verilmesi gerekmektedir. Bu gereklilikten yola çıkılarak Tasarı ile, bağımsız ve kararları yargı denetimine açık bir Askeri Hakimler Kurulu kurulmuştur. Kurula, disiplin cezalarının yanı sıra mesleğe kabul, atama ve nakil, izin, birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma, görevden uzaklaştırma gibi konularda yetki ve görevler verilmiştir.

Bu kapsamda, 357 sayılı Kanunda yapılan değişiklikler ile;

- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda bulunmayan yardımcılık müessesesi kaldırılarak askeri hakimler ile adli yargı hakimleri arasında uyum sağlanmıştır.

- Askeri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre, bağımsız ve kararları yargı denetimine açık bir Askeri Hakimler Kurulu kurulmuştur.

- 2802 sayılı Kanunda yer alan aylıktan kesme, kademe ilerlemesini durdurma, derece yükselmesini durdurma, yer değiştirme ve meslekten çıkarma disiplin cezaları ile görevden uzaklaştırma tedbiri askeri hakimler için de öngörülmüş ve bu ceza ve tedbirlerin usul ve esasları belirlenmiştir.

- Askeri hakimlerin, Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç görülecek uluslararası karargâh, kurum, kuruluş ve benzeri yurtdışı görev yerleri ile uluslararası mahkeme veya kuruluşlarda ve yurtdışı geçici görev yerlerinde görevlendirilebilmelerine imkân tanıyacak düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca, askeri mahallerde yapılacak önleme aramasının usul ve esasları. Anayasanın 20 nci ve 21 inci maddelerine uygun ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9 uncu maddesi ile uyumlu bir şekilde 211 sayılı Kanunda düzenlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, askeri mahkemeler ve askeri savcılıkların yeniden yapılandırılması ve yardımcılık müessesesinin kaldırılması nedeniyle, askeri hakim ve savcılarının sicil sistemi yeniden düzenlenmiştir.

Madde 2- Madde ile, askeri mahkemeler ve askeri savcılıkların yeniden yapılandırılması ve yardımcılık müessesesinin kaldırılması nedeniyle, askeri hakim ve savcılarının mesleki sicil sistemi yeniden düzenlenmiştir.

Madde 3- Madde ile, askeri hakimlerin birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma işlemlerinin, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu hükümleri doğrultusunda, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak Askeri Hakimler Kurulunca yapılmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Madde 4- Madde ile, askeri hakim atamalarının, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak Askeri Hakimler Kurulunca yapılması ve Resmi Gazetede yayımlanması düzenlenmiştir.

Madde 5- Madde ile, askeri mahkemeler ve askeri savcılıkların yeniden yapılandırılması ve yardımcılık müessesesinin kaldırılması nedeniyle askeri hakim ve savcılarının izinleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 6- Madde ile, askeri hakimlerin istifalarının ne şekilde kabul edileceği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 7- Madde ile, askeri hakimlerin yaş haddi ve emekliliklerine ilişkin hususlar mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak düzenlenmiştir.

Madde 8- Madde ile, adli müşavirlikler, disiplin subaylıkları, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında ve yurtdışı sürekli ve geçici görevlerde bulunan birinci sınıf askeri hakimlerin, 2802 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda disiplin cezası, soruşturma ve kovuşturma bakımından Askeri Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlerine tabi olacağı düzenlenmiştir.

Madde 9- Madde ile, 2802 sayılı Kanunda yer alan aylıktan kesme, kademe ilerlemesini durdurma, derece yükselmesini durdurma, yer değiştirme ve meslekten çıkarma disiplin cezaları ile görevden uzaklaştırma tedbiri askeri hakimler için de öngörülmüş ve maddede bu ceza ve tedbirlerin usul ve esasları belirlenmiştir.

Madde 10- Madde ile, askeri hakimlere bir üst veya alt disiplin cezasının uygulanması, disiplin cezalarının sicilden silinmesi, ceza soruşturması veya kovuşturması ile disiplin soruşturmasının bir arada yürütülmesi, disiplin cezalarında zamanaşımı, disiplin cezalarının uygulanması ve yargı yoluna ilişkin usul ve esaslar mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatına uygun olarak düzenlenmiştir.

Madde 11- Madde ile, hakkında soruşturma yapılan askeri hakimlin görevde devamının, soruşturmanın selametine yahut yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceğine kanaat getirilmesi halinde, Askeri Hakimler Kurulu tarafından geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılması veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirilmesi konusu, 2802 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda düzenlenmiştir.

Madde 12- Madde ile, Üçüncü Kısmın başlığı değiştirilmiştir.

Madde 13- Madde ile, Askeri Hakimler Kurulunun kuruluşu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmiştir.

Madde 14- Madde ile, Askeri Hakimler Kurulunun görevleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmiştir.

Madde 15- Madde ile, seçilen Kurul üyelerinin görev süresi boşalma ve üyeliğin sona ermesi, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmiştir.

Madde 16- Madde ile, Askeri Hakimler Kurulunun çalışma usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenmiştir.

Madde 17- Madde ile, askeri hakimlere Millî Savunma Bakanlığınca mesleki kıyafet, kitap ve bilgisayar yardımı yapılması konusu, 2802 sayılı Kanunun 112 nci maddesi hükümlerine atfen düzenlenmiştir.

Madde 18- Madde ile, askeri yargı ile ilgili idari görev kadrolarına, Genelkurmay Başkanlığınca gösterilen lüzum üzerine Millî Savunma Bakanlığınca uygun görülecek yurtdışı sürekli görev yerlerindeki kadrolar ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadroları eklenmiştir.

Madde 19- Madde ile, askeri mahkemeler ve askeri savcılıkların yeniden yapılandırılması ve yardımcılık müessesesinin kaldırılması nedeniyle askeri hakim ve savcıların geçici yetkili olarak görevlendirilmesine ilişkin hüküm yeniden düzenlenmiştir.

Madde 20- Madde ile, 357 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askeri hakimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihlerinin, Kanun hükümleri dikkate alınarak, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürülmeksizin ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaksızın yeniden belirlenmesi düzenlenmiştir.

Madde 21- Madde ile, bazı terimler ve ifadeler adli yargıya paralel olarak değiştirilmiştir.

Madde 22- Madde ile, askeri hakim yardımcılığı ve yardımcı askeri savcılık unvanları adli yargı paralelinde kaldırıldığından, Üçüncü Bölüm başlığı ve yardımcılığın düzenlendiği 11 inci madde yürürlükten kaldırılmıştır.

Yine Kanun ile askeri hakim ve savcılara verilecek cezalar arasında meslekten çıkarma cezası da eklendiğinden, bu düzenleme paralelinde ve hakimlik teminatına aykırı olan 357 sayılı Kanunun 22 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Askeri hakimler hakkındaki disiplin soruşturması Kanun ile yeniden düzenlendiğinden ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun da savaş zamanı hariç yürürlükte bulunmadığından, uygulama imkânı kalmayan 357 sayılı Kanunun 26 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 23- Madde ile, Askeri Ceza Kanununda özel bir düzenleme bulunmadığı takdirde, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun genel hükümlerinin, askeri suçlar ve cezalar hakkında da uygulanacağı düzenlenmiş; askeri suç ve sırf askeri suç kavramları tanımlanmıştır.

Madde 24- Madde ile, Askeri Ceza Kanununun uygulanmasında askeri şahısların kimler olduğu sayılmak suretiyle belirlenmiş, savaş hali hariç sivil personel askeri şahıs tanımından çıkartılmıştır.

Madde 25- Madde ile, askeri şahıslar hakkında askeri ve adli yargı mahkemeleri tarafından hükmolunan ceza ve güvenlik tedbirleri ile tutuklama kararlarının infazına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Madde 26- Maddede, ikinci fıkrada yazılı istisnai haller dışında Türk Ceza Kanununun hapis cezasının ertelenmesine ilişkin hükümlerinin askeri suçlar hakkında da uygulanacağı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında Anayasa Mahkemesinin, 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin birinci ve ikinci cümleleri ile ek 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki, erteleme hükümlerinin bazı askeri suçlar için uygulanmayacağı yönündeki hükümlerinin iptaline ilişkin Kararında yer alan gerekçeler doğrultusunda orantılı ve ölçülü bir düzenleme yapılmıştır.

Bu kapsamda bu fıkranın (a) bendinde, sırf askeri suçların askeri disiplin açısından arz ettiği önem dikkate alınarak bu suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın üç ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması halinde ertelenemeyeceği düzenlenmiştir. Ancak diğer askeri suçlarla ilgili olarak hükmolunan cezalar bakımından Türk Ceza Kanununda belirlenen dışında bir ceza sınırı öngörülmemiştir.

Aynı fıkranın (b) bendinde, bir suç tipine bağlı olmaksızın, işlenen suçun doğurduğu birtakım sonuçlar itibarıyla erteleme yargılamadan beklenen amacın gerçekleşmesini engelleyeceği gözönüne alınmış ve hangi durumlarda hapis cezasının ertelenmesine karar verilemeyeceği konusunda düzenleme yapılmıştır. Yargılama sırasında hakimın takdir yetkisini kullanarak eylemin, disiplini ağır olarak ihlal etmesi, birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi hallerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmesi ve bu tespite göre erteleme konusunda karar vermesi öngörülmüştür.

Aynı fıkranın (c) bendinde, savaş ve seferberlik hallerinde tüm suçlar yönünden (b) bendinde yazılı hallerin var olduğu kabul edilerek erteleme yasağı öngörülmüştür.

Aynı fıkranın (d) bendinde ise daha önce sırf askeri bir suçtan dolayı mahkum olunması halinde hapis cezasının ertelenemeyeceği düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olma şartı aranırken bu fıkranın (d) bendinde sırf askeri suçlar, verilen cezanın süresi ve niteliğine bakılmaksızın ertelemeye engel bir hal olarak düzenlenmiştir. Ancak daha önce mahkum olunan suçun sırf askeri suç dışında bir askeri suç olması halinde, Türk Ceza Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanacaktır.

Madde 27- Maddede, yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan asker kişilerden disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenler cezalandırılmaktadır.

İkinci fıkrada, savaş ve seferberlik hallerinde artırım öngörülmüştür.

Üçüncü fıkrada, yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan asker kişilerden disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenlerin fiillerinin, aynı zamanda Askeri Ceza Kanununun 66 ila 70 inci maddelerinde yazılı suçları oluşturması halinde sadece bu suçlara ilişkin hükümlerin uygulanacağı, ancak bu suçlardan dolayı verilecek cezanın arttırılacağı düzenlenmiştir.

Madde 28- Madde ile, kıt'a, karargâh veya kurumlarda ya da görev esnasında veya görev yerlerinde işlenmesi halinde önemli bir disiplin zafiyetine neden olan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma ve kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak suçlarını işleyen askeri şahıslar hakkında, Türk Ceza Kanununun bu suçlara ilişkin hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir.

Madde 29- Maddenin birinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yazılı seçenek yaptırımların kural olarak uygulanacağı belirtilmiş ancak askerlik yükümlüğünü yerine getirenler dışındaki asker kişiler, örneğin subay-astsubay veya sözleşmeli erbaş gibi personel hakkında ise sadece aynı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımların uygulanabileceği düzenlenmiştir. Aynı maddenin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımlar, meslek olarak askerlik hizmet ve görevini ifa eden personel bakımından uygulanabilirliği bulunmadığından ve askerlik hizmet ve görevinin aksamasına neden olacağından kapsam dışında tutulmuştur.

Maddenin ikinci fıkrasında, Anayasa Mahkemesinin, 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin birinci ve ikinci cümleleri ile ek 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki, hapis cezasına seçenек yaptırımlara çevirme hükümlerinin bazı askeri suçlar için uygulanmayacağı yönündeki hükümlerinin iptaline ilişkin Kararında yer alan gerekçeler doğrultusunda orantılı ve ölçülü bir düzenleme yapılmıştır.

Bu kapsamda bu fıkranın (a) bendinde, sırf askeri suçların askeri disiplin açısından arz ettiği önem dikkate alınarak bu suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın iki ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması halinde seçenек yaptırımlara çevrilmeyeceği düzenlenmiştir. Ancak diğer askeri suçlarla ilgili olarak hükmolunan cezalar bakımından Türk Ceza Kanununda belirlenen dışında bir ceza sınırı öngörülmemiştir.

Aynı fıkranın (b) bendinde, bir suç tipine bağlı olmaksızın, işlenen suçun doğurduğu birtakım sonuçlar itibarıyla seçenек yaptırımlara çevirmenin yargılamadan beklenen amacın gerçekleşmesini engelleyeceği gözönüne alınmış ve hangi durumlarda kısa süreli hapis cezasının seçenек yaptırımlara çevrilmeyeceği konusunda düzenleme yapılmıştır. Yargılama sırasında hakimın takdir yetkisini her somut olayın hal ve şartlarına göre kullanarak, eylemin disiplini ağır olarak ihlal etmesi, birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi hallerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmesi ve bu tespite göre seçenек yaptırımlar konusunda karar vermesi öngörülmüştür.

Aynı fıkranın (c) bendinde ise savaş ve seferberlik hallerinde tüm suçlar yönünden (b) bendinde yazılı hallerin var olduğu kabul edilerek seçenек yaptırıma çevirme yasağı öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasında, askerlik hizmetini yerine getiren erbaş ve erler ile yedek subaylar hakkında hükmolunan seçenек yaptırımların yerine getirilmesinin, bu kişilerin askerlik hizmetlerinin kesintiye uğramasını engellemek amacıyla askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılacağı düzenlenmiştir.

Madde 30- Madde ile, Anayasa değişikliği doğrultusunda 1632 sayılı Kanunda öngörülen ölüm cezaları, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına dönüştürülmüştür.

Madde 31- Madde ile, adli yargı paralelinde yeniden düzenlenen konularda uygulama imkânı kalmayan bazı maddeler ve ifadeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 32- Madde ile, askeri mahkemelerin kuvvet komutanlıkları ile ordu ve kolordularda kurulma zorunluluğu kaldırılmakta, askeri birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığının ve Askeri Hakimler Kurulunun görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca kurulması esası getirilmektedir. Bunun tek istisnası ise, Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde her halde bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesi kurulacağı düzenlemesidir.

Madde ile ayrıca, 353 sayılı Kanundan farklı olarak, askeri mahkemeler komutanlık teşkilatından çıkarılmakta, adli yargıda olduğu gibi bulundukları yerin adıyla anılmaları düzenlenmektedir. Madde ile, askeri mahkemenin kurulmasına karar verilen il veya ilçede en az bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesinin kurulacağı ve iş durumunun gerekli kıldığı yerlerde askeri mahkemelerin birden fazla dairesinin oluşturulabileceği, bu dairelerin numaralandırılacağı öngörülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrasında, askeri ceza mahkemelerinin; askeri hakim kadrosu, ülke gereksinimleri ve bugüne kadar yerleşmiş olan uygulama gözönünde tutularak, adli yargıda olduğu gibi tek askeri hakimle görev yapması esası benimsenmiştir. Ayrıca askeri ceza mahkemesi, görev açısından asıl askeri mahkeme olarak kabul edilmiş, kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, askeri ağır ceza mahkemesinin görevi dışında kalan dava ve işlere bu mahkemede bakılacağı belirtilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında, askeri ağır ceza mahkemesinde, ağır ceza mahkemelerinde olduğu gibi bir başkan ile yeteri kadar üyenin bulunacağı, ancak bu mahkemenin bir başkan ve iki üye ile toplanacağı belirtilmektedir. Ayrıca, fıkarda askeri ağır ceza mahkemelerinin bakmakla görevli olduğu dava ve işler düzenlenmiştir. Buna göre askeri ağır ceza mahkemeleri, subay ve astsubayların işledikleri suçlara ait davalar ile ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlara ait dava ve işlere bakmakla görevli kılınmıştır. Ancak, kanunların bu düzenlemeden ayrı bir şekilde askeri ceza mahkemesini görevli kıldığı haller saklı olacak, bu gibi durumlarda özel kanun hükümleri uygulanacaktır.

Altıncı fıkarda, askeri ceza ve askeri ağır ceza mahkemelerinin görevlerini belirleyen kuralların nasıl uygulanacağı gösterilmektedir. Bir ceza hükmü, kastın yoğunluğunu, suçun işleniş şeklini ve özelliğini dikkate alarak o suça çeşitli cezalar tayin etmektedir. Bir ceza hükmünde ağırlaştırıcı veya hafifletici nedenler gözetilerek eylem için öngörülen cezanın artırılması ve eksiltilmesine ilişkin düzenlemeye de yer verilmiş ise, bu düzenleme esas alınmayacak, askeri ağır ceza mahkemesi ile askeri ceza mahkemelerinin görevlerinin belirlenmesinde suç için öngörülen cezanın üst sınırı gözönünde bulundurulacaktır.

Yedinci fıkra ile, askeri ağır ceza mahkemesi ile askeri ceza mahkemesi arasında çıkacak görev uyumsuzluklarının çözüm yerinin Askeri Yargıtay olduğu belirtilmektedir.

Sekizinci fıkarda, askeri ağır ceza mahkemesinde görevli üyelerin, iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle Askeri Hakimler Kurulu tarafından askeri ceza mahkemesinde de görevlendirilebileceği belirtilmiştir.

Dokuzuncu fıkarda, askeri ceza mahkemesine özel bir görev verilmekte ve askeri ağır ceza mahkemesinin görevine giren davalarla ilgili soruşturmalarda, hakim kararı gerektiren her türlü işleme ait kararların askeri ceza mahkemesi tarafından verileceği öngörülmüştür.

Son fıkra ile, askeri mahkeme ve askeri savcılıkların, tek bir kuvvet yerine farklı kuvvetlere mensup askeri hakimlerden oluşması öngörülmektedir. Bu şekilde, personel tasarrufu ve etkinliği, dolayısıyla yargılamaların hızlanması, tasarruf edilen personelin etkin görevlerde istihdam edilmesi ve dengeli iş dağılımı sağlanmış olacaktır. Ayrıca, askeri mahkeme ve askeri başsavcılıkların kadrolarının hangi kuvvet komutanlığına tahsis edileceğine, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca karar verilecektir.

Madde 33- Madde ile, 353 sayılı Kanunun uygulanmasında kullanılan ifadeler tanımlanmıştır.

Madde 34- Askeri mahkemelerin teşkilatlanması doğrultusunda, askeri mahkeme kuruluşu bulunan her il veya ilçede o il veya ilçenin adıyla anılan bir askeri başsavcılık teşkilatı kurulması öngörülmektedir. Dışa karşı bir makam olarak gözüken askeri başsavcılık kendi içerisinde iş bölümü yapacaktır. Bu iş bölümünün gereği olarak, bir askeri başsavcı ve yeteri kadar askeri savcı bulundurulacaktır.

Üçüncü fıkra ile askeri savcılarının bulundukları yerdeki askeri mahkemelere adli yönden bağlanan askeri birlik ve kurumun mensupları hakkında yetkili oldukları belirtilmiş; dördüncü fıkra ile, askeri başsavcılıklar arasında çıkan yetki uyumsuzluklarının nasıl çözümleneceği düzenlenmiştir.

Madde 35- Madde ile, Anayasanın 145 inci maddesinde yapılan değişikliğe uygun şekilde, askeri mahkemelerin görev alanı hükme bağlanmaktadır. Buna göre, kural olarak askeri mahkemelerin, asker kişiler tarafından işlenen askeri suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli oldukları belirtilmiştir. Bu kuralın istisnasını ise, asker kişilerin Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar teşkil etmektedir. Bu davalar her halde adliye mahkemelerinde görülecektir.

4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 1 inci maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler ile Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin, görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları için Başbakanın, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabi kılınmaktadır. Meydana gelen olaylarla ilgili olarak Cumhuriyet savcılıkları tarafından başlatılan hazırlık soruşturması sırasında şüphelinin asker kişi olduğunun tespiti halinde maddede sayılan makamlardan izin talep edilecektir.

Maddenin son fıkrasında, savaş hali haricinde, asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanamayacağı açıkça vurgulanmıştır.

Madde 36- Madde ile, Anayasanın 145 inci maddesindeki savaş hali haricinde, asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanmayacağı hükmüne uygun olarak asker kişilerin askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak halinde işlemesi durumunda yargılanan, asker kişiler için askeri yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca madde ile, uygulamada yaşanan tereddütleri gidermek amacıyla bu durumun bekletici sorun yapılamayacağı açıkça düzenlenmiştir.

Madde 37- Madde ile, Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemenin bazı özel durumlara ilişkin yetkisi düzenlenmiştir.

Madde 38- Anayasanın 145 inci maddesinden “askerlik hizmetinin gerekleri” kavramının çıkarılmasına yönelik değişiklik kapsamında, madde ile, askeri mahkeme ve askeri başsavcılıklar üzerinde yapılabilecek idari denetim düzenlenmiştir. Buna göre, askeri mahkemeler ve askeri başsavcılıkların idari işlerinin denetim yetkisi Millî Savunma Bakanlığına verilmiştir. Bakanlık dışındaki diğer askeri birim ve komutanlıkların askeri mahkeme ve askeri başsavcılıklar üzerinde herhangi bir denetim ve gözetim yetkisi bulunmamaktadır.

Maddede, askeri mahkemelerin ve askeri savcılıkların komutanlık teşkilatından çıkarılmasının bir gereği olarak personel, bina, malzeme ve her türlü ihtiyaçlarının doğrudan doğruya veya Askeri Hakimler Kurulunun teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığına karşılanacağı düzenlenmiştir.

Millî Savunma Bakanlığının bu maddede belirtilen görevlerinin Bakanlık Askeri Adalet İşleri Başkanlığı aracılığıyla yerine getirileceği belirtilmiştir.

Madde 39- Madde ile, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun askeri yargıya özgü düzenlemeleri hükme bağlanmıştır. Anayasa Mahkemesinin 17/1/2013 tarihli ve E.:2012/80, K.:2013/16 sayılı kararı doğrultusunda ölçülü ve orantılı bir düzenleme yapılmıştır.

Öte yandan, Anayasanın 145 inci maddesinde yapılan değişiklikle, askeri hakimlerin yargı hizmeti dışındaki askeri hizmetler yönünden askeri hizmetlerin gereklerine göre teşkilatında görevli bulundukları komutanlık ile olan ilişkilerinin kanunla düzenleneceğine dair son cümle madde metninden çıkarıldığından, 353 sayılı Kanunda ve askeri yargı ile ilgili diğer kanunlarda yazılı teşkilatında askeri mahkeme kurulan kıt’a komutanı veya askeri kurum amiri ibarelerinin yeni sistem dikkate alınarak 9 uncu maddede tanımlanan Komutan olarak anlaşılabileceği yönünde genel bir düzenleme yapılmıştır.

Madde 40- Madde ile, Askeri Ceza Kanununun 17 nci ve 353 sayılı Kanunun 16 ncı maddelerinin yürürlükten kaldırılması nedeniyle, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte soruşturma ve kovuşturma evresinde bulunan suçlardan doğan istirdat ve tazminat taleplerine ilişkin evrakın, genel hükümlere göre takip edilmek üzere, ilgili birimlere gönderileceği düzenlenmiştir.

Madde ile ayrıca, askeri mahkeme ve savcılıklara tahsis edilmiş bina, malzeme, araç ve gereçler ile teşkilatlarında görevli personelin altı ay içinde başka bir işleme gerek kalmaksızın Millî Savunma Bakanlığına devredilmesi öngörülmüştür.

Madde 41- Madde ile, bazı terimler ve ifadeler adli yargıya paralel olarak değiştirilmiştir.

Madde 42- Madde ile, Kanun ile yeniden düzenlenen konularda uygulama imkânı kalmayan bazı maddeler ve ifadeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 43- Askeri mahallerde önleme araması yapılmasının bir ihtiyaç olduğu yadsınamaz bir gerçektir. 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9 uncu maddesinde kamuya açık olmayan işyerlerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılması açık bir şekilde yasaklanmış olduğundan ve mülki amirlerin ve dolayısıyla da kolluk kuvvetlerinin askeri mahal dâhilinde bulunan alanlarda önleyici kolluk tedbirleri uygulama görev ve yetkileri bulunmadığından, 2559 sayılı Kanun hükümleri uyarınca sulh ceza hakimlerinin ve gecikmesinde sakınca bulunan hal itibarıyla da mülki amirlerin askeri mahaller ile ilgili önleme araması kararı vermeleri mümkün bulunmamaktadır.

353 sayılı Kanun, 211 sayılı Kanun ve Türk Silahlı Kuvvetlerini ilgilendiren diğer kanunlarda 2559 sayılı Kanuna atıf yapan bir düzenleme bulunmadığından, askeri mahkemeler veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde askeri yetkililerce, 2559 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine dayanılarak askeri mahaller için önleme araması kararı veya emri verilmesi imkânı da bulunmamaktadır.

Madde ile, askeri mahallerde yapılacak önleme aramasının usul ve esasları, Anayasanın 20 nci ve 21 inci maddeleri ile 2559 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine uygun şekilde 211 sayılı Kanuna bir madde eklenmek suretiyle düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenlemede, askeri mahallerde fiziki güvenlik ile bilgi güvenliğine ve emniyet ve kazaların önlemesine yönelik olarak verilmiş emirlere riayet edilip edilmediğinin tespiti maksadıyla, askeri birlik komutanı veya askeri kurum amirinin emriyle idari kontroller yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca madde de, askeri mahallere giriş ve çıkışlarda yapılacak kontrollere ilişkin usul ve esaslar da düzenlenmiştir.

Madde 44- Madde ile, adil yargılanma, tarafsızlık, temyiz yasa yolunun iki dereceli olması (geniş muhakeme yapma) esaslarına uygun olarak, Askerî Yargıtay dairesinin gerek ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararın ve gerekse bozma kararına karşı verebileceği direnme kararının temyiz incelemesi, Askerî Yargıtay dairelerinin bir üst kurulu olan Daireler Kurulunda yapılması gerektiğinden, bu şekilde yapılacak temyiz incelemeleri ile ilgili olarak oluşturulacak Daireler Kuruluna, Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak yaptığı yargılama sırasında, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanların katılmaması, Askerî Yargıtay dairesinin direnme kararı vermesi üzerine ise daha fazla üyenin katılımını da sağlayarak, temyiz yasa yolunun iki dereceli olması (geniş muhakeme yapma) ve bunun etkinliği esasına bağlı kalınarak Daireler Kurulunun, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar haricindeki yasal engeli olmayan (izin, istirahat, hava değişimi) Askerî Yargıtay üyelerinden oluşması, oluşacak Daireler Kurulunun üye sayısının çift sayılı olması hâlinde alınacak kararlarda herhangi bir tereddüt, zorluk yaşanmaması için üyelik kıdemi en az olan üyenin Kurula katılmaması öngörülmüştür.

Madde 45- Madde ile, 353 sayılı Kanunun “Temyiz evrakının yollanması” başlıklı 216 ncı maddesinin mevcut halinin, Askerî Yargıtay Başsavcılığının, iddianamenin kabulünden itibaren Askerî Yargıtay dairesinde yapılacak kovuşturmada savcılık görevini icra etmesi hâlini içermemekte olması, Askerî Yargıtay Başsavcılığının, Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda, sanık ya da katılan gibi davanın tarafı durumunda olması, bu davalarda, silahların eşitliği ilkesine sadık kalınmasının gerekmesi nedenleriyle, Askerî Yargıtay Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmemesi gerektiği, Askerî Yargıtay Başsavcılığının sanık aleyhine veya lehine olacak şekildeki temyiz dilekçesinin, beyanının ve varsa lâyihasının ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına gönderilmesi gerektiği, bunların ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığınca hükmü temyiz etmeleri veya temyiz etmeseler dahi aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafî ile katılan veya vekillerine tebliğ olunması gerektiği, ilgili tarafın tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilmesine imkân tanınması ve bu işlemlerin tamamlanmasından sonra ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığının dosyayı Askerî Yargıtay Başkanlığına göndermesi gerektiği düzenlenmiştir.

Ayrıca, ilk derece mahkemesi olarak hüküm veren Askerî Yargıtay dairesinin, Daireler Kurulu kararına karşı direnme hakkı olduğu, ancak direnme kararı üzerine oluşacak Daireler Kurulunca yeniden verilecek karara ise uyması gerektiği vurgulanmış, kanun yazım tekniğine daha uygun olması ve doğabilecek tereddütleri gidermesi bakımından 353 sayılı Kanunun kabul tarihi ile sayısının açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

Keza, 1600 sayılı ve 353 sayılı Kanunlarda, Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda verdikleri kararlara karşı itiraz edilip edilemeyeceğine dair hüküm bulunmaması nedeniyle, Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda verdikleri kararlara karşı itiraz edilebileceği, Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda verdikleri kararlara yapılan itirazları inceleyecek merci ile ilgili 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendi hükmü göz önünde bulundurularak, temyiz isteminin reddine dair kararlar haricindeki kararlara (iddianamenin iadesi kararı dâhil) yapılan tüm itirazların incelenmesinin, numara itibarıyla izleyen daireye; son numaralı daire söz konusu ise birinci daireye ait olduğu düzenlenmiş, Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda verdikleri temyiz isteminin reddine dair kararlarına yapılacak itirazların incelenmesinin, temyiz incelemesini yapmaya yetkili ve görevli olan Daireler Kurulunca yapılması zorunlu olduğundan, bu yöndeki itiraz ve incelenmesi diğer kararlara yapılacak itirazlara ilişkin düzenlemeden ayrık tutulmuştur.

Son olarak, 353 sayılı Kanunun “Cezaların yerine getirilmesi sırasında alınması gereken kararlar ve bu kararlara itiraz” başlıklı 254 üncü maddesinin mevcut hâli ile askerî mahkemelerin verdiği kararlar ve bunlara yapılan itirazı düzenlemekte olduğu, buna karşılık Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda verdikleri hükümlerdeki cezaların yerine getirilmesi sırasında alınması gereken kararlar ve bu kararlara itiraza ilişkin hüküm içermediği görülmekle, Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda verdikleri hükümlerdeki cezaların yerine getirilmesi sırasında, 353 sayılı Kanunun 254 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kararlardan birisi alınması gerekirse, bu kararın hangi Askerî Yargıtay dairesinden isteneceği, kararın isteneceği Askerî Yargıtay dairesinin kaldırılmış olması hâlinde hangi Askerî Yargıtay dairesinin karar vermesi gerektiği, bu kararlara itiraz edilebileceği, itiraz hâlinde numara itibarıyla izleyen dairenin; son numaralı daire söz konusu ise birinci dairenin karar vereceği, Askerî Yargıtay dairesinin infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebileceği düzenlenmiştir.

Madde 46- Yürürlük maddesidir.

Madde 47- Yürütme maddesidir.

Alt Komisyon Raporu

“Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/1008)” 22/12/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Anayasa, Avrupa Birliği Uyum ve Millî Savunma komisyonlarına havale edilmiştir. Tasarı, Komisyonun Adalet Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen 8/1/2015 tarihli toplantısında Hükümeti temsilen Millî Savunma Bakanı İsmet Yılmaz ve Millî Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Askeri Yargıtay Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür. Tasarı daha ayrıntılı incelenmek üzere yedi üyeden müteşekkil Alt Komisyona havale edilmiştir.

Alt Komisyonumuz, 14/1/2015 tarihli toplantısında Millî Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Askeri Yargıtay Başkanlığı, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyeleri Prof. Dr. İzzet Özgenç ile Prof. Dr. Cumhuri Şahin’ in katılımlarıyla gündemindeki Tasarayı görüşmüştür.

Müzakerelerde Tasarıya yönelik olarak aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşekkil Askeri Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmektedir. Kurul, askerî hâkimlerle ilgili mesleğe kabul etme, atama, nakletme, izinler, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma, disiplin cezası verme ve görevden uzaklaştırma konularında karar vermeye yetkilidir. Yürütme Organının üyesi olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve dahi diğer üyelerin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesi, yürütmenin kontrolünde bir Kurul oluşturulması amacına hizmet etmektedir. Dolayısıyla Kurulun, Anayasada güvence altına alınan mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Yürütme Organı üyesinin ve doğrudan Yürütme Organı tarafından seçilen üyelerin yer aldığı bir Kurulun, askerî hâkimlerin özlük işleri ve diğer yargısal faaliyetler hakkında yetkili kılınması; Anayasada benimsenen kuvvetler ayrılığı ve hukuk devleti ilkesine, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağına ilişkin hükme, mahkemelerin bağımsızlığı ve diğer evrensel hukuk ilkelerine açıkça aykırıdır.

Müzakereler esnasında Tasarının lehinde aşağıdaki görüşler dile getirilmiştir:

Anayasanın ölüm cezası ve ölüm cezasının infazına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmış, 2010 yılında Anayasada yapılan değişikliklerle Anayasanın askerî yargıyla ilgili hükümlerinde önemli değişiklikler meydana gelmiş ve ayrıca bu dönemde askerî hükümleri düzenleyen çeşitli kanunlar, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına konu olmuştur. Tasarıdaki düzenlemeler esas itibarıyla bütün bu gelişmeler ışığında askerî mevzuatın gözden geçirilerek yapılması zorunlu değişiklikleri ihtiva etmektedir. Diğer taraftan Askeri Hakimler Kurulu hakkındaki düzenlemelerin büyük bir kısmı Hakimler ve Savcılar Kuruluna ilişkin düzenlemelerin askeri yargı kolu bakımından da hayata geçirilmesi amacını gütmektedir.

Tasarının maddeleri üzerinde yapılan kabul ve değişiklikler aşağıdaki gibidir.

Tasarının çerçeve 1 ve 2’nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 3'üncü maddesi, değiştirilmesi öngörülen 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 15 inci maddesinin; ikinci fıkrasının (c) bendinde, birinci sınıfa ayrılabilmek için aranan kınama cezasının birden fazla alınmamış olması şartının iki defayla sınırlandırılması ve üçüncü fıkrasında da fiilen hâkimlik ve savcılık stajında geçen sürenin üçte ikisinin birinci sınıfa ayrılmada esas alınması amacıyla değişiklik yapılmıştır. Madde yapılan değişiklikler neticesinde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4 ila 7'nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 8'inci maddesi, değiştirilmesi 357 sayılı Kanunun 25'inci maddesinin ikinci fıkrası, kararların incelenmesi mümkün olmayacağından eklenmesi öngörülen cümledeki anlatım bozukluğunun giderilmesi amacıyla değiştirilmiştir. Madde bu değişiklikte birlikte oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 9'uncu maddesi, değiştirilmesi öngörülen 357 sayılı Kanunun 29'uncu maddesinde belirtilen suçlardan dolayı ilgili hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olmasının meslekten çıkarılma sonucunu doğurmaması için değişiklik yapılmış ve madde yapılan değişiklik sonucunda oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının 10 ila 14'üncü maddeleri oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 15'inci maddesiyle yeniden düzenlenmesi öngörülen 357 sayılı Kanunun 34'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen “Kurul üyesi olmayı gerektiren görevinden ayrılması” ibaresi, Kurul üyeliğinin belli bir görevde bulunmayı gerektirmemesi nedeniyle metinden çıkarılmıştır. Madde yapılan değişiklik doğrultusunda oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının 16 ila 24'üncü maddeleri oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 25'inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 39'uncu maddesi, uyuşturucu kullanmaktan hakkında tedavi ve denetimli serbestlik kararı verilen yükümlülerin askerlik işlemlerinin düzenlenmesi amacıyla değiştirilmiştir. Madde yapılan değişiklik doğrultusunda oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 26'ncı maddesi oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 27'nci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 1632 sayılı Kanunun 77'nci maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi, aynı fıkra da belirtilen durumlarda cezanın altında bir oranında artırılmasını engellemek amacıyla metinden çıkarılmıştır. Madde yapılan değişiklik neticesinde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 28'inci maddesiyle yeniden düzenlenmesi öngörülen 1632 sayılı Kanunun 149'uncu maddesi, Türk Ceza Kanunundaki düzenleme ile paralellik sağlanması amacıyla değiştirilmiştir. Madde yapılan değişiklik neticesinde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 29'uncu maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 1632 sayılı Kanunun ek 8'inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde sırf askerî suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın dört ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması durumunda, kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilememesini teminen değişiklik yapılmıştır. Madde yapılan değişiklik doğrultusunda oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 30 ila 38'inci maddeleri oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 39'uncu maddesiyle 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usulü Kanununa eklenmesi öngörülen ek maddeler, kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla ayrı çerçeve maddelerde çerçeve 39 ve 40'inci maddeler olarak düzenlenmiştir. Maddeler oy çokluğuyla kabul edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 40'ıncı maddesiyle 353 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici maddeler, kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla ayrı çerçeve maddelerde ve yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 41 ve 42'nci maddeler olarak düzenlenmiştir. 353 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici 3'üncü madde, askerî mahkemeler ve askerî başsavcılıkların fiilen göreve başlayacakları tarihe kadar geçecek dönemdeki intikal hükümlerinin düzenlenmesi amacıyla değiştirilmiştir. Maddeler oy çokluğuyla kabul edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 41 ve 42'nci maddeleri, yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 43 ve 44'üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 43'üncü maddesiyle 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa eklenmesi öngörülen 56/A maddesi iki farklı hukuki durumu tek madde de düzenlediğinden, iki farklı madde olarak düzenlenmesi uygun görülmüştür. Bu çerçevede Kanuna eklenmesi öngörülen 56/A maddesinin ilk dört fıkrası “Önleme araması” başlıklı 56/A maddesi olarak tanzim edilmiştir. Ayrıca askerî hâkim sınıfı hukuk müşavirlerinin de maddede belirtilen sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde gerekli işlemlerin yapılması için yazılı emir verebilmesi için değişiklik yapılmıştır. Madde yapılan teselsül neticesinde çerçeve 45'inci madde olarak oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 43'üncü maddesiyle 211 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 56/A maddesinin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları da “Askerî mahallerde kontrol” başlıklı 56/B maddesi olarak düzenlenmiş ve buna ilişkin olarak çerçeve 46'ncı madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 44'üncü maddesi, yapılan teselsül doğrultusunda oy çokluğuyla çerçeve 47'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 45'inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununun 27'nci maddesinin dördüncü fıkrası, aynı Kanunun 38'inci maddesinde aynı hüküm bulunduğundan metinden çıkarılmıştır. Madde yapılan değişiklik ve teselsül doğrultusunda çerçeve 48'inci madde olarak oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının 46 ve 47'nci maddeleri, yapılan teselsül doğrultusunda oy çokluğuyla 49 ve 50'nci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarı oy çokluğuyla kabul edilmiştir. Maddeler görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Komisyon Başkanlığına saygıyla arz olunur.

19/1/2015

Başkan

Hakkı Köylü

Kastamonu

Üye

Murat Başesgioğlu

İstanbul

(Muhalefîm)

Üye

Gülây Samancı

Konya

Üye

Mevlüt Akgün

Karaman

Üye

Ali Rıza Öztürk

Mersin

(Muhalefet şerhi ektedir)

Üye

Turgut Dibek

Kırklareli

(Muhalefet şerhim vardır)

Üye

Ali İhsan Yavuz

Sakarya

KARŞI OY YAZISI

Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Askeri Mahkemelerin yapısı yeniden düzenlenmektedir.

A) Tasarı ile Askeri Mahkemelerin yapısı, askeri hakimler ile ilgili olarak mesleğe kabul etme, atama, nakletme, birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma, disiplin cezası verme ve disiplin cezalarını silme, görevden uzaklaştırma işlemlerinin Milli Savunma Bakanının Başkanlığında ve bakanın seçeceği dört birinci sınıf askeri hakimden oluşacak HSYK benzeri bir Askeri Hakimler Kurulunca yapılması öngörülmektedir. Tasarıda bu anlayış ile 357 Sayılı Askeri Hakimler Kanununda çok sayıda madde yeniden düzenlendiği gibi, son dönemlerde yapılan Anayasa değişiklikleri yanında Anayasa Mahkemesinin Askeri Ceza Kanununun bazı maddeleri hakkında vermiş olduğu iptal kararlarının zorunlu bir sonucu olarak da 1632 Sayılı Askeri Ceza Kanununda ve 353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda da düzenlemeler yapılmıştır.

B) 47 maddeden oluşan bu tasarının ana unsuru 13'üncü, 14'üncü, 15'inci ve 16'ncı Maddelerinde düzenlenmiş olan **ASKERİ HAKİMLER KURULUDUR (ASHK)**. **Bu düzenlemeler ile askeri yargının tümüyle siyasi iradenin kontrolüne geçmesi istenmiştir.** Öyle bir yapı düşünülmüştür ki, 5 kişiden oluşacak bu kurulun başkanı Milli Savunma Bakanını olacaktır. Kurulun diğer dört üyesini ise Başbakan; Milli Savunma Bakanının önereceği birinci sınıf hakimler arasından seçecektir. Bu kurulun gündemini Bakan tek başına belirleyecektir. Kurulun diğer üyelerinin gündemi belirlemede ve kurulu toplantıya çağırma hiçbir yetkileri yoktur. **Tasarı ile oluşturulmak istenen bu kurul üstleneceği görevler itibariyle askeri yargıyı istediği gibi kontrol edebilecek ve istediği gibi de düzenleyebilecektir.**

Tasarının özünü oluşturan ASHK düzenlemelerinin bu haliyle kabul edilmesi Anayasamızın 2'nci Maddesinde yerini bulan Cumhuriyetimizin demokratik hukuk devleti niteliklerine yeni sorunlar çıkartacaktır.

Son yıllarda AKP iktidarının sayısal çoğunluğunu gözeterek yapmış olduğu çok sayıdaki yasa değişiklikleri ve bunların uygulanması sonucunda hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, tarafsız ve bağımsız yargı süreçlerinde ortaya çıkan sorunlara bir yenisi bu düzenleme ile eklenecektir. ASHK ile ilgili olarak öngördüğümüz diğer sakıncaları aşağıda kısaca özetlemek gerekirse,

1-Bu haliyle ASHK'nın kuruluşunun Anayasanın başlangıç kısmında yer alan ve "hukuk devleti" ilkesinin bir gereği olan "kuvvetler ayrılığı" prensibi ile Anayasanın 9, 138, 139, 140 ve 145'inci maddelerine ve yargı bağımsızlığı ilkesine aykırılık teşkil edecektir.

2- Tasarıda öngörülen bu Kurul oluşumu itibariyle, 2010 anayasa değişiklikleri öncesindeki HSYK'dan dahi geriye gidiş niteliğindedir.

3- Bu kurula Bakanın önereceği alt rütbeli askeri hakimlerin seçilmesi halinde, bu üyeler kendilerinden kıdemli askeri hakimlerin tayin, ceza ve terfi gibi işlemlerinde söz sahibi olacaktır. Bu durum, askeri düzeni/hiyerarşiyi olumsuz etkileyecektir.

4- Kurul üyelerinin dört yıllık görev sürelerinin sonunda yeniden seçilmeleri tasarıda hüküm altına alınmıştır. Bu da dört askeri hakim üyenin yeniden seçilmek için kararları alırken bakanın sözünden dışarı çıkmamalarına neden olacaktır.

5- ASHK'nın bu yapısının; mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine aykırılığı göz önüne alındığında, Kurul tarafından yapılan atamalar da bu ilkelere uygun olmayacaktır.

6- Diğer taraftan Tasarının 4'üncü Maddesinde ASHK'nın yapacağı atamaların dışında; Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı'nın yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına atama yetkisi tek başına Milli Savunma Bakanına verilmektedir. Bu durumda **Bakan yürümekte olan bir dosyanın savcısı veya hakimini belirtilen bu kadrolara atamak suretiyle dosyaya müdahale yetkisi elde etmiş olacaktır.** Ayrıca 2802 sayılı Hakim ve Savcılar Kanunun 37'nci maddesinde Adalet Bakanlığında görev yapacak hakimlerin muvafakatinin alınması hükmü mevcut iken, tasarıda (madde 4/son) bakan tarafından idari görevlere atanacak askeri hakimlerin muvafakati aranmamıştır.

7- Anayasa Mahkemesi (04 Haziran 2014 tarihli ve 2013/82 E., 2014/100 K. sayılı) kararı ile, *"askeri hakimlerin meslekte yükselmelerini doğrudan etkileyen disiplin cezalarını verme yetkisinin yürütme organının üyesi olan MSB'ye ait olması, yargılamanın taraflarında askeri hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda güvensizlik ve şüphe uyandırabilir. Böyle bir güvensizlik ve şüphenin ortaya çıkma olasılığı... mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine aykırı..."* olduğu gerekçesi ile, Milli Savunma Bakanının askeri hakimlere disiplin cezası vermesine ilişkin hükmü iptal etmiştir.

8- Mevcut kanundaki uyarma ve kınama cezalarının MSB tarafından verilmesinin AYM tarafından iptal edilmesinden sonra, bu cezalara ilave olarak bu Tasarı ile öngörülen (Madde/9) çok daha ağır nitelikli (kademe ve derece ilerlemesinin durdurulması, yer değiştirme ve meslekten çıkarma) cezaların, yargılamanın taraflarında; askeri hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda güvensizlik ve şüphe uyandırabilecek yapıdaki bir (MSB ve onun seçtiği 4 üyeden oluşan) Kurul tarafından verilmesi, hükmün hâkimlik teminatı ve mahkemelerin bağımsızlığına aykırı görülerek bir kez daha Anayasa Mahkemesi tarafından iptaline neden olabilecektir.

9- Yürürlükteki 357 sayılı Askeri Hakimler Kanununun 16. Maddesine göre tüm askeri hakimlerin ataması üçlü kararname ile yani Milli Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ve Cumhurbaşkanının onayı ile yapılmaktadır. Bu düzenleme korunmalıdır. Mutlaka HSYK benzeri bir kurulun oluşumu düşünülecek ise kurulun oluşumunda, yargılamanın taraflarında askeri hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda güvensizlik ve şüphe uyandırmayacak bir yapı öngörülmelidir. Bu amaçla askeri yargının önceliklerinin ve ihtiyaçlarını dile getirmek ve üyelerin siyasi otorite tarafından seçilmesini önlemek amacıyla üyelerin makam bazında belirlenmesinin daha uygun olacağı düşünülebilir. Örneğin bağımsızlıkları konusunda bir şüphe bulunmayan askeri yüksek yargı organlarının; Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin başkan ve üyelerinin kurulda temsil edilmesini sağlayan bir kurul yapısı düzenlenmelidir.

C) Tasarını Alt Komisyon görüşmeleri sırasında tespit ettiğimiz diğer bir konu da şudur. Askeri yargıyı yeniden düzenleyecek olan böyle önemli bir tasarı hazırlanırken Bakanlığın çoğunlukla kendi arzu ettiği düzenlemeleri yasalaştırmak istediği anlaşılmıştır. MSB'lığı Kuvvet komutanlıklarından bir görüş almamış, Genel Kurmay Başkanlığına görüş sormuş ancak oradan gelen görüşlere de pek itibar etmemiştir. Diğer taraftan Askeri Yargıtay ve AYİM'nin de tasarı hazırlanırken görüşlerine itibar edilmediğini belirtmek gerekir.

D) Tasarını alt Komisyon görüşmeleri sırasında CHP üyeleri olarak yukarıda kısa bir özetini sunduğumuz itirazlarımızı maddelerin görüşülmesi sırasında açıkladık. Tasarı ile yeni oluşturulmak istenen ASHK'nın bu haliyle anayasaya açıkça aykırı olduğunu, bu düzenlemelerin bu haliyle yasalaşması durumunda AYM tarafından iptal edileceğini belirttik. Önerilerimizi de sunduk. Ancak itiraz ettiğimiz bu düzenlemeler AKP milletvekillerinin oyları ile bu haliyle Adalet Komisyonuna sunulmuş oldu. Diğer taraftan tasarının teknik düzenlemeler içeren bazı maddeleri üzerinde yapıcı değerlendirmelerimiz ile raporda yer alan değişikliklere katkı verdik.

Belirtilen nedenlerle tasarıya muhalif olduğumuzu bildiriyoruz. 16.01.2015

Turgut Dibek
Kırklareli

Ali Rıza Öztürk
Mersin

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

**ASKERÎ HÂKİMLER KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Askerî hâkimlerin rütbe terfii, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi yapmalarını temin edecek yeterlilikleri sicil ile saptanır.

Sicil belgeleri; general-amiral sicil belgesi, subay (asteğmen-albay) sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi olmak üzere üç çeşit olup, bu belgelerin kimler için düzenleneceği aşağıda gösterilmiştir. Sicil belgelerinin şekil ve kapsamı ile mesleki sicil notunun belirlenmesinde dikkate alınacak hususlar, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre Millî Savunma Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

a) General-amiral sicil belgesi; idari sicil üstlerince askerî hâkim general-amiraller hakkında düzenlenir.

b) Subay (asteğmen-albay) sicil belgesi; Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askerî yargı ile ilgili idari görev kadroları, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadroları, Askeri Yargıtay Başkanlığı ve Başsavcılığı kadroları ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı ve Başsavcılığı kadrolarında görevli askerî hâkimler ile askerî savcılar hakkında düzenlenir.

c) Mesleki sicil belgesi; askerî mahkeme ve askerî başsavcılıklarda görevli bulunan askerî hâkimler hakkında düzenlenir.

Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, daire başkanları ve üyeleri hakkında general-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi; askerî hâkim general-amiraller, Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılarını ve tetkik hâkimlerini ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcı ve raportörleri hakkında mesleki sicil belgesi düzenlenmez.

Subay sicil belgesini düzenlemeye ve sicil vermeye yetkili idari sicil üstleri şunlardır:

a) Birinci sicil üstü: Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askerî yargı ile ilgili idari görev kadrolarında, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadrolarında bulunanlar için amir durumunda bulunan en az yüzbaşı rütbesindeki subay.

b) İkinci sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre birinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

c) Üçüncü sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre ikinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

Subay sicil belgesi düzenlemeye yetkili sıralı sicil üstlerinin istisnaları şunlardır:

a) Askerî başsavcılar, birlikte çalıştıkları askerî savcılarının sicil üstüdür.

b) Adli müşavirler, birlikte çalıştıkları müşavir yardımcılarının ve şube müdürlerinin birinci sicil üstüdür.

c) Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılarının, Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısı ve Askeri Yargıtay Başsavcısı; Askeri Yargıtay tetkik hâkimlerinin, ilgili Askeri Yargıtay dairesi başkanı ve Askeri Yargıtay Başkanı sıralı sicil üstleridir.

d) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcılarının, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi raportörlerinin, ilgili Askeri Yüksek İdare Mahkemesi dairesi başkanı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı sıralı sicil üstleridir.

e) Askeri Yargıtay Başsavcısı Başyardımcısının; Askeri Yargıtay Başsavcısı sicil üstüdür.

General-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesine ait sicil tam notu ayrı ayrı yüzdür.

Sicil tanzimine esas olan sicil süresi bir terfi yılıdır. Mesleki sicil notunun verilebilmesi için askerî hâkimin karar veya işleminin o sicil dönemi içinde verilmiş veya yapılmış olması şart değildir.

General-amiral ve subay sicil belgelerinin düzenlenebilmesi için, sicili düzenlenecek askerî hâkimin bir sicil süresi içinde altı ay görev yapması gereklidir. 926 sayılı Kanun hükümlerine göre hizmetten sayılan süreler, görevden ve sicil süresinden sayılır. Sicil üstü, asıl veya vekil olarak o görev yerinde sicili düzenlenecek ile birlikte üç ay süreyle görev yapmadıkça sicil düzenleyemez.”

MADDE 2- 357 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mesleki sicil notunun verilmesi:

MADDE 13- Mesleki sicil notları;

a) Askerî mahkemelerde görevli askerî hâkimler için Askeri Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca,

b) Askerî başsavcılıklarda görevli askerî hâkimler için Askeri Yargıtay Başsavcılığı ve askerî adalet müfettişlerince,

verilir.

Askerî hâkimin askerî mahkemeden askerî başsavcılığa veya askerî başsavcılıktan askerî mahkemeye atanması, atanmadan önceki karar veya işlemleri nedeniyle hakkında mesleki sicil notu verilmesine engel olmaz.”

MADDE 3- 357 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- Askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma işlemleri Askerî Hâkimler Kurulunca yapılır.

Birinci sınıfa ayrılabilmek için;

a) Askerî hâkimlik mesleğinde oniki yılını doldurmak,

b) Sicil notları toplamının, sicil notu adedine bölünmesi sonucunda, sicil tam notunun %60 ve daha yukarısı olmak,

c) Kınama cezasını ikiden fazla, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını aynı neviden olmasa bile birden fazla; yer değiştirme cezasını ise hiç almamış olmak,

d) Affa uğramış olsa bile, mesleğin vakar ve onuruna dokunan veya kişisel haysiyet ve itibarını kıran veya görevle ilgili herhangi bir suçtan hüküm giymemiş bulunmak,

e) Ahlakî gidişleri, mesleki bilgi ve anlayışları, gayret ve çalışkanlıkları, gördükleri işlerin birikmesine sebep olup olmadıkları, çıkardıkları işlerin miktar ve mahiyetleri, göreve bağlılıkları ve devamları, hal kağıtları ve sicil belgeleri, kanun yolu incelemesinden geçen işleri, örnek karar ve mütalaaları ve varsa mesleki eser ve yazıları ile katıldıkları meslek içi ve uzmanlık eğitimleri göz önünde tutularak Askerî Hâkimler Kurulunca ilan edilen birinci sınıfa ayrılma ilkelerinde aranan koşulları taşımaları,

gerekir.

Meslekleriyle ilgili lisansüstü öğrenim nedeniyle verilen kıdemler ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen hizmet süresinden sayılır. Ayrıca askerî hâkimlik mesleğinden önceki hâkimlik ve savcılıkta geçen süre ile adaylığın başlamasından bitimine kadar olan sürenin 9 uncu maddeye göre belirlenen süreyi aşan kısmının tamamı, fiilen hâkimlik ve savcılık veya avukatlık stajında ve avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisi, askerlik hizmetinde ve askerî hâkim adaylığına kabul edilmeden önce muvazzaf subaylıkta geçen sürenin yarısı, birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınır. Ancak birinci sınıfa ayrılabilmek için her halde askerî hâkimlik mesleğinde fiilen altı yıl çalışmak zorunludur.

Herhangi bir şart aranmaksızın kanunla bir üst derecenin aynı kademesine yükseltilenler için ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre on yıl olarak uygulanır.

İkinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını alanlar için, kademe ilerlemesinin veya derece yükselmesinin durdurulduğu süre kadar uzar.

Birinci sınıfa ayrılma işlemindeki değerlendirme mesleğin müteakip yıllarında da yapılır.

Birinci sınıf olabilmek için, birinci sınıfa ayrılma tarihinden itibaren üç yıl süre ile başarılı görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olmak gerekir.

Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma koşul ve yöntemlerine dair ilkeler, bu Kanunda belirtilen esaslar doğrultusunda Askerî Hâkimler Kurulunca tespit edilerek Resmî Gazete’de yayımlanır.”

MADDE 4- 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Askerî hâkim atamaları, bu Kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarının atanmaları hakkındaki mevzuat dikkate alınarak çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından yapılır ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Ancak Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına atama, Millî Savunma Bakanı tarafından yapılır.

Askerî mahkemeler ve başsavcılıklardaki kadrolar müşterek kadrodur.

Askerî hâkimler, muvafakatleri alınmadıkça 4 üncü ve 5 inci dereceli garnizonlarda garnizon hizmet sürelerini tamamlamadan; 1 inci, 2 nci ve 3 üncü dereceli garnizonlarda dört yıldan önce başka bir yere ve göreve atanamazlar. Ancak bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması veya yükselme sebebiyle aynı kadroda kalmaya imkân bulunmaması yahut sıralı hizmet garnizonlarına atanma sırasının gelmesi hallerinde atanmada muvafakat şartı aranmaz.

Atamalarda yukarıdaki fıkraların hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu hizmetlerin gereklerine uygun tecrübe, nitelik ve siciller göz önünde tutularak işlem yapılır.

Bu görevlerden birinden diğerine yapılacak atamalar ilgilinin muvafakati veya bulundukları yerde kendi kusurları olmaksızın hâkimliğin gerektirdiği şeref ve tarafsızlıkla görev yapamayacakları yahut bulundukları yerlerde kalmaları memuriyetlerinin nüfuz ve itibarını zedeleyici veya işlerin çokluğuna ve çeşidine göre görevde gereken başarıyı göstermedikleri soruşturma ve belgelerle anlaşılmasına yahut kadro ve hizmetin böyle bir atanmayı zorunlu kılması haline bağlıdır.

Askeri Yargıtay Başkanlığına, İkinci Başkanlığına, daire başkanlıklarına, üyeliklerine ve Başsavcılığına seçilen askerî hâkimlerin atamaları Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Bunlar, muvafakatleri alınmak şartı ile başka bir göreve atanabilirler.

Adli müşavirliklerde, disiplin subaylıklarında, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı kadrolarında ve askerî yargı ile ilgili diğer idari görevlerde bulunan askerî hâkimlerin atanmalarında süre ve muvafakat şartı aranmaz.”

MADDE 5- 357 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Askerî ağır ceza mahkemesi başkanları ve askerî başsavcılarının izinleri Millî Savunma Bakanlığı; askerî ağır ceza mahkemesi ve askerî başsavcılık kadrolarında görevli diğer askerî hâkimlerin izinleri ilgisine göre askerî ağır ceza mahkemesi başkanı veya askerî başsavcı; askerî ceza mahkemesi kadrosunda görevli askerî hâkimlerin izinleri aynı yerdeki en kıdemli askerî ağır ceza mahkemesi başkanı; diğer görevlerde bulunan askerî hâkimlerin izinleri ise sicil üstleri tarafından 926 sayılı Kanun hükümlerine göre verilir.

Askeri Yargıtay Kanunu ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun bu konudaki hükümleri saklıdır.

Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında görev almak isteyen askerî hâkimlere verilecek izinler hakkında 926 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesi uygulanır.”

MADDE 6- 357 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Askerî hâkimlerin istifaları, bu Kanundaki özel hükümler saklı kalmak şartıyla subaylar hakkındaki hükümlere göre Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.”

MADDE 7- 357 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Askerî hâkimlerin görev yerleri ve sıfatları ne olursa olsun emeklilik yaş hadleri diğer subaylar gibidir. Askerî hâkimlerin kanunlarda belirtilen yükümlülük sürelerini tamamlamaları hâlinde özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emekliliklerini isteme hakları vardır. Emeklilik istemleri Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.

926 sayılı Kanunun ek 5 inci ve geçici 30 uncu maddelerindeki hükümler askerî hâkimler hakkında da uygulanır.

Bu Kanunda belirtilen esaslara göre; meslekten çıkarılma ve askerî hâkim olmaya engel suçluluk halleri ve askerî hâkim general-amirallere ilişkin olarak 926 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, askerî hâkimler rütbelerinin yaş haddine kadar hizmete devam ederler.”

MADDE 8- 357 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Askeri Yargıtay Daireler Kuruluna” ibaresi madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Soruşturma sırasında mahkemeden karar alınmasını gerektiren talepler o yerdeki askerî ağır ceza mahkemesi tarafından incelenir ve karara bağlanır.”

“Adli müşavirlikler, disiplin subaylıkları, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu, askerî yargı ile ilgili idari görev kadroları ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında ve yurt dışı sürekli ve geçici görevlerde bulunan birinci sınıf askerî hâkimler, disiplin cezası, soruşturma ve kovuşturma bakımından Askeri Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidir. Ancak soruşturma yapılması Millî Savunma Bakanının istemine bağlıdır.”

MADDE 9- 357 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Askerî hâkimlere; sıfat ve görevleri gereklerine uymayan hal ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre, Askerî Hâkimler Kurulu tarafından, savunmaları aldırılarak aşağıdaki disiplin cezalarından biri verilebilir:

a) Uyarma cezası; görevde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Görevde kayıtsızlık ve düzensizlik.

2) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere karşı kırıcı davranmak.

3) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmek ve görevden erken ayrılmak.

4) Kanun, tüzük, yönetmelik, karar ve talimatlarda açık olarak belirtilen konularda işi uzatacak şekilde davranışlarda bulunmak, yazı ve tekitleri zamanında cevaplandırmamak.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

b) Aylıktan kesme cezası; izinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın göreve bir veya iki gün gelmeyenlerin aylıklarından her gün için bir günlükünün kesilmesidir.

c) Kınama cezası; belli bir eylem veya davranışın kusurlu sayıldığıнын yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak.

2) Kılık ve kıyafetinde mesleğin gerektirdiği saygınlığı gözetmemek.

3) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere kötü muamelede bulunmak.

4) Eşinin, reşit olmayan veya kısıtlanmış çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini, onbeş gün içinde bildirmemek.

5) Mevzuat uyarınca Millî Savunma Bakanlığının verdiği talimatı yerine getirmemek, büro ve kalem teşkilatının denetimini ihmal etmek.

6) Görevin, işbirliği ve uyum içerisinde yapılmasını engelleyici tutum ve davranışlarda bulunmak.

7) Devlete ait araç ve gereçleri özel işlerde kullanmak.

8) İzinsiz veya kabul edilir bir mazereti olmaksızın kesintisiz üç gün göreve gelmemek.

9) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

d) Kademe ilerlemesini durdurma cezası; bulunulan kademedeki, ilerlemenin bir yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık haline getirmek.

2) Ödeme gücünün üstünde borçlanmak suretiyle borçlarını ödeyemez duruma düşmek veya kesinleşmiş borcunu kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak.

3) Belirlenen durum ve sürelerde mal beyanında bulunmamak.

4) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın kesintisiz dört ila dokuz gün göreve gelmemek.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilen benzeri eylemlerde bulunmak.

e) Derece yükselmesini durdurma cezası; bir üst dereceye yükselmenin iki yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın, bir takvim yılı içinde, toplam onbeş gün göreve gelmemek.

2) Meslek mensuplarına yasaklanmış veya mesleğin gerekleriyle bağdaşmayan kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak.

f) Yer değiştirme cezası; bulunulan garnizonun görev süresi dolmadan en az bir derece altındaki başka bir garnizona o garnizondaki asgari hizmet süresi kadar kalmak üzere atanmak suretiyle görev yerinin değiştirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Kusurlu veya uygunsuz hareket ve ilişkileriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu veya şahsi onur ve saygınlığını yitirmek.

2) Yaptıkları işler veya davranışlarıyla görevini doğru ve tarafsız yapamayacağı kanısını uyandırmak.

3) Hatır ve gönüle bakarak veya kişisel duygulara kapılarak görev yaptığı kanısını uyandırmak.

4) Göreve dokunacak surette ve kendi kusurlarından dolayı meslektaşlarıyla geçimsiz ve dirliksiz olmak.

5) Somut deliller elde edilmemiş olsa bile, rüşvet aldığı veya irtikapta bulunduğu kanısını uyandırmak.

6) Doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemek ve görev sırasında olmasa dahi çıkar sağlamak amacı ile verilen hediye kabul etmek veya iş sahiplerinden borç istemek veya almak.

g) Meslekten çıkarma cezası; bir daha mesleğe alınmamak üzere göreve son verilmesidir.

Birinci fıkranın (f) bendinin (5) numaralı alt bendinde yazılı hâllerden dolayı hangi görevde olursa olsun iki defa, diğer alt bentlerindeki hâllerden dolayı üç defa yer değiştirme veya derece yükselmesinin durdurulması cezası almış olmak veya kasten işlenen bir suçtan dolayı altı aydan fazla süreyle hapis cezasına veya affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık suçlarından veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan biri ile mahkum olmak meslekten çıkarılmayı gerektirir. Ancak, verilen cezanın bu suçlardan birinden dolayı verilmemiş olması ve cezanın ertelenmiş, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş veya yüzseksen günden fazla adli para cezası olması hâlinde meslekten çıkarma cezası yerine, yer değiştirme cezası verilir.

İkinci fıkrada dışında kalan ceza mahkumiyetlerinin ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlara çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın suçun niteliğine göre diğer disiplin cezalarından biri verilir.

Hükümlülüğü gerektiren suç, mesleğin şeref ve onurunu bozan veya mesleğe olan genel saygı ve güveni ortadan kaldıran nitelikte görülürse, bu Kanunda daha alt derecede bir disiplin cezası öngörülmemiş olmak kaydıyla, cezanın miktarına ve ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yer alan seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, meslekten çıkarma cezası verilir.

Disiplin cezasının uygulanmasını gerektiren fiil suç teşkil etmese ve hükümlülüğü gerektirmese bile mesleğin şeref ve onurunu ve memuriyet nüfuz ve itibarını bozacak nitelikte görüldüğü takdirde de meslekten çıkarma cezası verilir.”

MADDE 10- 357 sayılı Kanunun mülga 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Disiplin cezalarına ilişkin usul ve esaslar ile yargı yolu:

MADDE 30- Sicilden silinmesi mümkün olan disiplin cezası uygulanmasına neden olmuş bir eylem veya davranışın, üçüncü fıkrafta yazılı süreler içinde tekrarlanması veya aynı tür disiplin cezasını gerektiren birden çok eylem veya davranışın bir arada bulunması hallerinde bir derece ağır disiplin cezası verilir.

İlk defa disiplin suçu işleyenlerden geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan ve sicilleri, sicil tam notunun %90 ve daha yukarısında olanlar hakkında, meslekten çıkarmayı gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek cezalardan bir derece hafif olanı uygulanabilir veya uyarma ve kınama cezalarını gerektiren hâllerde disiplin cezası verilmeyebilir.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarından başka bir disiplin cezası verilen askerî hâkimler, uyarma, aylıktan kesme ve kınama cezalarının kesinleşmesinden itibaren dört yıl, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesini durdurma cezalarının kesinleşmesinden itibaren altı yıl geçtikten sonra Askerî Hâkimler Kuruluna başvurarak bu disiplin cezalarının silinmesini ve dosyalarından çıkarılmasını isteyebilirler.

Üçüncü fıkrafta yazılı süreler içerisinde, belgelerle kanıtlanan tutum ve davranışları ile meslekteki başarısı, isteği haklı kılacak nitelikte görülürse, disiplin cezasının silinmesine karar verilir ve disiplin cezaları silinerek dosyalarından çıkarılır.

Askerî hâkimler hakkında ceza soruşturması veya kovuşturmasına başlanmış olması, aynı olaydan dolayı disiplin soruşturmasını gerektirmeyeceği gibi, ilgilinin mahkum olması veya olmaması ayrıca disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarını gerektiren eylemler hariç olmak üzere, bu Kanuna göre disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise disiplin soruşturması açılamaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder ve bu suç için kanunda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, altıncı fıkrada belirtilen süre yerine bu süreler uygulanır.

Disiplin cezaları verildikleri tarihte hüküm ifade eder ve derhâl uygulanır. Kararlar ilgilinin şahsi dosyasına konulur.

Hakkında disiplin cezası verilenler, kararın tebliğinden itibaren Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde idari yargı yoluna başvurulabilir.”

MADDE 11- 357 sayılı Kanunun mülga 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.
“Görevden uzaklaştırma:

MADDE 31- Hakkında soruşturma yapılan askerî hâkimin göreve devamının, soruşturmanın selametine yahut yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceğine kanaat getirilirse, Askerî Hâkimler Kurulunca geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılmasına veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirilmesine karar verilebilir.

Yukarıdaki tedbirler, soruşturmanın ve kovuşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere 926 sayılı Kanunun açığa alınan subaylara ilişkin hükümleri uygulanır. Askerî hâkimler ayrıca açığa alınmazlar.

Görevden uzaklaştırma, bir disiplin soruşturması gereği olarak en çok üç ay devam edebilir. İşin niteliğinin gerektirmesi hâlinde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından bu süre iki ay daha uzatılabilir. Bu süreler sonunda, hakkında bir karar verilmediği takdirde ilgili göreve başlatılır.

Görevden uzaklaştırma, bir ceza soruşturması veya kovuşturması gereği olduğu takdirde, Askerî Hâkimler Kurulu iki ayı aşmayan süreler içinde ilgilinin durumunu inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir.

Görevden uzaklaştırmaya ilişkin kararlar ilgiliye tebliğ olunur.

Soruşturma sonunda meslekten çıkarma cezası verilmesine veya kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmadığının anlaşılması hâlinde, görevden uzaklaştırma kararı Askerî Hâkimler Kurulu tarafından derhâl kaldırılır.

Soruşturma veya yargılama sonunda;

a) Hakkında kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmayan ile kovuşturmaya başlanıp da kovuşturma konusu olan fiil ayrıca meslekten çıkarılma cezası verilmesini gerektirir nitelikte görülmeyen,

b) Meslekten çıkarılmadan başka bir disiplin cezası verilenin,

c) Beraatine, hakkındaki kamu davasının her ne sebeple olursa olsun ortadan kaldırılmasına veya davanın düşmesine veya kamu davasının reddine veya meslekten çıkarmayı gerektirmeyecek bir ceza ile hükümlülüğüne karar verilenin,

bu kararların kesinleşmesi beklenmeksizin, hakkındaki görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Soruşturmaya konu olan eylemlerin göreve devama engel olmadığı hâllerde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından görevden uzaklaştırma veya geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirme kararı her zaman kaldırılabilir.”

MADDE 12- 357 sayılı Kanunun Üçüncü Kısımının başlığı “Askerî Hâkimler Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 357 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kuruluş:

MADDE 32- Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre Askerî Hâkimler Kurulu kurulmuştur.

Askerî Hâkimler Kurulu; Millî Savunma Bakanı ile Millî Savunma Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden oluşur.

Askerî Hâkimler Kurulunu yönetmek ve temsil etmek üzere Millî Savunma Bakanı, Kurula başkanlık yapar.

Askerî Hâkimler Kurulu, kanunlarla verilen görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, mercii veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez.

Askerî Hâkimler Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.”

MADDE 14- 357 sayılı Kanunun mülga 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Askerî Hâkimler Kurulunun görevleri:

MADDE 33- Askerî Hâkimler Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Millî Savunma Bakanlığının askerî mahkemelerin yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.

b) Askerî hâkimlerle ilgili;

1) Mesleğe kabul etme,

2) Atama ve nakletme,

3) Yıllık ve mazeret izinleri dışındaki her türlü izinleri verme,

4) Birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma,

5) Disiplin cezası verme ve disiplin cezalarını sicilden silme,

6) Görevden uzaklaştırma,

işlemlerini yapmak.

c) Yargı yetkisinin kullanımına ilişkin hususlar hariç olmak üzere askerî mahkemede görevli askerî hâkimlerin idari görevleri ile delilleri değerlendirme ve suçu niteleme yetkisi hariç olmak üzere askerî savcıların adli görevlerine ilişkin konularda genelge düzenlemek.

d) Askerî hâkimlerin nöbet gün ve saatleri ile nöbet tutanların dinlenme haklarına ilişkin esasları belirlemek.

e) Mevcut askerî hâkim miktarının kadro ihtiyacını karşılamadığı hâllerde ihtiyacın yedek subaylar yoluyla karşılanması için Millî Savunma Bakanlığına teklifte bulunmak.

f) Görev alanına ilişkin yönetmelik ve genelgeleri çıkarmak.

g) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

h) Savaş ve seferberlik halleri ile yurt dışında görevlendirilen birliklerle birlikte hareket edecek ve görev yapacak askerî ağır ceza mahkemeleri, askerî mahkemeler ve askerî savcılar ile bunların kararlarına bakacak itiraz mercilerini belirlemek.”

MADDE 15- 357 sayılı Kanunun mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Üyelik süresi, üyelikte boşalma ve üyeliğin sona ermesi:

MADDE 34- Başkan dışındaki Kurul üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Bu üyelerin;

a) Askerî hâkimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymesi, çekilmesi veya emekli olması hallerinde kendiliğinden,

b) Kurul üyesi olabilme şartlarından birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi hâlinde Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararıyla,

üyeliği sona erer.

Kurul üyelerinin hizmet süreleri, tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir.”

MADDE 16- 357 sayılı Kanunun mülga 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Çalışma usulleri:

MADDE 35- Askerî Hâkimler Kurulunun gündemi, Başkan tarafından belirlenir ve en az toplantı gününden üç gün önce üyelere bildirilir.

Gündemde değişiklik yapılması, Başkanın talebi üzerine Kurul kararıyla olur.

Kurulun sekretaryası, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülür. Bu amaçla Askeri Adalet İşleri Başkanlığı bünyesinde yeteri kadar personel görevlendirilir.

Kurul, her yıl Mayıs ve Aralık aylarının ilk haftası toplanır. Ancak, ihtiyaç hâlinde Başkanın daveti üzerine diğer zamanlarda da toplanabilir.

Kurul üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Başkan, en kıdemsizden başlayarak oyları toplar ve en sonunda kendi oyunu kullanır. Disiplin işlemlerinde oyların dağılması hâlinde ilgilinin en fazla aleyhinde olan oy çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine en yakın olan oya ilave edilir.

Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Kurul üyeleri;

a) İş kendisi ile ilgili ise,

b) İlgilinin, evlilik bağı kalmasa bile karı veya kocası, kan veya kayın hısımlığından üstsoyu veya altsoyu veya onunla evlat edinme bağı veyahut ilgili ile aralarında ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan hısımlığı veya evlilik sona erse dahi ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kayın hısımlığı olursa,

c) Aynı işte tanık olarak dinlenmiş, bilirkişilik, avukatlık, hâkimlik veya savcılık yapmış ya da daha önce işin soruşturulması ile görevlendirilmiş ise,

d) İlgili ile aralarında bakılan işe esas olan olaydan önce açılmış bir dava varsa,

Kurul çalışmalarına katılamazlar ve herhangi bir şekilde işe bakamazlar. Bu nedenle oylarda eşitlik olması hâlinde Başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Kurulda görüşülen işler tutanağa bağlanır ve tesis edilen işlemler bir kararla tespit edilir.

Kararlarda;

a) Konunun, varsa iddia ve savunmanın özeti,

b) Kararın ve varsa karşıoyun gerekçesi,

c) Karara karşı başvurulabilecek kanun yolları, mercileri ve süresi, gösterilir.

Gerekçeli kararlar, karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılır.

Kurulun;

a) Askerî hâkimlerin özlük ve disiplin işleri hakkında verdiği kararlar kendilerine,

b) Müracaatların sonuçları ise ilgisine,

tebliğ edilir.

Kurulun tüm kararlarına karşı yargı yolu açıktır.”

MADDE 17- 357 sayılı Kanunun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- Askerî hâkimler ve askerî savcılar, duruşma hâkimliği ve savcılık görevlerini yaparlarken eşiti adliye hâkimlerinin ve savcılarının özel kıyafetini taşırlar. Askerî hâkimlere Millî Savunma Bakanlığınca yapılacak mesleki kıyafet, kitap ve bilgisayar yardımı hakkında 2802 sayılı Kanunun 112 nci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 18- 357 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“F) Genelkurmay Başkanlığınca gösterilen lüzum üzerine Millî Savunma Bakanlığınca uygun görülecek yurt dışı sürekli görev yerlerindeki kadrolar,

G) Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadroları.”

MADDE 19- 357 sayılı Kanunun 40 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 40- Millî Savunma Bakanı, askerî mahkemelerde ve askerî başsavcılıklarda görevli askerî hâkimlere asıl görevlerine ek olarak ve üç ayı geçmemek üzere; izin, hastalık veya diğer sebeplerle boş bulunan aynı yerdeki veya başka bir yargı çevresindeki aynı nevi hizmete ait kadro görevini yapmak için geçici yetki verebilir.”

MADDE 20- 357 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askerî hâkimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihleri, bu Kanun hükümleri dikkate alınarak, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürülmeksizin ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaksızın yeniden belirlenir.”

MADDE 21- 357 sayılı Kanunun;

a) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri hakim yardımcılığı veya askeri savcı yardımcılığı görevlerinden” ibaresi “Askerî Hâkimler Kurulu tarafından askeri hâkim kadrolarından” ve ikinci fıkrasında yer alan “veya askeri savcı yardımcılıkları görevlerine” ibaresi “kadrolarına”,

b) Ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Millî Savunma Bakanlığınca” ibaresi “Askerî Hâkimler Kurulunca” ve ikinci fıkrasında yer alan “Millî Savunma Bakanlığı” ibaresi “Askerî Hâkimler Kurulu”,

c) Ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “teşkilatında görevli bulundukları komutanlığa” ibaresi “Askerî Hâkimler Kuruluna”,

şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 357 sayılı Kanunun;

a) Birinci Kısımında yer alan “Üçüncü Bölüm Adaylık ve Yardımcılık” ibaresi ve 27 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ile yardımcıları” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

b) 11 inci, 22 nci ve 26 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 23- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun Birinci Kısım başlığı “Askerî suçlar ve cezalar” şeklinde ve 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askerî suçlar ve cezalar hakkında genel hükümler:

MADDE 1- Bu Kanunda özel bir düzenleme bulunmadığı takdirde, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun genel hükümleri, askerî suçlar ve cezalar hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun uygulanmasında;

A) Askerî suç: Bu Kanun kapsamında yer alan suçları,

B) Sırf askerî suç: Bu Kanunda tanımlanan ve ancak askerî şahıslar tarafından fail sıfatıyla işlenebilen suçları,

ifade eder.”

MADDE 24- 1632 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Askerî şahıslar; subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askerî öğrenci, askerî hizmetlerde bulundukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş hâlinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanlardır.”

MADDE 25- 1632 sayılı Kanunun 39 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ceza ve güvenlik tedbirleri ile tutuklama kararlarının infaz şekli:

MADDE 39- Askerî şahıslar hakkında askerî ve adli yargı mahkemeleri tarafından hükmolunan hapis cezaları, bu sıfatlarını korudukları sürece askerî cezaevlerinde infaz edilir.

Ancak yükümlü erbaş ve erler hakkında;

A) Asker edilmeden önce işledikleri suçlardan verilen hapis cezaları,

B) Asker edildikten sonra işledikleri suçlardan verilen bir yıl veya daha fazla süreli hapis cezaları,

Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında çektirilir. Koşullu salıverilen veya tahliye edilen yükümlüler, geri kalan askerlik hizmetlerini tamamlamak üzere askerî makamlara teslim edilirler. Bunlar hakkında hükmolunan denetimli serbestlik tedbirlerinden askerlik yükümlülüğü ile bağdaşmayanların yerine getirilmesi, askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesine göre tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasına karar verilen yükümlülerin askere sevkleri bu kararın uygulanmasının bitimine kadar ertelenir. Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri verilen silahlıdaki yükümlüler geçici terhis belgesi düzenlenerek terhis edilirler. Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri yerine getirilenler derhâl silahlı altına alınır ve kalan askerlik süreleri tamamlattırılır.

Askere alınmadan önce veya askerî yargının görev alanına girenler hariç askerlikleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı, bir yıl ve daha az süreli hürriyeti bağlayıcı bir ceza, kısa süreli hapis cezaları yerine hükmedilen Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı tedbirler veya adli para cezasına mahkûm edilen, 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen ceza ve tedbirlerin yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

Haklarında tutuklama kararı verilen askerî şahıslar, bu sıfatlarını korudukları sürece en yakın askerî tutukevine konulurlar. Ancak yükümlü erbaş ve erlerin adli yargıdaki soruşturma ve kovuşturmaları esnasında verilen tutuklama kararlarının infazı, Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında yerine getirilir. Bunlar tahliyelerinden sonra geri kalan askerlikleri tamamlattırılmak üzere yeniden askere sevk edilirler.

İnfaz sırasında tutuklu ve hükümlülerin üzerlerinde askerlik kıyafet ve işaretleri bulunmaz.”

MADDE 26- 1632 sayılı Kanunun 47 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Erteleme:

MADDE 47- Türk Ceza Kanununun hapis cezasının ertelenmesine ilişkin hükümleri, askerî suçlar hakkında da uygulanır.

Ancak aşağıdaki hâllerde hapis cezaları ertelenmez.

A) Sırf askerî suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın üç ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

B) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

C) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

D) Daha önce sırf askerî bir suçtan dolayı mahkum olunması.”

MADDE 27- 1632 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Disiplin cezasına ilişkin infaz şartlarına uymama:

MADDE 77- Yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan askerî şahıslardan disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenler, dört aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkraya göre verilecek ceza, suç seferberlik hâlinde işlendiği takdirde yarı oranında, savaş hâlinde ise bir kat artırılır.

Birinci fıkrada yazılı fiilin, 66 ila 70 inci maddelerde yazılı suçları oluşturması hâlinde sadece bu suçlara ilişkin hükümler uygulanır.”

MADDE 28- 1632 sayılı Kanunun mülga 149 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin suçlar:

MADDE 149- Kıt’a, karargâh veya kurumlarda ya da görev esnasında veya görev yerlerinde;

A) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma ve alenen özendirme,

B) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak,

suçlarını işleyen askerî şahıslar hakkında, Türk Ceza Kanununun bu suçlara ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 29- 1632 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 8- Askerî ve adli yargı mahkemeleri tarafından verilen kısa süreli hapis cezaları; 1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getiren yükümlüler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yazılı tüm seçenek yaptırımlara, diğer askerî şahıslar hakkında ise aynı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımlara çevrilebilir.

Ancak aşağıdaki hâllerde kısa süreli hapis cezaları seçenek yaptırımlara çevrilemez:

A) Sırf askerî suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın dört ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

B) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

C) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.”

MADDE 30- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 11- 1632 sayılı Kanunda yer alan “ölüm” cezaları, “ağırlaştırılmış müebbet hapis” cezasına dönüştürülmüştür.

MADDE 31- 1632 sayılı Kanunun;

- a) 17 nci maddesi,
- b) 20 ila 28 nci maddeleri,
- c) 35 inci maddesinin ikinci fıkrası,
- ç) 40 ncı maddesi,
- d) 42 ila 44 üncü maddeleri,
- e) 130 uncu maddesinin üçüncü fıkrası,

f) 131 inci maddesinde yer alan “Yok edilen eşya, hayvan ve sairinin değerlerinin ödettirilmesine de hükmolunur.” cümlesi,

yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 32- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanacak askerî mahkemeler, askerî birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığının ve Askerî Hâkimler Kurulunun görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca kurulur ve aynı yolla kaldırılır.

Askerî mahkemeler bulundukları il veya ilçenin adıyla anılır. Askerî mahkeme kurulmasına karar verilen il veya ilçede en az bir askerî ağır ceza mahkemesi ve bir askerî ceza mahkemesi kurulur. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde askerî mahkemelerin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır.

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu ilde her halde bir askerî ağır ceza mahkemesi ve bir askerî ceza mahkemesi kurulur.

Askerî ceza mahkemesi tek hâkimlidir. Askerî ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, askerî ağır ceza mahkemesinin görevi dışında kalan dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Askerî ağır ceza mahkemesinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Bu mahkeme bir başkan ve iki üye ile toplanır. Askerî ağır ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, subay ve astsubayların işledikleri suçlara ait davalar ile ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlara ait dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Askerî mahkemelerin görevlerinin belirlenmesinde, nitelikli halleri gözetilmeksizin, suçun kanunda yer alan cezasının üst sınırı göz önünde bulundurulur.

Askerî ağır ceza mahkemesi ile askerî ceza mahkemesi arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını Askerî Yargıtay çözümler.

Askerî ağır ceza mahkemesinde görevli üyeler, Askerî Hâkimler Kurulu tarafından iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle askerî ceza mahkemesinde de görevlendirilebilir.

Askerî ağır ceza mahkemesinin görevine giren soruşturmalarda, hâkim kararı gerektiren her türlü işleme ait kararlar, askerî ceza mahkemesi tarafından verilir.

Askerî mahkemeler ile askerî başsavcılıklardaki askerî hâkim sınıfına ilişkin kadrolar, müşterek kadrodur. Bu kadroların kuvvet komutanlıklarına tahsisi, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça yapılır.”

MADDE 33- 353 sayılı Kanunun 2 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tanımlar:

MADDE 2- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Askerî kişi: Subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askerî öğrenci, askerî hizmetlerde bulundukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş hâlinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanları,

b) Askerî mahkeme: İlgili askerî ceza mahkemesini veya askerî ağır ceza mahkemesini,

c) Bakan: Millî Savunma Bakanını,

d) Bakanlık: Millî Savunma Bakanlığını,

e) En yakın askerî mahkeme;

1) Askerî ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar yönünden;

(a) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa;

(aa) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olmaması hâlinde, aynı yerdeki askerî ağır ceza mahkemesini,

(bb) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olmakla beraber, katılımı olmaksızın askerî ağır ceza mahkemesinin teşekkül edebilmesi hâlinde, kararına itiraz edilen hâkim dışındaki üyelerin katılımı ile teşekkül eden aynı yerdeki askerî ağır ceza mahkemesini,

(cc) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olması ve katılımı olmaksızın askerî ağır ceza mahkemesinin teşekkül edememesi hâlinde, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; nöbetçi daireyi; kararına itiraz edilen hâkimin nöbetçi dairenin üyesi olması hâlinde, numara olarak nöbetçi daireyi izleyen daireyi; nöbetçi daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

2) Askerî ağır ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar ile itiraz üzerine ilk defa verilen tutuklama kararları yönünden;

(a) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; numara olarak kararına itiraz edilen daireyi izleyen daireyi; kararına itiraz edilen daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

f) Komutan: Askerî mahkemelerin bulundukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanı veya askerî kurum amirini,

g) Komutanlık: Askerî mahkemelerin bulundukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanlığı veya askerî kurum amirliğini, ifade eder.”

MADDE 34- 353 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askerî başsavcılık:

MADDE 6- Askerî mahkeme bulunan her il veya ilçede, o il veya ilçenin adıyla anılan bir askerî başsavcılık kurulur.

Askerî başsavcılıkta, bir askerî başsavcı ve yeteri kadar askerî savcı bulunur.

Askerî savcılar, bulundukları yerdeki askerî mahkemelere adli yönden bağlanan askerî birlik ve kurumun mensupları hakkında yetkilidir.

Askerî başsavcılıklar arasında çıkan yetki uyuşmazlıkları aralarında çözülür. Uzlaşma sağlanamaz ise, uyuşmazlığı Bakanlık çözümler.”

MADDE 35- 353 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Askerî mahkemeler, asker kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler.

Birinci fıkra kapsamında olsa dahi Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 1 inci maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler ile Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin, görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları için Başbakanın, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabidir.

Savaş hali haricinde, asker olmayan kişiler askerî mahkemelerde yargılanamaz.”

MADDE 36- 353 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“İştirak hâlinde işlenen suçlar:

MADDE 12- Asker kişilerin askerî mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak hâlinde işlemesi durumunda yargılama, asker kişiler için askerî yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılır. Bu durum bekletici sorun yapılamaz.”

MADDE 37- 353 sayılı Kanunun 15 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askerî mahkemenin özel yetkisi:

MADDE 15- Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) General ve amiral rütbesindeki asker kişinin askerî yargıya tabi suçları,

b) Askerî Ceza Kanununun 55 inci, 56 ncı, 57 nci, 58 inci ve 59 uncu maddeleri ile 148 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde yazılı suçlar,

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askerî mahkemede görülür. Bu askerî mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde (1) numaralı daire yetkilidir.”

MADDE 38- 353 sayılı Kanunun 35 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Millî Savunma Bakanının yetki ve sorumluluğu:

MADDE 35- Bakan, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin görevler hariç olmak üzere askerî hâkim ve askerî savcılar üzerinde gözetim hakkını haizdir. Askerî hâkim ve askerî savcılar idari görevleri yönünden Bakanlığa bağlıdır.

Askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların personel, bina, malzeme ve her türlü ihtiyacı doğrudan veya Askerî Hâkimler Kurulunun teklifi üzerine Bakanlıkça karşılanır.

Bakanlık, birinci ve ikinci fıkradaki görev ve yetkilerini Askeri Adalet İşleri Başkanlığı aracılığıyla yürütür.”

MADDE 39- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Hükmün açıklanmasının geri bırakılması:

EK MADDE 4- 5271 sayılı Kanunun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, aşağıdaki haller hariç askerî suç ve cezalar hakkında da uygulanır:

a) Sırf askerî bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla süreli hapis cezasına hükmedilmesi.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi yahut birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veyahut büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

MADDE 40- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5- 353 sayılı Kanunda ve askerî yargı ile ilgili diğer kanunlarda yer alan “teşkilatında askerî mahkeme kurulan kıta komutanı veya askerî kurum amiri” ibareleri “Komutan” olarak anlaşılır.”

MADDE 41- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanuna göre kurulacak askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların fiilen göreve başladıkları tarih Resmî Gazete’de ilan edilir.

Daha önce kurulmuş bulunan askerî mahkemeler ile askerî savcılıkların görev ve yetkileri, bu Kanuna göre kurulacak askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların fiilen göreve başladıkları tarihte kendiliğinden sona erer. Bu askerî mahkeme ve savcılıklarda bulunan soruşturma ve kovuşturma dosyaları, görevsizlik ve yetkisizlik kararı verilmeksizin ve kendiliğinden, bu Kanuna göre kurulacak görevli ve yetkili askerî mahkemelere ve askerî başsavcılıklara geçer.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tek hâkimle bakılmakta olan davalara askerî ceza mahkemesi; kurulla bakılmakta olan davalara askerî ağır ceza mahkemesi tarafından bakılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren önce kurulla bakılmakta olan davalarda, davanın askerî ceza mahkemesi tarafından yürütülmesi gerektiği gerekçesi ile görevsizlik kararı verilemez.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte soruşturma veya kovuşturma evresinde bulunan suçlardan doğan istirdat ve tazminat taleplerine ilişkin evrak, genel hükümlere göre takip edilmek üzere ilgili birimlere gönderilir.”

MADDE 42- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte askerî mahkeme ve savcılıklara tahsis edilmiş bina, malzeme, araç ve gereçler ile teşkilatlarında görevli personel altı ay içinde başka bir işleme gerek kalmaksızın Millî Savunma Bakanlığına devredilir.”

MADDE 43- 353 sayılı Kanunun;

a) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcılıklarda” ibaresi “askerî başsavcılıklarda”,

b) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcılıkları” ibaresi “askerî başsavcılıkları”,

c) 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kıdemli hâkimi” ibaresi “başkanı” ve ikinci fıkrasında yer alan “askerî savcılığı” ibaresi “askerî başsavcılığı”,

ç) 216 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askerî savcı” ibaresi “askerî başsavcı”,

d) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “askerî hâkimi” ibaresi “askerî ceza mahkemesi hâkimini”, “duruşma hâkimini” ibaresi “askerî ağır ceza mahkemesi başkanını” ve “askerî savcılığı” ibaresi “askerî başsavcılığı”,

şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 353 sayılı Kanunun;

a) 197 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kıdemli” ibaresi ile 244 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kıdemli askeri” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

b) 10 uncu, 16 ncı, 19 uncu, 34 üncü, 104 üncü, 124 üncü ve 144 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 45- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/A maddesi eklenmiştir.

“Önleme araması

MADDE 56/A- Tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla usulüne göre verilmiş askerî ceza mahkemesi kararı veya bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde askerî birlik komutanının veya askerî kurum amirinin veya askerî hâkim sınıfı adli müşavirin veya hukuk müşavirinin yazılı emri üzerine, askerî mahallerde askerî hâkimler hariç kişilerin üstü, araçları, özel kâğıtları ve eşyası aranır, alınması gereken tedbirler alınır, suç delilleri koruma altına alınarak bu Kanun hükümlerine göre gerekli işlemler yapılır.

Arama talep yazısında, arama için makul sebeplerin oluştuğunun gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir. Arama kararında veya emrinde; aramanın sebebi, konusu ve kapsamı ile yapılacağı yer, zaman ve geçerli olacağı süre belirtilir.

Aramanın sonucu, arama kararı veya emri veren merci veya makama bir tutanakla bildirilir.

Konutta ve yerleşim yerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

MADDE 46- 211 sayılı Kanuna 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/B maddesi eklenmiştir.

“Askerî mahallerde kontrol

MADDE 56/B - Bir suç işlenmesini veya disiplinsizliğin gerçekleşmesini önlemek veya kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek amacıyla kışla, konak veya ordugâhta bulunan kıta veya askerî kurumun komutan veya amiri veya bunların verecekleri yazılı emir üzerine diğer askerî makamlar tarafından, askerî hâkimler hariç personelin, askerî öğrencilerin, erbaşların ve erlerin kullanım alanlarında ve askerî öğrenciler ile erbaş ve erlerin dolap, çanta ve üstünde kontrol yapılabilir.

Asker kişileri de dâhil olmak üzere, askerî mahallere girmek veya çıkmak isteyenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri, duyarlı kapının ikaz vermesi hâlinde, metal dedektörle kontrol edilir; eşyaları teknik cihazlardan ve güvenlik sistemlerinden geçirilir; aracı, teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol edilir. Şüpheli hâlinde veya bu cihazların bulunmadığı yerlerde, herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın kontrol elle yapılabilir. Teknik cihazların ikazının sürmesi hâlinde, bu kişiler ancak elle kontrolü kabul ettikleri takdirde askerî mahallere girebilirler. Milletvekilleri, hâkimler, Cumhuriyet savcıları, askerî hâkimler, avukatlar, mülki idare amirleri ve Sayıştay meslek mensupları ile uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcilerinin üstleri ve eşyaları ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçüstü halleri dışında elle kontrol edilemez; aracının, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.

Birinci ve ikinci fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 47- 27/6/1972 tarihli ve 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararın temyiz yolu ile incelenmesinde Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar Daireler Kurulunda bulunamazlar.

Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği direnme kararının temyiz yolu ile incelenmesinde Daireler Kurulu, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar haricindeki kanuni engeli olmayan Askerî Yargıtay üyelerinden oluşur. Direnme kararını inceleyen kurulun üye sayısının çift sayılı olması hâlinde üyelik kıdemi en az olan üye kurula katılmaz.”

MADDE 48- 1600 sayılı Kanunun 27 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargılama usulü:

MADDE 27- Askerî Yargıtay daireleri ile diğer kurullarında ve Başsavcılığında, bu Kanun ile 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda ve diğer kanunlarda belirtilen yargılama usulleri uygulanır.

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davaların duruşmasında iddia makamını teşkil eden Askerî Yargıtay Başsavcılığı, temyiz dilekçesini, beyanını ve varsa lâyihasını ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına gönderir.

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda Askerî Yargıtay Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmez. Ancak, Başsavcılığın temyiz dilekçesi, beyanı ve varsa lâyihası, ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığınca hükmü temyiz etmeleri veya temyiz etmeseler dahi aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafî ile katılan veya vekillerine tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir. İlgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığı dosyayı Askerî Yargıtay Başkanlığına gönderir.

353 sayılı Kanun ve diğer kanunlarda açıkça gösterilen hâllerde, Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararlara karşı itiraz edilebilir. Bu takdirde, temyiz isteminin reddine dair kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi Daireler Kuruluna, bunun dışında kalan tüm kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi ise, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı daire için birinci daireye aittir.

Cezaların yerine getirilmesi sırasında, hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen şahsî hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran hâller nedeniyle geçirilmiş süreler ile hastanede geçen sürenin cezadan indirilmesine, değişik hükümlerdeki cezaların toplanmasına ve mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksamaya ilişkin bir karar alınması gerekirse, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesinden karar istenir. Bu kararlar duruşma yapılmaksızın verilir.

Karar verilmeden önce Askerî Yargıtay Başsavcısının ve hükümlünün görüşlerini yazılı olarak bildirmeleri istenebilir.

Hükmü veren Askerî Yargıtay dairesi kaldırılmış ise onu numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemesin. Ancak, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesi, olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

Bu kararlara karşı Askerî Yargıtay Başsavcısı ile hükümlü ve varsa müdafî bir hafta içinde itiraz edebilirler.

İtiraz üzerine hükmü veren Askerî Yargıtay dairesini numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.”

MADDE 49- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 50- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No: 1/1008

Karar No: 33

26/1/2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/1008)” 22/12/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Anayasa, Avrupa Birliği Uyum ve Millî Savunma komisyonlarına havale edilmiştir. Tasarı, Adalet Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 8/1/2015 tarihli toplantısında Hükümeti temsilen Millî Savunma Bakanı İsmet Yılmaz ve Millî Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Askeri Yargıtay Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür. Tasarı daha ayrıntılı incelenmesi için yedi üyeden müteşekkil Alt Komisyona havale edilmiştir.

Alt Komisyon, 14/1/2015 tarihli toplantısında Millî Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Askeri Yargıtay Başkanlığı, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyeleri Prof. Dr. İzzet Özgenç ile Prof. Dr. Cumhur Şahin’in katılımlarıyla gündemindeki Tasarıyı görüşmüştür. Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor 19/1/2015 tarihinde Komisyonumuza tevdi edilmiştir.

Komisyonumuz, 22/1/2015 tarihinde Adalet Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen toplantısında, Alt Komisyon tarafından kabul edilen metin üzerinden müzakerelerine devam ederek görüşmelerini tamamlamıştır. Toplantıya Hükümeti temsilen Millî Savunma Bakanı İsmet Yılmaz ile Millî Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Askeri Yargıtay Başkanlığı, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Türkiye Barolar Birliği temsilcileri katılmıştır. Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Bursa Milletvekili Mustafa Kemal Şerbetçioğlu, Karaman Milletvekili Mevlüt Akgün ve Sakarya Milletvekili Ali İhsan Yavuz özel sözcü seçilmiştir. Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır.

Müzakerelerde Tasarıya yönelik olarak aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden oluşan Askerî Hâkimler Kurulu kurulması öngörülmektedir. Kurul, askerî hâkimlerle ilgili mesleğe kabul etme, atama, nakletme, izin verme, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma, disiplin cezası verme ve görevden uzaklaştırma konularında karar vermeye yetkilidir. Yürütme Organının üyesi olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve dahi diğer üyelerin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesi, yürütmenin kontrolünde bir Kurul oluşturulması amacına hizmet etmektedir. Dolayısıyla Kurulun, Anayasada güvence altına alınan mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir. Yürütme Organı üyesinin ve doğrudan Yürütme Organı tarafından seçilen üyelerin yer aldığı bir Kurulun, askerî hâkimlerin özlük işleri ve diğer yargısal faaliyetler hakkında yetkili kılınması; Anayasada benimsenen kuvvetler ayrılığı ve hukuk devleti ilkesine, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağına ilişkin hükme, mahkemelerin bağımsızlığı, hâkimlik teminatı ve diğer ilkelere açıkça aykırıdır (Anayasa m. 9, 138, 140, 145 vd).

Yukarıda belirtilen sakıncaların giderilmesi amacıyla Kurulun oluşumunda, üyelerin seçimde belirlenmesi veya belli görevde bulunanların seçilmesi (Örneğin Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Türkiye Barolar Birliği ve benzeri diğer kaynaklardan seçilme) şeklinde başkaca bir usulün benimsenmesi amaca daha uygun olacaktır.

Tasarı ile kurulması öngörülen Kurula seçilebilmek için birinci sınıf olmak yeterlidir. Ancak birinci sınıf askerî hâkimin Türk Silahlı Kuvvetlerinin hiyerarşik yapısı göz önünde bulundurulduğunda rütbe itibarıyla kendisinin üstü olan bir askerî hâkim hakkında karar verecek olması, en azından Kurul üyeliği devam ettiği sürede olmasa da daha sonraki aşamalarda ilgili bakımından birçok olumsuz neticelerin doğmasına neden olabilecek niteliktedir. Bu ihtimal, Kurul üyesinin karar verirken tarafsızlığına veya bağımsızlığına gölge düşürebilir. Bu şekilde bir düzenleme diğer taraftan astın üste karşı tahakkümde bulunmasını da muhtemel kılmaktadır. Kurul üyelerinin bir defadan fazla seçilebilecek olması ve herhangi bir sınırın olmaması, Kurul üyelerinin Yürütme Organının etkisinde kalmasını ve buna göre karar almalarına neden olabilir. Bu sakıncalar Kurulun, hâkimlik teminatı ve mahkemelerin bağımsızlığı ilkeleri çerçevesinde görev ifa edebilmesinin önünde önemli engeller olarak durmaktadır.

Kolordu ve ordu seviyesindeki birliklerde askerî mahkeme kurulması zorunluluğu kaldırılarak; askerî mahkemelerin, askerî birliklerin teşkilât yapıları ve bulundukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle Milli Savunma Bakanlığı tarafından kurulması öngörülmektedir. Bu düzenleme özellikle Hava Kuvvetleri ile Deniz Kuvvetlerine mensup askerî hâkimlerin, müşterek kadro nedeniyle muhtelif yerlere atanmalarına ve dolayısıyla mağduriyetlere uğramalarına neden olacaktır. Bu mağduriyetlerin doğmaması için gerekli değişikliklerin yapılması elzemdir.

Müzakereler esnasında Tasarının lehinde aşağıdaki görüşler dile getirilmiştir:

Anayasanın ölüm cezası ve ölüm cezasının infazına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmış, 2010 yılında Anayasada yapılan değişikliklerle Anayasanın askerî yargıyla ilgili hükümlerinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Ayrıca bu dönemde askerî hükümleri düzenleyen çeşitli kanunlar, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına konu olmuştur. Tasarı, esas itibarıyla bu gelişmeler ışığında askerî mevzuatın gözden geçirilmesi sonucunda ortaya çıkan zorunlu değişiklikleri ihtiva etmektedir.

Tasarı ile kurulması öngörülen Askerî Hâkimler Kuruluna ilişkin düzenlemelerin büyük bir kısmı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna ilişkin düzenlemelerin askerî yargı kolu bakımından hayata geçirilmesi amacını gütmektedir. Üyelerin Milli Savunma Bakanının teklifi ve Başbakanın onayıyla birinci sınıf hâkimlerden seçilecek olmasının üyelerin tarafsızlığına gölge düşüreceği şeklinde algılanması tamamen önyargılı bir yaklaşımdır. Kaldı ki, mukayeseli hukuk verileri bakımından da değerlendirildiğinde düzenleme, diğer birçok Avrupa ülkesindeki bu tür kurullara üye seçiminde benimsenen kıstaslara uygunluk arz etmektedir. Almanya, Danimarka, Çek Cumhuriyeti ve diğer birçok ülkede bu tür kurullara üye seçiminde yürütme ve/veya yasama organları aktif rol üstlenmektedir. Birçok ülkede bakanın kurulun doğal üyesi olması ve seçimlerde aktif rol oynaması, yargı bağımsızlığı bakımından herhangi bir sakınca teşkil etmemesine rağmen ülkemizde daha başlangıçta böyle bir ön kabulden hareketle bu tür eleştirilerin getirilmesini anlamak mümkün değildir.

Kurul üyelerin Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyeleri arasından seçilmesinin, hâkimlik teminatı ve mahkemelerin bağımsızlığı ilkeleri bakımından daha uygun olduğu ileri sürülmüşse de Kurul üyesi seçilebileceklerin birinci sınıf askerî hâkim olması şartı karşısında belirtilen kişilerin zaten birinci sınıf askerî hâkim olmaları nedeniyle seçilmelerinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Askeri Ceza Kanununda yapılan değişikliklerle erteleme ve kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesine ilişkin hükümlerinin askerî suçlar için uygulanmayacağı yönündeki düzenlemeler, Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeler doğrultusunda kişisellik ve ölçülülük ilkelerine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Çeşitli kanunlarda yer almasına rağmen

hiçbir kanunda tanımı bulunmayan sırf askerî suç tanımlanmış ve böylece suçta ve cezada kanunilik ilkesi bakımından gerekli bir düzenleme yapılmıştır. Diğer taraftan askerî ceza mevzuatı ile Türk Ceza Kanununun uyumlulaştırılması ve uygulamada yargı kolu farklılığından kaynaklanan bazı sorunların giderilmesi amacıyla muhtelif değişiklikler yapılmaktadır.

Komisyonumuz, gerek Anayasanın 11’inci ve gerekse İçtüzüğü’nün 38’inci maddeleri kapsamında Tasarıya yönelik Anayasaya aykırılık itirazlarını, esasa yönelik diğer itirazlardan önce incelemiş ve sonuçlandırmıştır. Komisyonlar dâhil, Yasama Organının Anayasaya aykırılık denetimi, niteliği itibarıyla siyasal bir denetimdir. Anayasanın 4’üncü maddesi kapsamında koruma altına alınan değerler dışındaki itiraz hallerinde, oylamayla sonuçlandırma esası geçerlidir. Komisyon, itirazları değerlendirmiş, birbirine karşı görüşleri oylamış ve Anayasaya aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Komisyonumuzun, Tasarı hakkında ileri sürülen lehte ve aleyhteki görüşleri bütün olarak değerlendirmek suretiyle verdiği sonuçlara bağlı olarak maddeler üzerinde yapılan kabul ve değişiklikler aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:

Alt Komisyon metninin çerçeve 1 ve 2’nci maddeleri oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 3’üncü maddesi, askerî hâkimlere verilebilecek cezalar yönünden 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile uyumun sağlanması ve hâkimlik ve savcılık stajında geçen sürenin üçte ikisinin birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınacağı ilişkin düzenlemenin anılan Kanunda yer almaması nedeniyle değiştirilmiş ve madde yapılan değişiklik doğrultusunda oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 4 ile 18’inci maddeleri oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 19’uncu maddesi, herhangi bir nedenle görevine gelmeyen askerî hâkimin yerine, en kıdemli askerî ağır ceza mahkemesi başkanı tarafından görevlendirme yapılabilmesini teminen değiştirilerek oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 20’nci maddesi, halen görevde olan Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlığına mensup hâkimlerin atamalarının ne şekilde yapılacağına düzenlenmesi amacıyla değiştirilerek oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 21 ile 32’nci maddeleri oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 33’üncü maddesi, askerî savcılar tarafından verilen itiraza tabi kararlara bakacak yetkili askerî mahkemenin belirlenmesi amacıyla değiştirilmiş ve madde yapılan değişiklik neticesinde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 34 ile 40’inci maddeleri oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 40’inci maddesinden sonra gelmek üzere ihtiyaç duyulan kıta komutanlıkları veya askerî kurum amirlikleri teşkilâtında adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kurulmasını teminen 353 sayılı Kanuna ek madde eklenmesi amacıyla çerçeve 41’inci madde oy çokluğuyla ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 41 ile 46’nci maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 42 ile 47’nci maddeler olarak oy çokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Askeri Yargıtayda yapılacak ilk derece yargılamalarında daireler tarafından verilecek kararlara karşı denetim yetkisi, Askeri Yargıtay Daireler Kuruluna aittir. Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin suçtan zarar gören veya mağdur olmaları durumunda hukuki engellerinin olması hâlinde ilgili kurullarda görev almalarına kanunen imkân bulunmamaktadır. Suçtan zarar gören veya suçun mağduru olan üyelerin Askeri Yargıtay Dairesinde yahut Daireler Kurulunda o suçla ilgili Kurullarda görev alması, Anayasanın 36’ncı ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6’ncı maddesinde düzenlenen “adil yargılanma hakkı”nın ihlali sonucunu doğurabilecektir. Bu çözümsüzlüğün önlenmesi ve adil yargılanma ilkesinin sağlanabilmesi amacıyla hukuki ve fiili imkânsızlık hâllerinde Daireler Kurulunun, Daire Kurulunda az olmamak üzere maddede belirtilen sayı aranmaksızın hukuki

ve fiili engeli olmayan Başkan, İkinci Başkan, daire başkanları ve üyelerden oluşmasının sağlanması amacıyla Alt Komisyon metninin çerçeve 47’nci maddesi değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 48’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt komisyon metninin çerçeve 48’inci maddesi yapılan teselsül neticesinde çerçeve 49’uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 49 ve 50’nci maddeleri yapılan teselsül neticesinde 50 ve 51’inci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının tümü oy çokluğuyla kabul edilmiştir. Maddeler görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Ahmet İyimaya</i> Ankara Kâtip <i>Mustafa Kemal Şerbetçioğlu</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü) Üye <i>Şuay Alpay</i> Elazığ Üye <i>Bülent Turan</i> İstanbul Üye <i>Mevlüt Akgün</i> Karaman (Bu raporun özel sözcüsü) Üye <i>Gülray Samancı</i> Konya (Son oylamada bulunamadı) Üye <i>Ali Rıza Öztürk</i> Mersin (Muhalefet şerhim vardır) Üye <i>Murat Göktürk</i> Nevşehir Üye <i>Yusuf Başer</i> Yozgat	Başkanvekili <i>Hakkı Köylü</i> Kastamonu Üye <i>Hakan Çavuşoğlu</i> Bursa Üye <i>Oktay Öztürk</i> Erzurum (Toplantıya katılamadı) Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul (Son oylamada bulunamadı) Üye <i>Ramazan Can</i> Kırıkkale Üye <i>Harun Tüfekci</i> Konya Üye <i>İsa Gök</i> Mersin (Muhalefet şerhi ektedir) (Son oylamada bulunamadı) Üye <i>Ali İhsan Yavuz</i> Sakarya (Bu raporun özel sözcüsü) Üye <i>Ali İhsan Köktürk</i> Zonguldak (Muhalefet şerhim vardır, ektedir)	Sözcü <i>Yılmaz Tunç</i> Bartın Üye <i>Bilal Uçar</i> Denizli Üye <i>Recep Özel</i> Isparta Üye <i>Murat Başesgioğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhim vardır) Üye <i>Turgut Dibek</i> Kırklareli (Muhalefet şerhim vardır) Üye <i>Erol Dora</i> Mardin (Muhalefet şerhim vardır) Üye <i>Ömer Süha Aldan</i> Muğla (Muhalefet şerhi ektedir) (Son oylamada bulunamadı) Üye <i>Dilek Akagün Yılmaz</i> Uşak (Muhalefet şerhi ektedir) (Son oylamada bulunamadı)
--	--	---

MUHALEFET ŞERHİ

GİRİŞ

Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Adalet Komisyonundaki görüşmeleri Alt Komisyonun kabul ettiği metin esas alınarak 22 Ocak Perşembe günü yapılmıştır. CHP'nin komisyon üyeleri olarak tasarıya ilişkin görüş ve önerilerimizi gerek alt komisyonun çalışmaları sırasında gerekse komisyon çalışmalarında ayrıntıları ile anlatmaya çalıştık. Alt Komisyon görüşmeleri sonunda tasarıya karşı görüşlerimizi sunmuştuk. Aşağıda bir kez daha ayrıntıları ile sunduğumuz bu düşüncelerimizin tamamına yakın kısmı iktidar grubu ve hükümeti temsilen MSB tarafından dikkate alınmamış ve birkaç değişiklikle askeri mahkemelerin yapısını yeniden düzenleyen tasarı AKP üyelerinin oyları ile Adalet Komisyonunda kabul edilmiştir.

GÖRÜŞ VE İTİRAZLARIMIZ

A) Tasarı ile Askeri Mahkemelerin yapısı, askeri hakimler ile ilgili olarak mesleğe kabul etme, atama, nakletme, birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma, disiplin cezası verme ve disiplin cezalarını silme, görevden uzaklaştırma işlemlerinin Milli Savunma Bakanının Başkanlığında ve bakanın seçeceği dört birinci sınıf askeri hakimden oluşacak HSYK benzeri bir Askeri Hakimler Kurulunca yapılması öngörülmektedir. Tasarıda bu anlayış ile 357 Sayılı Askeri Hakimler Kanununda çok sayıda madde yeniden düzenlendiği gibi, son dönemlerde yapılan Anayasa değişiklikleri yanında; Anayasa Mahkemesinin Askeri Ceza Kanununun bazı maddeleri hakkında vermiş olduğu iptal kararlarının zorunlu bir sonucu olarak da 1632 Sayılı Askeri Ceza Kanununda ve askeri mahkemeleri yeniden düzenleyen değişiklikler ile 353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usulü Kanununda da düzenlemeler yapılmıştır.

B) Komisyondaki görüşmelerde yeni eklemeler sonucu 51 maddeden oluşan bu tasarının ana unsurunu 13'üncü, 14'üncü, 15'inci ve 16'ncı Maddelerinde düzenlenmiş olan **ASKERİ HAKİMLER KURULU (ASHK) oluşturmaktadır. Bu düzenlemeler ile askeri yargının tümüyle siyasi iradenin kontrolüne geçmesi istenmiştir.** Tasarının özünü oluşturan ASHK düzenlemelerinin bu haliyle kabul edilmesi Anayasamızın 2'nci Maddesinde yerini bulan Cumhuriyetimizin demokratik hukuk devleti niteliklerine yeni sorunlar çıkartacaktır. Son yıllarda AKP iktidarının sayısal çoğunluğunu gözeterek yapmış olduğu çok sayıdaki yasa değişiklikleri ve bunların uygulanması sonucunda hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, tarafsız ve bağımsız yargı süreçlerinde ortaya çıkan sorunlara bir yenisi bu düzenleme ile eklenecektir.

1- Öyle bir yapı düşünülmüştür ki, 5 kişiden oluşacak bu kurulun başkanı Milli Savunma Bakanı olacaktır. Kurulun diğer dört üyesini ise Başbakan; Milli Savunma Bakanının önereceği birinci sınıf hakimler arasından seçecektir.

2- Bu kurulun gündemini Bakan tek başına belirleyecektir. Kurulun diğer üyelerinin gündemi belirlemede ve kurulu toplantıya çağırma hiçbir yetkileri yoktur.

3- Bu kurula Bakanın önereceği alt rütbeli askeri hakimlerin seçilmesi halinde, bu üyeler kendilerinden kıdemli askeri hakimlerin tayin, ceza ve terfi gibi işlemlerinde söz sahibi olacaktır. Bu durum, askeri düzeni/hiyerarşiyi olumsuz etkileyecektir.

4- Kurul üyelerinin dört yıllık görev sürelerinin sonunda yeniden seçilmeleri tasarıda hüküm altına alınmıştır. Bu da dört askeri hakim üyenin yeniden seçilmek için kararları alırken bakanın sözünden dışarı çıkmamalarına neden olacaktır.

5- Tasarıda öngörülen bu Kurul oluşumu itibariyle, 2010 anayasa değişiklikleri öncesindeki HSYK'dan dahi geriye gidiş niteliğindedir.

6- ASHK'nın bu yapısının; mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine aykırılığı göz önüne alındığında, Kurul tarafından yapılan atamalar da bu ilkelere uygun olmayacaktır.

7- **Tasarı ile oluşturulmak istenen bu kurul üstleneceği görevler itibariyle askeri yargıyı istediği gibi kontrol edebilecek ve istediği gibi de düzenleyebilecektir.**

8- Anayasa Mahkemesi (04 Haziran 2014 tarihli ve 2013/82 E., 2014/100 K. sayılı) kararı ile, *"askeri hakimlerin meslekte yükselmelerini doğrudan etkileyen disiplin cezalarını verme yetkisinin yürütme organının üyesi olan MSB'ye ait olması, yargılamanın taraflarında askeri hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda güvensizlik ve şüphe uyandırılabilir. Böyle bir güvensizlik ve şüphenin ortaya çıkma olasılığı... mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine aykırı..."* olduğu gerekçesi ile, Milli Savunma Bakanının askeri hakimlere disiplin cezası vermesine ilişkin hükmü iptal etmiştir.

9- Mevcut kanundaki uyarma ve kınama cezalarının MSB tarafından verilmesinin AYM tarafından iptal edilmesinden sonra, bu cezalara ilave olarak bu Tasarı ile öngörülen (Madde/9) çok daha ağır nitelikli (kademe ve derece ilerlemesinin durdurulması, yer değiştirme ve meslekten çıkarma) cezaların, yargılamanın taraflarında; askeri hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda güvensizlik ve şüphe uyandırabilecek yapıdaki bir (MSB ve onun seçtiği 4 üyeden oluşan) Kurul tarafından verilmesi, hükmün hâkimlik teminatı ve mahkemelerin bağımsızlığına aykırı görülerek bir kez daha Anayasa Mahkemesi tarafından iptaline neden olabilecektir.

C) Tasarının 4'üncü Maddesinde ASHK'nın yapacağı atamaların dışında; Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı'nın yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına atama yetkisi tek başına Milli Savunma Bakanına verilmektedir. Bu durumda **Bakan yürümekte olan bir dosyanın savcısı veya hakimini belirtilen bu kadrolara atamak suretiyle dosyaya müdahale yetkisi elde etmiş olacaktır.** Ayrıca 2802 sayılı Hakim ve Savcılar Kanunun 37'nci maddesinde Adalet Bakanlığında görev yapacak hakimlerin muvafakatinin alınması hükmü mevcut iken, tasarıda (madde 4/son) bakan tarafından idari görevlere atanacak askeri hakimlerin muvafakatı aranmamıştır.

D) Yürürlükteki 357 sayılı Askeri Hakimler Kanununun 16. Maddesine göre tüm askeri hakimlerin ataması üçlü kararname ile yani Milli Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ve Cumhurbaşkanının onayı ile yapılmaktadır. Mutlaka HSYK benzeri bir kurulun oluşumu düşünülecek ise kurulun oluşumunda, yargılamanın taraflarında askeri hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda güvensizlik ve şüphe uyandırmayacak bir yapı öngörülmelidir. Bu amaçla askeri yargının önceliklerinin ve ihtiyaçlarını dile getirmek ve üyelerin siyasi otorite tarafından seçilmesini önlemek amacıyla üyelerin makam bazında belirlenmesi daha uygun olacaktır. Örneğin bağımsızlıkları konusunda bir şüphe bulunmayan askeri yüksek yargı organlarının; Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin başkan ve üyelerinin kurulda temsil edilmesini sağlayan bir kurul yapısı düzenlenmelidir.

E) Tasarının görüşmeleri sırasında tespit ettiğimiz diğer bir konu da şudur. Askeri yargıyı yeniden düzenleyecek olan böyle önemli bir tasarı hazırlanırken Bakanlığın çoğunlukla kendi arzu ettiği düzenlemeleri yasalaştırmak istediği anlaşılmıştır. MSB'lığı Kuvvet komutanlıklarından bir görüş almamış, Genel Kurmay Başkanlığına görüş sormuş ancak oradan gelen görüşlere de pek itibar etmemiştir. Diğer taraftan Askeri Yargıtay ve AYİM'nin de tasarı hazırlanırken görüşlerine itibar edilmediğini belirtmek gerekir.

F) Tasarıyla öngörülen Askeri Hakimler Kurulunun yapısı ve Askeri yargının idari yapılanmasında Milli Savunma Bakanına verilen yetkiler; Anayasanın başlangıç kısmında yer alan ve "hukuk devleti" ilkesinin bir gereği olan "kuvvetler ayrılığı" prensibi ile **Anayasamızın**;

Yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağına ilişkin **9. Maddesine**;

Hakimlerin görevlerinde bağımsız oldukları, hiçbir organ, makam, mercii veya kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceğini düzenleyen **138. Maddesine**;

Hakimler mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler' hükmünü içeren **140/2 Maddesine**;

Askeri yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askeri hakimlerin özlük işleri, askeri savcılık görevlerini yapan askeri hakimlerin görevli bulundukları komutanlıkla ilişkileri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre düzenlenir' hükmünü içeren **145/Son Maddesine**;

açıkça aykırılık teşkil edecektir.

Belirtilen nedenlerle tasarıya muhalif olduğumuzu belirtiyoruz. 26.01.2015

<i>Turgut Dibek</i>	<i>Ali Rıza Öztürk</i>	<i>Ömer Süha Aldan</i>
Kırklareli	Mersin	Muğla
<i>Dilek Akagün Yılmaz</i>	<i>Ali İhsan Köktürk</i>	<i>İsa Gök</i>
Uşak	Zonguldak	Mersin

MUHALEFET ŞERHI

“Askeri Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/1008)” nın Komisyon Raporuna ve çoğunluk görüşüne, aşağıda arz edilen maddelerde Milliyetçi Hareket Partisi Komisyon Üyeleri olarak katılmadığımızı beyan ederiz.

Tasarı, Anayasanın ölüm cezası ve ölüm cezasının infazına ilişkin hükümlerin yürürlükten kalktığı, 2010 yılında Anayasa’da yapılan değişikliklerle Anayasa’nın askeri yargıyla ilgili hükümlerinde, önemli değişiklikler meydana getirdiği ve Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu iptal kararlarının yaratmış olduğu boşluklarının düzenlenmesi gerekçesiyle hazırlandığı ifade edilmektedir.

1- Tasarıda, Askeri Yargıya ilişkin en önemli değişiklik, 13. 14. 15 ve 16. maddelerinde düzenlenen ASKERİ HÂKİMLER KURULUDUR.

Yargı bağımsızlığı ve Hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulacağı belirtilen kurul, bu yapıdan çok uzaktadır.

İleri demokrasilerde, yargının işleyişi ve yargıçların mesleki faaliyetlerini düzenleyen yargı konseyleri Anayasal Güvenceye kavuşturulmuştur. Hiçbir zaman yürütmenin kontrolünde olması düşünülmemiş, aksine yürütmeye karşı bağımsız olması istenilmiştir.

Tasarıya göre, Askeri Hâkimler Kurulu, 5 kişiden oluşacak ve kurulun başkanı da Milli Savunma Bakanı olacaktır. Kurulun 4 üyesi ise, Milli Savunma Bakanının önereceği birinci sınıf hâkimler arasından başbakan tarafından seçilecektir. Kurulun gündemini tek başına Millî Savunma Bakanı belirleyecek, toplantıya çağırma konusunda da tek yetkili olacaktır.

Kurul, bu yapısı itibarıyla tamamen yürütmenin kontrolü altındadır. Ne kadar iyi niyetli yaklaşılsa yaklaşılsın, yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı güvencelerine göre çalışması mümkün değildir.

Askeri hâkimleri, mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, birinci sınıfa ayırma, disiplin cezası verme ve cezaları silme, görevden uzaklaştırma gibi esaslı konularda yetkili olan kurul bu yapısıyla yürütmeden bağımsız görev yapamaz.

Tasarı bu hükümleri nedeniyle Anayasa’nın “Kuvvetler Ayrılığı”, “Yargı Bağımsızlığı” ve “Hâkimlik Teminatı” esaslarına da aykırılık teşkil etmektedir.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi, 4 Haziran 2014 tarihli ve 2013/82 E.2014/100 k. sayılı kararı ile “askeri hâkimlerin meslekte yükselmelerini doğrudan etkileyen disiplin cezalarını verme yetkisinin yürütme organının üyesi olan Milli Savunma Bakanına ait olması, yargılamanın taraflarında askeri hâkimlerin tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusunda şüphe uyandırabilir. Böyle bir güvensizlik ve şüphenin ortaya çıkma olasılığı... mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkesine aykırı...” olduğu kanaatiyle, Milli Savunma Bakanının askeri hakimlere disiplin cezası vermesine ilişkin hükmü iptal etmiştir.

Hal böyle iken, tasarıda tamamen yürütmenin kontrolünde olan bir kurulun, uyarma ve kınamadan daha ağır olan “kademe ve derece ilerlemesinin durdurulması, yer değiştirme ve meslekten çıkarma” cezalarını verecek olması Anayasa’nın belirtilen ilkelerine tamamen aykırıdır.

2- Tasarının 4. Maddesinde Milli Savunma Bakanına, kurula yapacağı atamalar dışında, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ve yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına, muvafakat aranmaksızın tek başına atama yetkisi verilmektedir.

Bu düzenlemede hâkimlik teminatı ve yargı bağımsızlığı esaslarına aykırıdır.

3- Yürürlükteki 357 sayılı Askeri Hâkimler Kanunu'nun 16. maddesi, getirilmek istenen yeni düzenlemelerle kıyaslandığında Askeri Hâkimler açısından daha güvenceli gözükmektedir. Zira bu madde, tüm Askeri Hâkimlerin atamasının 3'lü kararname ile yapılacağını düzenlemektedir. Müşterek kararname, göreve atanmalarda ve görevden alınmalarda önemli bir güvencedir.

Askeri Yargı da bir kurul oluşturulması prensip olarak doğrudur. Türk Silahlı Kuvvetlerinin işleyişi ve hizmetleri özellik arz etmekle beraber, yargının evrensel kuralları ve özellikle yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre işleyecek bir kurul, Türk Silahlı Kuvvetleri içinde yararlı olacaktır.

Bu nedenle, Kurulun yürütmenin kontrolünde olmadan hakimlik teminatı ve yargı bağımsızlığı esaslarına göre işleyecek bir yapı da oluşturulması gerekmektedir.

Böyle bir yapının oluşması içinde, üyelerin çeşitli kaynaklardan seçimine imkân verecek, bir seçim mekanizmasının oluşturulması gereklidir.

Bu nedenlerle tasarıya muhalif olduğumuzu beyan ederiz. Saygılarımla.

Murat Başesgioğlu

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

(Askeri Hakimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” hakkında)

Günümüzde parlamenter demokrasi kavramının içerdği prensipler (hukukun üstünlüğü, insan haklarının devredilemezliği, sivil demokratik denetim, kuvvetler ayrılığı vb.) göz önüne alındığında, Türkiye’de ordunun devlet yapılanması içindeki konumu ve sivil demokratik denetimi açısından birçok sorunun varlığını sürdürdüğü aşikardır.

Tasarıyla Millî Savunma Bakanı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden müteşekkil Askeri Hâkimler Kurulunun kurulması öngörülmektedir. Kurul, askerî hâkimlerle ilgili mesleğe kabul etme, atama, nakletme, izinler, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma, disiplin cezası verme ve görevden uzaklaştırma konularında karar vermeye yetkili kılınmaktadır. Yürütme Organının üyesi olan Millî Savunma Bakanının Kurulda yer alması ve diğer kurul üyelerinin Bakanın teklifi üzerine Başbakanın onayıyla Kurula seçilmesinin öngörülüyor olması, yürütmenin kontrolünde bir adli kurul oluşturulması amacına hizmet etmektedir. Dolayısıyla Kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak görev ifa etmesi mümkün değildir.

Tasarıyla ayrıca, 353 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde değişikliğe gidilerek söz konusu maddede;

“Askerî mahkemeler, asker kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler.

Birinci fıkra kapsamında olsa dahi Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 1 inci maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler

ile Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin, görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları için Başbakanın, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabidir”. Biçiminde bir düzenlemeye gidilmektedir.

Demokrasileri gelişmiş ülkeler incelendiğinde son iki asırda yaşanan gelişmelerle paralel yürütülen tartışmalar ve mücadeleler ekseninde “Askeri Yargı”nın konumunun bu ülkelerde geldiği nokta; genel itibarla; barış dönemlerinde bu yargı alanının teknik-iç disiplin konuları dışında neredeyse tüm iş ve işlemlerinin sivil adli makamlarca yürütüldüğü biçimindedir.

Başka bir söyleyişle, bu ülkelerin birçoğunda askeri suçlar, askeri hizmetin neticesinde oluşan suçlar ve ordu mensuplarınca işlenen bütün adi suçlar bakımından sivil mahkemeler görevlendirilmiştir. Söz konusu ülkelerde bir diğer önemli uygulama istinaf mahkemeleridir ki, bu uygulama da ilgili mahkeme kararlarının denetlenebilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir.

Hükümetin söz konusu tasarıyla uygulamaya koymak istediği düzenleme ise Askeri Yargı mekanizmasının alanını daraltmak ve denetime açmak suretiyle demokratik bir hukuk devletin gereğini yapmak değil, Askeri yargıyı adeta olduğu gibi koruyup, yürütmenin kontrolüne sokmak biçimindedir. Dolayısıyla bu tasarı, ülkenin ihtiyaç duyduğu demokratikleşme, şeffaflaşma, yargı bağımsızlığı gibi ilkeleri güçlendirmek adına hiçbir makul düzenleme içermemekte, aksine askeri yargıyı korumakta ve bu yargı erkini yürütmeye bağımlı hale getirerek ülkede daha otoriter bir “yürütme”ye yol açacak bir nitelik barındırmaktadır.

Yargının ana işlevi, adaletin gerçekleşmesini sağlamaktır. Yargı bağımsızlığı ise özce, yargının siyaset ve iktidara bağımlı olmamasını ifade etmektedir. Yargı bağımsızlığının gerekçesi, yargının kendisine verilen görevleri yerine getirirken iktidar sahiplerinden gelecek müdahalelere karşı korunmasının sağlanmasıdır. Bu, anayasal-demokratik devlet anlayışının olmazsa olmazıdır. Çünkü, herhangi bir harici etki veya baskıya karşı korunmadığı sürece, hakim, adaleti hukuka uygun olarak ve tarafsızca dağıtacak bir konumda değildir. Hakimin

referansı hukuk, yalnızca hukuk olmalıdır. Yargının bağımsız olması, özgürlüğün de en büyük güvencesidir.

Buradan hareketle, Milli Savunma Bakanı'nın başkanlık edeceği ve üyelerinin de yine yürütmenin bir üyesi olan aynı bakanın teklifiyle Başbakanca atandığı bir Hakimler Kurulunun bağımsızlığından söz edilemez. Bu yöntemle oluşturulacak Hakimler Kurulunun evrensel hukuk normları çerçevesinde de makul bir karşılığı bulunmamaktadır.

Tasarıda “asker kişilerce” işlenecek suçların soruşturulması ve hakkında suç işlediği konusunda iddialar bulunan “asker kişiler”in yargılanabilmesini Başbakan, İçişleri Bakanı, Milli Savunma Bakanı gibi, yürütme erkinin üyelerinin iznine tabi tutan bir düzenlemeye yer verilmesi, toplumsal hafızamızda tazeliğini koruyan ve üzerinden 3 yıl geçmiş olmasına rağmen failleri konusunda herhangi bir kovuşturmaya gidilmeyen Roboski Katliamı'nın ve benzer nitelikte asker kişilerin sorumluluğunda meydana gelen vakıaların soruşturulması ve faillerinin adalet önüne çıkarılması konusunda yeni bürokratik engellere gidileceğinin göstergesi niteliğindedir.

21. yüzyıl Türkiye'si, yurttaşların bireysel ve kolektif demokratik haklarından doğan özgürlüklerini kullanmaları yönünde alan açması gereken bir devlet olmak durumundadır. Oysa bu ve benzer tasarılar silahlı kolluk mekanizmalarını sivil yurttaşlar aleyhinde yetkilerle donatmaya yol açmaktadır. Hükümetçe geliştirilen bu tasarı benzeri hamleler ise ülkenin sağlam bir demokrasiye evrilmesinin önüne yeni engeller inşa etmekten başka bir anlam ifade etmemektedir.

Bütün bu değerlendirmeler doğrultusunda, söz konusu tasarıya muhalefet ettiğimi belirtmek isterim.

Erol Dora

Mardin

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ASKERÎ HÂKİMLER KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Askeri hakimlerin rütbe terfi, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi yapmalarını temin edecek yeterlilikleri sicil ile saptanır.

Sicil belgeleri; general-amiral sicil belgesi, subay (asteğmen-albay) sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi olmak üzere üç çeşit olup, bu belgelerin kimler için düzenleneceği aşağıda gösterilmiştir. Sicil belgelerinin şekil ve kapsamı ile mesleki sicil notunun belirlenmesinde dikkate alınacak hususlar, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre Millî Savunma Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

a) General-amiral sicil belgesi; idari sicil üstlerince askeri hakim general-amiraller hakkında düzenlenir.

b) Subay (asteğmen-albay) sicil belgesi; Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadroları, Askeri Yargıtay Başkanlığı ve Başsavcılığı kadroları ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı ve Başsavcılığı kadrolarında görevli askeri hakimler ile askeri savcılar hakkında düzenlenir.

c) Mesleki sicil belgesi; askeri mahkeme ve askeri başsavcılıklarda görevli bulunan askeri hakimler hakkında düzenlenir.

Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, daire başkanları ve üyeleri hakkında general-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi; askeri hakim general-amiraller,

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

ASKERÎ HÂKİMLER KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Askerî hâkimlerin rütbe terfi, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi yapmalarını temin edecek yeterlilikleri sicil ile saptanır.

Sicil belgeleri; general-amiral sicil belgesi, subay (asteğmen-albay) sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi olmak üzere üç çeşit olup, bu belgelerin kimler için düzenleneceği aşağıda gösterilmiştir. Sicil belgelerinin şekil ve kapsamı ile mesleki sicil notunun belirlenmesinde dikkate alınacak hususlar, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre Millî Savunma Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

a) General-amiral sicil belgesi; idari sicil üstlerince askeri hâkim general-amiraller hakkında düzenlenir.

b) Subay (asteğmen-albay) sicil belgesi; Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadroları, Askeri Yargıtay Başkanlığı ve Başsavcılığı kadroları ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı ve Başsavcılığı kadrolarında görevli askeri hâkimler ile askeri savcılar hakkında düzenlenir.

c) Mesleki sicil belgesi; askeri mahkeme ve askeri başsavcılıklarda görevli bulunan askeri hâkimler hakkında düzenlenir.

Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, daire başkanları ve üyeleri hakkında general-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi; askeri hâkim general-amiraller,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılarını ve tetkik hakimlerini ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcısı ve raportörleri hakkında mesleki sicil belgesi düzenlenmez.

Subay sicil belgesini düzenlemeye ve sicil vermeye yetkili idari sicil üstleri şunlardır:

a) Birinci sicil üstü: Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askeri yargı ile ilgili idari görev kadrolarında, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadrolarında bulunanlar için amir durumunda bulunan en az yüzbaşı rütbesindeki subay.

b) İkinci sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre birinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

c) Üçüncü sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre ikinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

Subay sicil belgesi düzenlemeye yetkili sıralı sicil üstlerinin istisnaları şunlardır:

a) Askeri başsavcılar, birlikte çalıştıkları askeri savcılarının sicil üstüdür.

b) Adli müşavirler, birlikte çalıştıkları müşavir yardımcılarının ve şube müdürlerinin birinci sicil üstüdür.

c) Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılarının, Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısı ve Askeri Yargıtay Başsavcısı; Askeri Yargıtay tetkik hakimlerinin, ilgili Askeri Yargıtay dairesi başkanı ve Askeri Yargıtay Başkanı sıralı sicil üstleridir.

d) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcılarının, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi raportörlerinin, ilgili Askeri Yüksek İdare Mahkemesi dairesi başkanı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı sıralı sicil üstleridir.

e) Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısının, Askeri Yargıtay Başsavcısı sicil üstüdür.

General-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesine ait sicil tam notu ayrı ayrı yüzdür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılarını ve tetkik hakimlerini ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcısı ve raportörleri hakkında mesleki sicil belgesi düzenlenmez.

Subay sicil belgesini düzenlemeye ve sicil vermeye yetkili idari sicil üstleri şunlardır:

a) Birinci sicil üstü: Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askeri yargı ile ilgili idari görev kadrolarında, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadrolarında bulunanlar için amir durumunda bulunan en az yüzbaşı rütbesindeki subay.

b) İkinci sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre birinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

c) Üçüncü sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre ikinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

Subay sicil belgesi düzenlemeye yetkili sıralı sicil üstlerinin istisnaları şunlardır:

a) Askeri başsavcılar, birlikte çalıştıkları askeri savcılarının sicil üstüdür.

b) Adli müşavirler, birlikte çalıştıkları müşavir yardımcılarının ve şube müdürlerinin birinci sicil üstüdür.

c) Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılarının, Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısı ve Askeri Yargıtay Başsavcısı; Askeri Yargıtay tetkik hakimlerinin, ilgili Askeri Yargıtay dairesi başkanı ve Askeri Yargıtay Başkanı sıralı sicil üstleridir.

d) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcılarının, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi raportörlerinin, ilgili Askeri Yüksek İdare Mahkemesi dairesi başkanı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı sıralı sicil üstleridir.

e) Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısının, Askeri Yargıtay Başsavcısı sicil üstüdür.

General-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesine ait sicil tam notu ayrı ayrı yüzdür.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sicil tanzimine esas olan sicil süresi bir terfi yılıdır. Mesleki sicil notunun verilebilmesi için askeri hakimın karar veya işleminin o sicil dönemi içinde verilmiş veya yapılmış olması şart değildir.

General-amiral ve subay sicil belgelerinin düzenlenebilmesi için, sicili düzenlenecek askeri hakimın bir sicil süresi içinde altı ay görev yapması gereklidir. 926 sayılı Kanun hükümlerine göre hizmetten sayılan süreler, görevden ve sicil süresinden sayılır. Sicil üstü, asıl veya vekil olarak o görev yerinde sicili düzenlenecek ile birlikte üç ay süreyle görev yapmadıkça sicil düzenleyemez.”

MADDE 2- 357 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mesleki sicil notunun verilmesi:

MADDE 13- Mesleki sicil notları;

a) Askeri mahkemelerde görevli askeri hakimler için Askeri Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca,

b) Askeri başsavcılıklarda görevli askeri hakimler için Askeri Yargıtay Başsavcılığı ve askeri adalet müfettişlerince, verilir.

Askeri hakimın askeri mahkemeden askeri başsavcılığa veya askeri başsavcılıktan askeri mahkemeye atanması, atanmadan önceki karar veya işlemleri nedeniyle hakkında mesleki sicil notu verilmesine engel olmaz.”

MADDE 3- 357 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- Askeri hakimlerin birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma işlemleri Askeri Hakimler Kurulunca yapılır.

Birinci sınıfa ayrılabilmek için;

a) Askeri hakimlik mesleğinde oniki yılını doldurmak,

b) Sicil notları toplamının, sicil notu adedine bölünmesi sonucunda, sicil tam notunun %60 ve daha yukarısı olmak,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sicil düzenlemesine esas olan sicil süresi bir terfi yılıdır. Mesleki sicil notunun verilebilmesi için askeri hâkimin karar veya işleminin o sicil dönemi içinde verilmiş veya yapılmış olması şart değildir.

General-amiral ve subay sicil belgelerinin düzenlenebilmesi için, sicili düzenlenecek askeri hâkimin bir sicil süresi içinde altı ay görev yapması gereklidir. 926 sayılı Kanun hükümlerine göre hizmetten sayılan süreler, görevden ve sicil süresinden sayılır. Sicil üstü, asıl veya vekil olarak o görev yerinde sicili düzenlenecek ile birlikte en az üç ay süreyle görev yapmadıkça sicil düzenleyemez.”

MADDE 2- 357 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mesleki sicil notunun verilmesi:

MADDE 13- Mesleki sicil notları;

a) Askerî mahkemelerde görevli askeri hâkimler için Askeri Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca,

b) Askerî başsavcılıklarda görevli askeri hâkimler için Askeri Yargıtay Başsavcılığı ve askeri adalet müfettişlerince, verilir.

Askerî hâkimin askeri mahkemeden askeri başsavcılığa veya askeri başsavcılıktan askeri mahkemeye atanması, atanmadan önceki karar veya işlemleri nedeniyle hakkında mesleki sicil notu verilmesine engel teşkil etmez.”

MADDE 3- 357 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- Askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma işlemleri Askerî Hâkimler Kurulunca yapılır.

Birinci sınıfa ayrılabilmek için;

a) Askerî hâkimlik mesleğinde oniki yılını doldurmak,

b) Sicil notları toplamının, sicil notu adedine bölünmesi sonucunda, sicil tam notunun en az %60 ve daha yukarısı olmak,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) Kınama, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını aynı neviden olmasa bile birden fazla; yer değiştirme cezasını ise hiç almamış olmak,

d) Affa uğramış olsa bile, mesleğin vakar ve onuruna dokunan veya kişisel haysiyet ve itibarını kıran veya görevle ilgili herhangi bir suçtan hüküm giymemiş bulunmak,

e) Ahlaki gidişleri, mesleki bilgi ve anlayışları, gayret ve çalışkanlıkları, gördükleri işlerin birikmesine sebep olup olmadıkları, çıkardıkları işlerin miktar ve mahiyetleri, göreve bağlılıkları ve devamları, hâl kağıtları ve sicil belgeleri, kanun yolu incelemesinden geçen işleri, örnek karar ve mütalâaları ve varsa mesleki eser ve yazıları ile katıldıkları meslek içi ve uzmanlık eğitimleri gözönünde tutularak Askerî Hakimler Kurulunca ilan edilen birinci sınıfa ayrılma ilkelerinde aranan koşulları taşımaları,

gerekir.

Meslekleriyle ilgili lisansüstü öğrenim nedeniyle verilen kıdemler ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen hizmet süresinden sayılır. Ayrıca askeri hakimlik mesleğinden önceki hakimlik ve savcılıkta geçen süre ile adaylığın başlamasından bitimine kadar olan sürenin 9 uncu maddeye göre belirlenen süreyi aşan kısmının tamamı, fiilen avukatlık stajında ve avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisi, askerlik hizmetinde ve askeri hakim adaylığına kabul edilmeden önce muvazzaf subaylıkta geçen sürenin yarısı, birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınır. Ancak birinci sınıfa ayrılabilmek için her hâlde askeri hakimlik mesleğinde fiilen altı yıl çalışmak zorunludur.

Herhangi bir şart aranmaksızın kanunla bir üst derecenin aynı kademesine yükseltilenler için ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre on yıl olarak uygulanır.

İkinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Kınama, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını aynı neviden olmasa bile birden fazla; yer değiştirme cezasını ise hiç almamış olmak,

d) Affa uğramış olsa bile, mesleğin vakar ve onuruna dokunan veya kişisel haysiyet ve itibarını kıran veya görevle ilgili herhangi bir suçtan hüküm giymemiş bulunmak,

e) Ahlaki gidişleri, mesleki bilgi ve anlayışları, gayret ve çalışkanlıkları, gördükleri işlerin birikmesine sebep olup olmadıkları, çıkardıkları işlerin miktar ve mahiyetleri, göreve bağlılıkları ve devamları, hâl kağıtları ve sicil belgeleri, kanun yolu incelemesinden geçen işleri, örnek karar ve mütalâaları ve varsa mesleki eser ve yazıları ile katıldıkları meslek içi ve uzmanlık eğitimleri göz önünde tutularak Askerî Hâkimler Kurulunca ilan edilen birinci sınıfa ayrılma ilkelerinde aranan koşulları taşımak,

gerekir.

Meslekleriyle ilgili lisansüstü öğrenim nedeniyle verilen kıdemler ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen hizmet süresinden sayılır. Ayrıca askeri hâkimlik mesleğinden önceki hâkimlik ve savcılıkta geçen süre ile adaylığın başlamasından bitimine kadar olan sürenin 9 uncu maddeye göre belirlenen süreyi aşan kısmının tamamı, fiilen avukatlık stajında ve avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisi, askerlik hizmetinde ve askeri hâkim adaylığına kabul edilmeden önce muvazzaf subaylıkta geçen sürenin yarısı, birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınır. Ancak birinci sınıfa ayrılabilmek için her hâlde askeri hâkimlik mesleğinde fiilen altı yıl çalışmak zorunludur.

Herhangi bir şart aranmaksızın kanunla bir üst derecenin aynı kademesine yükseltilenler için ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre on yıl olarak uygulanır.

İkinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

alanlar için, kademe ilerlemesinin veya derece yükselmesinin durdurulduğu süre kadar uzar.

Birinci sınıfa ayrılma işlemindeki değerlendirme mesleğin müteakip yıllarında da yapılır.

Birinci sınıf olabilmek için, birinci sınıfa ayrılma tarihinden itibaren üç yıl süre ile başarılı görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olmak gerekir.

Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma koşul ve yöntemlerine dair ilkeler, bu Kanunda belirtilen esaslar doğrultusunda Askeri Hakimler Kurulunca tespit edilerek Resmi Gazetede yayımlanır.”

MADDE 4- 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Askeri hakim atamaları, bu Kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarının atanmaları hakkındaki mevzuat dikkate alınarak çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde Askeri Hakimler Kurulu tarafından yapılır ve Resmi Gazetede yayımlanır. Ancak Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına atama, Millî Savunma Bakanı tarafından yapılır.

Askeri mahkemeler ve başsavcılıklardaki kadrolar müşterek kadrodur.

Askeri hakimler, muvafakatleri alınmadıkça 4 üncü ve 5 inci dereceli garnizonlarda garnizon hizmet sürelerini tamamlamadan; 1 inci, 2 nci ve 3 üncü dereceli garnizonlarda dört yıldan önce başka bir yere ve göreve atanamazlar. Ancak bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması veya yükselme sebebiyle aynı kadroda kalmaya imkân bulunmaması yahut sıralı hizmet garnizonlarına atanma sırasının gelmesi hallerinde atanmada muvafakat şartı aranmaz.

Atamalarda yukarıdaki fıkraların hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu hizmetlerin gereklerine uygun tecrübe, nitelik ve siciller gözönünde tutularak işlem yapılır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

alanlar için, kademe ilerlemesinin veya derece yükselmesinin durdurulduğu süre kadar uzar.

Birinci sınıfa ayrılma işlemindeki değerlendirme mesleğin müteakip yıllarında da yapılır.

Birinci sınıf olabilmek için, birinci sınıfa ayrılma tarihinden itibaren üç yıl süre ile başarılı görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olmak gerekir.

Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma koşul ve yöntemlerine dair ilkeler, bu Kanunda belirtilen esaslar doğrultusunda Askerî Hâkimler Kurulunca tespit edilerek Resmî Gazete’de yayımlanır.”

MADDE 4- 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Askerî hâkim atamaları, bu Kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarının atanmaları hakkındaki mevzuat dikkate alınarak çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından yapılır ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Ancak Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına atama, Millî Savunma Bakanı tarafından yapılır.

Askerî mahkemeler ve başsavcılıklardaki kadrolar müşterek kadrodur.

Askerî hâkimler, muvafakatleri alınmadıkça 4 üncü ve 5 inci dereceli garnizonlarda garnizon hizmet sürelerini tamamlamadan; 1 inci, 2 nci ve 3 üncü dereceli garnizonlarda dört yıldan önce başka bir yere ve göreve atanamazlar. Ancak bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması veya yükselme sebebiyle aynı kadroda kalmaya imkân bulunmaması yahut sıralı hizmet garnizonlarına atanma sırasının gelmesi hâllerinde atanmada muvafakat şartı aranmaz.

Atamalarda yukarıdaki fıkraların hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu hizmetlerin gereklerine uygun tecrübe, nitelik ve siciller göz önünde tutularak işlem yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bu görevlerden birinden diğerine yapılacak atamalar ilgilinin muvafakati veya bulundukları yerde kendi kusurları olmaksızın hâkimliğin gerektirdiği şeref ve tarafsızlıkla görev yapamayacakları yahut bulundukları yerlerde kalmaları memuriyetlerinin nüfuz ve itibarını zedeleyici veya işlerin çokluğuna ve çeşidine göre görevde gereken başarıyı göstermedikleri soruşturma ve belgelerle anlaşılmasına yahut kadro ve hizmetin böyle bir atanmayı zorunlu kılması haline bağlıdır.

Askeri Yargıtay Başkanlığına, İkinci Başkanlığına, daire başkanlıklarına, üyeliklerine ve Başsavcılığına seçilen askeri hakimlerin atamaları Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmi Gazetede yayımlanır. Bunlar, muvafakatleri alınmak şartı ile başka bir göreve atanabilirler.

Adli müşavirliklerde, disiplin subaylıklarında, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı kadrolarında ve askeri yargı ile ilgili diğer idari görevlerde bulunan askeri hakimlerin atanmalarında süre ve muvafakat şartı aranmaz.”

MADDE 5- 357 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Askeri ağır ceza mahkemesi başkanları ve askeri başsavcılarının izinleri Millî Savunma Bakanlığı; askeri ağır ceza mahkemesi ve askeri başsavcılık kadrolarında görevli diğer askeri hakimlerin izinleri ilgisine göre askeri ağır ceza mahkemesi başkanı veya askeri başsavcı; askeri ceza mahkemesi kadrosunda görevli askeri hakimlerin izinleri aynı yerdeki en kıdemli askeri ağır ceza mahkemesi başkanı; diğer görevlerde bulunan askeri hakimlerin izinleri ise sicil üstleri tarafından 926 sayılı Kanun hükümlerine göre verilir.

Askeri Yargıtay Kanunu ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun bu konudaki hükümleri saklıdır.

Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında görev almak isteyen askeri hakimlere verilecek izinler hakkında 926 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesi uygulanır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu görevlerden birinden diğerine yapılacak atamalar ilgilinin muvafakati veya bulundukları yerde kendi kusurları olmaksızın hâkimliğin gerektirdiği şeref ve tarafsızlıkla görev yapamayacakları yahut bulundukları yerlerde kalmaları memuriyetlerinin nüfuz ve itibarını zedeleyici veya işlerin çokluğuna ve çeşidine göre görevde gereken başarıyı göstermedikleri soruşturma ve belgelerle anlaşılmasına yahut kadro ve hizmetin böyle bir atanmayı zorunlu kılması hâline bağlıdır.

Askeri Yargıtay Başkanlığına, İkinci Başkanlığına, daire başkanlıklarına, üyeliklerine ve Başsavcılığına seçilen askeri hâkimlerin atamaları Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Bunlar, muvafakatleri alınmak şartı ile başka bir göreve atanabilirler.

Adli müşavirliklerde, disiplin subaylıklarında, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı kadrolarında ve askeri yargı ile ilgili diğer idari görevlerde bulunan askeri hâkimlerin atanmalarında süre ve muvafakat şartı aranmaz.”

MADDE 5- 357 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Askerî ağır ceza mahkemesi başkanları ve askeri başsavcılarının izinleri Millî Savunma Bakanlığı; askeri ağır ceza mahkemesi ve askeri başsavcılık kadrolarında görevli diğer askeri hâkimlerin izinleri ilgisine göre askeri ağır ceza mahkemesi başkanı veya askeri başsavcı; askeri ceza mahkemesi kadrosunda görevli askeri hâkimlerin izinleri aynı yerdeki en kıdemli askeri ağır ceza mahkemesi başkanı; diğer görevlerde bulunan askeri hâkimlerin izinleri ise sicil üstleri tarafından 926 sayılı Kanun hükümlerine göre verilir.

Askeri Yargıtay Kanunu ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun bu konudaki hükümleri saklıdır.

Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında görev almak isteyen askeri hâkimlere verilecek izinler hakkında 926 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesi uygulanır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 6- 357 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Askeri hakimlerin istifaları, bu Kanundaki özel hükümler saklı kalmak şartıyla subaylar hakkındaki hükümlere göre Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.”

MADDE 7- 357 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Askeri hakimlerin görev yerleri ve sıfatları ne olursa olsun emeklilik yaş hadleri diğer subaylar gibidir. Askeri hakimlerin kanunlarda belirtilen yükümlülük sürelerini tamamlamaları halinde özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emekliliklerini isteme hakları vardır. Emeklilik istemleri Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.

926 sayılı Kanunun ek 5 inci ve geçici 30 uncu maddeleri hükümleri askeri hakimler hakkında da uygulanır.

Bu Kanunda belirtilen esaslara göre; meslekten çıkarılma ve askeri hakim olmaya engel suçluluk halleri ve askeri hakim general-amirallere ilişkin olarak 926 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, askeri hakimler rütbelerinin yaş haddine kadar hizmete devam ederler.”

MADDE 8- 357 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Askeri Yargıtay Daireler Kuruluna” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Soruşturma sırasında alınması gereken kararlar o yerdeki askeri ağır ceza mahkemesi tarafından incelenir ve karara bağlanır.”

“Adli müşavirlikler, disiplin subaylıkları, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında ve yurtdışı sürekli ve geçici görevlerde bulunan birinci sınıf askeri hakimler, disiplin cezası, soruşturma ve kovuşturma bakımından Askeri Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidir. Ancak soruşturma yapılması Millî Savunma Bakanının istemine bağlıdır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- 357 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Askerî hâkimlerin istifaları, bu Kanundaki özel hükümler saklı kalmak şartıyla subaylar hakkındaki hükümlere göre Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.”

MADDE 7- 357 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Askerî hâkimlerin görev yerleri ve sıfatları ne olursa olsun emeklilik yaş hadleri diğer subaylar gibidir. Askerî hâkimlerin kanunlarda belirtilen yükümlülük sürelerini tamamlamaları hâlinde özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emekliliklerini isteme hakları vardır. Emeklilik istemleri Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.

926 sayılı Kanunun ek 5 inci ve geçici 30 uncu maddelerindeki hükümler askeri hâkimler hakkında da uygulanır.

Bu Kanunda belirtilen esaslara göre; meslekten çıkarılma ve askeri hâkim olmaya engel suçluluk hâlleri ve askeri hâkim general-amirallere ilişkin olarak 926 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, askeri hâkimler rütbelerinin yaş haddine kadar hizmete devam ederler.”

MADDE 8- 357 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Askeri Yargıtay Daireler Kuruluna” ibaresi madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Soruşturma sırasında mahkemeden karar alınmasını gerektiren talepler o yerdeki askeri ağır ceza mahkemesi tarafından incelenir ve karara bağlanır.”

“Adli müşavirlikler, disiplin subaylıkları, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında ve yurt dışı sürekli ve geçici görevlerde bulunan birinci sınıf askeri hâkimler, disiplin cezası, soruşturma ve kovuşturma bakımından Askeri Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidir. Ancak soruşturma yapılması Millî Savunma Bakanının istemine bağlıdır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 9- 357 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Askeri hakimlere; sıfat ve görevleri gereklerine uymayan hal ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre, Askeri Hakimler Kurulu tarafından, savunmaları aldırılarak aşağıdaki disiplin cezalarından biri verilebilir:

a) Uyarma cezası; görevde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) Görevde kayıtsızlık ve düzensizlik.

2) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere karşı kırıcı davranmak.

3) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmek ve görevden erken ayrılmak.

4) Kanun, tüzük, yönetmelik, karar ve talimatlarda açık olarak belirtilen konularda işi uzatacak şekilde davranışlarda bulunmak, yazı ve tekitleri zamanında cevaplandırmamak.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

b) Aylıktan kesme cezası; izinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın göreve bir veya iki gün gelmeyenlerin aylıklarından her gün için bir günlüğünün kesilmesidir.

c) Kınama cezası; belli bir eylem veya davranışın kusurlu sayıldığıнын yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) Hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak.

2) Kılık ve kıyafetinde mesleğin gerektirdiği saygınlığı gözetmemek.

3) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere kötü muamelede bulunmak.

4) Eşinin, reşit olmayan veya kısıtlanmış çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini, onbeş gün içinde bildirmemek.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9- 357 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Askerî hâkimlere; sıfat ve görevleri gereklerine uymayan hâl ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre, Askerî Hâkimler Kurulu tarafından, savunmaları aldırılarak aşağıdaki disiplin cezalarından biri verilebilir:

a) Uyarma cezası; görevde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Görevde kayıtsızlık ve düzensizlik.

2) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere karşı kırıcı davranmak.

3) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmek ve görevden erken ayrılmak.

4) Kanun, tüzük, yönetmelik, karar ve talimatlarda açık olarak belirtilen konularda işi uzatacak şekilde davranışlarda bulunmak, yazı ve tekitleri zamanında cevaplandırmamak.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

b) Aylıktan kesme cezası; izinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın göreve bir veya iki gün gelmeyenlerin aylıklarından her gün için bir günlüğünün kesilmesidir.

c) Kınama cezası; belli bir eylem veya davranışın kusurlu sayıldığıнын yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak.

2) Kılık ve kıyafetinde mesleğin gerektirdiği saygınlığı gözetmemek.

3) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere kötü muamelede bulunmak.

4) Eşinin, reşit olmayan veya kısıtlanmış çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini, onbeş gün içinde bildirmemek.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

5) Mevzuat uyarınca Millî Savunma Bakanlığının verdiği talimatı yerine getirmemek, büro ve kalem teşkilatının denetimini ihmal etmek.

6) Görevin, işbirliği ve uyum içerisinde yapılmasını engelleyici tutum ve davranışlarda bulunmak.

7) Devlete ait araç ve gereçleri özel işlerde kullanmak.

8) İzinsiz veya kabul edilir bir mazereti olmaksızın kesintisiz üç gün göreve gelmemek.

9) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

d) Kademe ilerlemesini durdurma cezası; bulunulan kademedeki ilerlemenin bir yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık haline getirmek.

2) Ödeme gücünün üstünde borçlanmak suretiyle borçlarını ödeyemez duruma düşmek veya kesinleşmiş borcunu kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak.

3) Belirlenen durum ve sürelerde mal beyanında bulunmamak.

4) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın kesintisiz dört ila dokuz gün göreve gelmemek.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilen benzeri eylemlerde bulunmak.

e) Derece yükselmesini durdurma cezası; bir üst dereceye yükselmenin iki yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın, bir takvim yılı içinde, toplam onbeş gün göreve gelmemek.

2) Meslek mensuplarına yasaklanmış veya mesleğin gerekleriyle bağdaşmayan kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak.

f) Yer değiştirme cezası; bulunulan garnizonun görev süresi dolmadan en az bir derece altındaki başka bir garnizona o garnizondaki asgari hizmet süresi kadar kalmak üzere atanmak suretiyle görev yerinin değiştirilmesi olup, aşağıdaki hallerde verilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

5) Mevzuat uyarınca Millî Savunma Bakanlığının verdiği talimatı yerine getirmemek, büro ve kalem teşkilatının denetimini ihmal etmek.

6) Görevin, işbirliği ve uyum içerisinde yapılmasını engelleyici tutum ve davranışlarda bulunmak.

7) Devlete ait araç ve gereçleri özel işlerde kullanmak.

8) İzinsiz veya kabul edilir bir mazereti olmaksızın kesintisiz üç gün göreve gelmemek.

9) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

d) Kademe ilerlemesini durdurma cezası; bulunulan kademedeki ilerlemenin bir yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık haline getirmek.

2) Ödeme gücünün üstünde borçlanmak suretiyle borçlarını ödeyemez duruma düşmek veya kesinleşmiş borcunu kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak.

3) Belirlenen durum ve sürelerde mal beyanında bulunmamak.

4) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın kesintisiz dört ila dokuz gün göreve gelmemek.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilen benzeri eylemlerde bulunmak.

e) Derece yükselmesini durdurma cezası; bir üst dereceye yükselmenin iki yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hallerde verilir.

1) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın, bir takvim yılı içinde, toplam onbeş gün göreve gelmemek.

2) Meslek mensuplarına yasaklanmış veya mesleğin gerekleriyle bağdaşmayan kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak.

f) Yer değiştirme cezası; bulunulan garnizonun görev süresi dolmadan en az bir derece altındaki başka bir garnizona o garnizondaki asgari hizmet süresi kadar kalmak üzere atanmak suretiyle görev yerinin değiştirilmesi olup, aşağıdaki hallerde verilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1) Kusurlu veya uygunsuz hareket ve ilişkileriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu veya şahsi onur ve saygınlığını yitirmek.

2) Yaptıkları işler veya davranışlarıyla görevini doğru ve tarafsız yapamayacağı kanısını uyandırmak.

3) Hatır ve gönüle bakarak veya kişisel duygulara kapılarak görev yaptığı kanısını uyandırmak.

4) Göreve dokunacak surette ve kendi kusurlarından dolayı meslektaşlarıyla geçimsiz ve dirliksiz olmak.

5) Somut deliller elde edilmemiş olsa bile, rüşvet aldığı veya irtikapta bulunduğu kanısını uyandırmak.

6) Doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemek ve görev sırasında olmasa dahi çıkar sağlamak amacı ile verilen hediye kabul etmek veya iş sahiplerinden borç istemek veya almak.

g) Meslekten çıkarma cezası; bir daha mesleğe alınmamak üzere göreve son verilmesidir.

Birinci fıkranın (f) bendinin (5) numaralı alt bendinde yazılı hâllerden dolayı hangi görevde olursa olsun iki defa, diğer alt bentlerindeki hâllerden dolayı üç defa yer değiştirme veya derece yükselmesinin durdurulması cezası almış olmak veya kasten işlenen bir suçtan dolayı altı aydan fazla süreyle hapis cezasına veya affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık suçlarından veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan biri ile mahkum olmak ya da bu suçlardan birinden dolayı hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olmak meslekten çıkarılmayı gerektirir. Ancak,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1) Kusurlu veya uygunsuz hareket ve ilişkileriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu veya şahsi onur ve saygınlığını yitirmek.

2) Yaptıkları işler veya davranışlarıyla görevini doğru ve tarafsız yapamayacağı kanısını uyandırmak.

3) Hatır ve gönüle bakarak veya kişisel duygulara kapılarak görev yaptığı kanısını uyandırmak.

4) Göreve dokunacak surette ve kendi kusurlarından dolayı meslektaşlarıyla geçimsiz ve dirliksiz olmak.

5) Somut deliller elde edilmemiş olsa bile, rüşvet aldığı veya irtikapta bulunduğu kanısını uyandırmak.

6) Doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemek ve görev sırasında olmasa dahi çıkar sağlamak amacı ile verilen hediye kabul etmek veya iş sahiplerinden borç istemek veya almak.

g) Meslekten çıkarma cezası; bir daha mesleğe alınmamak üzere göreve son verilmesidir.

Birinci fıkranın (f) bendinin (5) numaralı alt bendinde yazılı hâllerden dolayı hangi görevde olursa olsun iki defa, diğer alt bentlerindeki hâllerden dolayı üç defa yer değiştirme veya derece yükselmesinin durdurulması cezası almış olmak veya kasten işlenen bir suçtan dolayı altı aydan fazla süreyle hapis cezasına veya affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık suçlarından veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan biri ile mahkûm olmak meslekten çıkarılmayı gerektirir. Ancak, verilen cezanın bu suçlardan birinden dolayı verilmemiş olması ve cezanın

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

verilen cezanın bu suçlardan birinden dolayı verilmemiş olması ve cezanın ertelenmiş, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş veya yüzseksen günden fazla adli para cezası olması halinde meslekten çıkarma cezası yerine, yer değiştirme cezası verilir.

İkinci fıkra dışında kalan ceza mahkûmiyetlerinin ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlara çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın suçun niteliğine göre diğer disiplin cezalarından biri verilir.

Hükümlülüğü gerektiren suç, mesleğin şeref ve onurunu bozan veya mesleğe olan genel saygı ve güveni ortadan kaldıran nitelikte görülürse, bu Kanunda daha alt derecede bir disiplin cezası öngörülmemiş olmak kaydıyla, cezanın miktarına ve ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yer alan seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, meslekten çıkarma cezası verilir.

Disiplin cezasının uygulanmasını gerektiren fiil suç teşkil etmese ve hükümlülüğü gerektirmese bile mesleğin şeref ve onurunu ve memuriyet nüfuz ve itibarını bozacak nitelikte görüldüğü takdirde de meslekten çıkarma cezası verilir.”

MADDE 10- 357 sayılı Kanunun mülga 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Disiplin cezalarına ilişkin usul ve esaslar ile yargı yolu:

MADDE 30- Sicilden silinmesi mümkün olan disiplin cezası uygulanmasına neden olmuş bir eylem veya davranışın, üçüncü fıkrafta yazılı süreler içinde tekrarlanması veya aynı tür disiplin cezasını gerektiren birden çok eylem veya davranışın bir arada bulunması hallerinde bir derece ağır disiplin cezası verilir.

İlk defa disiplin suçu işleyenlerden geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan ve sicilleri, sicil tam notunun %90 ve daha

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ertelenmiş, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş veya yüz seksen günden fazla adli para cezası olması hâlinde meslekten çıkarma cezası yerine, yer değiştirme cezası verilir.

İkinci fıkra dışında kalan ceza mahkûmiyetlerinin ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlara çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın suçun niteliğine göre diğer disiplin cezalarından biri verilir.

Hükümlülüğü gerektiren suç, mesleğin şeref ve onurunu bozan veya mesleğe olan genel saygı ve güveni ortadan kaldıran nitelikte görülürse, bu Kanunda daha alt derecede bir disiplin cezası öngörülmemiş olmak kaydıyla, cezanın miktarına ve ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yer alan seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, meslekten çıkarma cezası verilir.

Disiplin cezasının uygulanmasını gerektiren fiil suç teşkil etmese ve hükümlülüğü gerektirmese bile mesleğin şeref ve onurunu ve memuriyet nüfuz ve itibarını bozacak nitelikte görüldüğü takdirde de meslekten çıkarma cezası verilir.”

MADDE 10- 357 sayılı Kanunun mülga 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Disiplin cezalarına ilişkin usul ve esaslar ile yargı yolu:

MADDE 30- Sicilden silinmesi mümkün olan disiplin cezası uygulanmasına neden olmuş bir eylem veya davranışın, üçüncü fıkrafta yazılı süreler içinde tekrarlanması veya aynı tür disiplin cezasını gerektiren birden çok eylem veya davranışın bir arada bulunması hâllerinde bir derece ağır disiplin cezası verilir.

İlk defa disiplin suçu işleyenlerden geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan ve sicilleri, sicil tam notunun %90 ve daha

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yukarısında olanlar hakkında, meslekten çıkarmayı gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek cezalardan bir derece hafif olanı uygulanabilir veya uyarma ve kınama cezalarını gerektiren hâllerde disiplin cezası verilmeyebilir.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarından başka bir disiplin cezası verilen askerî hakimler, uyarma, aylıktan kesme ve kınama cezalarının kesinleşmesinden itibaren dört yıl, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesini durdurma cezalarının kesinleşmesinden itibaren altı yıl geçtikten sonra Askerî Hakimler Kuruluna başvurarak bu disiplin cezalarının silinmesini ve dosyalarından çıkarılmasını isteyebilirler.

Üçüncü fıkra yazılı süreler içerisinde, belgelerle kanıtlanan tutum ve davranışları ile meslekteki başarısı, isteği haklı kılacak nitelikte görülürse, disiplin cezasının silinmesine karar verilir ve disiplin cezaları silinerek dosyalarından çıkarılır.

Askerî hakimler hakkında ceza soruşturması veya kovuşturmasına başlanmış olması, aynı olaydan dolayı disiplin soruşturmasını gerektirmeyeceği gibi, ilgilinin mahkûm olması veya olmaması ayrıca disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarını gerektiren eylemler hariç olmak üzere, bu Kanuna göre disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise disiplin soruşturması açılamaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder ve bu suç için kanunda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, altıncı fıkra belirtilen süre yerine bu süreler uygulanır.

Disiplin cezaları verildikleri tarihte hüküm ifade eder ve derhal uygulanır. Kararlar ilgilinin şahsi dosyasına konulur.

Hakkında disiplin cezası verilenler, kararın tebliğinden itibaren Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde idari yargı yoluna başvurabilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yukarısında olanlar hakkında, meslekten çıkarmayı gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek cezalardan bir derece hafif olanı uygulanabilir veya uyarma ve kınama cezalarını gerektiren hâllerde disiplin cezası verilmeyebilir.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarından başka bir disiplin cezası verilen askerî hâkimler, uyarma, aylıktan kesme ve kınama cezalarının kesinleşmesinden itibaren dört yıl, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesini durdurma cezalarının kesinleşmesinden itibaren altı yıl geçtikten sonra Askerî Hâkimler Kuruluna başvurarak bu disiplin cezalarının silinmesini ve dosyalarından çıkarılmasını isteyebilirler.

Üçüncü fıkra yazılı süreler içerisinde, belgelerle kanıtlanan tutum ve davranışları ile meslekteki başarısı, isteği haklı kılacak nitelikte görülürse, disiplin cezasının silinmesine karar verilir ve disiplin cezaları silinerek dosyalarından çıkarılır.

Askerî hâkimler hakkında ceza soruşturması veya kovuşturmasına başlanmış olması, aynı olaydan dolayı disiplin soruşturmasını gerektirmeyeceği gibi, ilgilinin mahkûm olması veya olmaması ayrıca disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarını gerektiren eylemler hariç olmak üzere, bu Kanuna göre disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise disiplin soruşturması açılamaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder ve bu suç için kanunda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, altıncı fıkra belirtilen süre yerine bu süreler uygulanır.

Disiplin cezaları verildikleri tarihte hüküm ifade eder ve derhâl uygulanır. Kararlar ilgilinin şahsi dosyasına konulur.

Hakkında disiplin cezası verilenler, kararın tebliğinden itibaren Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde idari yargı yoluna başvurabilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 11- 357 sayılı Kanunun mülga 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Görevden uzaklaştırma:

MADDE 31- Hakkında soruşturma yapılan askeri hakimın göreve devamının, soruşturmanın selametine yahut yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceğine kanaat getirilirse, Askerî Hakimler Kurulunca geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılmasına veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirilmesine karar verilebilir.

Yukarıdaki tedbirler, soruşturmanın ve kovuşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere 926 sayılı Kanunun açığa alınan subaylara ilişkin hükümleri uygulanır. Askerî hakimler ayrıca açığa alınmazlar.

Görevden uzaklaştırma, bir disiplin soruşturması gereği olarak en çok üç ay devam edebilir. İşin niteliğinin gerektirmesi halinde Askerî Hakimler Kurulu tarafından bu süre iki ay daha uzatılabilir. Bu süreler sonunda, hakkında bir karar verilmediği takdirde ilgili göreve başlatılır.

Görevden uzaklaştırma, bir ceza soruşturması veya kovuşturması gereği olduğu takdirde, Askerî Hakimler Kurulu iki ayı aşmayan süreler içinde ilgilinin durumunu inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir.

Görevden uzaklaştırmaya ilişkin kararlar ilgiliye tebliğ olunur.

Soruşturma sonunda meslekten çıkarma cezası verilmesine veya kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmadığının anlaşılması halinde, görevden uzaklaştırma kararı Askerî Hakimler Kurulu tarafından derhal kaldırılır.

Soruşturma veya yargılama sonunda;

a) Hakkında kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmayan ile kovuşturmaya başlanıp da kovuşturma konusu olan fiil ayrıca meslekten çıkarılma cezası verilmesini gerektirir nitelikte görülmeyenin,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11- 357 sayılı Kanunun mülga 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Görevden uzaklaştırma:

MADDE 31- Hakkında soruşturma yapılan askerî hâkimin göreve devamının, soruşturmanın selametine yahut yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceğine kanaat getirilirse, Askerî Hâkimler Kurulunca geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılmasına veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirilmesine karar verilebilir.

Yukarıdaki tedbirler, soruşturmanın ve kovuşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere 926 sayılı Kanunun açığa alınan subaylara ilişkin hükümleri uygulanır. Askerî hâkimler ayrıca açığa alınmazlar.

Görevden uzaklaştırma, bir disiplin soruşturması gereği olarak en çok üç ay devam edebilir. İşin niteliğinin gerektirmesi hâlinde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından bu süre iki ay daha uzatılabilir. Bu süreler sonunda, hakkında bir karar verilmediği takdirde ilgili göreve başlatılır.

Görevden uzaklaştırma, bir ceza soruşturması veya kovuşturması gereği olduğu takdirde, Askerî Hâkimler Kurulu iki ayı aşmayan süreler içinde ilgilinin durumunu inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir.

Görevden uzaklaştırmaya ilişkin kararlar ilgiliye tebliğ olunur.

Soruşturma sonunda meslekten çıkarma cezası verilmesine veya kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmadığının anlaşılması hâlinde, görevden uzaklaştırma kararı Askerî Hâkimler Kurulu tarafından derhâl kaldırılır.

Soruşturma veya yargılama sonunda;

a) Hakkında kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmayan ile kovuşturmaya başlanıp da kovuşturma konusu olan fiil ayrıca meslekten çıkarılma cezası verilmesini gerektirir nitelikte görülmeyenin,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) Meslekten çıkarılmadan başka bir disiplin cezası verilenin,

c) Beraatine, hakkındaki kamu davasının her ne sebeple olursa olsun ortadan kaldırılmasına veya davanın düşmesine veya kamu davasının reddine veya meslekten çıkarmayı gerektirmeyecek bir ceza ile hükümlülüğüne karar verilenin,

bu kararların kesinleşmesi beklenmeksizin, hakkındaki görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Soruşturmaya konu olan eylemlerin göreve devamı engel olmadığı hallerde Askerî Hakimler Kurulu tarafından görevden uzaklaştırma veya geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirme kararı her zaman kaldırılabilir.”

MADDE 12- 357 sayılı Kanunun Üçüncü Kısımının başlığı “Askerî Hakimler Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 357 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kuruluş:

MADDE 32- Mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre Askerî Hakimler Kurulu kurulmuştur.

Askerî Hakimler Kurulu; Millî Savunma Bakanı ile Millî Savunma Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile birinci sınıf askerî hakimler arasından seçilen dört üyeden oluşur.

Askerî Hakimler Kurulunu yönetmek ve temsil etmek üzere Millî Savunma Bakanı, Kurula başkanlık yapar.

Askerî Hakimler Kurulu, kanunlarla verilen görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez.

Askerî Hakimler Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ile hakimlik teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Meslekten çıkarılmadan başka bir disiplin cezası verilenin,

c) Beraatine, hakkındaki kamu davasının her ne sebeple olursa olsun ortadan kaldırılmasına veya davanın düşmesine veya kamu davasının reddine veya meslekten çıkarmayı gerektirmeyecek bir ceza ile hükümlülüğüne karar verilenin,

bu kararların kesinleşmesi beklenmeksizin, hakkındaki görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Soruşturmaya konu olan eylemlerin göreve devamı engel olmadığı hallerde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından görevden uzaklaştırma veya geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirme kararı her zaman kaldırılabilir.”

MADDE 12- 357 sayılı Kanunun Üçüncü Kısımının başlığı “Askerî Hâkimler Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 357 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kuruluş:

MADDE 32- Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre Askerî Hâkimler Kurulu kurulmuştur.

Askerî Hâkimler Kurulu; Millî Savunma Bakanı ile Millî Savunma Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden oluşur.

Askerî Hâkimler Kurulunu yönetmek ve temsil etmek üzere Millî Savunma Bakanı, Kurula başkanlık yapar.

Askerî Hâkimler Kurulu, kanunlarla verilen görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez.

Askerî Hâkimler Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 14- 357 sayılı Kanunun mülga 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Askeri Hakimler Kurulunun görevleri:

MADDE 33- Askeri Hakimler Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Millî Savunma Bakanlığının askeri mahkemelerin yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.

b) Askeri hakimlerle ilgili;

1) Mesleğe kabul etme,

2) Atama ve nakletme,

3) Yıllık ve mazeret izinleri dışındaki her türlü izinleri verme,

4) Birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma,

5) Disiplin cezası verme ve disiplin cezalarını sicilden silme,

6) Görevden uzaklaştırma,

işlemlerini yapmak.

c) Yargı yetkisinin kullanımına ilişkin hususlar hariç olmak üzere askeri mahkemede görevli askeri hakimlerin idari görevleri ile delilleri değerlendirme ve suçu niteleme yetkisi hariç olmak üzere askeri savcılarının adli görevlerine ilişkin konularda genelge düzenlemek.

d) Askeri hakimlerin nöbet gün ve saatleri ile nöbet tutanların dinlenme haklarına ilişkin esasları belirlemek.

e) Mevcut askeri hakim miktarının kadro ihtiyacını karşılamadığı hallerde ihtiyacın yedek subaylar yoluyla karşılanması için Millî Savunma Bakanlığına teklifte bulunmak.

f) Görev alanına ilişkin yönetmelik ve genelgeleri çıkarmak.

g) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

h) Savaş ve seferberlik halleri ile yurtdışında görevlendirilen birliklerle birlikte hareket edecek ve görev yapacak askeri ağır ceza mahkemeleri, askeri mahkemeler ve askeri savcılar ile bunların kararlarına bakacak itiraz mercilerini belirlemek.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 14- 357 sayılı Kanunun mülga 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Askerî Hâkimler Kurulunun görevleri:

MADDE 33- Askerî Hâkimler Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Millî Savunma Bakanlığının askeri mahkemelerin yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.

b) Askerî hâkimlerle ilgili;

1) Mesleğe kabul etme,

2) Atama ve nakletme,

3) Yıllık ve mazeret izinleri dışındaki her türlü izinleri verme,

4) Birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma,

5) Disiplin cezası verme ve disiplin cezalarını sicilden silme,

6) Görevden uzaklaştırma,

işlemlerini yapmak.

c) Yargı yetkisinin kullanımına ilişkin hususlar hariç olmak üzere askeri mahkemede görevli askeri hâkimlerin idari görevleri ile delilleri değerlendirme ve suçu niteleme yetkisi hariç olmak üzere askeri savcılarının adli görevlerine ilişkin konularda genelge düzenlemek.

d) Askerî hâkimlerin nöbet gün ve saatleri ile nöbet tutanların dinlenme haklarına ilişkin esasları belirlemek.

e) Mevcut askeri hâkim miktarının kadro ihtiyacını karşılamadığı hâllerde ihtiyacın yedek subaylar yoluyla karşılanması için Millî Savunma Bakanlığına teklifte bulunmak.

f) Görev alanına ilişkin yönetmelik ve genelgeleri çıkarmak.

g) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

h) Savaş ve seferberlik hâlleri ile yurt dışında görevlendirilen birliklerle birlikte hareket edecek ve görev yapacak askeri ağır ceza mahkemeleri, askeri mahkemeler ve askeri savcılar ile bunların kararlarına bakacak itiraz mercilerini belirlemek.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15- 357 sayılı Kanunun mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Üyelik süresi, üyelikte boşalma ve üyeliğin sona ermesi:

MADDE 34- Başkan dışındaki Kurul üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Bu üyelerin;

a) Askeri hakimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymesi, çekilmesi, Kurul üyesi olmayı gerektiren görevinden ayrılması veya emekli olması hallerinde kendiliğinden,

b) Kurul üyesi olabilme şartlarından birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi halinde Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararıyla,

üyeliği sona erer.

Kurul üyelerinin hizmet süreleri, tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir.”

MADDE 16- 357 sayılı Kanunun mülga 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Çalışma usulleri:

MADDE 35- Askeri Hakimler Kurulunun gündemi, Başkan tarafından belirlenir ve en az toplantı gününden üç gün önce üyelere bildirilir.

Gündemde değişiklik yapılması, Başkanın talebi üzerine Kurul kararıyla olur.

Kurulun sekretaryası, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülür. Bu amaçla Askeri Adalet İşleri Başkanlığı bünyesinde yeterli kadar personel görevlendirilir.

Kurul, her yıl Mayıs ve Aralık aylarının ilk haftası toplanır. Ancak, ihtiyaç halinde Başkanın daveti üzerine diğer zamanlarda da toplanabilir.

Kurul üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Başkan, en kідemsizden başlayarak oyları toplar ve en sonunda kendi oyunu kullanır. Disiplin işlemlerinde oyların dağılması halinde

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 15- 357 sayılı Kanunun mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Üyelik süresi, üyelikte boşalma ve üyeliğin sona ermesi:

MADDE 34- Başkan dışındaki Kurul üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Bu üyelerin;

a) Askerî hâkimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymesi, çekilmesi veya emekli olması hâllerinde kendiliğinden,

b) Kurul üyesi olabilme şartlarından birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi hâlinde Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararıyla,

üyeliği sona erer.

Kurul üyelerinin hizmet süreleri, tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir.”

MADDE 16- 357 sayılı Kanunun mülga 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Çalışma usulleri:

MADDE 35- Askerî Hâkimler Kurulunun gündemi, Başkan tarafından belirlenir ve en az toplantı gününden üç gün önce üyelere bildirilir.

Gündemde değişiklik yapılması, Başkanın talebi üzerine Kurul kararıyla olur.

Kurulun sekretaryası, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülür. Bu amaçla Askeri Adalet İşleri Başkanlığı bünyesinde yeterli kadar personel görevlendirilir.

Kurul, her yıl Mayıs ve Aralık aylarının ilk haftası toplanır. Ancak, ihtiyaç hâlinde Başkanın daveti üzerine diğer zamanlarda da toplanabilir.

Kurul üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Başkan, en kідemsizden başlayarak oyları toplar ve en sonunda kendi oyunu kullanır. Disiplin işlemlerinde oyların dağılması hâlinde

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ilgilinin en fazla aleyhinde olan oy çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine en yakın olan oya ilave edilir.

Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Kurul üyeleri;

a) İş kendisi ile ilgili ise,

b) İlgilinin, evlilik bağı kalmasa bile karı veya kocası, kan veya kayın hısımlığından üstsoyu veya altsoyu veya onunla evlat edinme bağı veyahut ilgili ile aralarında ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan hısımlığı veya evlilik sona erse dahi ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kayın hısımlığı olursa,

c) Aynı işte tanık olarak dinlenmiş, bilirkişilik, avukatlık, hakimlik veya savcılık yapmış ya da daha önce işin soruşturulması ile görevlendirilmiş ise,

d) İlgili ile aralarında bakılan işe esas olan olaydan önce açılmış bir dava varsa,

Kurul çalışmalarına katılamazlar ve herhangi bir şekilde işe bakamazlar. Bu nedenle oylarda eşitlik olması halinde Başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Kurulda görüşülen işler tutanağa bağlanır ve tesis edilen işlemler bir kararla tespit edilir.

Kararlarda;

a) Konunun, varsa iddia ve savunmanın özeti,

b) Kararın ve varsa karşıoyun gerekçesi,

c) Karara karşı başvurulabilecek kanun yolları, mercileri ve süresi, gösterilir.

Gerekçeli kararlar, karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılır.

Kurulun;

a) Askeri hakimlerin özlük ve disiplin işleri hakkında verdiği kararlar kendilerine,

b) Müracaatların sonuçları ise ilgisine, tebliğ edilir.

Kurulun tüm kararlarına karşı yargı yolu açıktır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ilgilinin en fazla aleyhinde olan oy çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine en yakın olan oya ilave edilir.

Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Kurul üyeleri;

a) İş kendisi ile ilgili ise,

b) İlgilinin, evlilik bağı kalmasa bile karı veya kocası, kan veya kayın hısımlığından üstsoyu veya altsoyu veya onunla evlat edinme bağı veyahut ilgili ile aralarında ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan hısımlığı veya evlilik sona erse dahi ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kayın hısımlığı olursa,

c) Aynı işte tanık olarak dinlenmiş, bilirkişilik, avukatlık, hâkimlik veya savcılık yapmış ya da daha önce işin soruşturulması ile görevlendirilmiş ise,

d) İlgili ile aralarında bakılan işe esas olan olaydan önce açılmış bir dava varsa,

Kurul çalışmalarına katılamazlar ve herhangi bir şekilde işe bakamazlar. Bu nedenle oylarda eşitlik olması hâlinde Başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Kurulda görüşülen işler tutanağa bağlanır ve tesis edilen işlemler bir kararla tespit edilir.

Kararlarda;

a) Konunun, varsa iddia ve savunmanın özeti,

b) Kararın ve varsa karşıoyun gerekçesi,

c) Karara karşı başvurulabilecek kanun yolları, mercileri ve süresi, gösterilir.

Gerekçeli kararlar, karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılır.

Kurulun;

a) Askerî hâkimlerin özlük ve disiplin işleri hakkında verdiği kararlar kendilerine,

b) Müracaatların sonuçları ise ilgisine, tebliğ edilir.

Kurulun tüm kararlarına karşı yargı yolu açıktır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 17- 357 sayılı Kanunun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- Askeri hakimler ve askeri savcılar, duruşma hakimliği ve savcılık görevlerini yaparlarken eşiti adliye hakimlerinin ve savcılarının özel kıyafetini taşırlar. Askeri hakimlere Millî Savunma Bakanlığınca yapılacak mesleki kıyafet, kitap ve bilgisayar yardımı hakkında 2802 sayılı Kanunun 112 nci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 18- 357 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“F) Genelkurmay Başkanlığınca gösterilen lüzum üzerine Millî Savunma Bakanlığınca uygun görülecek yurtdışı sürekli görev yerlerindeki kadrolar.

G) Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadroları.”

MADDE 19- 357 sayılı Kanunun 40 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 40- Millî Savunma Bakanı, askeri mahkemelerde ve askeri başsavcılıklarda görevli askeri hakimlere asıl görevlerine ek olarak ve üç ayı geçmemek üzere; izin, hastalık veya diğer sebeplerle boş bulunan aynı yerdeki veya başka bir yargı çevresindeki aynı nevi hizmete ait kadro görevini yapmak için geçici yetki verebilir.”

MADDE 20- 357 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askeri hakimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihleri, bu Kanun hükümleri dikkate alınarak, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürülmeksizin ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaksızın yeniden belirlenir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17- 357 sayılı Kanunun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- Askerî hâkimler ve askeri savcılar, duruşma hâkimliği ve savcılık görevlerini yaparlarken eşiti adliye hâkimlerinin ve savcılarının özel kıyafetini taşırlar. Askerî hâkimlere Millî Savunma Bakanlığınca yapılacak mesleki kıyafet, kitap ve bilgisayar yardımı hakkında 2802 sayılı Kanunun 112 nci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 18- 357 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“F) Genelkurmay Başkanlığınca gösterilen lüzum üzerine Millî Savunma Bakanlığınca uygun görülecek yurt dışı sürekli görev yerlerindeki kadrolar,

G) Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadroları.”

MADDE 19- 357 sayılı Kanunun 40 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 40- Millî Savunma Bakanı, askeri mahkemelerde ve askeri başsavcılıklarda görevli askeri hâkimlere asıl görevlerine ek olarak ve üç ayı geçmemek üzere; izin, hastalık veya diğer sebeplerle boş bulunan aynı yerdeki veya başka bir yargı çevresindeki aynı nevi hizmete ait kadro görevini yapmak için geçici yetki verebilir.

Herhangi bir nedenle, görevine gelemeyen askeri hâkimin yerine, bu askeri hâkim görevine başlayana veya Bakan tarafından geçici yetkilendirme yapılamadıkça, o yerdeki askeri hâkimler arasından, aynı yerdeki en kıdemli askeri ağır ceza mahkemesi başkanı tarafından görevlendirme yapılır.”

MADDE 20- 357 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askeri hâkimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihleri, bu Kanun hükümleri dikkate alınarak, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürülmeksizin ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaksızın yeniden belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 21- 357 sayılı Kanunun;

a) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri hakim yardımcılığı veya askeri savcı yardımcılığı görevlerinden” ibaresi “Askeri Hakimler Kurulu tarafından askeri hakim kadrolarından” ve ikinci fıkrasında yer alan “veya askeri savcı yardımcılıkları görevlerine” ibaresi “kadrolarına”,

b) Ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Milli Savunma Bakanlığınca” ibaresi “Askeri Hakimler Kurulunca” ve ikinci fıkrasında yer alan “Milli Savunma Bakanlığı” ibaresi “Askeri Hakimler Kurulu”,

c) Ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “teşkilatında görevli bulundukları komutanlığa” ibaresi “Askeri Hakimler Kuruluna”, şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 357 sayılı Kanunun;

a) Birinci Kısımında yer alan “Üçüncü Bölüm Adaylık ve Yardımcılık” ibaresi ve 27 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ile yardımcıları” ibaresi,

b) 357 sayılı Kanunun 11 inci, 22 nci ve 26 ncı maddeleri,
yürürlükten kaldırılmıştır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce görevde olan Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlığına mensup askerî hâkimler, sıralı hizmet garnizonları hariç bu Kanundan önceki atama mevzuatında belirtilen kuvvet garnizonlarına atanabilirler. Sıralı hizmet garnizonlarına atamada bunların, mazeretleri dışında sıralı hizmet garnizonunda en az görev yapmış aynı nasıplı Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup askerî hâkimler kadar görev yaptıkları kabul edilir. Ayrıca, daha önce görev yaptıkları sıralı hizmet garnizonları da atamalarında dikkate alınır. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 21- 357 sayılı Kanunun;

a) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri hakim yardımcılığı veya askeri savcı yardımcılığı görevlerinden” ibaresi “Askerî Hâkimler Kurulu tarafından askeri hâkim kadrolarından” ve ikinci fıkrasında yer alan “veya askeri savcı yardımcılıkları görevlerine” ibaresi “kadrolarına”,

b) Ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Milli Savunma Bakanlığınca” ibaresi “Askerî Hâkimler Kurulunca” ve ikinci fıkrasında yer alan “Milli Savunma Bakanlığı” ibaresi “Askerî Hâkimler Kurulu”,

c) Ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “teşkilatında görevli bulundukları komutanlığa” ibaresi “Askerî Hâkimler Kuruluna”, şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 357 sayılı Kanunun;

a) Birinci Kısımında yer alan “Üçüncü Bölüm Adaylık ve Yardımcılık” ibaresi ve 27 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ile yardımcıları” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

b) 11 inci, 22 nci ve 26 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 23- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun Birinci Kısım başlığı “Askeri suçlar ve cezalar” şeklinde ve 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askeri suçlar ve cezalar hakkında genel hükümler:

MADDE 1- Bu Kanunda özel bir düzenleme bulunmadığı takdirde, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun genel hükümleri, askeri suçlar ve cezalar hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Askerî suç: Bu Kanun kapsamında yer alan suçları,

b) Sırf askeri suç: Bu Kanunda tanımlanan ve ancak askeri şahıslar tarafından fail sıfatıyla işlenebilen suçları,

ifade eder.”

MADDE 24- 1632 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Askerî şahıslar; subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askeri öğrenci, askeri hizmetlerde bulundukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş halinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanlardır.”

MADDE 25- 1632 sayılı Kanunun 39 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ceza ve güvenlik tedbirleri ile tutuklama kararlarının infaz şekli:

MADDE 39- Askerî şahıslar hakkında askeri ve adli yargı mahkemeleri tarafından hükümlenen hapis cezaları, bu sıfatlarını korudukları sürece askeri cezaevlerinde infaz edilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 23- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun Birinci Kısım başlığı “Askerî suçlar ve cezalar” şeklinde ve 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askerî suçlar ve cezalar hakkında genel hükümler:

MADDE 1- Bu Kanunda özel bir düzenleme bulunmadığı takdirde, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun genel hükümleri, askeri suçlar ve cezalar hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun uygulanmasında;

A) Askerî suç: Bu Kanun kapsamında yer alan suçları,

B) Sırf askeri suç: Bu Kanunda tanımlanan ve ancak askeri şahıslar tarafından fail sıfatıyla işlenebilen suçları,

ifade eder.”

MADDE 24- 1632 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Askerî şahıslar; subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askeri öğrenci, askeri hizmetlerde bulundukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş hâlinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanlardır.”

MADDE 25- 1632 sayılı Kanunun 39 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ceza ve güvenlik tedbirleri ile tutuklama kararlarının infaz şekli:

MADDE 39- Askerî şahıslar hakkında askeri ve adli yargı mahkemeleri tarafından hükümlenen hapis cezaları, bu sıfatlarını korudukları sürece askeri cezaevlerinde infaz edilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Ancak yükümlü erbaş ve erler hakkında;

a) Asker edilmeden önce işledikleri suçlardan verilen hapis cezaları,

b) Asker edildikten sonra işledikleri suçlardan verilen bir yıl veya daha fazla süreli hapis cezaları,

Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında çektirilir. Koşullu salıverilen veya tahliye edilen yükümlüler, geri kalan askerlik hizmetlerini tamamlamak üzere askeri makamlara teslim edilirler. Bunlar hakkında hükmolunan denetimli serbestlik tedbirlerinden askerlik yükümlülüğü ile bağdaşmayanların yerine getirilmesi, askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

Askere alınmadan önce veya askeri yargının görev alanına girenler hariç askerlikleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı, bir yıl ve daha az süreli hürriyeti bağlayıcı bir ceza, kısa süreli hapis cezaları yerine hükmedilen Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı tedbirler veya adli para cezasına mahkûm edilen, 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen ceza ve tedbirlerin yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

Haklarında tutuklama kararı verilen askeri şahıslar, bu sıfatlarını korudukları sürece en yakın askeri tutukevine konulurlar. Ancak yükümlü erbaş ve erlerin adli yargıdaki soruşturma ve kovuşturmaları esnasında verilen tutuklama kararlarının infazı, Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında yerine getirilir. Bunlar tahliyelerinden sonra geri kalan askerlikleri tamamlattırılmak üzere yeniden askere sevk edilirler.

İnfaz sırasında tutuklu ve hükümlülerin üzerlerinde askerlik kıyafet ve işaretleri bulunmaz.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Ancak yükümlü erbaş ve erler hakkında;

A) Asker edilmeden önce işledikleri suçlardan verilen hapis cezaları,

B) Asker edildikten sonra işledikleri suçlardan verilen bir yıl veya daha fazla süreli hapis cezaları,

Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında çektirilir. Koşullu salıverilen veya tahliye edilen yükümlüler, geri kalan askerlik hizmetlerini tamamlamak üzere askerî makamlara teslim edilirler. Bunlar hakkında hükmolunan denetimli serbestlik tedbirlerinden askerlik yükümlülüğü ile bağdaşmayanların yerine getirilmesi, askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesine göre tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasına karar verilen yükümlülerin askere sevkleri bu kararın uygulanmasının bitimine kadar ertelenir. Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri verilen silahlıdaki yükümlüler geçici terhis belgesi düzenlenerek terhis edilirler. Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri yerine getirilenler derhâl silahaltına alınır ve kalan askerlik süreleri tamamlattırılır.

Askere alınmadan önce veya askerî yargının görev alanına girenler hariç askerlikleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı, bir yıl ve daha az süreli hürriyeti bağlayıcı bir ceza, kısa süreli hapis cezaları yerine hükmedilen Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı tedbirler veya adli para cezasına mahkûm edilen, 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen ceza ve tedbirlerin yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

Haklarında tutuklama kararı verilen askerî şahıslar, bu sıfatlarını korudukları sürece en yakın askerî tutukevine konulurlar. Ancak yükümlü erbaş ve erlerin adli yargıdaki soruşturma ve kovuşturmaları esnasında verilen tutuklama

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 26- 1632 sayılı Kanunun 47 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Erteleme:

MADDE 47- Türk Ceza Kanununun hapis cezasının ertelenmesine ilişkin hükümleri, askerî suçlar hakkında da uygulanır.

Ancak aşağıdaki hallerde hapis cezaları ertelenmez.

a) Sırf askerî suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın üç ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

d) Daha önce sırf askerî bir suçtan dolayı mahkum olunması.”

MADDE 27- 1632 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Disiplin cezasına ilişkin infaz şartlarına uymama:

MADDE 77- Yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan askerî şahıslardan disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenler, dört aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkraya göre verilecek ceza, suç seferberlik halinde işlendiği takdirde yarı oranında, savaş halinde ise bir kat artırılır.

Birinci fıkrafta yazılı fiilin, 66 ila 70 inci maddelerde yazılı suçları oluşturması halinde sadece bu suçlara ilişkin hükümler uygulanır. Ancak bu suçlardan dolayı verilecek ceza altıda bir oranında artırılır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kararlarının infazı, Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında yerine getirilir. Bunlar tahliyelerinden sonra geri kalan askerlikleri tamamlattırılmak üzere yeniden askere sevk edilirler.

İnfaz sırasında tutuklu ve hükümlülerin üzerlerinde askerlik kıyafet ve işaretleri bulunmaz.”

MADDE 26- 1632 sayılı Kanunun 47 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Erteleme:

MADDE 47- Türk Ceza Kanununun hapis cezasının ertelenmesine ilişkin hükümleri, askerî suçlar hakkında da uygulanır.

Ancak aşağıdaki hallerde hapis cezaları ertelenmez.

A) Sırf askerî suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın üç ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

B) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

C) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

D) Daha önce sırf askerî bir suçtan dolayı mahkûm olunması.”

MADDE 27- 1632 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Disiplin cezasına ilişkin infaz şartlarına uymama:

MADDE 77- Yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan askerî şahıslardan disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenler, dört aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkraya göre verilecek ceza, suç seferberlik hâlinde işlendiği takdirde yarı oranında, savaş halinde ise bir kat artırılır.

Birinci fıkrafta yazılı fiilin, 66 ila 70 inci maddelerde yazılı suçları oluşturması hâlinde sadece bu suçlara ilişkin hükümler uygulanır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 28- 1632 sayılı Kanunun mülga 149 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin suçlar:

MADDE 149- Kıt’a, karargâh veya kurumlarda ya da görev esnasında veya görev yerlerinde;

a) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılması kolaylaştırma,

b) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak, suçlarını işleyen askeri şahıslar hakkında, Türk Ceza Kanununun bu suçlara ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 29- 1632 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 8- Askeri ve adli yargı mahkemeleri tarafından verilen kısa süreli hapis cezaları; 1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getiren yükümlüler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yazılı tüm seçenek yaptırımlara, diğer askeri şahıslar hakkında ise aynı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımlara çevrilebilir.

Ancak aşağıdaki hallerde kısa süreli hapis cezaları seçenek yaptırımlara çevrilemez:

a) Sırf askeri suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın iki ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 28- 1632 sayılı Kanunun mülga 149 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin suçlar:

MADDE 149- Kıt’a, karargâh veya kurumlarda ya da görev esnasında veya görev yerlerinde;

A) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılması kolaylaştırma ve alenen özendirme,

B) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, suçlarını işleyen askeri şahıslar hakkında, Türk Ceza Kanununun bu suçlara ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 29- 1632 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 8- Askeri ve adli yargı mahkemeleri tarafından verilen kısa süreli hapis cezaları; 1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getiren yükümlüler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yazılı tüm seçenek yaptırımlara, diğer askeri şahıslar hakkında ise aynı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımlara çevrilebilir.

Ancak aşağıdaki hallerde kısa süreli hapis cezaları seçenek yaptırımlara çevrilemez:

A) Sırf askeri suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın dört ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

B) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

C) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 30- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 11- 1632 sayılı Kanunda yer alan “ölüm” cezaları “ağırlaştırılmış müebbet hapis” cezasına dönüştürülmüştür.”

MADDE 31- 1632 sayılı Kanunun 17 nci maddesi, 20 ila 28 inci maddeleri, 35 inci maddesinin ikinci fıkrası, 40 ncı maddesi, 42 ila 44 üncü maddeleri, 130 uncu maddesinin üçüncü fıkrası ve 131 inci maddesinde yer alan “Yok edilen eşya, hayvan ve sairinin değerlerinin ödettilmesine de hükmolunur.” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 32- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanacak askeri mahkemeler, askeri birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığının ve Askerî Hakimler Kurulunun görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca kurulur ve aynı yolla kaldırılır.

Askerî mahkemeler bulundukları il veya ilçenin adıyla anılır. Askerî mahkeme kurulmasına karar verilen il veya ilçede en az bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesi kurulur. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde askeri mahkemelerin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır.

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu ilde her hâlde bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesi kurulur.

Askerî ceza mahkemesi tek hâkimlidir. Askerî ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, askeri ağır ceza mahkemesinin görevi dışında kalan dava ve işlere bakmakla görevlidir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 30- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 11- 1632 sayılı Kanunda yer alan “ölüm” cezaları, “ağırlaştırılmış müebbet hapis” cezasına dönüştürülmüştür.

MADDE 31- 1632 sayılı Kanunun;

- a) 17 nci maddesi,
- b) 20 ila 28 inci maddeleri,
- c) 35 inci maddesinin ikinci fıkrası,
- ç) 40 ncı maddesi,
- d) 42 ila 44 üncü maddeleri,
- e) 130 uncu maddesinin üçüncü fıkrası,
- f) 131 inci maddesinde yer alan “Yok edilen eşya, hayvan ve sairinin değerlerinin ödettilmesine de hükmolunur.” cümlesi, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 32- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanacak askeri mahkemeler, askeri birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığının ve Askerî Hâkimler Kurulunun görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca kurulur ve aynı yolla kaldırılır.

Askerî mahkemeler bulundukları il veya ilçenin adıyla anılır. Askerî mahkeme kurulmasına karar verilen il veya ilçede en az bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesi kurulur. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde askeri mahkemelerin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır.

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu ilde her hâlde bir askeri ağır ceza mahkemesi ve bir askeri ceza mahkemesi kurulur.

Askerî ceza mahkemesi tek hâkimlidir. Askerî ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, askeri ağır ceza mahkemesinin görevi dışında kalan dava ve işlere bakmakla görevlidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Askerî ağır ceza mahkemesinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Bu mahkeme bir başkan ve iki üye ile toplanır. Askerî ağır ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, subay ve astsubayların işledikleri suçlara ait davalar ile ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlara ait dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Askerî mahkemelerin görevlerinin belirlenmesinde, nitelikli hâlleri gözetilmeksizin, suçun kanunda yer alan cezasının üst sınırı gözönünde bulundurulur.

Askerî ağır ceza mahkemesi ile askerî ceza mahkemesi arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını Askerî Yargıtay çözümler.

Askerî ağır ceza mahkemesinde görevli üyeler, Askerî Hakimler Kurulu tarafından iş yoğunluğu gözönünde tutulmak suretiyle askerî ceza mahkemesinde de görevlendirilebilir.

Askerî ağır ceza mahkemesinin görevine giren soruşturmalarda, hakim kararı gerektiren her türlü işleme ait kararlar, askerî ceza mahkemesi tarafından verilir.

Askerî mahkemeler ile askerî başsavcılıklardaki askerî hakim sınıfına ilişkin kadrolar, müşterek kadrodur. Bu kadroların kuvvet komutanlıklarına tahsisi, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça yapılır.”

MADDE 33- 353 sayılı Kanunun 2 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tanımlar:

MADDE 2- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Asker kişi: Subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askerî öğrenci, askerî hizmetlerde bulundukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş halinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Askerî ağır ceza mahkemesinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Bu mahkeme bir başkan ve iki üye ile toplanır. Askerî ağır ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, subay ve astsubayların işledikleri suçlara ait davalar ile ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlara ait dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Askerî mahkemelerin görevlerinin belirlenmesinde, nitelikli hâlleri gözetilmeksizin, suçun kanunda yer alan cezasının üst sınırı göz önünde bulundurulur.

Askerî ağır ceza mahkemesi ile askerî ceza mahkemesi arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını Askerî Yargıtay çözümler.

Askerî ağır ceza mahkemesinde görevli üyeler, Askerî Hâkimler Kurulu tarafından iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle askerî ceza mahkemesinde de görevlendirilebilir.

Askerî ağır ceza mahkemesinin görevine giren soruşturmalarda, hâkim kararı gerektiren her türlü işleme ait kararlar, askerî ceza mahkemesi tarafından verilir.

Askerî mahkemeler ile askerî başsavcılıklardaki askerî hâkim sınıfına ilişkin kadrolar, müşterek kadrodur. Bu kadroların kuvvet komutanlıklarına tahsisi, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça yapılır.”

MADDE 33- 353 sayılı Kanunun 2 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tanımlar:

MADDE 2- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Asker kişi: Subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askerî öğrenci, askerî hizmetlerde bulundukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş hâlinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanları,

b) Askerî mahkeme: İlgili askerî ceza mahkemesini veya askerî ağır ceza mahkemesini,

c) Bakan: Millî Savunma Bakanını,

d) Bakanlık: Millî Savunma Bakanlığını,

e) En yakın askerî mahkeme;

1) Askerî ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar yönünden;

(a) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa;

(aa) Kararına itiraz edilen hakimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olmaması halinde, aynı yerdeki askerî ağır ceza mahkemesini,

(bb) Kararına itiraz edilen hakimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olmakla beraber, katılımı olmaksızın askerî ağır ceza mahkemesinin teşekkül edebilmesi halinde, kararına itiraz edilen hakim dışındaki üyelerin katılımı ile teşekkül eden aynı yerdeki askerî ağır ceza mahkemesini,

(cc) Kararına itiraz edilen hakimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olması ve katılımı olmaksızın askerî ağır ceza mahkemesinin teşekkül edememesi halinde, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; nöbetçi daireyi; kararına itiraz edilen hakimin nöbetçi dairesinin üyesi olması halinde, numara olarak nöbetçi daireyi izleyen daireyi; nöbetçi daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

2) Askerî ağır ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar ile itiraz üzerine ilk defa verilen tutuklama kararları yönünden;

(a) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; numara olarak kararına itiraz edilen daireyi izleyen daireyi; kararına itiraz edilen daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanları,

b) Askerî mahkeme: İlgili askerî ceza mahkemesini veya askerî ağır ceza mahkemesini,

c) Bakan: Millî Savunma Bakanını,

d) Bakanlık: Millî Savunma Bakanlığını,

e) En yakın askerî mahkeme;

1) Askerî ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar yönünden;

(a) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa;

(aa) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olmaması hâlinde, aynı yerdeki askerî ağır ceza mahkemesini,

(bb) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olmakla beraber, katılımı olmaksızın askerî ağır ceza mahkemesinin teşekkül edebilmesi hâlinde, kararına itiraz edilen hâkim dışındaki üyelerin katılımı ile teşekkül eden aynı yerdeki askerî ağır ceza mahkemesini,

(cc) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olması ve katılımı olmaksızın askerî ağır ceza mahkemesinin teşekkül edememesi hâlinde, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; nöbetçi daireyi; kararına itiraz edilen hâkimin nöbetçi dairesinin üyesi olması hâlinde, numara olarak nöbetçi daireyi izleyen daireyi; nöbetçi daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

2) Askerî ağır ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar ile itiraz üzerine ilk defa verilen tutuklama kararları yönünden;

(a) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; numara olarak kararına itiraz edilen daireyi izleyen daireyi; kararına itiraz edilen daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

f) Komutan: Askerî mahkemelerin bulundukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanı veya askerî kurum amirini,

g) Komutanlık: Askerî mahkemelerin bulundukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanlığı veya askerî kurum amirliğini, ifade eder.”

MADDE 34- 353 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askerî başsavcılık:

MADDE 6- Askerî mahkeme bulunan her il veya ilçede, o il veya ilçenin adıyla anılan bir askerî başsavcılık kurulur.

Askerî başsavcılıkta, bir askerî başsavcı ve yeteri kadar askerî savcı bulunur.

Askerî savcılar, bulundukları yerdeki askerî mahkemelere adli yönden bağlanan askerî birlik ve kurumun mensupları hakkında yetkilidir.

Askerî başsavcılıklar arasında çıkan yetki uyuşmazlıkları aralarında çözülür. Uzlaşma sağlanamaz ise, uyuşmazlığı Bakanlık çözümler.”

MADDE 35- 353 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Askerî mahkemeler, askerî kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların askerî kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler.

Birinci fıkra kapsamında olsa dahi Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 1 inci maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler ile Türkiye Büyük

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3) Askerî savcılar tarafından verilen itiraza tabi kararlar yönünden, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

f) Komutan: Askerî mahkemelerin bulundukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanı veya askerî kurum amirini,

g) Komutanlık: Askerî mahkemelerin bulundukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanlığı veya askerî kurum amirliğini, ifade eder.”

MADDE 34- 353 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askerî başsavcılık:

MADDE 6- Askerî mahkeme bulunan her il veya ilçede, o il veya ilçenin adıyla anılan bir askerî başsavcılık kurulur.

Askerî başsavcılıkta, bir askerî başsavcı ve yeteri kadar askerî savcı bulunur.

Askerî savcılar, bulundukları yerdeki askerî mahkemelere adli yönden bağlanan askerî birlik ve kurumun mensupları hakkında yetkilidir.

Askerî başsavcılıklar arasında çıkan yetki uyuşmazlıkları aralarında çözülür. Uzlaşma sağlanamaz ise, uyuşmazlığı Bakanlık çözümler.”

MADDE 35- 353 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Askerî mahkemeler, askerî kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların askerî kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler.

Birinci fıkra kapsamında olsa dahi Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 1 inci maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin, görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları için Başbakanın, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabidir.

Savaş hali haricinde, asker olmayan kişiler askeri mahkemelerde yargılanamaz.”

MADDE 36- 353 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İştirak halinde işlenen suçlar:

MADDE 12- Asker kişilerin askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak halinde işlemesi durumunda yargılama, asker kişiler için askeri yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılır. Bu durum bekletici sorun yapılamaz.”

MADDE 37- 353 sayılı Kanunun 15 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemenin özel yetkisi:

MADDE 15- Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) General ve amiral rütbesindeki asker kişinin askeri yargıya tabi suçları,

b) Askeri Ceza Kanununun 55 inci, 56 ncı, 57 ncı, 58 inci ve 59 uncu maddeleri ile 148 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde yazılı suçlar,

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemede görülür. Bu askeri mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması halinde (1) numaralı daire yetkilidir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ile Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin, görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları için Başbakanın, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabidir.

Savaş hâli haricinde, asker olmayan kişiler askeri mahkemelerde yargılanamaz.”

MADDE 36- 353 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 12 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“İştirak hâlinde işlenen suçlar:

MADDE 12- Asker kişilerin askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu asker olmayan kişilerle iştirak hâlinde işlemesi durumunda yargılama, asker kişiler için askeri yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılır. Bu durum bekletici sorun yapılamaz.”

MADDE 37- 353 sayılı Kanunun 15 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemenin özel yetkisi:

MADDE 15- Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) General ve amiral rütbesindeki asker kişinin askeri yargıya tabi suçları,

b) Askeri Ceza Kanununun 55 inci, 56 ncı, 57 ncı, 58 inci ve 59 uncu maddeleri ile 148 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde yazılı suçlar,

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemede görülür. Bu askeri mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde (1) numaralı daire yetkilidir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 38- 353 sayılı Kanunun 35 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Millî Savunma Bakanının yetki ve sorumluluğu:

MADDE 35- Bakan, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin görevler hariç olmak üzere askerî hâkim ve askerî savcılar üzerinde gözetim hakkını haizdir. Askerî hâkim ve askerî savcılar idari görevleri yönünden Bakanlığa bağlıdırlar.

Askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların personel, bina, malzeme ve her türlü ihtiyacı doğrudan veya Askerî Hakimler Kurulunun teklifi üzerine Bakanlıkça karşılanır.

Bakanlık, birinci ve ikinci fıkradaki görev ve yetkilerini Askerî Adalet İşleri Başkanlığı aracılığıyla yürütür.”

MADDE 39- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Hükmün açıklanmasının geri bırakılması:

EK MADDE 4- 5271 sayılı Kanunun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, aşağıdaki haller hariç askerî suç ve cezalar hakkında da uygulanır:

a) Sırf askerî bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla süreli hapis cezasına hükmedilmesi.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi yahut birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veyahut büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

EK MADDE 5- 353 sayılı Kanunda ve askerî yargı ile ilgili diğer kanunlarda yer alan “teşkilatında askerî mahkeme kurulan kıta komutanı veya askerî kurum amiri” ibareleri “Komutan” olarak anlaşılır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 38- 353 sayılı Kanunun 35 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Millî Savunma Bakanının yetki ve sorumluluğu:

MADDE 35- Bakan, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin görevler hariç olmak üzere askerî hâkim ve askerî savcılar üzerinde gözetim hakkını haizdir. Askerî hâkim ve askerî savcılar idari görevleri yönünden Bakanlığa bağlıdırlar.

Askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların personel, bina, malzeme ve her türlü ihtiyacı doğrudan veya Askerî Hâkimler Kurulunun teklifi üzerine Bakanlıkça karşılanır.

Bakanlık, birinci ve ikinci fıkradaki görev ve yetkilerini Askerî Adalet İşleri Başkanlığı aracılığıyla yürütür.”

MADDE 39- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Hükmün açıklanmasının geri bırakılması:

EK MADDE 4- 5271 sayılı Kanunun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, aşağıdaki hâller hariç askerî suç ve cezalar hakkında da uygulanır:

a) Sırf askerî bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla süreli hapis cezasına hükmedilmesi.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi yahut birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veyahut büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

MADDE 40- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5- Bu Kanunda ve askerî yargı ile ilgili diğer kanunlarda yer alan “teşkilatında askerî mahkeme kurulan kıta komutanı veya askerî kurum amiri” ibareleri “Komutan” olarak anlaşılır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 40- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte soruşturma veya kovuşturma evresinde bulunan suçlardan doğan istirdat ve tazminat taleplerine ilişkin evrak, genel hükümlere göre takip edilmek üzere ilgili birimlere gönderilir.

GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte askeri mahkeme ve savcılıklara tahsis edilmiş bina, malzeme, araç ve gereçler ile teşkilatlarında görevli personel altı ay içinde başka bir işleme gerek kalmaksızın Millî Savunma Bakanlığına devredilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 41- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6- Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine ihtiyaç duyulan kıta komutanlıkları veya askerî kurum amirlikleri teşkilatında Bakanlıkça, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kurulur ve aynı yolla kaldırılır.”

MADDE 42- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanuna göre kurulacak askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların fiilen göreve başladıkları tarih Resmî Gazete’de ilan edilir.

Daha önce kurulmuş bulunan askerî mahkemeler ile askerî savcılıkların görev ve yetkileri, bu Kanuna göre kurulacak askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların fiilen göreve başladıkları tarihte kendiliğinden sona erer. Bu askerî mahkeme ve savcılıklarda bulunan soruşturma ve kovuşturma dosyaları, görevsizlik ve yetkisizlik kararı verilmeksizin ve kendiliğinden, bu Kanuna göre kurulacak görevli ve yetkili askerî mahkemelere ve askerî başsavcılıklara geçer.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tek hâkimle bakılmakta olan davalara askerî ceza mahkemesi; kurulla bakılmakta olan davalara askerî ağır ceza mahkemesi tarafından bakılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren önce kurulla bakılmakta olan davalarda, davanın askerî ceza mahkemesi tarafından yürütülmesi gerektiği gerekçesi ile görevsizlik kararı verilemez.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte soruşturma veya kovuşturma evresinde bulunan suçlardan doğan istirdat ve tazminat taleplerine ilişkin evrak, genel hükümlere göre takip edilmek üzere ilgili birimlere gönderilir.”

MADDE 43- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte askerî mahkeme ve savcılıklara tahsis edilmiş bina, malzeme, araç ve gereçler ile teşkilatlarında görevli personel altı ay içinde başka bir işleme gerek kalmaksızın Millî Savunma Bakanlığına devredilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 41- 353 sayılı Kanunun;

a) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcılıklarda” ibaresi “askeri başsavcılıklarda”,

b) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcılıkları” ibaresi “askeri başsavcılıkları”,

c) 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kıdemli hakimi” ibaresi “başkanı” ve ikinci fıkrasında yer alan “askeri savcılığa” ibaresi “askeri başsavcılığa”,

ç) 216 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcı” ibaresi “askeri başsavcı”,

d) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “askeri hakimi” ibaresi “askeri ceza mahkemesi hakimini”, “duruşma hakimini” ibaresi “askeri ağır ceza mahkemesi başkanını” ve “askeri savcılığı” ibaresi “askeri başsavcılığı”, şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 42- 353 sayılı Kanunun;

a) 197 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kıdemli” ibaresi ile 244 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kıdemli askeri” ibaresi,

b) 10 uncu, 16 ncı, 19 uncu, 34 üncü, 104 üncü, 124 üncü ve 144 üncü maddeleri, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 43- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/A maddesi eklenmiştir.

“Önleme araması

MADDE 56/A- Tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla usulüne göre verilmiş askeri ceza mahkemesi kararı veya bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde askeri birlik komutanının veya askeri kurum amirinin veya askeri hakim sınıfı adli müşavirin yazılı emri üzerine, askeri mahallerde askeri hakimler hariç kişilerin üstü, araçları, özel kâğıtları ve eşyası aranır, alınması gereken tedbirler alınır, suç delilleri koruma altına alınarak bu Kanun hükümlerine göre gerekli işlemler yapılır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 44- 353 sayılı Kanunun;

a) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcılıklarda” ibaresi “askeri başsavcılıklarda”,

b) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askeri savcılıkları” ibaresi “askeri başsavcılıkları”,

c) 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kıdemli hâkimi” ibaresi “başkanı” ve ikinci fıkrasında yer alan “askerî savcılığa” ibaresi “askerî başsavcılığa”,

ç) 216 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “askerî savcı” ibaresi “askerî başsavcı”,

d) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “askerî hâkimi” ibaresi “askerî ceza mahkemesi hâkimini”, “duruşma hâkimini” ibaresi “askerî ağır ceza mahkemesi başkanını” ve “askerî savcılığı” ibaresi “askerî başsavcılığı”, şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 45- 353 sayılı Kanunun;

a) 197 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kıdemli” ibaresi ile 244 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kıdemli askeri” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

b) 10 uncu, 16 ncı, 19 uncu, 34 üncü, 104 üncü, 124 üncü ve 144 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 46- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/A maddesi eklenmiştir.

“Önleme araması

MADDE 56/A- Tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla usulüne göre verilmiş askerî ceza mahkemesi kararı veya bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde askerî birlik komutanının veya askerî kurum amirinin veya askerî hâkim sınıfı adli müşavirin veya hukuk müşavirinin yazılı emri üzerine, askerî mahallerde askerî hâkimler hariç kişilerin üstü, araçları, özel kâğıtları ve eşyası aranır, alınması gereken tedbirler alınır, suç delilleri koruma altına alınarak bu Kanun hükümlerine göre gerekli işlemler yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Arama talep yazısında, arama için makul sebeplerin oluştuğunun gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir. Arama kararında veya emrinde; aramanın sebebi, konusu ve kapsamı ile yapılacağı yer, zaman ve geçerli olacağı süre belirtilir.

Aramanın sonucu, arama kararı veya emri veren merci veya makama bir tutanakla bildirilir.

Konutta ve yerleşim yerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

Bir suç işlenmesini veya disiplinsizliğin gerçekleşmesini önlemek veya kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek amacıyla kışla, konak veya ordugâhta bulunan kıta veya askeri kurumun komutan veya amiri veya bunların verecekleri yazılı emir üzerine diğer askeri makamlar tarafından, askeri hakimler hariç personelin, askeri öğrencilerin, erbaşların ve erlerin kullanım alanlarında ve askeri öğrenciler ile erbaş ve erlerin dolap, çanta ve üstünde kontrol yapılabilir.

Asker kişiler de dâhil olmak üzere, askeri mahallere girmek veya çıkmak isteyenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri, duyarlı kapının ikaz vermesi halinde, metal dedektörle aranır; eşyaları teknik cihazlardan ve güvenlik sistemlerinden geçirilir; aracı, teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol edilir ve aranır. Şüphe halinde veya bu cihazların bulunmadığı yerlerde, herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın, arama ve kontrol elle yapılabilir. Teknik cihazların ikazının sürmesi halinde, bu kişiler ancak elle aramayı kabul ettikleri takdirde askeri mahallere girebilirler. Milletvekilleri, hakimler, Cumhuriyet savcıları, askeri hakimler, avukatlar, mülki idare amirleri ve Sayıştay meslek mensupları ile uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcilerinin üstleri ve eşyaları ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçüstü halleri dışında elle aranamaz; aracının, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.

Beşinci ve altıncı fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Arama talep yazısında, arama için makul sebeplerin oluştuğunun gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir. Arama kararında veya emrinde; aramanın sebebi, konusu ve kapsamı ile yapılacağı yer, zaman ve geçerli olacağı süre belirtilir.

Aramanın sonucu, arama kararı veya emri veren merci veya makama bir tutanakla bildirilir.

Konutta ve yerleşim yerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 47- 211 sayılı Kanuna 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/B maddesi eklenmiştir.

“Askerî mahallerde kontrol

MADDE 56/B - Bir suç işlenmesini veya disiplinsizliğin gerçekleşmesini önlemek veya kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek amacıyla kışla, konak veya ordugâhta bulunan kıta veya askerî kurumun komutan veya amiri veya bunların verecekleri yazılı emir üzerine diğer askerî makamlar tarafından, askerî hâkimler hariç personelin, askerî öğrencilerin, erbaşların ve erlerin kullanım alanlarında ve askerî öğrenciler ile erbaş ve erlerin dolap, çanta ve üstünde kontrol yapılabilir.

Asker kişiler de dâhil olmak üzere, askerî mahallere girmek veya çıkmak isteyenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri, duyarlı kapının ikaz vermesi hâlinde, metal dedektörle kontrol edilir; eşyaları teknik cihazlardan ve güvenlik sistemlerinden geçirilir; aracı, teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol edilir. Şüphe hâlinde veya bu cihazların bulunmadığı yerlerde, herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın kontrol elle yapılabilir. Teknik cihazların ikazının sürmesi hâlinde, bu kişiler ancak elle kontrolü kabul ettikleri takdirde askerî mahallere girebilirler. Milletvekilleri, hâkimler, Cumhuriyet savcıları, askerî hâkimler, avukatlar, mülki idare amirleri ve Sayıştay meslek mensupları ile uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcilerinin üstleri ve eşyaları ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçüstü hâlleri dışında elle kontrol edilemez; aracının, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.

Birinci ve ikinci fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 44- 27/6/1972 tarihli ve 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararın temyiz yolu ile incelenmesinde Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar Daireler Kurulunda bulunamazlar.

Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği direnme kararının temyiz yolu ile incelenmesinde Daireler Kurulu, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar haricindeki kanuni engeli olmayan Askerî Yargıtay üyelerinden oluşur. Direnme kararını inceleyen kurulun üye sayısının çift sayılı olması hâlinde üyelik kıdemi en az olan üye kurula katılmaz.”

MADDE 45- 1600 sayılı Kanunun 27 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargılama usulü:

MADDE 27- Askerî Yargıtay daireleri ile diğer kurullarında ve Başsavcılığında, bu Kanun ile 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda ve diğer kanunlarda belirtilen yargılama usulleri uygulanır.

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davaların duruşmasında iddia makamını teşkil eden Askerî Yargıtay Başsavcılığı, temyiz dilekçesini, beyanını ve varsa lâyihasını ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına gönderir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 48- 27/6/1972 tarihli ve 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararın temyiz yolu ile incelenmesinde Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar Daireler Kurulunda bulunamazlar.

Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği direnme kararının temyiz yolu ile incelenmesinde Daireler Kurulu, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar haricindeki kanuni engeli olmayan Askerî Yargıtay Başkan ve üyelerinden oluşur. Direnme kararını inceleyen kurulun üye sayısının çift sayılı olması hâlinde üyelik kıdemi en az olan üye kurula katılmaz.

Daireler Kurulunun hukuki ve fiili imkânsızlıklar nedeniyle yukarıdaki fıkralarda belirtilen sayı ile toplanamaması hâlinde Kurul, engeli olmayan Askerî Yargıtay Başkan ve üyelerinden oluşur. Kurulun üye sayısının çift sayılı olması hâlinde üyelik kıdemi en az olan üye Kurula katılmaz. Kurulun üye sayısı kararı denetlenen kurulun üye sayısından az olamaz. Direnme hâlinde bu fıkrada belirtilen Kurul karar verir.”

MADDE 49- 1600 sayılı Kanunun 27 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargılama usulü:

MADDE 27- Askerî Yargıtay daireleri ile diğer kurullarında ve Başsavcılığında, bu Kanun ile 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda ve diğer kanunlarda belirtilen yargılama usulleri uygulanır.

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davaların duruşmasında iddia makamını teşkil eden Askerî Yargıtay Başsavcılığı, temyiz dilekçesini, beyanını ve varsa lâyihasını ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına gönderir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda Askerî Yargıtay Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmez. Ancak, Başsavcılığın temyiz dilekçesi, beyanı ve varsa lâyihası, ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığınca hükmü temyiz etmeleri veya temyiz etmeseler dahi aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafî ile katılan veya vekillerine tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir. İlgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığı dosyayı Askerî Yargıtay Başkanlığına gönderir.

İlk derece mahkemesi olarak hüküm veren Askerî Yargıtay dairesi, Daireler Kurulu kararına karşı direnebilir. Direnme üzerine Daireler Kurulunca yeniden verilecek karara uyulması zorunludur.

353 sayılı Kanunda ve diğer kanunlarda açıkça gösterilen hâllerde, Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararlara karşı itiraz edilebilir. Bu takdirde, temyiz isteminin reddine dair kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi Daireler Kuruluna, bunun dışında kalan tüm kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi ise, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı daire için birinci daireye aittir.

Cezaların yerine getirilmesi sırasında, hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen şahsî hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran hâller nedeniyle geçirilmiş süreler ile hastanede geçen sürenin cezadan indirilmesine, değişik hükümlerdeki cezaların toplanmasına ve mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksamaya ilişkin bir karar alınması gerekirse, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesinden karar istenir. Bu kararlar duruşma yapılmaksızın verilir.

Karar verilmeden önce Askerî Yargıtay Başsavcısının ve hükümlünün görüşlerini yazılı olarak bildirmeleri istenebilir.

Hükmü veren Askerî Yargıtay dairesi kaldırılmış ise onu numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda Askerî Yargıtay Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmez. Ancak, Başsavcılığın temyiz dilekçesi, beyanı ve varsa lâyihası, ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığınca hükmü temyiz etmeleri veya temyiz etmeseler dahi aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafî ile katılan veya vekillerine tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir. İlgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığı dosyayı Askerî Yargıtay Başkanlığına gönderir.

353 sayılı Kanun ve diğer kanunlarda açıkça gösterilen hâllerde, Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararlara karşı itiraz edilebilir. Bu takdirde, temyiz isteminin reddine dair kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi Daireler Kuruluna, bunun dışında kalan tüm kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi ise, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı daire için birinci daireye aittir.

Cezaların yerine getirilmesi sırasında, hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen şahsî hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran hâller nedeniyle geçirilmiş süreler ile hastanede geçen sürenin cezadan indirilmesine, değişik hükümlerdeki cezaların toplanmasına ve mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksamaya ilişkin bir karar alınması gerekirse, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesinden karar istenir. Bu kararlar duruşma yapılmaksızın verilir.

Karar verilmeden önce Askerî Yargıtay Başsavcısının ve hükümlünün görüşlerini yazılı olarak bildirmeleri istenebilir.

Hükmü veren Askerî Yargıtay dairesi kaldırılmış ise onu numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemeyiz. Ancak, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yukarıdaki fıkralar uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemez. Ancak, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesi, olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

Bu kararlara karşı Askerî Yargıtay Başsavcısı ile hükümlü ve varsa müdafî bir hafta içinde itiraz edebilirler.

İtiraz üzerine hükmü veren Askerî Yargıtay dairesini numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.”

MADDE 46- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 47- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ilgili Askerî Yargıtay dairesi, olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

Bu kararlara karşı Askerî Yargıtay Başsavcısı ile hükümlü ve varsa müdafî bir hafta içinde itiraz edebilirler.

İtiraz üzerine hükmü veren Askerî Yargıtay dairesini numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.”

MADDE 50- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 51- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozkr

Çevre ve Şehircilik Bakanı

İ. Güllüce

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

N. Canikli

Kültür ve Turizm Bakanı

Ö. Çelik

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

L. Elvan

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

A. İslam

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

